1
TE ÎNALŢI SAU TE PRĂBUŞEŞTI?

CAPITOLUL 1

acă ai între şaisprezece şi douăzeci şi şase de ani, această carte a fost scrisă special pentru tine. Şi alţi cititori sunt încurajaţi să o citească, desigur, dar subiectele ei se adresează în primul rând celor care se află în ceea ce se numeşte „decada critică".

Unele dintre cele mai durabile şi dramatice schimbări din viaţă au loc în general în aceşti scurţi zece ani. Dintr-un copil care locuieşte cu părinţii săi şi mănâncă la masa lor, omul devine un adult deplin dezvoltat care trebuie să îşi câştige singur existenţa şi să îşi asume întreaga responsabilitate pentru viaţa lui. Cele mai multe din-Ire deciziile care vor influenţa următorii cincizeci de ani din viaţă vor fi luate în această etapă a vieţii, printre ele numărându-se alegerea unei profesii, a unui partener de viaţă şi stabilirea valorilor şi principiilor pe care va fi clădită viaţa.

Impactul major al acestei perioade asupra restului vieţii este dat de posibilele greşeli şi erori de judecată. Ele pot afecta tot ceea ce urmează. I în zidar ştie că trebuie să fie foarte atent să construiască fundaţia drept; orice abatere în dispunerea primelor rânduri de cărămidă va crea o înclinare periculoasă pe măsură ce zidul se înalţă. La fel stau lucrurile şi in viată.

Călătoria prin decada critică îmi aduce aminte de o excursie pe care familia noastră a făcut-o în Kenya şi Tanzania în urmă cu câţiva ani. Momentul culminant al călătoriei a fost vizitarea parcului naţional de la Serengetî, unde legendarele animale africane trăiau în libertate. Cu o zi înainte de a sosi, plouase toată ziua şi drumurile nepavate erau pline de noroi. înainte de a parcurge douăzeci de kilometri în parc, maşina s-a afundat până la jumătatea roţilor în stratul gros de noroi african. Ne-am fi petrecut fără îndoială noaptea în savană dacă nu ne-ar fi venit în ajutor nişte localnici cu o camionetă cu dublă tracţiune.

In după-amiaza aceleaşi zile am ajuns la o bifurcaţie de drumuri unde stratul de noroi era şi mai gros. Drumul se împărţea în două braţe care mergeau paralel mai multe sute de metri şi apoi se uneau din nou. Era evident că şoferii care trecuseră pe aici înaintea noastră au făcut un drum nou pentru a evita să se înfunde în noroi, dar noi nu aveam de unde să ştim care era drumul bun şi care era cel plin cu noroi. Ne-am oprit şi ne-am gândit ce să facem. Dacă am fi comis o greşeală, probabil ne-am fi petrecut noaptea acolo, fără hrană şi apă şi în condiţii deloc plăcute.

Ryan, care pe atunci avea şaptesprezece ani, s-a oferit să ne scoată din dilemă.

— Merg eu înainte şi încerc drumul, a spus el, şi vă voi face semn cu mâna pe unde să porniţi cu maşina/'

Misionarul care era cu noi a fost cam sceptic: „Hmm, Ryan, nu cred că este o idee prea bună. Nu poţi şti ce se ascunde în iarba înaltă de pe marginea drumului."

Până la urmă, am ales drumul care ni s-a părut cel mai sigur şi am reuşit să trecem de pasajul periculos. Când însă am ajuns la locul în care cele două braţe se uneau din nou, acolo ne aştepta o surpriză: un leu uriaş era culcat în iarbă. Ne-a privit agale şi am citit în privirea lui o provocare de a ne măsura forţele cu el. Feline de mărimea lui îi consideră pe oameni doar drept o hrană obţinută foarte uşor. Pot parcurge 100 de metri în mai puţin de zece secunde şi nu ezită să devoreze orice orăşean nechibzuit, destul de nebun să se măsoare cu el.

Ryan a privit leul şi probabil că s-a felicitat că a rămas în maşină.

CE FACI CU GROPILE CU NOROI?

într-un fel, experienţa noastră de la Serengeti ilustrează tranziţia de la adolescenţă la starea de adult. Călătoria se desfăşoară lin şi fără evenimente notabile pentru unii oameni, dar un număr surprinzător de mare dintre noi întâlnim „gropi de noroi" în care cădem şi rămânem prizonieri ai imaturităţii multă vreme. Alţii sunt pândiţi de prădători nemiloşi care se ascund în iarba înaltă. Printre aceşti prădători se numără alcoolul, drogurile, căsătoria cu un partener nepotrivit, imposibilitatea împlinirii unui vis mult dorit, sinuciderea, crimele sau alte delicte. Este *foarte* uşor să te îndepărtezi de drumul sigur şi să cazi în diferite capcane în dimineaţa vieţii.

Permiteţi-mi să mai folosesc o ilustraţie care îmi vine în minte. Acum câţiva ani am fost invitat într-o călătorie cu pluta pe râul Rogue din Oregon. Este un râu cu ape repezi. Un prieten experimentat în astfel de excursii, Dr. Richard Hosley, mi-a spus în timp ce ne pregăteam echipamentul: „O lecţie pe care o vei învăţa foarte repede este că râul e întotdeauna suveran." Nu am înţeles atunci ce a vrut să spună, dar după trei zile m-am convins că avea dreptate.

(jfeşellle §1 CTOfliC ^judecată de ta J inCCpiit OjeCteaZa \, t0t Ce UUUeaza după eCe.

în loc să plutesc în siguranţă pe pluta solidă, m-am hotărât să vâslesc într-o canoe de plastic de aproape trei metri. In a doua după-amiază am insistat să merg cu aceeaşi canoe mică pe cea mai periculoasă porţiune a râului. A fost o decizie greşită.

înainte ne stătea partea râului cunoscută sub numele de „Cafetiera", denumită astfel datorită îngustării albiei, fapt ce producea un curent năvalnic şi imprevizibil care scufunda ambarcaţiunile mici şi pe pasagerii lor fără nici un semnal de avertizare. Se ştia că mulţi oameni au murit înecaţi acolo, unul dintre ei chiar vara trecută. Dar ignoranţa duce la entuziasm, iar eu eram entuziasmat.

La început se părea că mă descurcam foarte bine... înainte ca lucrurile să îmi scape de sub control. Am fost luat de curentul de lângă

o stâncă mare şi scufundat în apele repezi. Mi s-a părut o eternitate până am ajuns din nou la suprafaţă, dar, când am ajuns, mi-am dat seama că nu pot respira. Banderola pe care o aveam pe frunte mi-a alunecat pe gură şi era ţinută acolo de ochelarii care erau prinşi de cap. Chiar în clipa când am reuşit să îmi eliberez gura, apa m-a lovit din nou cu furie direct în faţă şi mi-a umplut plămânii. Am ieşit din nou la suprafaţă tuşind şi încercând cu disperare să respir, dar am fost iarăşi tras la fund. Eram deja disperat, aveam urgentă nevoie de aer şi ştiam că nu am străbătut decât câţiva metri din „Cafetieră".

Am fost cuprins de un sentiment de panică pe care nu-1 mai avusem din copilărie. Mi-am dat seama că era foarte posibil să mă înec. Aceasta din pricina faptului că am neplăcutul obicei de a respira şi mă supăr foarte tare când sunt împiedicat să o fac câteva minute. Ştiam că dacă voi fi atras din nou sub apă, călătoria mea se va încheia definitiv. Familia şi prietenii priveau neajutoraţi şi îngrijoraţi eforturile mele de a trece prin cea mai rapidă porţiune a râului. Nu mă puteau ajuta cu nimic datorită repeziciunii apei care mă îndepărta de ei. Folosindu-şi vasta experienţă a călătorilizeze pluta de un mal al râului şi sa-mi ofere astfel un punct de sprijin. Am reuşit să prind una din frânghiile plutei, dar nu mai aveam forţa să urc singur pe ea datorită curentului puternic, hainelor mele îmbibate cu apă şi înălţimii parapetului plutei. Mă aşteptam ca Dr. Hosley să mă tragă, dar am observat că se lupta cu vâslele, privind foarte îngrijorat pentru că pluta se afla în pericolul de a fi împinsă spre un zid vertical de stâncă, unde s-ar fi zdrobit cu siguranţă.

'Estefoăfte UŞOT Să „ j- „ . j- te înăepăTteZl de drumul Sigut şi Sd dimineaţă vieţii

CdZl IU CdpCdUe IU

Pluta se îndrepta într-adevăr spre peretele de stâncă şi eu am observat lucrul acesta. Adunându-mi toate forţele, am sărit din apă şi am reuşit să aterizez pe plută. Am rămas acolo treizeci de minute ca să îmi reglez respiraţia.

Singura pierdere din acea excursie a fost cea a mândriei colegiale. Dr. Hosley purta un tricou cu iubita lui Universitate Stanford şi tricoul

James Dobson 13

lui a supravieţuit călătoriei pe râu. Dar. undeva pe fundul râului Rogue zace o şapcă cu emblema Universităţii Southern California. A fost un moment trist în rivalitatea istorică dintre cele două universităţi. Dar cel puţin nu zăceam eu pe fundul râului strângând în mână îndrăgita şapcă cu emblema USC.

Probabil că înţelegi cum se leagă întâmplarea aceasta de tema cărţii noastre. Viaţa se aseamănă uneori cu frumosul râu Rogue. Există porţiuni lungi în care curentul este slab şi apa curge agale. Iţi poţi vedea chipul în apele curate ale râului. Peisajul este extraordinar de frumos şi curentul te poartă liniştit. Apoi, fără nici un avertisment, eşti aruncat într-un torent rapid în care lupţi ca să respiri şi să iţi menţii capul la suprafaţă. Când ajungi să crezi că te poţi îneca, ajungi în mijlocul celei mai turbulente porţiuni, „Cafetieră".

Nimeni nu vietUfără să intdlnedSCd torente.

Vă rog să mă înţelegeţi că, mai devreme sau mai târziu, aceasta VI se va întâmpla şi vouă. Nimeni nu pluteşte pe râul vieţii fără să întâlnească torente. Trebuie să fii pregătit pentru ele, pentru că le vei întâlni negreşit. Vor exista şi momente de calm şi linişte când te laşi să plutești lin şi admiri frumuseţea din jurul tău, dar vor exista şi momente când vei fi cuprins de panică, vei fi aruncat afară din barcă şi te vei afla în mâinile Domnului. Şi acest lucru face parte din călătorie. Din această cauză, trebuie să îţi câştigi stabilitatea înainte de sosirea crizelor, să afli cine eşti şi să hotărăşti ce vei face în momentele «rele.

SE NUMEŞTE „DECADA CRITICA"

Următorii zece ani din viaţa ta vor ridica sute de întrebări importante ale căror răspunsuri nu le vei şti imediat. Şi eu m-am luptat cu multe dintre ele când eram student la colegiu, cum ar fi: Ce voi face cu viaţa mea? Cu ce fel de femeie mă voi căsători? Unde o voi găsi? Va dura dragostea noastră toată viaţa? Care sunt calităţile şi slăbiciunile mele? Să urmez

14 VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI

cursurile unei facultăţi? Pot trece de examenul de admitere? Sunt suficient de talentat ca să reuşesc pe plan profesional? Dar Dumnezeu? Care este locul Lui în planurile mele şi cum pot descoperi voia Lui? îmi amintesc cum meditam asupra acestor întrebări şi mă gândeam ce util ar fi fost să vorbesc cu cineva care mi-arfi putut da câteva răspunsuri, cineva care să mă înţeleagă. Dar, la fel ca majoritatea prietenilor mei, nu am cerut niciodată ajutorul altui om. Anii au trecut şi am plutit încolo şi încoace pe apele repezi ale acestei vârste.

Bineînţeles, pe atunci era ceva mai uşor să te descurci singur. Râul era mai puţin turbulent în acele zile. Am crescut în fericiţii ani '50, când viaţa nu era atât de complicată. La liceul meu public, multirasial, nu existau droguri. Puteţi crede aşa ceva? Nici măcar o singură dată nu am auzit că cineva ar fi consumat sau ar fi vândut substanţe interzise. Se consuma relativ puţin alcool, după standardele de astăzi. Nici unul dintre prietenii mei nu obişnuia să bea. De fapt, am participat Ia multe petreceri de vineri seara, după un meci de fotbal, dar foarte rar s-a băut la ele. Sunt sigur că erau şi colegi care consumau alcool, dar, în general, ei făceau parte din grupul celor consideraţi sălbatici. Nu existau punkişti, skinheads sau neo-nazişti, nici vrăjitoare, sau promotori ai grupurilor de homosexuali sau lesbiene. Muzica acelor ani era foarte liniştită în comparaţie cu cea de astăzi. Desigur că unii dintre colegii şi colegele mele de liceu şi-au pierdut virginitatea. Relaţiile sexuale nu sunt o descoperire recentă şi cu siguranţă ne gândeam şi noi la ele în acei ani. Evident, unii studenţi au trecut de la gânduri la fapte. Din când în când, câte o fată rămânea însărcinată (se spunea „a intrat în bucluc"), dar era imediat trimisă la o adresă necunoscută. Majoritatea credeau în valoarea păstrării virginităţii până la căsătorie. Moralitatea era la modă. Studenţii care întreţineau

relaţii sexuale nu erau respectaţi de colegii lor. Fetele care trăiau în promiscuitate erau numite „obraznice", iar despre băieţii din aceeaşi categorie se spunea că „îşi făceau de cap". Despre cuplurile necăsătorite se afirma că „trăiesc în păcat" sau „conviețuiau împreună". Niciodată nu ne-a trecut prin minte faptul că virginitatea este un blestem de care trebuie să scapi cât mai repede, iar adulţii nu se aşteptau ca noi să facem dragoste ca şi animalele în călduri. Concepţia pervertită despre sexualitate a apărut în zilele noastre, când se pare că de la grădiniţă şi până la cele mai respectate

autorităţi medicale se repetă mesajul: „Faceţi dragoste cât mai des. Faceţi-o corect. Folosiţi prezervativul în fiecare seară." în sfârşit, lucrul cel mai important, studenţii din anii '50 erau deseori receptivi la influenţele spirituale. Bineînţeles, nu erau toţi creştini, dar mulţi dintre noi eram. Credinţa influenţa modul nostru de comportament. De exemplu numele lui Dumnezeu era rareori profanat. Punctarea limbajului cu obscenităţi şi injurii nu a ajuns la modă printre adolescenţi decât spre sfârşitul anilor '60, când au început să fie popularizate de televiziune şi filmele decadente. Acestea îi învăţau pe părinţii voştri să se angajeze în relaţii sexuale întâmplătoare şi să nu mai respecte poruncile lui Dumnezeu. Multe schimbări revoluţionare au avut loc în anii '60 când generaţia de adulţi tineri parcă deodată a înnebunit. Dar preţul pe care l-au plătit a fost mare.

Ceea ce am vrut să subliniez este faptul că lumea în care trăieşti tu este mult mai imorală decât cea de acum câteva decenii. Nu mai este neobişnuit ca cei de doisprezece ani să aibă copii, cei de cincisprezece ani să se împuşte, cei de şaptesprezece ani să fie dependenţi de droguri şi cei de optsprezece ani să fie infectaţi cu virusul SIDA. Violenţa a devenit o parte integrantă a vieţii, mai .

ales Pentru copiii din interiorul marilor ^^^ *noasM* oraşe. Probabilitatea ca un copil din > Statele Unite să fie ucis prin împuşcare *a CLJUÍIS îîltf-0* este de cincisprezece ori mai mare decât ^ ^ ^^ m Irlanda de Nord, o ţara care are o lunga istorie presărată de violenţă.[1] Unii copii *mOTăld.* trebuie să doarmă în baie pentru a nu fi _____ atinşi de împuşcăturile trase în jurul locuinţelor lor. Da, civilizaţia noastră a ajuns într-o decădere morală care are efecte asupra tuturor tinerilor. în consecinţă, eşti obligat să faci faţă unor ispite şi presiuni necunoscute de cei din generaţiile anterioare.

Una dintre cele mai importante hotărâri pe care le vei lua în următorii ani va fi cea a ocupaţiei sau a domeniului profesional în care doreşti să te perfecţionezi. Această hotărâre este deseori extrem de dificilă. Cum poţi prevedea ce vei vrea să faci când vei avea patruzeci sau şaizeci de ani? Eşti obligat să ghiceşti, pe baza unei cantităţi mici de informaţii.

Poate că nici măcar nu ştii cum este profesia respectivă, totuşi începi un lung proces de instruire pentru ea.

Hotărârile pe care le vei lua în aceste condiţii s-ar putea să te prindă în capcana unor lucruri pe care le vei urî mai târziu. Factorii sociali îţi vor influenţa şi ei deciziile. De exemplu, multe femei tinere doresc în secret să devină soţii şi mame, dar se tem să recunoască acest fapt în societatea „liberă" de astăzi. Mai mult, cum îşi poate alcătui o fată un plan pentru realizarea căruia are nevoie şi de participarea unei alte persoane, a unui soţ care va fi demn de ea şi o va iubi tot restul vieţii? Ea poate se gândeşte la căsătorie, poate nu se gândeşte. Da, într-adevăr, în decada critică trebuie să te gândeşti la multe lucruri.

Mă consider fericit că, tânăr fiind, am ales o profesie în care am putut să mă descurc rezonabil. Dacă m-aş fi născut în timpul lui Isus şi ar fi trebuit să îmi câştig existenţa pe baza îndemânării manuale, practicând tâmplăria sau zidăria, probabil că aş fi murit de foame. Mă şi văd stând la intrarea templului din Ierusalim cu o pancartă pe care scrie „Fac orice pentru o bucată de pâine." Nu am înclinaţie spre meseriile care necesită îndemânare. Cea mai mică notă din liceu am avut-o la lucru manual, dar şi ea a fost un cadou din partea profesorului meu. Un semestru întreg m-am chinuit să fac o cutie în care să pun ustensilele de lustruit pantofii. Ce pierdere de timp şi material! Dar acea experienţă m-a învăţat să elimin unele dintre profesiile posibile.

LUCRURI CARE TREBUIE LUATE ÎN CONSIDERARE ÎN ALEGEREA PROFESIEI

Şi tu va trebui să elimini şi să adaugi unele lucruri. într-adevăr, ca să poţi lua o hotărâre în privinţa profesiei în deplină cunoştinţă de cauză, ai nevoie de şase elemente esenţiale, lată-le:

1. Trebuie să fie un lucru pe care îţi face plăcere să îl faci. Aceasta presupune că trebuie să îţi identifici calităţile, slăbiciunile şi interesele. (Există teste psihometrice care te pot ajuta la acest lucru.)
2. Trebuie să fie un lucru pentru care eşti înzestrat. Poate că ai vrea să fii avocat, dar îţi lipseşte capacitatea de a parcurge lunga

pregătire necesară pentru acest lucru şi de a îndeplini exigenţele meseriei.

3. Trebuie să fie un lucru de pe urma căruia îţi poţi câştiga existenţa. Poate că vrei să fii artist, dar dacă nimeni nu îţi cumpără tablourile, vei muri de foame lângă şevalet.
4. Trebuie să fie accesibil. Poate că eşti în stare să devii un medic foarte bun şi ai putea să urmezi facultatea de medicină, dar nu poţi trece de examenul de admitere. Eu am urmat cursurile pentru obţinerea doctoratului la o şcoală post-universitară şi un coleg a fost eliminat după şapte ani de muncă. A trecut toate testele până la examenul final, când profesorii i-au spus că este eliminat.
5. Trebuie să fie un lucru care este bine văzut de societate. Cu alte cuvinte, cei mai mulţi oameni simt nevoia de a fi respectaţi într-o oarecare măsură de contemporanii lor pentru ceea ce fac. Acesta este un motiv pentru care femeilor le este greu să stea acasă ca să îşi crească copiii.
6. Trebuie să fii sigur de aprobarea lui Dumnezeu, lucrul cel mai important pentru un creştin adevărat. Cum poţi descoperi voia lui Dumnezeu într-o problemă atât de personală? Este un aspect crucial şi îl vom discuta în continuare.

Ceea ce îngreunează cel mai mult procesul alegerii unei profesii este că toate aceste şase condiţii trebuie îndeplinite în acelaşi timp. Dacă îndeplineşti cinci dintre ele, dar nu îţi place profesia pe care ai ales-o, eşti nefericit. Dacă îndeplineşti cinci condiţii, dar eşti respins de şcoala unde te poţi pregăti profesional, drumul îţi este blocat. Dacă îndeplineşti cinci criterii, dar nu îţi poţi câştiga existenţa din profesia aleasă, totul se năruie. Fiecare verigă a lanţului trebuie să fie la locul ei.

Dacă aşa stau lucrurile, nu este de mirare că atât de mulţi tineri se zbat în incertitudini în decada critică. Rămân imobilizaţi

mulţi ani neştiind ce vor face în viitor. Trândăvesc toată ziua în casa părinţilor lor, cântând alene la o chitară sau stând la taifas cu prietenii.
Tinerii adulţi aflaţi în această situaţie îmi amintesc de rachetele care se află pe rampa de lansare. Motoarele lor fac un zgomot asurzitor şi scot fum şi flăcări, dar nu se întâmplă nimic. Nava spaţială a fost construită

să ţâşnească în sus şi să treacă de stratosfera, dar rămâne parcă legată de rampa de lansare. Am întâlnit mulţi tineri şi tinere în jurul vârstei de douăzeci de ani ale căror rachete refuzau pur şi simplu să se ridice de la pământ. Dar am întâlnit şi câţiva ale căror motoare au explodat şi resturile *ruj r.-* , • ■ visurilor neîmplinite s-au împrăştiat pe *yvtutti tineri se* , , > rampa de lansare.
z6ăt îtl Lansarea eşuează pentru că oamenii *j.. ,* refuză să II includă şi pe Dumnezeu în *inCerCltUulul* planurile lor măreţe. Psalmistul a scris: *în decada critică.* -Dacă nu zideţte Domnul ocasă' de§eaba lucrează cei ce o zidesc; dacă nu păzeşte Domnul o cetate, degeaba veghează cel ce o păzeşte" (Psalmul 127:1). Aceste cuvinte capătă o semnificaţie uriaşă pentru tinerii care pornesc în viaţă. Orice vei încerca să faci, orice lucru vei dori să îl construieşti sau să îl aperi, va fi inutil dacă îl vei face numai prin puterile tale proprii. Probabil că aceste cuvinte sună demodat, dar te asigur că sunt adevărate. Mai mult, Domnul nu se va mai mulţumi cu locul al doilea în viata ta.

LECŢIA TATĂLUI MEU

Tatăl meu a crezut că el este o excepţie de la acest principiu. El şi-a planificat viaţa şi nu avea nevoie nici de Dumnezeu nici de altcineva să-1 ajute. încă din copilărie, tata a ştiut că vrea să ajungă un mare artist, înainte de a merge la grădiniţă, le spunea tuturor că intenţiona să deseneze şi să picteze când va fi mare. Pasiunea lui nu a fost o simplă alegere. Era în firea lui. în toată copilăria şi adolescenţa lui nu a şovăit niciodată în dorinţa lui de a deveni un al doilea Rembrandt sau Michelangelo. Ceilalţi cinci fraţi ai lui nu ştiau ce vor să devină, dar el îşi urmărea cu consecvenţă visul.
Atunci, într-o zi pe când avea şaisprezece ani, în timp ce se plimba pe stradă, i s-a părut că îl aude pe Dumnezeu vorbindu-i. Desigur, nu a fost o voce obişnuită, dar în adâncul fiinţei lui ştia că Cel Atotputernic i se adresa lui. A fost un mesaj simplu:
Vreau să îţi laşi deoparte marea ta ambiţie de a deveni artist şi să te pregăteşti să intri în lucrarea creştină.
James Dobson 19
Tatăl meu a fost îngrozit de această experienţă. Răspunsul lui a fost: „Nu! Nu!, Doamne. Ştii că deja mi-am alcătuit planurile de viitor şi arta este pasiunea mea." Imediat a găsit argumente împotriva impresiei pe care i-a lăsat-o glasul lui Dumnezeu şi s-a convins pe sine însuşi că a fost doar o iluzie. Dar când credea că a scăpat de acest gând, acesta îi revenea şi mai puternic. Lună după lună, în mintea lui reverbera cu încăpăţânare mesajul că Dumnezeu îi cerea — nu, îi poruncea — să îşi abandoneze visul şi să devină predicator. A fost cea mai dificilă luptă a vieţii sale, dar nu a împărtăşit-o nimănui.
Lupta a durat doi ani. La sfârşitul liceului, a sosit momentul alegerii unui colegiu. Tatăl lui i-a spus să aleagă orice colegiu din ţară doreşte şi îl va trimite acolo. Dar ce va face el? Dacă ar fi cedat vocii interioare, ar fi trebuit să meargă la un colegiu unde se putea pregăti pentru lucrarea creştină. Dacă ar fi vrut să îşi realizeze visul, ar fi trebuit să meargă la un colegiu de arte plastice. îl va asculta pe Dumnezeu, sau va merge pe drumul lui? A fost o dilemă teribilă.
într-o dimineaţă, cu câteva săptămâni înainte de absolvirea liceului, s-a sculat ca să se pregătească pentru şcoală. Dar în momentul când piciorul lui a atins podeaua, a auzit din nou vocea interioară. Se părea că Domnul îi spune: *Astăzi trebuie să te hotărăşti.* S-a frământat la şcoală toată ziua cu această problemă, dar nu a spus nimănui despre ea. După ultima oră de după-amiază, s-a întors acasă, dar nu era nimeni. Se învârtea prin sufragerie, rugându-se şi luptându-se cu cererea insistentă a lui Dumnezeu. în cele din urmă, cu o atitudine de sfidare, şi-a întors faţa în sus şi a spus: „Preţul pe care trebuie să îl plătesc *(Dumnezeii, Sail Va* este prea mare. Nu vreau să îl plătesc."
r r
Mai târziu, tatăl meu a spus că a fost cea mai cumplită experienţă din viaţa lui. Spunea că i s-a părut că Duhul lui Dumnezeu 1-a părăsit la fel cum un om se îndepărtează de tine. Când mama a sosit acasă, el încă tremura şi era palid. A văzut frământarea lui şi 1-a întrebat ce s-a întâmplat.
merge pe arumm [ui?
— Nu cred că vei înţelege, mamă, a spus el, dar Dumnezeu mi-a cerut să renunţ la planurile mele de a deveni artist. Vrea să devin predicator,

iar eu nu vreau şi nu voi ceda. Chiar mai înainte l-am spus „Nu" şi El a plecat.
Bunica mea era o femeie evlavioasă care mişca întotdeauna inima lui Dumnezeu prin rugăciunile ei. I-a răspuns:
— Dragul meu, eşti doar emoţionat. Hai să ne rugăm.
S-au plecat pe genunchi şi bunica mea a început să vorbească cu Domnul despre fiul ei, dar s-a oprit în mijlocul unei propoziţii.
— Nu mai înţeleg nimic, a spus ea. Ceva nu este în regulă.
— Da, tu nu înţelegi, dar eu înţeleg, i-a răspuns tatăl meu. Am refuzat mai înainte să II ascult pe Dumnezeu şi El a plecat.
Au trecut şapte ani lungi înainte ca tata să audă din nou glasul Domnului. Dragostea lui pentru artă a devenit dumnezeul lui. Pentru el, arta era mai importantă decât orice din lume şi avea prioritate chiar şi asupra relaţiei cu Tatăl ceresc. Aceasta era starea inimii sale. Nu este nimic păcătos sau imoral să iubeşti arta, dar problema era că Dumnezeu nu mai avea loc în viaţa

lui.
în zilele următoare, tata a ales Institutul de Artă din Pittsburgh (AIP), una dintre cele mai renumite şcoli în acest domeniu din ţară. A început cursurile în toamna următoare şi profesorii lui i-au recunoscut imediat talentul neobişnuit. La absolvire, a fost primul din clasa lui. Dar, în timp ce se îndrepta spre podium, unde erau expuse tablourile sale, peste care a fost pusă o pancartă cu cuvintele NUMĂRUL UNU, i-au venit în minte cuvintele Scripturii: *Dacă nu zideşte Domnul o casă, degeaba lucrează cei ce o zidesc.*
Tata a absolvit colegiul şi a început marea lui carieră de artist. Din nefericire, Statele Unite şi majoritatea ţărilor din lume erau afectate de marea criză. A fost o perioadă înspăimântătoare din istoria americană, când un uriaş număr de oameni au ajuns şomeri. Afacerile dădeau faliment, băncile se închideau, iar ocaziile de angajare erau extrem de rare. Tata a fost unul dintre milioanele de oameni care nu şi-au putut găsi nici un fel de serviciu, cu atât mai mult în profesia pe care şi-a ales-o. în cele din urmă, a fost angajat la o staţie Texaco să umple rezervoarele cu benzină şi să spele parbrize. O slujbă umilitoare pentru cineva care a visat să ajungă al doilea Leonardo da Vinci.
Acum urmează partea cea mai incredibilă a povestirii. în momentul când tata căuta cu disperare o ocazie să se lanseze în carierea lui,

preşedintele Institutului de Artă din Pittsburgh i-a scris şi i-a oferit un serviciu de instructor cu un salariu incredibil pentru acea vreme, de trei sute de dolari pe lună. Era visul lui din copilărie. Dar scrisoarea s-a pierdut printre hârtiile preşedintelui. El a găsit-o ulterior şi i-a trimis-o, împreună cu o altă scrisoare în care îi spunea că s-a mirat de ce tata nu i-a răspuns, măcar din politeţe, dar când cele două scrisori au ajuns la tata, el pusese deja punct planurilor sale personale şi a găsit un loc unde s-a retras să se roage şi să se supună lui Dumnezeu. De aceea, când a citit scrisoarea, a răspuns: „Vă mulţumesc, dar nu mă mai interesează."

CÂND TOTUL DEPINDE DE O SINGURA HOTĂRÂRE

Viitorul tatălui meu şi implicit al meu atârna de acea conjunctură decisivă. Dacă ar fi primit prima scrisoare de la preşedintele şcolii, bineînţeles că s-ar fi lansat într-o carieră care, evident, nu era după voia lui Dumnezeu. Cine ştie cum s-ar fi terminat viaţa lui dacă ar fi continuat să lucreze acolo unde nu trebuia? Ce 1-a împiedicat să comită greşeala vieţii sale? Răspunsul este că bunica mea se ruga zilnic pentru el şi îi cerea Domnului să-1 aducă înapoi la El pe cel mai mic copil al ei. Eu cred că Dumnezeu a răspuns rugăciunilor prin faptul că a împiedicat trimiterea scrisorii de care depindea totul.
Nu este oare crud din partea Domnului să îl priveze pe un tânăr de lucrul pe care îl dorea cel mai tare? Bună întrebare! De ce i-a dat Dumnezeu un talent şi să îl folosească? Răspunsul este ca întotdeauna Dumnezeu se gândeşte la ceea ce este mai bun pentru noi. Nu 1-a lipsit pe tatăl meu de nimic. Imediat ce tata s-a supus definitiv Domnului, El i-a redat arta. Şi-a folosit talentul în lucrarea creştină şi când a murit era preşedintele catedrei de arte de la un colegiu creştin. A lăsat în urma lui tablouri şi sculpturi foarte frumoase răspândite în toată ţara. Dar, mai important decât aceasta, mii de oameni L-au cunoscut pe Isus

Cristos prin predicile lui. Ei vor ajunge în ceruri datorită chemării pe care a primit-o tatăl meu.
Deci, lupta extraordinară care s-a dat în adolescenţa tatălui meu nu a fost o manipulare crudă din partea lui Dumnezeu. A fost un test important al devotamentului său, o cerere de a-L pune pe Dumnezeu pe primul plan. Eu pot scrie acum pentru că el a trecut cu bine testul.
Isus Cristos îţi va cere şi ţie să-I dai primul loc în viaţa ta. El va fi Domnul tău deplin sau nu va fi deloc Domn. Aceasta nu înseamnă că trebuie să devii predicator sau pastor. Chemarea ta va fi unică. Sunt sigur însă că *Isus Cristos îti va* orice lucru întemeiat pe ambiţie personală *cere şi tie să-I dai* va satisface şi, aşa cum spune Psalmul, ***primul(bc ÎTI Viaţa*** vei lucra „degeaba."
Vom vorbi mai târziu despre descoperirea voii lui Dumnezeu şi despre identificarea scopurilor Sale. Acum trebuie să ne gândim la alternativele care ne stau în faţă. Un constructor de zgârie-nori nu va începe lucrul dacă nu are planurile complete. Tot astfel, persoanele care se află în decada critică dintre şaisprezece şi douăzeci şi şase de ani sunt datori faţă de viitorul lor să îşi dea seama cine sunt şi ce doresc de la viaţă. Acesta este scopul cărţii pe care o citeşti.
Vom continua prin analizarea unor „gropi de noroi" majore în care pot cădea şi pot rămâne prizonieri călătorii neatenţi.
TRIBUNALUL MINŢII

CAPITOLUL 2

e vom ocupa acum de rafinata însuşire de a ne simţi incapabili. Mulţi dintre noi am ajuns adevăraţi maeştri în această artă. De fapt, se pare că uneori evenimentele vieţii noastre au fost pregătite exact cu scopul de a ne priva de demnitate şi de a ne face să părem ridicoli.
Sunt sigur că prietenul meu Mike este de acord cu această afirmaţie. Pe când era student la universitate a avut una din acele experienţe care te fac să te crezi stupid. Era pauza de prânz şi s-a hotărât să îşi ia masa la un fast-food în aer liber. A comandat un hamburger, cartofi prăjiţi şi un suc. A plecat încărcat cu mâncarea, cu geanta, câteva dosare şi vreo două cărţi. Din nefericire, toate mesele erau ocupate şi nu a avut unde să se aşeze.

Mike privea la studenţii care mâncau şi vorbeau la mese. In timp ce aştepta ca un student să se scoale de la masă şi să plece, mirosul mâncării sale 1-a biruit. S-a aplecat ca să soarbă puţin suc. Dar, în loc să nimerească paiul cu gura, acesta i-a intrat în nas. Reacţia normală într-o astfel de situaţie este să tragi paiul în jos şi să-ţi ridici capul. Aşa a procedat şi Mike dar acţiunea lui s-a dovedit a fi o greşeală. Paiul a rămas în nas şi a ieşit din pahar. Nu avea nici o mână liberă. Stătea în faţa multora dintre colegii săi, cu un pai în nas, iar sucul se scurgea pe haine.
26
VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIE!
A fost un moment hazliu, scurt, pe care probabil nimeni nu şi l-a mai amintit. Nimeni cu excepţia lui Mike. De ce? Pentru că s-a simţit ca un neghiob. Ai trecut printr-o experienţă asemănătoare? Pot garanta că fiecare dintre cititorii acestei cărţi au avut parte de ceva similar.
îmi amintesc de o fată de la liceu, pe care o voi numi Mary Jane. S-a gândit că n-ar fi rău să arate mai bine şi, fără să ştie nimeni, a găsit diferite şiretlicuri pentru ca pieptul ei să arate mai mare. Apoi a făcut
greşeala să meargă la o petrecere unde s-a ; şi înotat, iar adevărata ei înfăţişare a ieşit la iveală. Toată lumea s-a amuzat de acel moment, dar Mary nu a râs. Oricât de dureroase ar fi aceste momente, ele sunt universale în experienţa omenirii. Toţi am trecut prin astfel de întâmplări. Mark Twain a afirmat că doar fiinţele umane ştiu să roşească, sau ar trebui să ştie. Aşa suntem creaţi. Dacă ar trebui să aleg un singur cuvânt care să descrie sistemul nostru emoţional, acesta ar fi *vulnerabil.* Suntem extrem de sensibili în relaţiile noastre unul cu celălalt sau cu orice ne-ar putea pune într-o situaţie jenantă. Foarte uşor ne simţim jigniţi. Foarte uşor ne simţim stânjeniţi. Foarte uşor ne supărăm. Foarte uşor putem fi răniţi. Şi de multe ori ne facem de ruşine în cele mai inoportune momente.
Această predispoziţie de a intra în cele mai ciudate situaţii este foarte bine ilustrată de una din caricaturile mele favorite, redată pe pagina alăturată: '
Viaţa are uneori obiceiul să ne ţină atârnaţi de un copac din când în când, dar aceasta se desfăşoară conform unui plan. Intenţionat Dumnezeu ne-a făcut să fim vulnerabili şi sensibili. El ne-ar fi putut crea cu alte caracteristici, la fel de uşor. Ne-ar fi putut da puterea taurilor, independenţa tigrilor şi agresivitatea leilor. De fapt, cam aceasta este părerea noastră despre noi înşine. Scriptura însă ne spune altfel. Domnul ne
Suntem extrem de
sensibili în relaţiile
noastre unui cu
celălalt sau cu
orice ne-ar putea
-pune într-o
situaţie jenantă.
Toarte uşor ne
simţim jigniţi
James Dobson
consideră — eşti pregătit să accepţi această definiţie? — ca pe nişte oi. Nu este o comparaţia prea măgulitoare, dar citim despre ea în zeci de citate biblice. De exemplu:
Psalmul 100:3: „Să ştiţi că Domnul este Dumnezeu. El ne-a făcut, ai Lui suntem: noi suntem poporul Lui şi turma păşunei Lui."
Isaia, 53:6: „Noi rătăceam cu toţii ca nişte oi, fiecare îşi
vedea de drumul lui."
Ieremia, 50:6: „Poporul Meu era o turmă de oi pierdute; păstorii lor îi rătăceau, îi făceau să cutreiere munţii."
28 VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI
Ezechiel, 34:11: „Căci aşa vorbeşte Domnul: «Iată Mă voi îngriji Eu însumi de oile Mele şi le voi cerceta»."
Matei, 9:36: Când a văzut gloatele, I s-a făcut milă de ele,
pentru că erau necăjite şi risipite ca nişte oi."
loan, 10:27: „Oile Mele ascultă glasul Meu; Eu le cunosc şi
ele vin după Mine."
1 Petru, 2:25: „Căci eraţi ca nişte oi rătăcite. Dar acum v-aţi întors la Păstorul şi Episcopul sufletelor voastre."
OILE PĂŞUNII DOMNULUI
Care sunt caracteristicile oilor care îi amintesc Domnului de tine şi de mine? Ce vrea să spună El când vorbeşte astfel de noi? Ciobanii ne spun că aceste animale sunt virtual incapabile să se apere împotriva animalelor de pradă, nu se pot baza pe resurse proprii, au tendinţa să se urmeze unele pe altele chiar dacă se îndreaptă spre un pericol şi securitatea lor depinde absolut de stăpânii lor umani. Au tendinţa de a merge una după alta chiar dacă pe drum se află un pericol. Astfel, când Isaia a scris: „Noi rătăceam cu toţii ca nişte oi", el s-a referit la spiritul nostru de turmă şi la îndepărtarea noastră de ochiul atent al Păstorului nostru.
Am observat acest spirit de turmă acum câţiva ani Ia un film documentar. Era un abator unde oile erau tăiate pentru a fi vândute. în ţarcuri se aflau sute de animale neliniştite. Se părea că în mediul în care se aflau simţeau primejdia. Acolo se deschidea o poartă care ducea la o rampă şi apoi urma trecerea printr-o uşă. Pentru a le determina pe oi să urce pe rampă, oamenii care lucrau acolo se foloseau de „ţapul Iuda". Era un ţap învăţat să le conducă pe oi în sala de sacrificare. Ţapul se achita foarte bine de sarcina lui. Cobora la marginea rampei şi privea plin de încredere în jur. Apoi făcea un pas în sus, se oprea şi privea înapoi. Mai înainta puţin şi iar se oprea şi se uita înapoi. Oile speriate se uitau una la alta şi apoi se apropiau de rampă. în cele din urmă, ele îl urmau pe ţapul foarte
James Dobson
29
sigur pe sine care intra pe uşă, dar el era scos prin stânga, iar oile nu mai puteau înainta decât spre dreapta, acolo unde le aştepta moartea. Este o ilustraţie dramatică a spiritului de turmă, a lipsei de judecată şi a consecinţelor uneori mortale ale

acestui tip de comportament.

NEVOIA IREZISTIBILA DE A-I URMA PE ALŢII

Există o asemănare izbitoare între oile care îl urmează pe „ţapul Iuda" şi adolescenţii care cedează în faţa presiunii anturajului, uneori cu consecinţe fatale. Se injectează cu heroină, fumează ţigări cu droguri, se angajează în practici sexuale primejdioase, conduc maşina după ce au băut şi se împuşcă unii pe alţii cu arme automate. Dar de ce au un comportament atât de distructiv? Nu le pasă
de propriile vieţi şi de viitorul lor pe care ----
îl pun în primejdie? Celor mai mulţi din- *(presiunea de* ***a*** *te*
tre ei le pasă de aceste lucruri, dar presiunea de a te conforma comportamentu- *COÎljOfMd* lui celorlalţi, de a-i
urma pe conducători, *comVOrtamentuCui* este mai puternică decât instinctul de [r]conservare şi dorinţa de
securitate. *ceLOftăLti... este* Adulţii au aceeaşi problemă. Aşa cum . . [v]afirmă Biblia, *cu toţii*
suntem ca oile ***mai*** *puternica*
rătăcite. ***(lecfo instinctulde***

De ce este atât de irezistibilă dorinţa personalităţii umane de a-i urma pe alţii? *COnsetVClfe.*
I)atorită nevoilor foarte puternice de a fi ----------
iubit, acceptat şi de apartenenţă la un
anume grup. Neîmplinirea acestor nevoi are repercursiuni şi în plan fizic. De exemplu, se ştie de mulţi ani că nou-născuţii care nu sunt iubiţi şi atinşi pot muri foarte rapid de o boală ciudată cunoscută sub numele de marasmus. Un lucru asemănător are loc şi în cazul adulţilor foarte deprimaţi, în timpul războiului din Coreea din ani '50, comuniştii chinezi au folosit o tehnică nouă numită „spălarea creierului" în lagărele lor de detenţie. Ea consta în izolarea prizonierilor de război de conducătorii lor li de orice lucru care putea valora ceva pentru ei.

VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI

Prizonierii primeau toate scrisorile cu conţinut descurajant, dar nu şi pe cele cu veşti de acasă sau în care se exprima sprijinul pentru ei. Apoi, ei erau recompensaţi pentru trădarea celorlalţi, astfel încât nimeni nu mai avea încredere în nimeni. Ţara lor era batjocorită şi criticată zi şi noapte. Pe scurt, comuniştii au urmărit să îndepărteze orice lucru cu care prizonierii s-ar fi putut identifica şi care ar fi putut reprezenta un sprijin pentru ei. Erau izolaţi unii de alţii şi de lume. Rezultatul? Mai mult de 3.000 de soldaţi căliţi în lupte grele s-au întins pe pat, şi-au tras pătura peste cap şi au murit. Nu exista nici o altă cauză cunoscută a morţii lor, cu excepţia faptului că şi-au pierdut voinţa de a trăi.

Aşa suntem creaţi: vulnerabili, cu nevoi şi dependenţi unul de celălalt. Unii sunt mai sensibili decât alţii, bineînţeles, mai ales în primii ani ai copilăriei. Statisticile arată că un număr surprinzător de mare de fete de clasa a patra, deci de zece ani, se consideră „grase" şi încearcă să ţină
cură de slăbire.[2] Nu este incredibil?
~ Copiii care ar trebui să alerge, să se joace
JAşd SUntCtn Cteăti: şi să fie veseli se îngrijorează de înfăţi-
r , rr- sarea lor şi de trupurile lor. Nu este deloc
vulnerabili, * ■ - ^ ■ - .. ,.
surprinzător raptul ca unu dintre ei vor *CU neVOl* avea o alimentaţie complet dereglată, in-
si dependenţi clusiv boli CLim SLint anorexia sau bLllimia_
[r] Influenţa acestei forţe atât de puternice *unul de ceîatatt.* asupra comportamentului o putem vedea ---------
----------chiar şi în perioada preşcolară. Un angajat al organizaţiei noastre, Focus on the Family, ne-a povestit despre fetiţa lui de trei ani şi exemplul ei ilustrează nevoia de a fi iubit şi de a aparţine unui grup. Copiii vecinilor nu doreau ca Beverly să se ţină toată ziua după ei. Ei alergau mult mai repede decât ea, se căţărau mai repede şi orice făceau, o lăsau în urmă. Acest fapt nu i-a scăpat fetiţei.

Intr-o zi, Bev a intrat în casă şi i-a strigat mamei:

— Acadele, mami, vreau acadele.

Elaine i-a dat o acadea, dar copilul a spus imediat:

— Nu, mamă, vreau multe acadele.

James Dobson

Mama şi-a dat seama că exista o problemă, aşa că i-a făcut jocul. I-a dat cinci sau şase acadele şi a privit pe fereastră să vadă ce face cu ele.

Beverly a alergat la gardul curţii lor. Copiii se jucau pe iarbă în curtea vecinilor. Fata a început să fluture acadele prin gard, dar copiii nu au văzut-o şi şi-au continuat joaca ca şi cum ea nici nu ar fi existat. Apoi unul dintre copii a văzut-o şi şi-a dat seama că le oferă ceva bun. Toţi au alergat la gard şi i-au smuls acadele din
mână. După aceasta, fără măcar să-i —
mulţumească, au plecat să îşi continue
jocul. Micuţa Beverly a rămas singură, *^[aine abia si-a*
fără daruri şi fără prieteni.
Elaine abia şi-a stăpânit lacrimile *Stăpânit ulCTWllie*
privindu-şi fata rămasă singură. Fetiţa a *Vtivindusi fata*
încercat să cumpere acceptarea celorlalţi
copiii, dar a fost respinsă încă o dată. *TaitiaSd SinQUTa.*
Cât de mult îşi dorea să fie plăcută de ceilalţi copii şi să participe la jocurile
lor. în ziua aceea însă a învăţat că dragostea nu putea fi cumpărată şi încercarea cumpărării ei nu aduce decât dispreţ.

Milioane de adolescente au descoperit adevărul acesta când prietenii lor le-au spus: „Dacă m-ai iubi, ai face dragoste cu mine." De teama de a fi respinse, ele au oferit cel mai preţios şi intim dar, însă au rămas ca şi Beverly lângă gard, singure şi

părăsite.
Copiii îşi creează unii altora grave probleme datorită cruzimii şi batjocurilor lor. De exemplu, citiţi următoarele rânduri pe care le-a primit o fată de clasa a patra de la o colegă şi aparent fără nici un motiv:
înspăimântătoare Janet,
Eşti cea mai nătângă fată din lume. Aş vrea să mori, dar bănuiesc că aceasta este imposibil. Am câteva idei:
1. Joacă-te pe şosea.
2. Taie-ţi gâtul.
3. Bea otravă.

4. Imbată-te.
5. Injunghie-te.
Te rog, fă unul din aceste lucruri, Grăsana! Toţi le urăm. Mă rog, Doamne, fă-o pe Janet să moară. Avem nevoie de aer curat. Doamne, ascultă-mă că altfel murim toţi cu ea aici. Vezi, Janet, nici nu suntem toţi aşa de răi.
De la Wancla Jackson
Ce a crezut „înspăimântătoarea Janet" despre aceste cuvinte? Poate că a avut suficientă încredere în ea însăşi pentru ca să le ignore. Dar dacă Wanda se bucura de popularitate, iar Janet nu, atunci durerea ei a fost uriaşă. Observaţi că Wanda a atins toate punctele sensibile. Ea a insultat înfăţişarea fizică a lui Janet şi a afirmat că toţi o urăsc şi nimeni nu o suportă. Aceste două mesaje — „eşti urâtă" şi „toţi te urâm" — pot speria de moarte un copil sensibil. Ele nu vor fi uitate toată viaţa.

NIMENI NU ESTE IMUN FAŢĂ DE DUREREA RESPINGERII

întreabă pe oricare adult dacă nu îşi aduce aminte de incidente similare din copilăria sa şi vei primi imediat un răspuns. Mulţi îşi amintesc întâmplări care au avut loc cu mai multe decenii în urmă. Autorii de comedie folosesc din plin aceste puncte sensibile pentru că, aşa cum a observat William Makepeace Thackeray, „Umorul este stăpânul lacrimilor." Rodney Dangerfield a ştiut acest lucru şi comediile sale aveau drept temă comună: „Nimeni nu mă respectă." El a spus că atunci când a fost copil era respins chiar şi de jucăria Iui yo-yo, care refuza să revină în poziţia ei. Joan Rivers a spus că se simţea ca un „câine" când era tânără astfel încât tatăl ei a trebuit să arunce un os, nu un buchet de mireasă, ca să o ceară cineva în căsătorie. Autorul de comedie care foloseşte cel mai eficient complexele de inferioritate este introvertitul Woody Allen. Iată ce povesteşte el din copilăria lui:
Woody mergea într-o zi la lecţia lui de violoncel şi a trecut pe lângă locul obişnuit de „operare" a bandei lui „Floyd". „Operaţiunea" lor era

furtul capacelor de la roţile de automobil. Floyd 1-a insultat pe Woody când a trecut pe lângă el şi, fiind un „cocoşel", Woody a anunţat solemn că nu acceptă insulte din partea nimănui. Şi-a pus jos violoncelul şi a spus: „Dacă vrei să vorbeşti cu mine, trebuie să-mi spui Domnul Hay-wood Allen." Woody şi-a petrecut iarna următoare în convalescenţă. O întreagă echipă de chirurgi i-au scos din cap bucăţile de violoncel. Singurul lui noroc a fost că nu cânta la contrabas.
Cei mai mulţi oameni se amuză de povestea lui pentru că au fost terorizaţi de un „Floyd" în copilărie. Ne amintim fiecare eşec şi umilinţă pe care am îndurat-o în copilărie. Când eram în clasa a treia jucam base-ball şi meciul era foarte încins. îmi amintesc perfect de bine acea zi neagră. A venit rândul unui băiat la crosă. El a lovit mingea bine şi ea se îndrepta direct spre mine. Era o lovitură uşor de prins, nu trebuia decât să îmi întind mâna. Dar, în faţa a cinci milioane de fani, majoritatea fete, am lăsat mingea să-mi scape printre degete. De fapt, m-a şi lovit la degetul mare. încă îmi sună în minte paşii adversarilor care alergau spre terenul lor. în culmea frustrării, am apucat mingea şi am aruncat spre partenerul meu în timp ce jumătate din cei cinci milioane de fani, cei ostili, au strigat „Booo!", iar cealaltă jumătate a scos un oftat de supărare.
Am sângerat şi am murit acolo pe teren. A fost o înmormântare la care am fost singurul prezent şi singurul care a plâns. Apoi, după îndelungi frământări în zilele următoare, am renunţat la base-ball pentru totdeauna. Am mai practicat atletismul, tenisul, dar la base-ball am renunţat. Dacă aveţi drum pe acel teren, în colţul din partea de nord, veţi găsi, dacă veţi săpa, osemintele unui strălucit jucător de base-ball a cărui carieră s-a sfârşit înainte de a începe.
Dar să ne apropiem şi mai mult de acest subiect. Când sute de experienţe dureroase ca aceasta au loc în copilărie şi sunt urmate de o adolescenţă furtunoasă, o „criză de încredere" poate apărea în timpul decadei critice. Aceasta are influenţă asupra întregii noastre vieţi.

O CRIZĂ DE ÎNCREDERE

Să ne gândim, de exemplu, la rolul pe care îl joacă încrederea în meciurile profesioniste de tenis. Nu întotdeauna învinge cei mai buni jucători. Cei care au încredere însă, câştigă aproape mereu. Mai mult,

----- victoria surâde pe rând celor doi adver-
Nu întotdeauna sarıdacă sunt de/o_nrţe relati! !,gale_ Poţi
câştiga un set cu 6-0 şi apoi sa 11 pierzi pe *învina CCÎ mai* următorul la acelaşi scor. Ce explică
r . . . această schimbare bruscă? Totul este la
OUniJUCatOTl. fy ţn ce]e două seturj: jucătorii, capa-
citătile şi experienţa lor, terenul, vremea,
mingile, rachetele, vântul, spectatorii.
Care este atunci variabila care transformă succesul răsunător al unui jucător profesionist într-o înfrângere totală? Este scăderea sau creşterea încrederii. Acest proces se desfăşoară într-un concurs sportiv. Comentatorii sportivi i-au dat şi un nume: *forma de moment,* dar, în realitate este rezultatul încrederii în sine însuşi.
Crezi în capacitatea ta de a face faţă problemelor vieţii? Dacă nu, nici alţii nu vor crede. Te vor urmări cu atenţie ca să vadă ce părere ai despre tine însuţi. în fapt, tu eşti cea mai sigură sursă de informaţie despre acest subiect. Sentimentul tău de nesiguranţă şi îndoielile tale se vor regăsi în atitudinea prietenilor tăi.
Te rog să nu mă înţelegi greşit: nu susţin mândria şi aroganţa. Orgoliul este o boală ciudată: îi îmbolnăveşte pe toţi, mai puţin

pe cel care o are. Mândria ne poate produce multe necazuri, aşa cum i-a spus mama balenă puiului ei: „Când ieşi la suprafaţă şi începi să sufli aerul, atunci eşti cel mai vulnerabil în faţa harponului."
Pe lângă faptul că ne deranjează aroganţa celor din jur, şi Scriptura ne spune că Dumnezeu dispreţuieşte această trăsătură a omului. Biblia vorbeşte despre oamenii mândri şi despre judecata lui Dumnezeu asupra lor. In cartea Proverbele citim că Dumnezeu urăşte şapte lucruri, iar mândria se află în capul listei (vezi 6:16-17). Deci înţelege-mă că nu doresc ca tu să crezi în independenţa şi în importanţa ta de sine şi să devii arogant. Nu vorbesc nici chiar despre respectul de sine, aşa cum este înţeles uneori. Vorbesc despre pacea interioară care provine din cunoaşterea faptului că eşti copilul lui Dumnezeu şi, cu ajutorul Lui, poţi îndeplini tot ceea ce îţi cere El. Vorbesc despre refuzul de a te împotmoli în noroiul urii de sine. Vorbesc despre valoarea ta ca fiinţă umană, care nu depinde de durerea produsă de respingerea celorlalţi. într-un cuvânt, vorbesc despre încredere.
James Dobson
35
Voi încheia acest subiect prezentând două concepte care îţi vor fi folositoare.
1. Am vorbit până acum, indirect, despre acea şoaptă care se aude în sufletul omului şi care spune: „Eşti un prost. Nimeni nu te iubeşte, şi aceasta din motive întemeiate. Eşti un ratat. Orice vei face, vei greşi. Toţi ceilalţi sunt oameni normali, dar tu eşti diferit. Nimeni nu te poate iubi. Nici lui Dumnezeu nu îi pasă de tine."
Vreau să îţi spun că cel care rosteşte această „şoaptă" se mai numeşte şi „tatăl minciunii" (loan, 8:44). Scopul lui este să înşele, să distrugă şi să demoralizeze. Cea mai bună armă a sa este să pornească un război interior care ne sfâşie. Abraham Lincoln a spus: „O casă revoltată împotriva ei însăşi nu poate rămâne în picioare." Acest adevăr este cu atât mai mult valabil când se aplică minţii omeneşti.
Din nefericire, mulţi dintre noi cooperăm cu Satan în eforturile sale de a ne demoraliza. Fosta prima doamnă a Americii, Eleanor Rooseveit, a spus odată că nimeni nu îşi poate bate joc de tine fără permisiunea ta. Avea dreptate. Uneori suntem cei mai mari duşmani ai noştri atunci când este vorba de subminarea încrederii.
Permite-mi să citez din cartea mea *Hide or Seek* [De-a v-aţi ascun-selea] un pasaj în care prezint cum poate apărea această trădătoare ură de sine. Eu am numit pasajul „Tribunalul minţii".
Să presupunem că eşti o adolescentă. Ai şaisprezece ani şi numele tău este Elena Liceana. Ca să fiu sincer, nu eşti chiar frumoasă. Ai umerii prea rotunzi şi cam uiţi să-ţi închizi gura când te gândeşti la ceva. (Se pare că părinţii tăi sunt foarte îngrijoraţi din această pricină.) Faţa îţi este plină de coşuri care cresc la întâmplare, iar eforturile tale de a-ţi ascunde urechile prea mari sub păr nu dau rezultat. Te gândeşti deseori la aceste defecte şi îl întrebi pe Dumnezeu, cu tot respectul, de ce nu a fost atent atunci când ai fost asamblată.
Nu ai avut nici o întâlnire cu un băiat, cu excepţia dezastrului din februarie trecut. Prietena mamei tale ţi-a aranjat o întâlnire „oarbă", un avertisment că urma curând sfârşitul

lumii. Ai ştiut că era riscant să accepţi, dar erai prea surescitată ca să mai gândeşti logic. Fermecătorul Charlie a venit plin de speranţe că o va întâlni pe fata visurilor lui. Nu te potriveşti cu visurile lui. îţi mai aminteşti dezamăgirea pe care ai citit-o pe faţa lui când ăi intrat în cameră? îţi aminteşti ce i-a spus prietenei tale despre înfăţişarea ta? Sau despre dinţii tăi, care au atâtea poduri dentare încât s-a întrebat dacă nu trebuie să plătească taxă de autostradă ca să te sărute? Oribil! Iar în timpul întâlnirii nu a spus nimic. Abia a aşteptat să treacă cele două ore şi să te conducă acasă. Prietena ta, bineînţeles, abia a aşteptat să-ţi spună că Charlie i-a destăinuit că te urăşte. L-ai prins în holul liceului şi i-ai spus că nu strălucea prea mult pentru un băiat care are capul ca un bec, dar rana din sufletul tău a rămas. Timp de şase luni i-ai urât pe toţi bărbaţii şi ai crezut că hormonii tăi nu îşi vor mai regla vreodată activitatea.
Când te-ai întors de la şcoală în ziua aceea, te-ai dus direct în camera ta, fără să vorbeşti cu cineva. Ai încuiat uşa şi te-ai aşezat pe pat. Te-ai gândit la cât de nedreaptă este situaţia, lăsându-ţi mintea să hoinărească în voie prin amintirile dureroase care se încăpăţânau să nu dispară. De fapt, ţi s-a părut că eşti judecată ca să se dovedească dacă eşti sau nu considerată o fiinţă umană.
Procurorul s-a ridicat în picioare înaintea ta şi a început să prezinte dovezile nevredniciei tale de a te numi om. Ţi-a adus aminte de Ziua Sfântului Valentin din clasa a patra când verişoara ta, Ann, a primit treizeci şi patru de felicitări şi două cutii de bomboane din partea unor băieţi care o iubeau la nebunie. Tu ai primit doar trei felicitări, două din partea unor fete şi una de la un unchi. Juraţii dau din cap cu tristeţe. Apoi procurorul a vorbit despre acea zi din clasa a şasea când un băiat i-a dat unei fete să guste din îngheţata lui şi i-a spus că „se face urât" dacă îţi dă şi ţie să guşti din ea. Te-ai făcut că nu l-ai auzit, dar te-ai dus la toaleta fetelor şi ai plâns toată pauza. -

„Doamnelor şi domnilor din juriu, spune procurorul, acestea sunt părerile obiective ale colegilor despre Elena Liceana. Tot corpul elevilor de la liceu este de acord. Părerea lor este purul adevăr. Această fată modestă nu merită să fie una dintre noi. Vă îndemn cu toată tăria să o pronunţaţi vinovată."
Apoi se ridică în picioare avocatul apărării. Era un om sfrijit care tremura când vorbea. El a chemat câţiva martori ai apărării, printre care părinţii şi unchiul tău.
„Obiectez, domnule judecător. Martorii sunt membri ai familiei, deci mărturia lor nu este valabilă pentru că nu este obiectivă."
„Obiecţia se aprobă", decretează judecătorul. Atunci, avocatul tău, cam descumpănit, vorbeşte despre notele tale bune de la şcoală şi de curăţenia din camera ta, dar juraţii dau semne de plictiseală.
„D-d-deci, d-d-doamnelor şi domnilor din j-j-j-juriu, vă rog să o găsiţi pe această t-t-tânără nevinovată."
Juriul nu are nevoie decât de treizeci de secunde pentru a pronunţa verdictul. Te ridici în picioare în faţa lor şi îi recunoşti pe fiecare. Printre ei se află cea mai frumoasă fată din clasă, cel mai bun sportiv, băiatul atrăgător din clasa mai mare, chipeşul fiu al doctorului. Toţi te privesc sever şi strigă într-un glas: „ACUZATA ESTE GĂSITĂ VINOVATĂ, DOMNULE JUDECĂTOR!" Judecătorul trece apoi la citirea sentinţei:
„Elena Liceana, juriul colegilor tăi te-a găsit inacceptabilă pentru rasa umană. De aceea, eşti condamnată la o viaţă de

singurătate. Probabil că vei da greş în orice vei face şi vei intra în mormânt fără să-ţi fi făcut vreun prieten. Căsătoria nici nu mai intră în discuţie şi niciodată nu vei avea copii. Eşti o ratată. Elena şi o dezamăgire pentru părinţii tăi. De acum înainte vei fi considerată o povară. Cazul este închis."
Visul se destramă, dar verdictul juriului rămâne valabil. Părinţii tăi se întreabă de ce eşti atât de ursuză şi de iritabilă în săptămânile care urmează. Ei nu ştiu, iar tu nu le-ai spus,

că ai fost exclusă din Lumea Oamenilor Frumoşi.
Aş vrea să vorbesc cu toate fetele şi băieţii care au fost găsiţi vinovaţi Ia acest proces desfăşurat în tribunalul minţilor lor. Ei nu ştiu că procesul a fost o farsă, că toţi membrii juriului au fost şi ei acuzaţi de aceleaşi lucruri şi că însuşi judecătorul a fost găsit vinovat de aceeaşi acuzaţie acum treizeci de ani. Aş vrea să-i spun fiecărui adolescent că fiecare dintre noi am stat în boxa acuzaţilor şi doar foarte puţini au fost achitaţi. Unii dintre adolescenţii condamnaţi vor fi „iertaţi" mai târziu, dar un mare număr dintre ei nu vor scăpa de sentinţă toată viaţa. Ironia este că noi conducem acest proces în care suntem acuzaţi. Noi suntem procurorul acuzării şi sentinţa finală este dată sub presiunea noastră inflexibilă şi, desigur, şi cu puţin ajutor de la „prieteni".

PROCESUL A FOST, TOTUŞI, O FARSĂ

Dacă te-ai găsit vinovat în trecut, este timpul să fii iertat şi achitat de toate acuzaţiile. Judecarea ta a fost o farsă.
2. Tu şi cu Dumnezeu formaţi o majoritate. îmi aduc aminte de un jucător începător din campionatul de baschet NBA. Juca la Chicago Bulls pe vremea când juca în echipă şi strălucitorul Michael Jordan. Intr-o partidă, Jordan a fost într-o vervă deosebită şi a marcat şaizeci şi şapte de puncte. Jucătorul începător a frecat banca rezervelor până la finalul meciului, când antrenorul 1-a introdus în teren în ultimul minut de joc. A reuşit să arunce la coş şi a marcat. La sfârşitul meciului a fost intervievat şi s-a arătat foarte mulţumit de prestaţia sa: „Michael Jordan şi cu mine am marcat împreună şaizeci şi nouă de puncte."
Aşa stau lucrurile şi în relaţia ta cu Dumnezeu. Noi nu suntem decât nişte începători, dar jucăm alături de o Legendă Vie. Atât timp cât El binecuvântează micul nostru talent, totul merge bine. Un compozitor a aşezat acest gând într-un cântec cu titlul „Puţin devine mult dacă este

prezent Dumnezeu". Autorul spune că defectele noastre îşi pierd orice importanţă dacă Domnul doreşte să aşeze binecuvântarea Sa. Se subliniază puterea Lui, nu realizările noastre.
Qândeste V0f6a de încrederii, adesea noi ne suntem cei
Priveşte, de exemplu, la oamenii pe care Isus i-a ales să-i fie ucenici. El ştia că mai târziu ei vor vest, Evanghelia unei ^ ^ £ ^ lumi ostile. Viitorul bisericii urma sa apese pe umerii lor.

O COMBINAŢIE INVINCIBILĂ

Din punct de vedere uman, Isus ar fi trebuit să-i aleagă pe cei mai puternici şi influenţi conducători ai vremii. Dar El nu a manifestat nici un interes faţă de teologi, de eroi militari şi de potentaţi politici. în loc de aceştia, Isus a adunat un grup de oameni obişnuiţi, printre care câţiva pescari lipsiţi de educaţie şi un colector de taxe urât de toată lumea. Dar cu aceştia El a răsturnat lumea cu susul în jos.
Acum noi suntem ucenicii aleşi de EI, oamenii Lui obişnuiţi. Aşa trebuie să abordăm sarcina care ne stă înainte. Când puţinul nostru este combinat cu măreţia Sa, echipa astfel formată este imbatabilă.
Scriptura afirmă clar un lucru: Domnul nu vrea ca noi să ne folosim defectele drept scuze pentru respingerea răspunderii. Lucrul acesta reiese foarte clar din întâlnirea Lui cu Moise, prezentată în capitolul 4 din cartea Exodul. Dumnezeu i-a vorbit Iui Moise dintr-un tufiş care ardea fără să se consume şi i-a poruncit să îi spună lui faraon că trebuie să îi elibereze pe copiii lui Israel. Lui Moise i-a lipsit încrederea că se putea achita de această sarcină şi a încercat să evite această răspundere. El a spus: „Ah! Doamne, eu nu sunt un om cu vorbirea uşoară; şi cusurul acesta nu-i nici de ieri, nici de alaltăieri, nici măcar de când vorbeşti Tu robului Tău."
Domnul i-a răspuns: „Du-te, dar; Eu voi fi cu gura ta şi te voi învăţa ce vei avea de spus."
Moise însă a comentat din nou: „Ah! Doamne, trimite pe cine vei vrea să trimiţi."

De câtă laşitate a dat dovadă Moise! Dumnezeul universului care a creat cerul şi pământul a promis că va merge cu el. Cu toate acestea, îndoielile lui i-au făcut genunchii să tremure.
A acceptat Dumnezeu scuzele lui Moise? Nu. Exodul, 4:14, ne spune că „Atunci Domnul s-a mâniat pe Moise.'"
Ai spus vreodată: „Doamne, ştiu ce vrei să fac, dar îmi pare rău, nu sunt capabil să o fac"? îţi doresc mult noroc pentru că vei avea nevoie întrucât Tatăl ceresc nu îţi va accepta nici ţie scuzele. El îţi promite acelaşi sprijin pe care i 1-a promis lui Moise şi se aşteaptă de la tine să îţi faci bagajele şi să porneşti la drum.
Apostolul Pavel ne oferă o atitudine model în această privinţă, atunci când a scris: „Pot totul în Cristos care mă întăreşte" (Filipeni, 4:13). Aceasta este secretul unei vieţi încununate de succes. Uită de judecata la care ai fost supus de propria ta minte! Consideră-te achitat de acuzaţii!

CAPITOLUL 3

ă aflam recent într-un aeroport şi priveam la oamenii grăbiţi din jur. In faţa mea se desfăşurau mici drame fascinante. O mamă se grăbea să prindă avionul. După ea
venea un copil căruia nu-i păsa deloc dacă vor prinde sau nu avionul. Mama, exasperată, s-a întors spre el şi i-a strigat să se

grăbească. Nici o şansă. în timp ce se pierdeau în mulţime, am mai apucat să o văd pe mamă mergând grăbită şi pe copil aflat la aproape cinci metri în spatele ei şi rămânând tot mai mult în urmă.
Apoi am văzut un om care lucra la întreţinere şi care se grăbea să repare un circuit electric defect. Purta un combinezon de lucru galben şi avea scris pe el numele său „Whippie". M-am întrebat de ce a primit această poreclă (în engleză *whip* înseamnă bici — n.tr.) şi de ce dorea ca toată lumea să o cunoască.
Apoi am văzut o adolescentă împreună cu mama ei. Arătau de parcă s-ar fi certat serios în acea dimineaţă. Poate că motivul certei a fost coafura ciudată a fetei. Oricare ar fi fost motivul conflictului, se părea că fata a avut câştig de cauză. Mama arăta cam palidă. Era evident că adolescenta petrecuse câteva ore în acea dimineaţă ca să arate mai sexi şi mai în vârstă decât era. Reuşise. Tine-te bine, mamă!

44

VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI

Alte sute de oameni au trecut grăbiţi
^ . *w* prin faţa mea. Toţi mergeau gânditori,
lţl fl&TătlteZ Cd hotărâţi să ajungă unde şi-au propus şi să
viata într-un ritm facă ceea ce aveaL1 de *mout* Nu mă pU"
; team împiedica să nu mă întreb cine erau
rapid te aşteaptă şi care le erau preocupările. Prin anii '60,
grupul Beatles avea un cântec cu urmă-
si ve tine
" *L* toarele cuvinte: „Toţi aceşti oameni sin-
guri, de unde vin ei?"' într-adevăr, se părea că unii dintre ei aveau disperată nevoie de un prieten. Dar cei mai mulţi dintre ei aveau o trăsătură comună: erau oameni grăbiţi, obosiţi, mereu rămaşi în urma îndeplinirii multiplelor lor sarcini. S-ar fi produs oare o criză internaţională dacă s-ar fi oprit din mersul lor grăbit, s-ar fi aşezat pe un scaun şi i-ar fi urmărit pe ceilalţi oameni grăbiţi? Ştiu, ştiu, avioanele nu aşteaptă.
Ceea ce am văzut la aeroport este caracteristic modului de viaţă modem. Poate că nu ai fost încă prins în vârtejul vieţii pentru că te bucuri încă de libertatea adolescenţei. Dar îţi garantez că viaţa într-un ritm rapid te aşteaptă şi pe tine. Ritmul frenetic de viaţă care ne privează de cunoaşterea adevăratei semnificaţii a vieţii este foarte contagios şi cei mai mulţi oameni cad pradă acestui ritm mai devreme sau mai târziu.

ÎNTREBĂRILE CU ADEVĂRAT IMPORTANTE ALE VIEŢII

Este foarte important să te opreşti şi să te gândeşti la aceste lucruri acum când eşti tânăr, înainte ca presiunile muncii şi ale familiei să te împiedice să o faci. Există câteva probleme cu care te vei confrunta oricum. De aceea cred că este util să ne gândim acum la ele.
Oricine ai fi: ateu, musulman, budist, evreu, adept al mişcării New-Age, agnostic sau creştin, întrebările cu care se confruntă familia umană sunt aceleaşi. Numai răspunsurile diferă. Aceste întrebări sunt:
Cine sunt eu ca persoană?
Cum am ajuns aici?
Ce este cu adevărat important pentru mine?
James Dobson

45

Ţine Cineva socoteala faptelor mele?
Ce aşteaptă El de la mine?
Există viaţă după moarte?
Cum pot obţine viaţa veşnică dacă există?
Care este sensul morţii?
Ne vom ocupa acum de multe din aceste întrebări fundamentale. Pentru moment, să ne amintim de altă întrebare fundamentală: Care sunt scopurile demne să le ating în viaţa mea? Răspunsul trebuie să îl ştii înainte de a ajunge adult.

LĂCOMIA

Când este vorba de scopuri şi obiective, cei mai mulţi oameni se pare că au o singură preocupare: obţinerea banilor şi a lucrurilor care se pot cumpăra cu ei. Dacă te îndoieşti de acest lucru, priveşte la televizor şi urmăreşte-i pe competitorii care încearcă să câştige. Observă-le gesturile, pupilele dilatate şi urechile înroşite. Sunt dominaţi de lăcomie şi incapabili de a raţiona.
De ce sunt sigur că aşa stau lucrurile? Pentru că am participat şi eu cu mulţi ani în urmă la un astfel de joc. M-a convins soţia să particip şi am fost acceptaţi de realizatorul emisiunii. Purtam nişte semne caraghioase şi, până ne-a venit rândul, mă întrebam *Ce cant la acest joc stupid?*
Apoi am fost chemaţi pe scenă. Premiul era o maşină nouă. Imediat am simţit un spasm în stomac. Gura mi s-a uscat şi inima a început să bată atât de tare încât am crezut că îmi sparge pieptul. Pe scenă se afla maşina visurilor mele: un Camaro ultimul model. Dorinţa a fost atât de intensă încât s-a localizat în mărul Iui Adam. Respiraţia a devenit neregulată, un alt semn evident că m-am molipsit de lăcomia stârnită de astfel de jocuri.
Ca să-mi înţelegeţi mai bine sentimentele, permiteţi-mi să vă spun istoria maşinilor mele. Pe vremea când eram la colegiu aveam un Mercury decapotabil vechi pe care l-am numit Ol' Red. Maşina era automată: ferestrele şi scaunele erau acţionate automat, se acoperea şi se

descoperea automat şi aproape totul trebuia să fie automat, dar dispozitivele funcţionau numai atunci când aveau chef. Geamurile le lăsam jos vara iar iarna le ridicam. In rest îşi păstrau poziţia. Shirley, pe atunci prietena mea, m-a iubit foarte mult dacă a acceptat să meargă cu acea maşină. Pe scaunul de lângă şofer'un arc era stricat şi se simţeau toate hopurile. In plus, hainele se agăţau şi se rupeau. Ea *ura* maşina. Uneori Ol' Red refuza să se mişte şi, la fiecare câteva zile, trebuia să o împingem.

DE CE AM VRUT O MAŞINĂ NOUĂ?

Lovitura de graţie a avut loc la scurt timp după absolvirea colegiului. Am fost invitaţi să ne prezentăm la interviuri pentru un loc de muncă, îmbrăcaţi la patru ace, ne îndreptam cu nouăzeci de kilometri pe oră în •Ol' Red, când, deodată, acoperişul maşinii a fost luat de vânt şi a început să fluture în spatele nostru. Ne-am umplut de praf. Situaţia a fost jenantă. Mă puteţi crede că Shirley s-a supărat foc pe *mine* pentru acest incident pentru că aveam o maşină atât de — veche şi de imprevizibilă. Este o minune *(p£ SCCnă SC afla* c^ re'ta't'a noastră a supravieţuit acelei după-amieze atât de tensionate. *maşina Visurilor* Deşi Ol' Red nu mai exista demult *mck: un Camaro* atmici când ne''am pre[mat$_s$la$_T$c$_T$rs$_-$ inca nu aveam o maşina noua. loţi banii *ultimul Vfiodcl,* noştri au fost cheltuiţi pentru plata taxe- lor şcolare. îmi terminasem doctoratul cu numai două luni înainte. Astfel se explică reacţia mea la vederea strălucitorului automobil.

„Ca să câştigaţi maşina, a spus comentatorul, nu trebuie decât să precizaţi care este preţul a patru lucruri."

Shirley şi cu mine am ghicit preţul la primele trei, dar am greşit la ultimul. „îmi pare rău, a spus organizatorul concursului, aţi greşit. Totuşi primiţi un premiu de consolare: un aspirator şi trei dolari."

Lui Shirley şi mie ne-a venit rău. Am simţit că leşinăm. Pe drum înspre casă am discutat despre faptul că am permis să fim manipulaţi emoţional în acest mod. Amândoi am fost foarte lacomi şi ne simţeam

vinovaţi. Am învăţat atunci o lecţie preţioasă despre poftă şi cum acţionează ea într-un context spiritual. Am observat că, dacă omul doreşte cu ardoare un lucru, Satan i-1 oferă în schimbul unui compromis spiritual. în cazul meu, o maşină nouă era momeala potrivită. Dacă doreşti relaţii sexuale în afara căsătoriei, ocazia ţi se va oferi. Să nu fii surprins dacă vei fi ispitit de un posibil partener. Dacă dorinţa ta este să obţii faimă sau putere, ţi se va promite realizarea obiectivelor tale (chiar dacă nu se vor realiza niciodată).

(Dacă Omul dorCŞtC r CU araoarc UU lucru Satan i-l OJCra IU SCllimOUl Spiritual.

Să ne amintim că lui Isus i s-a oferit pâine după cele patruzeci de zile de post din pustie. Apoi i s-a promis putere şi glorie după ce i-a fost pusă în faţă perspectiva crucii. Ceea ce vreau să spun este că Satan se foloseşte de cele mai arzătoare dorinţe ale noastre pentru a ne ispiti.

PĂZEŞTE-TE! URMEAZĂ ISPITA!

Dacă dorinţa ta cea mai mare este să te îmbogăţeşti, păzeşte-te! Te afli într-o situaţie foarte precară. Dacă nu crezi, citeşte 1 Timotei, 6:9, care spune: „Cei ce vor să se îmbogăţească, dimpotrivă, cad în ispită, în laţ şi în multe pofte nesăbuite şi vătămătoare care cufundă pe oameni în prăpăd şi pierzare." Ce analiză lucidă a naturii umane! Dacă îi urmăreşti pe oamenii a căror pasiune sunt banii, vei afla că cei mai mulţi dintre ei nu se dau înapoi de la nici un mijloc necinstit de a-i obţine. Aproape întotdeauna li se pare că au descoperit un filon de aur, dar bogăţia le scapă printre degete. în loc să se îmbogăţească, ajung dominaţi de pasiunea lor.

Multimiliardarul John D. Rockefeller are un sfat foarte potrivit pentru cei care ţin morţiş să se îmbogăţească: „Este foarte uşor să te îmbogăţeşti. Nu trebuie decât să te scoli de dimineaţă, să lucrezi din greu şi să dai peste o rezervă de ţiţei." Uşor de zis.

Acest subiect îmi aduce aminte de o vânătoare la care am fost împreună cu fiul meu când era adolescent. Ne-am postat în locul de pândă foarte devreme, înainte de răsăritul soarelui. Ne aflam la o mică distanţă de o capcană. Era un loc de hrănire a animalelor unde, la ora şapte dimineaţa, automat, cădea hrană. ■'

Ryan şi cu mine stăteam în ascunzătoare şi vorbeam încet despre tot ce ne trecea prin minte. Deodată, a apărut din ceaţă o splendidă căprioară. Se îndrepta atentă spre luminiş. I-au trebuit aproape treizeci de minute să ajungă lângă hrană. Nu aveam intenţia să o împuşcăm, dar am urmărit-o cu atenţie. Era foarte susceptibilă, adulmeca aerul cu atenţie şi intercepta orice zgomot care ar fi putut semnala o primejdie. în cele din urmă, s-a apropiat de hrană cu multă precauţie, parcă simţindu-ne prezenţa. Apoi a mâncat repede şi a fugit în desişul pădurii.

l-am şoptit lui Ryan: „Putem învăţa de aici o lecţie foarte preţioasă. Ori de câte ori ţi se oferă o masă bogată pe gratis, în mijlocul pădurii, fii atent! Oamenii care au pus-o acolo te urmăresc probabil din apropiere, aşteptând să tragă în tine. Fii cu ochii în patru!"

Nu ştiu dacă Ryan îşi va aminti întotdeauna de această lecţie, dar eu îmi voi aduce aminte. Nu se întâmplă des ca un tată să-i spună fiului său adolescent despre adevăruri pe care el să le considere profunde. Acest lucru ţi se aplică şi ţie. Cu cât eşti mai lacom, cu atât devii mai vulnerabil înaintea oamenilor rău intenţionaţi. Ei îţi vor întinde o cursă acolo unde vor plasa „mâncare" atractivă, „ . indiferent dacă este vorba de bani, de C« *Cat CŞtl Mal* relaţii sexuale, de un loc de muncă sau de complimente. Ţi se va părea incredibil de bună oferta lor. Ce şansă! Dar fii atent! *CU ătăt deVll* Probabil că te afli deja în bătaia puştii *maivukeraSiL* cu'va.„ ., .,

Pe langa raptul ca oamenii care doresc cu toată ardoarea să se îmbogăţească sunt vulnerabili, acei puţini dintre ei care reuşesc

să se îmbogăţească nu îşi găsesc în bogăţii satisfacţiile anticipate, îşi vor da repede seama că bogăţia nu satisface nevoia umană de a găsi o semnificaţie a vieţii. Nici o sumă de bani nu poate cumpăra acest lucru.
[acom,
James Dobson
49
O reclamă are următoarele cuvinte: „Cel care moare înconjurat de cele mai multe jucării a câştigat." Este o minciună. Textul ar trebui schimbat: „Cel care moare înconjurat de cele mai multe jucării moare." Sper că eşti de acord cu mine când afirm că o viaţă petrecută numai cu scopul acumulării de bogăţii este o risipă. *Trebuie* să existe un ideal mai bun decât acesta pentru care să trăieşti.

BANII: SUBIECTUL DESPRE CARE ISUS A VORBIT CEL MAI DES

învăţătura lui Isus este foarte relevantă pentru acest subiect. Te-ai întrebat care a fost subiectul cel mai des abordat de Isus? A fost cerul, iadul, păcatul, pocăinţa, dragostea, sau revenirea Sa pe pământ? Nu, Isus a vorbit cel mai mult despre bani şi aproape de fiecare dată El ne-a avertizat de pericolul lor. Aceste avertismente în legătură cu pericolele reprezentate de posesiunile materiale apar des în învăţăturile Sale. Iată câteva pasaje dintr-o singură Evanghelie, cea a lui Luca:
Isus le-a spus ucenicilor Săi: „Dar, vai de voi, bogaţilor, pentru că voi v-aţi primit aici mângâierea!" (Luca, 6:24).
El a mai spus: „Vedeţi şi păziţi-vă de orice fel de lăcomie de bani; căci viaţa cuiva nu stă în belşugul avuţiei lui" (Luca, 12:15).
Isus a mai spus şi o pildă despre un om bogat dar nebun care nu avea nevoie de Dumnezeu. Omul credea că mai are mulţi ani de trăit şi şi-a spus lui însuşi: „Suflete, ai multe bunătăţi strânse pentru mulţi ani; odih-neşte-te, mănâncă, bea şi veseleşte-te!" Dar Dumnezeu i-a spus: „Nebuniile! Chiar în noaptea aceasta ţi se va cere înapoi sufletul; şi lucrurile pe care le-ai pregătit, ale cui vor fi?" Isus a încheiat pilda cu un avertisment solemn: „Tot aşa este şi cu cel care îşi adună comori pentru el şi nu se îmbogăţeşte faţă de Dumnezeu" (Luca, 12:18-21).
Mai târziu, Isus a vizitat casa unui fariseu de vază şi i-a spus gazdei Sale: „Când dai un prânz sau o cină, să nu chemi pe prietenii tăi, nici pe fraţii tăi, nici pe neamurile tale, nici pe vecinii bogaţi, ca nu cumva să te cheme şi ei la rândul lor pe tine şi să iei astfel o răsplată pentru ce ai făcut. Ci, când dai o masă, cheamă pe săraci, pe schilozi, pe şchiopi, pe orbi. Şi va fi ferice de tine, pentru că ei nu au cu ce să-ţi răsplătească; dar ţi se va răsplăti la învierea celor neprihăniţi" (Luca, 14:12-14).

A mai spus şi pilda unui fiu risipitor care şi-a cerut moştenirea mai devreme decât se cuvenea şi pe care a pierdut-o apoi într-o viaţă desfrânată (vezi Luca, 15:11-31).
Isus le-a spus ucenicilor Săi: „Nici o slugă nu poate sluji la doi stăpâni; căci sau va uri pe unul şi va iubi pe celălalt, sau va ţinea numai la unul şi va nesocoti pe celălalt. Nu puteţi sluji lui Dumnezeu şi lui Mamona" (Luca, 16:13).
A spus o pildă despre un om bogat care avea de toate. Era îmbrăcat în purpură şi in şi avea cele mai bune bucate pe masă. Dar era total indiferent faţă de mizeria în care trăia un cerşetor pe nume Lazăr, care era flămând şi acoperit de bube. Omul bogat a murit şi a mers în iad, unde era chinuit, dar Lazăr a mers în ceruri, unde era mângâiat (vezi Luca, 16:19).
Isus s-a adresat unui tânăr bogat şi i-a cerut să vândă tot ce are şi să dea săracilor. Tânărul bogat a plecat trist de la Isus „căci era foarte bogat" (Luca, 18:18-23).
Apoi, Isus s-a întors spre ucenicii Săi şi le-a spus: „Cât de anevoie vor intra în împărăţia lui Dumnezeu cei ce au bogăţii. Fiindcă mai lesne este să treacă o cămilă prin urechea acului, decât să intre un om bogat în împărăţia lui Dumnezeu" (Luca, 18:24-25).
Nu este interesant că atât de multe dintre spusele lui Isus s-au referit la bani? Trebuie să ne punem întrebarea de ce. A avut învăţătorul vreun motiv că s-a referit atât de des la acest subiect? Bineînţeles că a avut. Isus ne-a învăţat că dorinţa acumulării de bogăţii este însoţită de multe pericole. El a explicat de ce stau lucrurile aşa în Matei, 6:21: „Unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră."

OFERĂ-I DOMNULUI PRIMUL LOC

îţi mai aminteşti de afirmaţia mea din primul capitol că Domnul nu se va mulţimi cu locul secund în viaţa ta? Acesta este pericolul banilor. Ei pot deveni bogăţia noastră, pasiunea şi dragostea noastră cea mai mare. Când se întâmplă aşa, Dumnezeu devine aproape irelevant.
Ce înseamnă acest lucru în lumea contemporană? Ne este interzisă câştigarea existenţei, posedarea unei case, a unei maşini, a unui cont în
James Dobson
51
^Dorinţa acumulării de bogăţii este însoţită de multe pericole.
bancă? Cu siguranţă că nu. De fapt citim în 1 Timotei, 5:8: „Dacă nu poartă cineva grijă de ai lui şi mai ales de cei din casa lui, s-a lepădat de credinţă şi este mai rău decât un necredincios." Bărbaţilor, îndeosebi, li se cere să asigure existenţa şi protecţia familiei lor, iar acest lucru înseamnă că trebuie să aducă bani în casă.
Bogăţia, în ea însăşi, nu este rea. Avraam, David şi alţi oameni mari ai Bibliei au fost binecuvântaţi cu bogăţie.
De fapt, Scriptura însăşi afirmă că Dumnezeu le dăruieşte unor oameni capacitatea de a acumula bogăţii (vezi Deuteronomul, 8:18 şi 1 Samuel, 2:7). Atunci, unde este pericolul? Apostolul Pavel spune foarte clar că nu banii înşişi sunt problema, ci *dragostea*
de bani este rădăcina tuturor relelor (vezi
1 Timotei, 6:10). Lucrurile iau o întorsătură negativă atunci când bogăţia devine dumnezeul nostru.
Dar care este concepţia biblică despre bani şi posesiuni? Am văzut ceea ce

este greşit, dar ce este bine? După Ron ----------
Blue, autor şi consilier contabil creştin,
există patru principii fundamentale pentru administrarea banilor. Dacă ele sunt aplicate în viaţa ta, nu vei avea niciodată probleme cu materialismul. Să aruncăm o privire asupra lor:

Principiul 1. Lui Dumnezeu îi aparţine totul.

Unii oameni cred că lui Dumnezeu i se cuvine doar zece la sută din venitul lor, sumă numită „zeciuială", iar celelalte nouăzeci de procente le aparţin lor. Acest lucru nu este adevărat. Cred cu fermitate în principiul zeciuielii, dar nu pentru că partea Domnului este limitată la zece procente din venitul meu. Noi nu suntem decât administratori ai lucrurilor pe care ni le-a încredinţat Dumnezeu. El este proprietarul şi uneori El ne ia ceea ce ne-a dat. Tot ce avem nu ne este decât împrumutat. (and Domnul i-a luat toată averea, Iov a avut o atitudine corectă: „Gol

(Domnul nu se va
mulţimi cu iacul
>
secund în viata ta.

am ieşit din pântecele pământului şi gol
Orice Hotărâre cfe mă voi întoarce în sânul pământului,
r r. ■ *r r* Domnul a dat şi Domnul a luat, binecu-
cheltuire a 6amCor vântatfieNumeleDomnului,(Im, *]:2])*
este O Hotărâre ^acă ^te legi acest concept fundamen-
. . r,, tal, atunci devine clar un adevăr: orice
SpintUăLă. hotărâre de cheltuire a banilor este o ho-
—----------tărâre spirituală. O cheltuială nechibzuită
nu este o risipire a bunurilor noastre, ci o administrare proastă a resurselor lui Dumnezeu.

Orice cheltuială, indiferent dacă este pentru o vacanţă, o îngheţată, o bicicletă, o pereche de blugi, o rachetă de tenis, o maşină sau un ham-burger, este făcută din banii lui Dumnezeu. De aceea în familia noastră există obiceiul să ne plecăm capetele înaintea fiecărei mese şi să îi mulţumim lui Dumnezeu pentru hrană. Orice, inclusiv hrana noastră, este un dar de la El.

Principiul 2. întotdeauna există o legătură între timp şi efort, pe de o parte, şi bani şi recompense, pe de cealaltă parte.

Poate că ai auzit expresii ca: „Nu există mese pe gratis" şi „Nu obţii nimic dacă nu oferi nimic." Ele sunt adevărate şi importante. întotdeauna banii trebuie legaţi de muncă şi de sudoarea frunţii noastre.

Iată ce înseamnă acest al doilea principiu pentru noi. Gândeşte-te puţin la cea mai inutilă cumpărătură pe care ai făcut-o în ultimul timp. Este probabil un lucru pe care nu l-ai folosit şi zace uitat în vreun ungher. Este important să îţi dai seama că el nu a fost cumpărat cu banii tăi, ci cu timpul tău deoarece tu ai plătit banii câştigaţi cu timpul tău. Tu ai folosit o parte din timpul care ţi-a fost acordat să-l trăieşti pe acest pământ şi l-ai irosit pe o cumpărătură inutilă.

Atunci când înţelegi că tot ce cumperi plăteşti cu o parte din timpul vieţii tale, vei fi mult mai atent la modul în care îţi foloseşti banii.

Principiul 3. Nu există aşa numita decizie financiară independentă.

Niciodată nu vei avea bani ca să îţi cumperi tot ce ai dori. Nici chiar miliardarii nu îşi pot permite chiar totul. De aceea orice cheltuială are

James Dobson

implicaţii pentru alte lucruri pe care le-ai vrea sau de care ai avea nevoie. Toate sunt legate unele de altele. Aceasta înseamnă că cei care nu ştiu să se abţină să-şi arunce banii pe fereastră pentru lucruri inutile, vor avea de suferit pentru că nu îşi vor putea cumpăra lucrurile de care au într-adevăr nevoie.

Apropo, soţii şi soţiile se ceartă deseori pe tema banilor. De ce? Pentru că sistemele lor de valori diferă şi nu sunt de acord cu ceea ce reprezintă o risipire a banilor. Părinţii mei sunt nişte oameni tipici în această privinţă. Tata era dispus să cheltuiască cinci dolari ca să-şi cumpere muniţie pentru puşca de vânătoare sau pentru mingi de tenis, pentru că îi făcea plăcere, dar dacă mama cumpăra cu cinci dolari un dispozitiv de curăţat cartofi, el considera acea cumpărătură o risipă. Nu mai conta faptul că pentru el cumpărăturile reprezentau o plăcere la fel de mare ca vânătoarea sau tenisul. Perspectivele lor erau diferite. Este o problemă potenţială pe care tu şi viitorul tău partener de viaţă va trebui să o rezolvaţi.

Acest principiu ne spune că o cumpărătură extravagantă va conduce în cele din urmă la o lipsă într-un alt domeniu. Oamenii de afaceri ştiu să privească în ansamblu cheltuielile pe care trebuie să le facă, pentru a nu ajunge în situaţia de a le lipsi lucruri vitale pentru continuarea activităţii.

Principiul 4. Amânarea satisfacerii dorinţelor este cheia maturităţii financiare.

Deoarece resursele şi alegerile noastre sunt limitate, singura cale de a avea o situaţie financiară sigură este să ne lipsim pe noi înşine de unele lucruri pe care le dorim. Dacă nu avem disciplina necesară ca să facem acest lucru, atunci întotdeauna vom avea datorii. Nu uita că, dacă nu cheltuieşti mai puţin decât câştigi, niciodată nu vei avea un venit suficient, oricât ar fi el de mare. Acesta este motivul pentru care unii oameni, după ce primesc o mărire de salariu, ajung în datorii mai mari decât înainte.

Dă-mi voie să repet acest concept important: Nici un venit nu îţi va fi suficient dacă modul lui de cheltuire nu este controlat. Să luăm drept exemplu situaţia financiară a Statelor Unite. Veniturile anuale sunt mai

—=^ mari de un trilion de dolari, adică o mie
(Dacă nu ^e miliarde de dolari. Cu toate acestea, se

cheltuiesc anual cu câteva sute de mi-
Cheltuieşti mai liarde mai mult.
mititi rfprnt Chiar şi după concepţiile cele mai libe-
" ' rale, aceşti bani se cheltuiesc pe pro-
căştifti, nidoddtă grame care nu dau rezultate şi pentru a
susţine o birocraţie mult prea costisi-
nu vei avea un + ' ? -V *A* + • i-
»* vvo i*wi M- *i.* toare. In consecinţa, datoria naţionala
Venit Suficient. cre?te- Verdictul este necruţător, atât pentru un individ, cât şi pentru o ţară: trebuie . să existe o voinţă fermă de a renunţa la satisfacerea unor dorinţe pentru a trăi conform veniturilor realizate. Acest lucru nu este uşor, dar recompensele aplicării lui sunt mari.[2]

O TEMELIE FINANCIARA SOLIDA

Poate că aceste patru principii te vor ajuta să îţi construieşti o bază financiară stabilă fără să îţi compromiţi convingerile. Pe scurt, secretul unei vieţi încununate de succes este folosirea timpului pentru lucrurile care durează veşnic, aşa cum afirmă autorul Epistolei către Evrei: „Să nu fiţi iubitori de bani. Mulţumiţi-vă cu ce aveţi" (Evrei, 13:5).
Să ne întoarcem la întrebarea cu care am început: Care sunt scopurile demne de atins în viaţă? încă nu am răspuns acestei întrebări, dar am eliminat un obiectiv care nu este demn de investirea timpului nostru: banii. In capitolul următor vom vedea o altă alternativă.
SETEA DE PUTERE

CAPITOLUL 4

m vorbit până acum despre motivele fundamentale care stau la baza comportamentului uman şi despre legătura lor cu deciziile care trebuie luate în decada critică.
Unul dintre ele, obţinerea banilor, a fost considerat (cel puţin aşa sper) drept un motiv nejustificat pentru a determina tot cursul vieţii. Acum vom analiza un alt impuls chiar mai influent asupra felului în care se desfăşoară lucrurile în lumea noastră. Mă refer la setea de putere. Această dorinţă este larg răspândită în societate şi originea ei poate fi găsită foarte devreme în viaţă.
Un copil cu o vârstă cuprinsă între optsprezece şi treizeci şi şase de luni este foarte priceput în bătălia pentru putere. Acestuia îi face o deosebită plăcere să pună toate lucrurile în mişcare, să rupă, să trântească SBU să mănânce orice. Actorul de comedie Bill Cosby a spus: „Dafi-mi 200 de copii de doi ani foarte energici şi voi cuceri lumea." Copiii mici, cu farmecul lor pot exercita o adevărată teroare. Ei cred cu sinceritate că lot universul se învârte în jurul lor şi le place nemaipomenit de mult acest
fapt.
îmi amintesc de un copil de trei ani care se afla pe oliţă în timpul unui cutremur din Los Angeles. Farfuriile se spărgeau în jurul lui, mobilele se deplasau pe podea, iar micuţul se ţinea strâns de oliţa lui şi a întrebat-o pe mama lui: „Mamă, ce am făcut?" Din punctul lui de

vedere, întrebarea era foarte logică. Dacă se întâmpla ceva important, el era responsabil.
Această încredere nezguduită în sine durează numai câţiva ani, aşa cum am văzut. Din nefericire, unul din aspectele cele mai neplăcute ale adolescenţei este sentimentul de neajutorare pe care îl aduce. O mamă mi-a spus că fata ei din clasa a şaptea era ridiculizată în fiecare zi la şcoală. Mi-a spus că fata se scoală cu o oră mai devreme în fiecare zi şi se gândeşte cum va reuşi să treacă prin ziua respectivă fără să fie umilită. Milioane de adolescenţi se pot identifica cu această fată.
Alţi adolescenţi sunt nemulţumiţi că părinţii nu le acordă nici o putere. Fiind minori, nu au drept de vot, nu pot conduce maşina, nu au voie să bea, să aibă relaţii sexuale şi să-şi conducă singuri viaţa decât dacă încalcă regulile. Unora nu le place această situaţie şi o resping. Aceasta conduce la rebeliunea cu care suntem toţi familiarizaţi. Este o luptă timpurie pentru putere, din graba de a nu mai aştepta până pe la douăzeci de ani când o vor avea de drept. Unii din cei care au preluat controlul asupra vieţilor lor înainte de a avea maturitatea să o facă au comis greşeli foarte grave.

PUTEREA ŞI RELAŢIILE ADOLESCENŢILOR

Este imposibil să înţelegi lumea adolescenţilor fără să înţelegi rolul puterii în relaţiile interpersonale. Cred că toţi putem recunoaşte că este un mediu de viaţă foarte competitiv. Aceasta reprezintă inima şi sufletul sistemului de valori. Spiritul de competiţie îmbracă multe forme. De
exemplu, pentru fete nu există factor
= social mai dominant decât frumuseţea
O tânăfă foarte fizică. O tânără foarte frumoasă este atât
-[1] de puternică încât chiar şi băieţii se tem
frumoasă este atât de ea. Ea domneşte într-un liceu ca o
de vvtermrn înrnt regină pe tron şi Prime?te toate premiile *ac yuwnuLU uitai* şj distincţiile. Modul în care îşi foloseşte
cfliar *Şi băietH Se* poziţia este fascinant pentru noi cei care
j. studiem comportamentul uman.
tem *ae ea.* Pentru băieţi, jocul puterii are un aspect
---------- fizic mai pronunţat decât în cazul fetelor.
James Dobson

Cei mai tari îi forţează pe cei mai slabi să le accepte voia. Acest lucru îl ştiu de pe vremea când eram şi eu la liceu. M-am bătut de câteva ori numai ca să îmi apăr prestigiul. Totuşi, era un băiat pe care evitam să îl provoc. Numele lui era McKeechern, dar toţi îi spuneam Ucigaşul. Era teroarea oraşului. Toţi ştiau că Ucigaşul îl făcea bucăţi pe oricine încerca să îl provoace. Dar, după ştiinţa mea, această teorie nu a fost niciodată verificată în practică. Cel puţin nu până am îndrăznit eu să îl provoc.

Aveam cincisprezece ani şi eram un boboc îndrăzneţ la liceu şi am fost foarte aproape să îmi închei o lungă şi fericită viaţă de adult înainte de a o începe. Ninsese toată noaptea şi un grup de băieţi ne-am adunat în faţa liceului ca să aruncăm cu bulgări de zăpadă. (Ce părere aveţi despre maturitatea noastră colectivă?) Cu puţin înainte să sune clopoţelul l-am zărit pe stradă pe McKeechern venind în hodorogita lui maşină la şcoală, în dreptul şoferului nu mai avea geam, ci o bucată de carton. în ea, McKeechern a tăiat o fantă de zece pe zece centimetri pe care o ridica atunci când făcea o curbă la stânga. îi zăreai ochii răi privind prin acea deschizătură la fiecare colţ. Dar când bucata de carton era lăsată jos, nu observa ce se petrecea în partea stângă a maşinii. Spre norocul meu, exact acolo stăteam eu cu un bulgăre uriaş de zăpadă în mână. Prin minte îmi treceau tot felul de gânduri hazlii, dar lipsite de înţelepciune.

Dacă aş putea da timpul înapoi şi m-aş putea sfătui pe mine însumi, aş spune: *Jim, nu o fă! îţi poţi pierde dulcea ta viaţă chiar acum. McKeechern îţi va tăia limba dacă îl vei lovi cu bulgărele de zăpadă. Mai bine aruncă-l şi du-te la ore. Fiule, ascultă-mă, te rog! Dacă pierzi tu,* eu *pierd.* Din nefericire, nimeni nu mi-a dat un astfel de sfat atunci şi nu am avut înţelepciunea să înţeleg ce pericol mă pândea. Am aruncat bulgărele cu toată puterea mea şi el a coborât exact în momentul când McKeechern trecea prin dreptul meu şi, de necrezut, a deschis şi fanta de carton. Racheta mea l-a lovit în plină figură. Maşina a intrat în derapaj şi s-a oprit la foarte mică distanţă de clădirea şcolii.

Ucigaşul a ţâşnit din maşină gata să rupă pe cineva (pe mine) în bucăţi. Nu voi uita niciodată acea imagine. Toată faţa îi era plină de tăpadă şi picuri mici începeau să îi curgă de pe cap. Prin faţa ochilor mei mi-a trecut toată viaţa în timp ce mă pierdeam în mulţime. *Atât de tânăr,* gândeam eu.

Singurul lucru care m-a salvat în acea zi
J4tn aVUt a fost imposibilitatea lui McKeechern de
. r r a-şi identifica agresorul. Nimeni nu i-a
COŞmaYUTl legate ae spus că eu aruncasem bulgărele, iar eu nu
această întâmvtare m"am oferit să ○fac_ Am scăpat nevătă_
mat, cu toate că întâlnirea mea cu desti-*Ciliaf Şl La tflULţl* nul a avut un mare impact emoţional asupra mea. Am avut coşmaruri legate de această întâmplare chiar şi la mulţi ani după aceea. In coşmaruri, cineva suna la uşă şi, când deschid, îl văd pe McKeechern în faţa mea cu o puşcă în mână. încă mai are zăpadă pe faţă. (Dacă citeşti aceste rânduri, Uci-gaşule, sper că putem deveni prieteni. Eram doar nişte copii, nu-i aşa? Sper că nu mai eşti supărat. Ce-ţi mai face maşina?)

LUPTA PENTRU PUTERE NU ÎNCETEAZĂ TOATĂ VIATA

De ce am prezentat luptele pentru putere între adolescenţi atât de amănunţit? Ce legătură există între această perioadă agitată, decada critică şi viaţa care urmează apoi? Răspunsul este că ea e foarte relevantă pentru subiectele discutate şi va juca un rol important în viitorul tău. Aşa cum am afirmat, setea de putere este o pasiune care nu încetează toată viaţa. In cazul adulţilor ea îmbracă forme diferite, dar sursa emoţională este aceeaşi. Cei mai mulţi dintre noi dorim să conducem lucrurile. Chiar şi dorinţa acumulării banilor decurge tot din această pasiune de a exercita control şi influenţă. De ce? Pentru că cei care au cei mai mulţi bani sunt consideraţi a fi cei mai puternici.

Cât de importantă este setea de putere în motivele care stau la baza acţiunilor tale? Iţi va influenţa alegerea unei cariere? Vrei să ajungi doctor, avocat, ofiţer sau politician numai pentru că aceste profesiuni conferă putere şi influenţă? Eşti hotărât să-ţi faci un nume? Vrei ca oamenii să spună despre tine: „lată un om mare"? Speri să ţi se ceară autograful şi fotografia? Reprezintă aceste simboluri ale importanţei scopul vieţii tale?

Dacă este aşa, scara pe care urci în viaţă se sprijină de un zid greşit. Dă-mi voie să mă grăbesc să mă explic. Dumnezeu te-a înzestrat cu talent şi vrea ca tu să îl foloseşti în mod eficient. Trebuie să îţi propui obiective înalte şi să îţi canalizezi toate energiile spre atingerea lor. Pregăteşte-ţi mintea. Disciplinează-ţi dorinţele. Pregăteşte-te pentru viitor. Munceşte sârguincios. Străduieşte-te!

Dar înainte de a porni pe drumul împlinirii acestor obiective, întrea-bă-te: „Pentru *cine* voi realiza toate acestea?" Dacă doreşti puterea numai pentru a deveni puternic, te afli pe un drum greşit. Dacă doreşti celebritatea numai pentru a deveni celebru, te aşteaptă dezamăgirea. Dacă vrei să ai influenţă asupra altora numai pentru a deveni un om influent, faci o mare greşeală. Iată ce spune Domnul despre aceste capcane ale succesului: „înţeleptul să nu se laude cu înţelepciunea lui, cel tare să nu se laude cu tăria lui, bogatul să nu se laude cu bogăţia lui" (Ieremia, 9:23). Atunci cu ce să ne lăudăm? Apostolul Pavel ne dă răspunsul: „Fie că mâncaţi, fie că beţi, fie că faceţi altceva: să faceţi totul pentru slava lui Dumnezeu" (1 Corinteni, 10:31).

Este foarte clar, nu-i aşa? Obiectivele noastre nu sunt ale noastre. îi aparţin Lui. Astfel alegerea unei ocupaţii şi orice alte lucruri am face, trebuie să fie justificate de dorinţa de a sluji împărăţia lui Dumnezeu. Doar acest lucru are semnificaţie eternă. Nimic altceva nu oferă satisfacţie. Orice altceva va fi distrus.

Am trăit suficient de mult pentru a-mi vedea unele din fostele mele visuri de glorie spulberate. Unul dintre ele a început imediat după ce am terminat liceul şi m-am dus Ia colegiu. Am ajuns în campus cu câteva zile înainte de începerea cursurilor şi m-am plimbat prin locurile unde urma să îmi am căminul în următorii patrii ani. Mă simţeam ca un turist în vacanţă.

Cel mai mare interes mi 1-a trezit vitrina cu trofee din clădirea principală a colegiului. Acolo, în spatele sticlei, străluceau trofeele câştigate de sportivii colegiului. Printre ele am văzut şi statueta dedicată campionilor de tenis a colegiului, începând din 1947. Pe fiecare îl cunoşteam pe nume.

In timp ce stăteam şi priveam fascinat istoricul trofeu, mi-am spus: *Intr-o zii Intr-o zi frumoasă îmi voi adăuga şi eu numele pe această listă a legendarilor campioni.* Am strâns din maxilare, hotărât să îmi ating obiectivul.

Oricât de ciudat pare astăzi, cel mai înalt obiectiv al meu în colegiu a fost să ajung campion de tenis. Nimic altceva nu era mai important. Tenisul a fost pasiunea mea încă din timpul liceului. Jucam şase zile pe săptămână, unsprezece luni pe an. Când am absolvit liceul şi am mers la colegiu, am plecat cu intenţia de a ridica pe cele mai înalte culmi acest sport.
Ei bine, am avut un oarecare succes în carierea de tenisman. Am jucat în toţi cei patru ani, am ajuns căpitanul echipei de seniori şi, da, am reuşit să-mi înscriu numele pe trofeul mult râvnit. De fapt, l-am înscris în fiecare din ultimii doi ani de colegiu. Am plecat de la colegiu cu satisfacţia că generaţiile următoare de studenţi vor admira vitrina cu trofee şi vor citi cu respect numele meu. într-o zi poate că vor deveni la fel de mari ca şi mine.

UNDE SE AFLĂ TROFEUL ACUM?

Din nefericire, după cincisprezece ani un prieten al meu a vizitat colegiul. S-a dus să arunce ceva la coşul de gunoi şi ce a găsit în pubelă? Printre resturi şi gunoaie, zăcea trofeul cu numele campionilor de tenis. Catedra de sport 1-a aruncat. Ce lovitură! Iată-mă, o legendă a tenisului la vremea mea şi nu îi mai păsa nimănui. Unele echipe mari nu mai permit altor sportivi să folosească numerele de pe tricourile unor sportivi celebri şi le retrag. Colegiul însă a permis aruncarea la gunoi a amintirilor despre mine.
Prietenul meu, care mi-a fost şi coleg de echipă, a luat trofeul, 1-a curăţat şi i-a cumpărat un soclu nou. Apoi mi 1-a oferit ca să îmi aduc aminte de zilele mele de glorie pe care toţi ceilalţi le-au uitat. Astăzi trofeul stă pe biroul meu. Numele meu este scris de două ori pe el. Pentru mine acest lucru a reprezentat foarte mult atunci.
Această scurtă întâlnire cu gloria m-a învăţat o lecţie importantă despre succes şi realizări. Te rog fii atent la cuvintele următoare: DACĂ TRĂIEŞTI SUFICIENT DE MULT, VIAŢA VA ARUNCA ŞI TROFEELE TALE LA GUNOI! Nu contează cât de importante au fost unele lucruri la un moment dat pentru că, oricum, dacă ele au reprezentat un scop în sine, trecerea timpului le va învechi şi le va rugini. Cui îi mai

pasă astăzi că Zachary Taylor sau William Henry Harrison au ajuns preşedinţi ai Statelor Unite? Poţi spune numele a trei oameni politici din 1933? Probabil că nu şi, oricum, cui îi pasă? Cine mai ţine minte un meci memorabil de base-ball din 1955 când Sandy Amoros a reuşit să prindă o minge care a adus trofeul echipei lui şi a fost ovaţionat de o ţară întreagă? El şi-a sfârşit zilele trăind pe stradă, fără un ban, uitat de toţi.[1]
John Gilbert a fost cel mai mare star masculin de film din anii '20. Era cel mai bine plătit actor de la Hollywood şi simpla prezenţă a numelui lui pe afişul unui film asigura succesul financiar. Aproape orice om din ţară îl cunoştea. Dar în numai doi ani nici un studio de film nu 1-a mai angajat. Gilbert a murit în 1936 în urma unui infarct datorită abuzului de droguri şi alcool. Nu avea decât treizeci şi şase de ani.[2] Ai auzit de el? Mă îndoiesc. Ceea ce vreau să spun este că, în timp, chiar şi cei mai celebri oameni îşi pierd prestigiul.
Să vă dau un alt exemplu, de data aceasta din lumea fotbalului american, îmi amintesc de un meci istoric dintre echipele Universităţii Southern California şi Notre Dame, eternii lor rivali. Atunci, în 1974, a avut loc unul dintre cele mai spectaculoase meciuri din toate timpurile. Lchipa mea, cea a Universităţii, a plecat la vestiare în pauză cu un handicap mare: 6-24. Ce s-a întâmplat acolo nu se ştie, dar cert este că din vestiare a ieşit o echipă total schimbată, care a reuşit să aducă tabela la 54 de puncte în favoarea ei şi să câştige un meci care i-a ţinut pe toţi cu sufletul la gură. Eroul meciului a fost A.D. Davis, care a reuşit patrii încercări. El se afla atunci la toate emisiunile de televiziune şi pe prima pagină a tuturor ziarelor de sport din ţară.
Ei bine, anii au trecut şi în 1990 am avut ocazia să urmăresc pe viu finala campionatului american de fotbal, Super Bowl. A fost de asemenea o partidă pasionantă şi, bineînţeles, a avut şi ea un erou al meciului care a fost purtat în triumf la sfârşit. Dar, undeva într-un colţ, neobservat de nimeni, stătea resemnat A.D. Davis, eroul din 1974. Cine îşi mai amintea de el? Nu vreau să fiu lipsit de respect dar nu mai semăna deloc cu excepţionalul sportiv de atunci. Era „gloria de ieri" care urmărea triumful efemer al campionilor zilei. Perioada lui de glorie în care s-a aflat iu centrul atenţiei a trecut şi, la urma urmelor, ce mai contează?

ŞI SUCCESUL VA PĂLI

Aceasta este viaţa. Şi succesele tale se vor şterge din amintirea oamenilor. Desigur, aceasta nu înseamnă că nu trebuie să te străduieşti să le realizezi. Trebuie însă să te întrebi: De ce sunt importante pentru mine? Pentru cine sunt trofeele mele, pentru mine sau pentru El? Sunt întrebări esenţiale la care trebuie să răspundă fiecare credincios.
Daţi-mi voie să mai prezint un exemplu, dar nu din lumea sportului, ci din cea politică. Am văzut că dorinţa de a influenţa şi a conduce este temeinic înscrisă în personalitatea umană, mai ales în cazul bărbaţilor, dar câtă satisfacţie aduce ea celor care reuşesc să obţină puterea? Nu neg faptul că puterea îi corupe pe unii oameni care urmăresc numai avantajele pe care le conferă ea. Totuşi, puterea este, în cel mai bun caz, temporară şi trebuie predată în cele din urmă altora. Iată deci exemplul meu.
Gary Bauer, preşedintele organizaţiei Family Research Council din Washington D.C., a lucrat timp de opt ani în administraţia preşedintelui Reagan la Casa Albă. A fost consilier pe probleme de politică internă şi în ultima parte a acestei perioade biroul său se afla lângă cel al preşedintelui. Şeful său a fost Donald Reagan, un om foarte autoritar care îi intimida pe toţi aceia cu care lucra. Era îngrozitor să fii chemat la el în birou pentru a fi tras la răspundere. Reagan se afla la apogeul carierei sale, era reprezentatul preşedintelui şi împărţea cu el imensa sa autoritate.
într-o zi, Gary a avut gripă şi a rămas acasă în pat. Se uita la televizor la CNN şi a aflat o veste incredibilă: Don Reagan a fost demis de preşedintele Reagan. Aşa cum s-a aflat mai târziu, domnul Reagan a comis greşeala de a o supăra pe soţia preşedintelui, Nancy, iar aceasta a avut grijă să fie demis. Dându-şi seama că lucrurile se precipită, Gary a plecat la Casa Albă cu toată febra lui de aproape patruzeci de grade. In timp ce intra pe poarta principală, 1-a văzut pe Don Reagan ieşind din clădire, ducându-şi singur toate lucrurile din fostul său birou. A fost unul dintre cei mai puternici oameni ai lumii cu numai două ore înainte, dar acum nimeni nu-1 ajuta nici măcar să-şi ducă lucrurile. Reagan a aflat de demiterea sa tot de la CNN. Totul s-a sfârşit într-o clipă. A devenit deja un „fost". Aceasta este permanenţa şi stabilitatea puterii.

Sunt sigur că înţelegi care este semnificaţia acestor exemple pentru viaţa ta. Dacă succesele starurilor şi ale politicienilor au pălit atât de repede, cât de repede vor trece succesele noastre mult mai modeste? Dacă succesul este un scop în sine, atunci merită să-ţi petreci viaţa pentru a-1 obţine? Justifică el scurta noastră existenţă pe acest pământ al muritorilor? Cred din toată inima că nu.
O întâmplare din Scriptură scoate foarte bine în evidenţă acest lucru. Ea este prezentată în 1 Cronici, 28, unde se spune că regele David a îmbătrânit şi ştia că sfârşitul lui se apropie. Şi-a chemat slujitorii, conducătorii militari, administratorii şi pe „toţi voinicii" ca să asculte ultimele sale cuvinte. Şi fiul său Solomon se afla acolo. El era succesorul desemnat de Dumnezeu pentru tronul lui David. între monarhul aflat pe moarte şi tânărul său moştenitor a avut loc o discuţie mişcătoare.

SFATUL ÎNŢELEPT AL UNUI REGE AFLAT ÎN PRAGUL MORŢII

Sfatul dat de David în acea zi a avut o mare semnificaţie nu numai pentru Solomon, ci şi pentru tine şi pentru mine. Omul care aude fâlfâitul aripilor îngerului morţii nu are cuvinte de irosit. Imaginează-ţi scena în care bătrânul tată îi dă ultimele sfaturi îndrăgitului său copil care îi va duce mai departe misiunea. Iată ce a spus David, probabil cuprins de emoţie şi cu o voce tremurătoare:
„Şi tu, fiule Solomoane, cunoaşte pe Dumnezeul tatălui tău şi slujeşte-L cu toată inima şi cu un suflet binevoitor; căci Domnul cercetează toată inimile şi pătrunde închipuirile şi toate gândurile. Dacă-L vei căuta, se va lăsa găsit de tine; dar dacă-L vei părăsi, te va lepăda şi Ivi pe vecie" (1 Cronici, 28:9).
înţelepciunea de o viaţă a fost adunată în cele câteva cuvinte ale credinciosului rege. Observă mai întâi că David l-a sfătuit pe Solomon să îl cunoască pe Dumnezeu. El nu i-a spus să „cunoască despre Dumnezeu", ci „cunoaşte pe Dumnezeul tatălui tău". Eu cunosc unele lucruri despre Abraham Lincoln, dar pe el nu l-am întâlnit niciodată. David dorea ca Solomon să îl cunoască personal pe Dumnezeul lui Israel, pe care el a încercat să îl slujească din toată inima.

Apoi regele i-a vorbit fiului său despre problema fundamentală cu care se confruntă orice om. El i-a spus: „Dacă-L vei căuta, se va lăsa găsit de tine; dar dacă-L vei părăsi, te va lepăda şi El pe vecie." Dacă aş avea la dispoziţie o mie de ani ca să pregătesc un mesaj final pentru copiii mei, nu aş putea găsi cuvinte mai potrivite decât ultimele cuvinte ale lui David.
Acesta este şi sfatul pe care ţi-1 dau ţie acum, la sfârşitul acestei discuţii despre scopuri şi obiective. Orice ţi-ai propus să faci, începe prin a-L cunoaşte pe Dumnezeu şi voia Lui. Dacă vei face aşa, îl *vei* găsi pe El. El te *va* conduce. El te *va* binecuvânta. Ce promisiune minunată! Ea este însă condiţionată. Dacă Ii întorci spatele, El te va părăsi pentru totdeauna. Sunt dator faţă de tine, cititorule, să te avertizez cât pot de solemn în această privinţă.
Este foarte interesant faptul că tânărul prinţ care a ascultat sfatul tatălui său a ajuns unul dintre cei mai bogaţi, faimoşi şi strălucitori regi din istoria omenirii. Venitul lui anual era de douăzeci şi cinci de tone aur (care valorează astăzi 308 milioane dolari) împreună cu alte bogăţii.
Scriptura spune: „împăratul Solomon a ■ întrecut pe toţi împăraţii pământului prin
Otice ti-ăî ÎJTOVll? bogăţiile şi înţelepciunea lui. Toţi
' împăraţii pământului căutau să vadă pe
sapa, începe prin solomon ca să audă înţelepciunea pe
ă-f CUnOQStP T)P care ○ Pusese Dumnezeu în inima lui. Şi
fiecare din ei îşi aducea darul lui, lucruri *^Dumnezeii Şl VOICI* din argint şi lucruri din aur, haine, arme, *fyj*
mirodenii, cai şi catâri; aşa era în fiecare
an. Solomon avea patru mii de iesle pentru caii de la carele lui, şi douăsprezece mii de călăreţi pe care i-a aşezat în cetăţile unde îşi ţinea carele şi la Ierusalim lângă împărat. El stăpânea peste toţi împăraţii, de la Râu până la ţara Filistenilor şi până la hotarul Egiptului. împăratul a făcut argintul tot aşa de obişnuit la Ierusalim ca pietrele, şi cedrii tot atât de mulţi ca smochinii sălbatici, care cresc pe câmpie. Din Egipt şi din toate ţările se aduceau cai pentru Solomon" (2 Cronici, 9:22-28).

ACEASTA ESTE PUTEREA!

Doamnelor şi domnilor, aceasta este*putereal* Solomon a fost cel mai puternic şi respectat om al tuturor timpurilor şi nu i-a lipsit nimic. Pentru atingerea scopului discuţiei noastre, ar fi util să ştim care a fost părerea lui despre toată această abundenţă. Putem cunoaşte părerea lui Solomon pentru că el şi-a scris gândurile cele mai intime într-o carte numită Eclesiastul. Următoarele citate din carte sunt utile pentru înţelegerea mesajului meu. Te rog să le citeşti cu toată atenţia.
Am făcut lucruri mari: mi-am zidit case, mi-am sădit vii; mi-am făcut grădini şi livezi de pomi, şi am sădit în ele tot felul de pomi roditori. Mi-am făcut iazuri, ca să ud dumbrava unde cresc copacii. Am cumpărat robi şi roabe, şi am avut copii de casă; am avut cirezi de boi şi turme de oi, mai mult decât toţi cei ce fuseseră înainte de mine în Ierusalim. Mi-am strâns argint şi aur, şi bogăţii ca de împăraţi şi ţări. Mi-am adus cântăreţi şi cântăreţe, şi desfătarea fiilor oamenilor: o mulţime de femei. Am ajuns mare, mai mare decât toţi cei ce erau înaintea mea în Ierusalim. Mi-am păstrat chiar înţelepciunea. Tot ce mi-au poftit ochii, le-am dat; nu mi-am oprit inima de la nici o veselie, ci am lăsat-o să se bucure de toată truda mea, şi aceasta mi-a fost partea din toată osteneala mea. Apoi, când m-ara uitat cu băgare de seamă la toate lucrările pe care le făcusem cu mâinile mele, şi la truda cu care le făcusem, am văzut că în toate este numai deşertăciune şi goană după vânt, şi că nu este nimic trainic sub soare.
Atunci am urât viaţa căci nu mi-a plăcut ce se face sub soare: totul este deşertăciune şi goană după vânt. Mi-am urât până şi toată munca pe care am făcut-o sub soare, muncă pe care o las omului care vine după mine, ca să se bucure de ea. Şi cine ştie dacă va fi înţelept sau nebun? Şi totuşi el va fi stăpân pe toată munca mea pe care am agonisit-o cu trudă şi înţelepciune sub soare. Şi aceasta este o deşertăciune. (Eclesiastul, 2:4-11, 17-19)
Ce cuvinte incredibile care vin direct din inima unui om bătrân care a fost deziluzionat de viaţă! Dar Solomon nu spune tot ce s-a întâmplat. El omite rătăcirea lui şi neglijarea sfatului tatălui său, fapt care 1-a dus la

păcate grave. Dumnezeu Ie-a poruncit în mod solemn copiilor lui Israel să nu ia în căsătorie femei din alte popoare care se închinau idolilor şi dumnezeilor falşi. Solomon a ignorat cu bună ştiinţă această poruncă şi a avut sute de femei străine ca soţii şi concubine. Scriptura ne spune unde l-a dus ignorarea poruncilor lui Dumnezeu:

Când a îmbătrânit Solomon, nevestele i-au plecat inima spre alţi dumnezei; şi inima nu i-a fost în totul a Domnului, Dumnezeului său, cum fusese inima tatălui său David. Solomon s-a dus după Astartea, zeiţa Sidonienilor, şi după Milcom, urâciunea Amoniţilor. Şi Solomon a făcut ce este rău înaintea Domnului, şi n-a urmat în totul pe Domnul, ca tatăl său David. (1 împăraţi, 11:4-6)

Acum ştim de ce a fost atât de decepţionat Solomon în anii bătrâneţii lui. Inima lui era atinsă parcă de un cancer care îi rodea interiorul. îl trădase pe Dumnezeul tatălui său David. Ţi-1 poţi închipui pe rege plecân-du-se cu faţa la pământ înaintea zeilor falşi Astartea şi Milcom? închinarea înaintea acestor idoli păgâni includea nelegiuiri neînchipuite, printre care orgiile şi sacrificarea copiilor nevinovaţi. Cu toate acestea, Solomon, care a vorbit cu Dumnezeu şi din mâna Căruia primise toate darurile extraordinare, persista în închinarea în faţa acestor simboluri ale răului. El le-a cerut şi israeliţilor să facă acelaşi lucru. în consecinţă, Solomon a pierdut orice sens al vieţii, fapt care explică insatisfacţia sa cu toate bogăţiile, faima, femeile, sclavii, realizările, aurul şi chiar petrecerile care îl înconjurau. Dumnezeu nu mai era cu el.

Lecţia lui este foarte clară pentru noi. Dacă îl ignorăm pe Domnul şi încălcăm poruncile Lui, nici noi nu vom mai avea un sens în viaţă. Lucrurile trecătoare din această viaţă, inclusiv bogăţia sau celebritatea, nu ne vor oferi satisfacţia pe care o promit. Trebuie să existe ceva mai solid pe care să ne bazăm valorile, scopurile şi obiectivele în viaţă şi, desigur, există o astfel de temelie. Isus a prezentat-o într-un mod foarte succint: „Căutaţi *mai întâi* împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra" (Matei, 6;33, sublinierea îmi aparţine).

Acestea sunt argumentele mele.

I

ÎNTREBĂRI
DE PE
MARGINEA PRĂPASTIEI

CAPITOLUL 5

uite dintre subiectele prezentate în această carte au fost iniţial discutate cu 175 de tineri aflaţi la sfârşitul adolescenţei şi aproape de

împlinirea vârstei de 20 de ani care au participat la un forum în care interacţiunea personală a fost foarte intensă. Timp de patru zile am discutat cu aceşti tineri inteligenţi despre problemele legate de „decada critică". Scopul nostru a fost de a lua în discuţie problemele importante care apar în această perioadă şi de a-i ajuta pe tineri să îşi păstreze credinţa într-o lume care se îndepărtează tot mai mult de ea. Şase camere video şi douăzeci de microfoane au captat evenimentul aşa cum a avut loc. Discuţiile au fost animate şi stimulatoare şi au fost prezentate şi într-o serie de şapte casete video având titlul *Viaţa pe marginea prăpastiei* (disponibile şi în limba română — n. ed.). Voi prezenta în paginile următoare întrebările şi răspunsurile din acele patru zile de interacţiune. Am mai adăugat şi alte aspecte care clarifică şi dezvoltă conceptele prezentate de această carte. îmi exprim pe această cale aprecierea pentru Summit Ministry din Colorado Spring şi preşedintelui organizaţiei, David Nobel, pentru mobilizarea tinerilor care au participat la discuţii şi pentru organizaţia Navigatorii care ne-au pus la dispoziţie facilităţile necesare pentru înregistrarea discuţiilor.

In acest context, să privim la unele dintre întrebările şi comentariile legate de ideile pe care le-am prezentat până acum.

1. Prezentarea „Tribunalului minţii" mi-a vorbit în mod personal. Toată viaţa m-am luptat cu o părere proastă despre mine însumi şi nu ştiu prea bine de ce. Mi se pare că toţi ceilalţi au mai multe de oferit decât am eu. Ii invidiez pe oamenii care arată mai bine decât mine sau sunt mai sportivi şi mai inteligenţi. Nu mă ridic la nivelul propriilor mele pretenţii. Cum pot face faţă acestei stări de nesiguranţă?

Cineva a spus: „Comparaţia cu alţii este rădăcina tuturor sentimentelor de inferioritate." Este o afirmaţie adevărată. Când te gândeşti la calităţile altcuiva şi le compari cu propriile slăbiciuni este evident că rezultatul nu poate fi o imagine pozitivă despre sine. Acest lucru se întâmplă atunci când te compari cu „cei mai buni şi mai inteligenţi" din jurul tău. Acest proces distructiv începe în şcoala elementară când te evaluezi cu simţ critic. Chiar şi la acea vârstă fragedă imaginea despre noi înşine ne-o formăm prin compararea cu ceilalţi. Nu are importanţă cât eşti de înalt, contează numai cine este cel mai înalt. Nu are importanţă cât de repede alergi, contează cine aleargă cel mai repede. Nu are importanţă cât de inteligent eşti, contează cine este cel mai inteligent. Aşa începi să te îndoieşti de tine însuţi, proces care va deveni adesea devastator în timpul adolescenţei. Apoi el continuă şi mult timp în viaţa de adult. De aceea milioane de femei cumpără reviste de modă şi le invidiază pe foto-modele pentru frumuseţea lor. De aceea milioane de oameni urmăresc concursurile de miss şi citesc cărţi despre oameni de

afaceri de succes. Când procedăm aşa, ne —; comparăm cu avantajele celorlalţi. Este

Sănătatea mintală un Proces care nu ne aduce decât durere> dar continuăm să ne angajăm în el. *Şl **Spifltnală începe*** Mi se pare că tu eşti prins în această

prin acceptarea capcană a comparării cu *c/a*-u» Pas-

r r tor sau un consilier spiritual te poate ajuta ***VietU aşa Clini este*** să >ti dai seama că eşti o fiinţă umană valoroasă şi că Dumnezeu are pentru tine un ^®" plan specific. Sănătatea mintală şi spiritu----------

----------ală începe prin acceptarea vieţii aşa cum

James Dobson 73

este ea şi prin voinţa de a face cât mai mult cu ceea ce ţi s-a dat. Când acest lucru este realizat, compararea cu alţii încetează de a mai fi o problemă importantă.

2. întotdeauna am învăţat bine la şcoală şi vreau să merg fie la medicină, fie Ia drept. Aceasta înseamnă că voi avea mult peste douăzeci de ani când îmi voi termina şcoala. Doresc, de asemenea, să fiu soţie şi mamă şi să stau acasă cu copiii. Nu îmi dau seama cum îmi pot realiza amândouă aceste obiective. Cum pot îmbina cariera profesională cu responsabilitatea de a fi mamă?

Ai prezentat o dilemă în care se află astăzi milioane de femei tinere: să îşi aleagă o carieră profesională, să fie soţii şi mame sau să încerce să Ic facă pe amândouă. Este o decizie cu consecinţe majore asupra vieţii ulterioare.
Pentru că nu ţi-ai făcut încă planuri pentru o căsătorie, ţi-aş recomanda să îţi continui pregătirea profesională. Când o vei termina, încă te vei afla în poziţia de a alege dintre cele două alternative. Dacă atunci vei II deja căsătorită şi vei dori să fii numai mamă, îţi poţi amâna cariera profesională cu câţiva ani sau poţi renunţa definitiv la ea. Nu uita că oricând te poţi întoarce la această carieră după ce copiii au crescut. Sau poţi să ncerci amândouă opţiunile când copiii sunt ceva mai mari. Desigur, numai tu poţi hotărî ce este mai bine în cazul tău. Recoman-larea mea fierbinte este să te rogi mult pentru acest lucru ca să afli voia lui Dumnezeu.
. **Permiteţi-mi să reformulez întrebarea anterioară. O femeie care a urmat un colegiu trebuie să considere că îşi iroseşte pregătirea dacă nu urmează o carieră profesională? De ce să mă străduiesc să urmez un colegiu dacă voi sfârşi prin a creşte copii şi a rămâne acasă permanent?**
Nu mergem la un colegiu numai pentru a ne pregăti pentru un anume ilomeniu de activitate sau, cel puţin, nu acesta ar trebui să fie motivul Urmării lui. Scopul urmării unui colegiu este lărgirea orizontului de DUtlOŞtinţe şi îmbogăţirea vieţii intelectuale. Nu are mare importanţă (|ică va urma o carieră profesională sau nu va urma. Nimic din ce este

investit în mintea ta nu este irosit. Dacă ai dorinţa sinceră de a învăţa şi ocazia de a merge la o şcoală, cred că ar trebui să o faci. Planurile tale privitoare la carieră se pot contura şi mai târziu.
4. Credeţi că este bine ca o femeie să îşi propună să fie numai soţie şi mamă? Sau ar trebui să îşi propună şi altceva?
Desigur că este bine! A fi mamă este o profesie onorabilă şi acest adevăr nu trebuie apărat pentru că rămâne valabil pentru totdeauna. în ultimele decenii însă, femeile tinere au fost desconsiderate dacă îndrăzneau să includă printre scopurile lor şi acela de a rămâne acasă.
îmi amintesc de o tânără care se afla în ultimul an de colegiu şi a venit să mă consulte în legătură cu planurile ei de după absolvirea şcolii. Am vorbit despre diferite servicii pe care le putea alege şi despre posibilitatea de a-şi continua studiile. Deodată, s-a oprit, s-a uitat peste umăr, s-a aplecat spre mine şi mi-a spus aproape în şoaptă: „Pot fi absolut de sinceră cu dumneavoastră?"
I-am răspuns: „Desigur, Debbie, nu mai este nimeni aici în afară de noi doi. îmi poţi spune orice."
„Ei bine, a continuat ea pe un ton scăzut, de fapt, nu vreau să urmez nici o carieră. Ceea ce vreau cu adevărat este să fiu doar soţie şi mamă."
l-am răspuns: „De ce faci aşa un secret din acest lucru? Este viaţa ta. Ce este rău în a face cu ea ceea ce îţi doreşti?"
_____ „Glumiţi, mi-a spus ea, dacă profesorii
şi colegii mei află că aceasta îmi doresc,
9fll** eXţStâ O **SÎujbă vor râde de mine."
„ „ Este incredibil, dar a devenit incorect să
mai importanta in jţj doreşti să ai copii şi să îţi dăruieşti
tOt Universul decât câ*iva ani din *via*& creşterii lor. Acest
lucru a devenit ridicol şi insultător. Nu
Creşterea Unui există o slujbă mai importantă în tot uni-
m-m'frnrp c/7 *îf* versul decât creşterea unui copil care să
t 11 iubească pe Dumnezeu, sa trăiască o
***iubească** pe* *viaţă* utilă şi să slujească umanitatea. Cât
de ridicol este ca o femeie să trebuiască
JJUniUezeU. să îşi ceară scuze că vrea să îşi împli-
_____ nească acest rol istoric!
James Dobson

Bineînţeles, nu toate femeile se hotărăsc să fie soţii şi mame. Unele sunt interesate numai de cariera profesională. Altele nu îşi fac planuri pentru căsătorie. Şi aceste opţiuni sunt corecte, dar cele care doresc să fie doar mame şi să îşi petreacă tot timpul în familie nu trebuie să se ruşineze să o recunoască, nici măcar într-un campus studenţesc.
5. Aţi vorbit despre două lucruri opuse: să fii mamă sau să îţi alegi o carieră. Ce credeţi despre femeile care îşi asumă amândouă responsabilităţile? Se poate face acest lucru şi este bine să îl faci?
Unele femei sunt capabile să aibă în acelaşi timp şi o carieră profesională bogată şi să se ocupe de familie şi o fac într-un mod remarcabil. Le admir pentru disciplina şi devotamentul lor. Totuşi, din observaţiile mele am dedus că această dublă responsabilitate este vinovată de frustrările şi extenuarea pe care le simt multe alte femei. Viaţa s-ar putea transforma într-o luptă pentru supravieţuire fără sfârşit. De ce? Pentru că trupul uman dispune de o cantitate limitată de energie şi, când aceasta este folosită într-un domeniu, nu mai rămâne disponibilă pentru alt domeniu. Gândeşte-te ce înseamnă să fii mama unor copii mici. Trebuie să te scoli devreme dimineaţa, să-ţi îmbraci copiii, să îi hrăneşti şi să îi duci acolo unde îşi vor petrece ziua. Apoi trebuie să mergi la serviciu, să lucrezi opt ore, să faci cumpărăturile pentru cină, să iei copiii de la grădiniţă şi să-i duci acasă. în acest moment eşti deja extenuată şi trebuie să te aşezi câteva minute să te odihneşti, dar nu poţi. Copiilor le este foame şi abia au aşteptat să te vadă.
„Mamă, citeşte-mi o poveste", spune cel căruia i-a fost cel mai tare dor de tine.
începi o altă muncă de patru-şase ore în care eşti numai mamă. Toată seara eşti ocupată. Trebuie să pregăteşti cina, să faci baie copiilor mici, să îi ajuţi la lecţii pe cei mai mari şi să acorzi atenţie fiecăruia. Apoi urmează sarcina culcării tribului, a spunerii rugăciunilor şi a aducerii celor şase pahare de apă copiilor care au chef de orice, numai de somn nu. Eu obosesc numai gândindu-mă la acest program.
Poate că întrebi: „Dar unde este soţul în toată această muncă? De ce [IU îşi îndeplineşte şi el partea lui din munca în gospodărie?" Poate că el lucrează cincisprezece ore la serviciul lui. Dacă te afli la începutul unei Cariere sau a unei afaceri

trebuie să munceşti foarte mult. Sau poate că

pur şi simplu nu vrea să îşi ajute soţia. Multe femei care lucrează se plâng de acest lucru.
„Nu este drept", spui tu.
Sunt de acord, dar de obicei aşa stau lucrurile.
Cel mai dificil aspect al acestui mod de viaţă este permanenţa poverii care trebuie purtată. Cei mai mulţi dintre noi am putea rezista unui astfel de program una-două săptămâni, dar mama care lucrează face aceasta lună după lună, an după an. In week-end-uri trebuie să se ocupe de casă, să calce hainele şi să coase. Acesta este ritmul când toate lucrurile merg *bine.* Ea nu are rezerve de energie pentru ocaziile când un membru al familiei se îmbolnăveşte, maşina se strică sau apar probleme în căsnicie. Dacă este împinsă uşor din oricare dintre aceste direcţii se poate prăbuşi.
Recunosc că am zugrăvit un tablou dramatic a ceea ce au de îndurat unele familii. Dar nu am exagerat mult. în societatea noastră întâlneşti des familii extenuate şi cu prea multe obligaţii. Soţul şi soţia nu au timp unul pentru celălalt. Viaţa nu înseamnă altceva decât muncă, muncă, şi iarăşi muncă. Sunt tot timpul iritaţi, frustraţi şi grăbiţi. Nu ies la plimbare împreună, nu citesc Biblia împreună şi nu fac nimic „amuzant" împre- una. Viaţa lor intimă suferă pentru că
sunt prea obosiţi pentru a avea relaţii *IU SOCWtdtCd* profunde şi satisfăcătoare. încet-încet se ***noasM întâkeşti*** îndepărtează unul de celălalt şi, în cele
din urmă, ajung la concluzia că există ***desJătniill*** între ei „diferenţe ireconciliabile". Este *extenuate şi cu* un tiPar traSic care se rePetă des în
ultimii ani. ***'pted niUite*** Deci, problema nu este dacă o femeie ***o6[îddtii*** are sau nu dreptul s^ se hotărască să fie
şi mamă şi să aibă şi carieră profesională. Bineînţeles că ea are acest drept şi această decizie o priveşte numai pe ea şi pe soţul ei. Eu vreau doar să vă rog să nu permiteţi ca familia voastră să cadă în acea gaură neagră a epuizării. Oricum veţi împărţi responsabilităţile şi munca din familie, rezervaţi-vă timp şi energie pentru voi înşivă şi unul pentru celălalt. De asemenea, copiii voştri merită să le daţi ce aveţi mai bun.
James Dobson

6. Soţia mea şi cu mine suntem căsătoriţi de trei ani şi ne confruntăm deja cu problemele pe care le-aţi prezentat mai înainte. încercăm să terminăm colegiul, să ne câştigăm existenţa şi să ne ocupăm de băieţelul nostru. Este o sarcină prea grea. Unde am greşit?

La fel ca majoritatea celor de vârsta voastră, probabil că încercaţi să faceţi prea multe, prea repede. Atât de multe cupluri de tineri căsătoriţi încearcă să urmeze o şcoală, să aibă un copil, să cumpere şi să pună la punct o casă şi să aibă fiecare cariera lui. Un astfel de mod de viaţă aduce necazuri. Trupul uman nu a fost făcut pentru a fi obligat să facă atât de multe lucruri. Ceva va ceda. Va apărea fie o problemă fizică, fie una în relaţia dintre voi. Vă sfătuiesc cu toată fermitatea să vă alcătuiţi un mod de viaţă mai rezonabil, chiar dacă aceasta ar însemna să renunţaţi la unele lucruri.

7. Cum putem determina voia lui Dumnezeu pentru viaţa noastră? El nu ne vorbeşte direct ca să-L putem auzi. Trebuie doar să ghicim ce vrea El?

Este o întrebare foarte importantă. Nu poţi asculta de Dumnezeu dacă ai doar o părere vagă despre ceea ce vrea El să faci. Cei mai mulţi însă nu au o idee clară despre modul în care pot discerne vocea lui Dumnezeu. Ei depind de sentimente şi impresii pentru a interpreta voia Lui, lucru care este nesigur şi periculos. Sentimentele lor sunt foarte subiective. Ele sunt influenţate de ceea ce doresc, de ceea ce se petrece în vieţile lor şi chiar de cât de mult au dormit noaptea trecută. Unele dintre cele mai dramatice greşeli au fost făcute de credincioşi care au crezut că au auzit vocea lui Dumnezeu.
Am cunoscut un student care s-a trezit noaptea dintr-un vis cu impresia foarte intensă că trebuie să se căsătorească cu o anumită fată. S-au întâlnit numai o dată sau de două ori şi abia se cunoşteau, dar „Dumnezeu" l-a asigurat, că „ea e fata potrivită pentru el". A doua zi dimineaţă şi-a sunat colega la telefon şi i-a povestit totul. Fata nu a simţit nici un impuls să se căsătorească cu el, dar nu a vrut să se opună unui mesaj venit direct din partea Domnului. Cuplul s-a căsătorit la scurt timp după aceasta şi de atunci suferă agonia unei căsnicii nereuşite şi furtunoase.

Iţi pot spune multe istorisiri de acest fel despre oameni care au interpretat greşit ceea ce ei au crezut că este voia Domnului. Nu uita că şi Satan „se preface într-un înger de lumină" (2 Corinteni, 11:14), ceea ce înseamnă că poate falsifica vocea lui Dumnezeu. Dacă reuşeşte să te convingă să accepţi aceste impresii fără să le judeci şi sub impulsul momentului, atunci el te poate aduce într-o stare de confuzie şi deziluzie.

8. Dacă nu poţi avea întotdeauna încredere în sentimentele tale, atunci cum ştii ce este bine?

Există cel puţin cinci căi prin care putem discerne voia lui Dumnezeu. In primul rând, apostolul Pavel le-a scris efesenilor: „Mă rog ca Dumnezeul Domnului nostru Isus Cristos, Tatăl slavei, să vă dea un duh de înţelepciune şi de descoperire, în cunoaşterea Lui" (Efeseni, 1:17). Pavel nu ar fi spus aceste cuvinte dacă nu ar fi fost posibil ca prin rugăciune să se obţină înţelepciune spirituală şi discernământ. De aceea, căutarea voii lui Dumnezeu trebuie să înceapă pe genunchi. Dumnezeu se va întâlni cu tine acolo. Nu uita promisiunea lui Isus: „Cereţi şi vi se va da, căutaţi şi veţi găsi, bateţi şi vi se va deschide" (Matei, 7:7).
In al doilea rând, trebuie să examinezi Scriptura ca să găseşti principiile care au legătură cu problema în care cauţi voia lui Dumnezeu. Domnul nu îţi va cere niciodată să faci un lucru rău din punct de vedere moral sau care să se opună Cuvântului Său. Dacă ceea ce vrei să faci nu respectă vreun concept găsit în Scriptură, renunţă.
In al treilea rând, este util să ceri sfatul celor care sunt maturi din punct de vedere spiritual şi au o credinţă solidă. Un consilier bun sau un pastor te poate ajuta să eviţi cele mai obişnuite greşeli care pot produce confuzie în mintea tinerilor.
In al patrulea rând, fii atent la ceea ce se numeşte „circumstanţe providenţiale". Domnul vorbeşte şi prin uşi care se închid sau se deschid. Atunci când un anumit drum îţi este blocat din toate părţile, te poţi gândi că Dumnezeu are probabil alte planuri

pentru tine. Nu vreau să spun că trebuie să renunţi la primul obstacol, ci să încerci să „citeşti" evenimentele din viaţa ta pentru a observa influenţa divină.
In al cincilea şi ultimul rând, nu fă *nimic* sub presiunea impulsurilor. Dă-I lui Dumnezeu posibilitatea să îţi vorbească. Până atunci, aşteaptă şi concentrează-ţi eforturile asupra primelor patru posibilităţi.

Apropo, aceşti cinci paşi sunt utili în găsirea voii *specifice* a lui Dumnezeu, care ne interesează pe fiecare personal. Pot să îţi spun însă care este voia *generală* a lui Dumnezeu. Scriptura porunceşte tuturor credincioşilor acelaşi lucru: „Marea însărcinare". Ea a fost formulată de Isus: „Duceţi-vă în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la orice făptură" (Marcu, 16:15). Această responsabilitate ne revine tuturor. Sarcina noastră este să spunem la cât mai mulţi oameni că Isus Cristos a murit pentru păcatele lor şi că le oferă viaţă veşnică celor ce vor crede în Numele Lui. Deci, orice vei face, dacă eşti dentist, şofer, artist, vânzător sau casnic, ai obligaţia să fii un martor al Mântuitorului.
9. Cred că Dumnezeu mă cheamă să fiu lucrător de tineret la terminarea colegiului, dar sunt preocupat de situaţia financiară. Pastorii nu câştigă prea mult şi, dacă voi avea o familie, nu ştiu dacă o voi putea întreţine cu acel salariu.
Dă-mi voie să-ţi împărtăşesc un important principiu spiritual care mi-a fost de mare folos. Citim în Psalmul 119:105: „Cuvântul Tău este o candelă pentru picioarele mele şi o lumină pe cărarea mea." Gândeşte-te la imaginile prezentate de acest verset. Nu primim un bec de 300 de waţi ca să lumineze tot peisajul. Nu avem lumini care să ne arate ce se află la orizont, dar Domnul ne-a dat o candelă în mână care ne arată pe unde mergem. Cu alte cuvinte, El ne arată unde să punem următorul pas şi aceast lucru este esenţial. Trebuie să avem încredere că El ne va conduce prin întunericul care ne împiedică să vedem mai departe.
Deduc de aici o aplicaţie pentru întrebarea ta. întrebi cum îţi va purta Domnul de grijă ţie şi familiei tale în anii care urmează, dar candela pe care o ai acum în mână îţi dă numai atâta lumină câtă ai nevoie acum. Este suficient. Continuă „să umbli în lumina" pe care ai primit-o şi lasă viitorul în mâinile lui Dumnezeu. Dacă El te cheamă la o slujbă, El te va face în stare să te îngrijeşti de familia ta şi să treci peste orice obstacole în calea îndeplinirii acestei responsabilităţi.
10. Mă **asemăn cu omul pe care l-aţi prezentat mai înainte. Racheta mea se află pe rampa de lansare, dar nu se îndreaptă nicăieri. Sincer, mă simt pierdut şi nu ştiu ce să fac în continuare. Cum îmi pot porni motoarele?**

Milioane de tineri se simt ca şi tine. De fapt acesta este motivul principal care m-a determinat să scriu această carte. Aşa cum am spus, este foarte greu astăzi să porneşti pe calea responsabilităţilor de adult. Nu există răspunsuri magice care vor aşeza toate lucrurile la locurile lor fireşti, dar îţi pot oferi două sugestii pe care alţii le-au socotit utile.
Prima sugestie este să cauţi sfatul unor consilieri pe probleme de muncă. Aceştia au mijloace de determinare a intereselor personale, a aptitudinilor şi a temperamentului, lucruri care te vor ajuta să te cunoşti mai bine pe tine însuţi. Merită să cauţi sfatul unor specialişti în domeniu care să te ajute să găseşti o direcţie în care să te îndrepţi în viaţă. Există profesii şi locuri de muncă despre care probabil nici nu ştii că există, însă le poţi descoperi.
A doua sugestie este să găseşti pe cineva care lucrează deja într-un anumit domeniu pe care-1 consideri interesant. Solicită-i acelei persoane o întrevedere de o oră sau două. în urma acestei întâlniri poţi afla tot ce te interesează despre acel domeniu sau loc de muncă.
Exact aşa am procedat eu când am fost în anul al treilea de colegiu. Mătuşa mea s-a dus să-1 asculte vorbind pe un cunoscut psiholog creştin. Vorbitorul era Dr. Clyde Narramore şi el a spus: „Avem nevoie de bărbaţi şi de femei tinere în domeniul sănătăţii mintale. Dacă dumneavoastră cunoaşteţi studenţi promiţători care sunt interesaţi de acest domeniu de activitate, sunt bucuros să îi întâlnesc." Mătuşa mea mi-a spus despre această invitaţie şi i-am solicitat Dr. Narramore o întâlnire. El a fost foarte binevoitor şi m-a primit, deşi era foarte ocupat şi mă cunoştea doar ca un urmaş al lui Adam. Am petrecut două ore în camera lui de zi şi în acest timp mi-a schiţat un plan prin care puteam ajunge psiholog. Au trecut treizeci şi şapte de ani de la acea conversaţie, dar nu am uitat sfaturile lui de atunci. Ele mi-au influenţat decisiv următorii cinci ani din viaţă şi m-au ajutat să aleg o profesie pe care o iubesc.
Poate că există pe undeva un Clyde Narramore şi pentru tine care te poate ajuta să porneşti în direcţia potrivită. Sper să fie aşa.
11. Credeţi **că** este **bine** să **fie duşi copiii la grădiniţă** astfel **încât mamele să poată lucra?**
înainte de a răspunde, daţi-mi voie să afirm că eu consider centrele de îngrijire a copiilor care sunt curate, în care copiii sunt iubiţi, o necesitate

în societatea actuală. Ele sunt necesare mai ales pentru multe mame care trebuie să lucreze din considerente financiare. Ele sunt de asemenea vitale pentru părinţii care trebuie să îşi crească singuri copiii. De aceea nu trebuie să punem la îndoială valoarea acestor centre în care copiii sunt atent supravegheaţi pentru că părinţii lor au nevoie de ajutor în creşterea copiilor lor. Nu avem ce să dezbatem asupra acestui subiect.
Ceea ce putem dezbate este întrebarea dacă îngrijirea copilului este superioară într-un centru pentru copii sau în familie, alături de mama lui care este casnică. Părerea mea personală (deşi ştiu că alţii nu sunt de acord cu mine) este că nici un alt aranjament pentru creşterea copiilor nu este mai bun decât îngrijirea lor într-o familie completă, în care mama îşi creşte copiii şi tatăl participă activ la educaţia lor.
în primul rând, copiii se dezvoltă şi învaţă mai bine atunci când au relaţii directe cu adulţii, decât ca membri ai unui grup. în al doilea rând, nu poţi plăti pe cineva suficient de mult ca să se ocupe de copiii tăi aşa cum o face mama lor. Copiii sunt pasiunea mamei lor şi acest lucru este evident. In al treilea rând, cercetările confirmă că acei copii care sunt crescuţi în familie sunt mai sănătoşi decât cei care sunt expuşi răcelilor şi bolilor celorlalţi copii.[1] în al patrulea rând, este mult mai probabil ca între părinţi şi copii să se formeze legături puternice atunci când copiii trec prin fazele decisive ale dezvoltării lor împreună cu părinţii lor. Părinţii trebuie să fie prezenţi la primul pas, Ia primul cuvânt rostit şi atunci când apar temerile şi spaimele copilăriei. Desigur că şi alţii o pot înlocui pe mama în aceste momente deosebite, dar se pierde ceva preţios dacă altcineva este martorul lor, nu părinţii.

în sfârşit, studierea atentă a dezvoltării copilului a dus la rezultate fără echivoc. Unul dintre cele mai ambiţioase studii a fost efectuat la Harvard University Preschool Project de o echipă alcătuită din cincisprezece cercetători sub conducerea Dr. Burton L. White. S-a studiat timp de zece ani un grup de copii pentru a determina care experienţe din primii ani de viaţă contribuie la formarea unor fiinţe umane sănătoase şi inteligente. Iată un rezumat al concluziilor lor:

a. Faptul că originile competenţei umane se află în perioada critică de dezvoltare cuprinsă între opt şi optsprezece luni devine tot mai clar. Experienţele copilului din timpul acestei scurte

perioade contribuie la mărirea capacităţii intelectuale mai mult decât experienţele din oricare altă perioadă dinainte sau de după ea.

b. Factorul de mediu cel mai important din viaţa copilului este mama lui. „Ea poartă cea mai mare parte a răspunderii", afirmă Dr. White, şi are cea mai mare influenţă asupra experienţelor copilului ei faţă de oricare altă persoană sau împrejurare.

c. Adresarea directă de cuvinte copilului (a nu se confunda cu ceea ce aude copilul la televizor, la radio sau din discuţiile altor persoane între ele) este vitală pentru dezvoltarea deprinderilor fundamentale lingvistice, intelectuale şi sociale. Concluzia cercetătorilor a fost: „Cel mai bun lucru pe care-l putem face pentru formarea unui mod sănătos de gândire a copilului este să îi asigurăm condiţiile unei vieţi sociale bogate atunci când vârsta lui este cuprinsă între a douăsprezecea şi a cincisprezecea lună de viaţă."

d. Acei copii care au avut un acces neîngrădit în toate locurile casei lor au progresat mult mai repede decât cei ale căror mişcări au fost supuse unor restricţii.

e. Nucleul familiei este cel mai important sistem educaţional al copilului. Dacă dorim să avem copii sănătoşi şi capabili, atunci trebuie să întărim familia şi să îmbunătăţim interacţiunea din cadrul ei.

f. Cei mai buni părinţi sunt cei care excelează în trei domenii:

- ♦ Se pricep admirabil de bine să conceapă şi să organizeze mediul de viaţă al copiilor lor.
- ♦ Le permit copiilor lor să îi întrerupă din orice activitate pentru acele scurte episoade (treizeci de secunde) de interacţiune în care se consultă cu ei, îi liniştesc, le oferă informaţii şi îşi manifestă reciproc entuziasmul faţă de anumite lucruri.
- ♦ Aderă la o disciplină fermă, dar, în acelaşi timp, le arată copiilor şi o mare afecţiune.[2]

James Dobson

Uneori informaţiile pe care le avem trebuie păstrate pentru utilizarea lor ulterioară. Aceste rezultate ale cercetătorilor de la Harvard University Preschool Project sunt importante. Este bine ca acei dintre cititorii mei care speră să aibă în viitor copii să nu uite aceste şase aspecte. Eu cred că în ele se găseşte cheia creşterii unor copii sănătoşi.

Pot fi aplicate rezultatele descoperite de studiile Dr. White copiilor aflaţi în centre de îngrijire? Da, şi în multe dintre aceste centre ele se aplică. Totuşi, este mult mai dificil să le aplice un angajat şi nu părinţii, mai ales în aceste prime ore ale zilei când copiii sunt cei mai receptivi.

12. Dacă totuşi părinţii trebuie să apeleze la ajutorul centrelor de îngrijire a copiilor, care credeţi că sunt cele mai bune?

Centrele de îngrijire care aparţin statului se află pe ultimul loc al listei mele pentru că nu se face educaţie creştină. Copiii nu se roagă înaintea meselor şi nu învaţă despre Dumnezeu sau despre prietenul lor Isus Cristos. Mă tem de asemenea şi de molestarea copiilor în astfel de centre, deşi cazurile sunt totuşi foarte rare. Pe lângă aceste motive, mai sunt şi altele care mă determină să prefer centrele de îngrijire conduse de biserici, în care există programe sănătoase şi sigure pentru copii. O soluţie mai bună ar fi supravegherea copiilor de către alte rude, cum ar fi bunici sau mătuşi sau de către alte mame. Copiii au nevoie de relaţii strânse cu oameni care să-i iubească. Ei ar trebui să stea cu adulţi pe care îi cunosc şi de a căror dragoste sunt siguri, dacă acest lucru este posibil, nu cu angajaţi din centrele publice.

13. Dorinţa mea este... să îl urmez pe Isus Cristos în toate lucrurile, dar nu ştiu cum să o fac... nu ştiu ce doreşte El de la mine şi ce trebuie să fac. Este suficient să am această dorinţă? (întrebarea a fost pusă cu multe emoţii.)

Scriptura ne spune că dragostea lui Dumnezeu pentru noi, copiii Lui, este infinită şi plină de compasiune. Psalmul 103:13 spune: „Cum se îndură un tată de copiii lui, aşa se îndură Domnul de cei ce se tem de El." Isaia, 66:13, spune: „Cum mângâie pe cineva mama sa, aşa vă voi mângâia Eu." Cunoscând că Dumnezeu este acest părinte suprem pentru

noi, putem crede că El va ignora rugăciunea pentru călăuzire şi o direcţie în viaţă? Există cea mai mică posibilitate ca Dumnezeu să spună: „Nu îmi pasă de ea. Ştiu că vrea să împlinească voia Mea, dar o voi ascunde faţă de ea. O voi lăsa să se chinuiască singură"?

Nu, nu există nici una. El vede lacrimile din ochii tăi. El îţi cunoaşte dorinţa din inimă. îl *vei* auzi, chiar atunci când trebuie să faci următorul pas.

CHEILE DRAGOSTEI DE 0 VIATĂ

CAPITOLUL 6

om schimba acum subiectul pentru a aborda un alt aspect care îţi va influenţa întreaga viaţă şi pe care probabil îl vei întâlni în timpul decadei critice. Mă refer

la alegerea unui partener de viaţă şi la întemeierea unei familii. Desigur, nu fiecare dintre voi va lua decizia de a se căsători, dar 77 % o vor face mai devreme sau mai târziu.' Unii poate aţi fost deja la altar, aşa că discuţia care urmează nu va prezenta aceeaşi importanţă pentru voi. Cu toate acestea, cred că ideile care urmează sunt utile tuturor.

Tragedia familiilor moderne este frecvenţa cu care se destramă. Nimeni nu ştie cu certitudine care este probabilitatea divorţului, dar, oricum, ea este prea mare. (Auzim deseori că aproape 50 % dintre căsătorii sfârşesc prin divorţ, dar informaţiile care stau la baza acestei estimări sunt nesigure.) Ştim însă cu siguranţă că o căsătorie este o acţiune riscantă care

trebuie abordată cu toată atenţia. Rezultatul ei poate fi 0 viaţă întreagă petrecută împreună sau una dintre cele mai amare experienţe ale vieţii.
Nu te amăgi singur, întotdeauna divorţul provoacă suferinţe enorme victimelor lui. Fiecare membru suferă atunci când familia se destramă. Am avut ca invitată la o emisiune de radio o femeie din Rusia care a vorbii despre anii petrecuţi într-un lagăr nazist de exterminare. A fost martora unor ucideri în masă şi a suferit toate lipsurile posibile. După război,

a venit în America şi s-a căsătorit cu un bărbat care i-a fost infidel şi a abandonat-o după câţiva ani. De necrezut, dar ea a spus despre experienţa respingerii de către soţul ei şi pierderea suferită au fost mai dureroase decât anii petrecuţi în lagărul nazist al morţii. Acest lucru spune totul.[2]
Securitatea emOllOnuLa Ci COViiCot dcvinde de interacţiunea... continuă 'cu ambii părinţi.
Dacă^/l s^.ii]e/ufe,ă fo-e m^în urma destrămării familiei lor, sa ne gândim cât de mult suferă copiii. Unii dintre voi mă înţelegeţi probabil foarte bine pentru că aţi trecut prin această tragedie. Este un episod urât al vieţii. Cercetările care s-au ocupat de copiii care au fost victime ale divorţurilor au arătat faptul că securitatea emoţională a copiilor depinde de interacţiunea caldă, susţinută, afectuoasă şi continuă cu *ambii* părinţi. Când aceste relaţii se întrerup, unii copii nu îşi revin complet niciodată. De fapt un studiu a arătat că 90 % dintre copiii proveniţi din familii divorţate au suferit de un acut sentiment de şoc, datorat unei tristeţi profunde şi a unor temeri iraţionale. Cincizeci la sută au spus că s-au simţit respinşi şi abandonaţi şi au avut motive să o facă. Jumătate dintre taţi nu mai vin deloc să îşi vadă copiii după trei ani de la divorţ. Mai mult decât atât, 37 % dintre copii au fost mai nefericiţi şi mai nesatisfăcuţi la cinci ani după divorţ decât au fost la optsprezece luni după el. Cu alte cuvinte, timpul nu vindecă rănile.[5]

COPIII SUFERĂ CEL MAI MULT

Copiii care suferă din această cauză sunt pretutindeni. îmi amintesc că acum câţiva ani aşteptam un avion pe aeroportul din Los Angeles şi eram angajat în activitatea mea favorită: să-i studiez pe oamenii din jurul meu. Lângă mine se afla un bărbat în vârstă care aştepta pe cineva care trebuia să vină cu avionul ce tocmai aterizase. Examina cu atenţie pasagerii care treceau pe lângă el. Mi s-a părut că era supărat.
Lângă el se afla o fetiţă de vreo şapte ani care se uita şi ea atent la oamenii care au coborât din avion. Rareori am văzut un copil atât de

îngrijorat. Se ţinea strâns de mâna bătrânului, care cred că era bunicul ei. Apoi, după ce toţi pasagerii au trecut rând pe rând pe lângă ei, fetiţa a început să plângă încet. Era mai mult decât dezamăgită; inima ei era frântă. Şi bunicul se lupta cu lacrimile. Era prea furios ca să o liniştească pe fetiţa care şi-a îngropat faţa în mâneca hainei lui.
„Oh, Doamne, m-am rugat eu în gând, prin ce fel de agonie trec ei acum? Mama ei a abandonat-o în acea zi dureroasă? Sau tatăl ei a promis că vine şi apoi s-a răzgândit?"
Impulsul meu a fost să o îmbrăţişez pe această fetiţă şi să o feresc de dezamăgirea acelui moment. Aş fi vrut ca ea să îşi destăinuiască suferinţele în braţele mele ocrotitoare, dar m-am temut că intervenţia mea ar fi fost înţeleasă greşit. Am privit deci neajutorat scena. Bătrânul şi fetiţa au rămas tăcuţi până când au ieşit pasagerii altor două avioane. Apoi îngrijorarea de pe chipurile lor s-a transformat în disperare. Au părăsit încet terminalul şi s-au îndreptat spre uşă, în timp ce fetiţa plângea.
Unde se află acum acest copil? Numai Dumnezeu ştie. Poate că citeşte această carte şi îmi va scrie. Sper să fie aşa. De asemenea, mă rog pentru ca viaţa ei zdrobită să poată continua. Există milioane de copii în atât de multe locuri care trec prin situaţii asemănătoare. Să mai dăm o ilustraţie.
Scrisoarea următoare a fost publicată acum câţiva ani de revista *American Girl.* O fată de paisprezece ani, Vicki Kraushaar, a trimis-o spre publicare la rubrica „De la voi". lata conţinutul ei:

AŞA ESTE VIAŢA UNEORI

Când aveam zece ani, părinţii mei au divorţat. Normal, tata mi-a spus despre divorţ, pentru că el era favoritul meu. [Observaţi că ea nu spune „Eu eram favorita /?«'."]
— Draga mea, ştiu că ţi-a fost greu în ultimele zile şi nu vreau să înrăutăţesc lucrurile, dar vreau să îţi spun ceva. Draga mea, mama ta şi cu mine divorţăm.
— Dar, tată...
— Ştiu că nu vrei aceasta, dar trebuie să o facem. Mama ta şi cu mine pur şi simplu nu ne mai înţelegem ca înainte. Mi-am

împachetat deja bagajele, iar avionul la care am bilet pleacă peste jumătate de oră.
— Dar, tată, de ce trebuie să pleci?
— Ei bine, dragă, mama ta şi cu mine nu mai putem trăi împreună.
— Am înţeles acest lucru, dar de ce trebuie să pleci din oraş?
— Pentru că mă aşteaptă cineva în New Jersey.
— Dar, tată, te voi mai vedea vreodată?
— Bineînţeles, draga mea. Găsim noi o soluţie.
— Care soluţie? Eu locuiesc în Washington, iar tu vei locui în New Jersey.
— Poate că mama ta va fi de acord să îţi petreci cu mine două săptămâni vara şi două săptămâni iarna.
— De ce nu mai des?

— Nu cred că o să fie de acord nici cu aceste două săptămâni vara şi iarna, deci nu putem spera la mai mult.
— Dar nu strică să încercăm.
— Ştiu, draga mea, dar mai vorbim noi altădată. Avionul meu decolează peste douăzeci de minute şi trebuie să ajung la aeroport. Acum îmi iau bagajele şi vreau să te duci în camera ta ca să nu mă vezi plecând. Nu ne luăm rămas bun prea lung.
— Bine, tată. La revedere şi nu uita să îmi scrii.
— Nu voi uita. La revedere şi du-te în camera ta.
— Bine, tată. Nu vreau să pleci.
— Ştiu, dragă, dar trebuie să plec.
— De ce?
— Nu poţi înţelege.
— Ba da, înţeleg.
— Nu, nu poţi.
— Bine, la revedere.
— La revedere. Acum du-te repede în camera ta.
— Bine, mă duc. Cred că aşa este viaţa uneori.
— Ai dreptate. Aşa este viaţa uneori.
După ce tata a ieşit pe uşă, nu am mai auzit de el niciodată.-[1]
îmi pare rău, Vicki, că a trebuit să suferi atât de mult la o vârstă atât de fragedă. îţi mulţumesc că ne-ai împărtăşit şi nouă experienţa ta.
James Dobson
91
Poate că îi va ajuta pe alţii să evite să comită greşeala părinţilor tăi. Dacă am putea împiedica un singur divorţ sau dacă am putea feri un singur copil să sufere pierderea unei familii, atunci efortul tău va fi răsplătit.

PENTRU CEI CARE VOR SĂ SE CĂSĂTOREASCĂ

Acelora dintre cititorii mei care îşi propun să se căsătorească le recomand să fie foarte atenţi în alegerea partenerului de viaţă. Rugaţi-vă foarte mult pentru această alegere şi folosiţi-vă toată inteligenţa când luaţi decizia de a vă căsători. Nu cred că doriţi să treceţi prin tragedia unui divorţ. *Nu trebuie* să treceţi prin ea.
Din nefericire, tinerii nu sunt atât de prudenţi, ci se grăbesc să se împrietenească şi apoi să se căsătorească, însă fără a-şi da seama cât de importantă este această decizie pentru ei. îmi amintesc în acest context de un băiat căruia îi plăceau mult dulciurile. I s-a oferit posibilitatea să se servească dintr-o cutie de ciocolată, dar putea alege o singură bomboană. Alegerea a fost prea grea pentru că posibilităţile erau prea numeroase. Unele bomboane erau cu cremă altele cu alune sau cu fructe. Gura 11 saliva după o anumita bomboana, dar unde să o găsească printre atâtea? In disperare de cauză, a rupt ambalajul pentru a încerca să vadă ce este înăuntru. In cele din urmă, a muşcat din cea pe care şi-a ales-o. Dacă a greşit, îşi va da seama imediat, dar atunci va fi prea târziu. Cutia a trecut deja la altcineva.

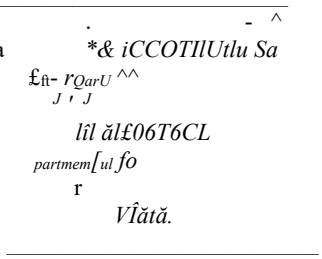

Nu ai întâlnit tineri care caută cu pasiune ciocolata „perfectă"? Ştiu ce vor, dar nu ştiu unde să o găsească. Mai mult, ambalajul te poate induce uneori în eroare. Căutările lor vor avea ca efect zdrobirea multor potenţiali parteneri pe parcurs. în sfârşit, ajung să „muşte" din ciocolata delicioasă aleasă, dar îşi dau seama imediat că ar fi trebuit să se gândească mai mult înainte de a alege.
Marea întrebare este cum alegi ciocolata potrivită din mulţimea de posibilităţi? Cum poţi evita o surpriză amară înainte de a fi prea târziu ca

să mai schimbi ceva? Cum poţi împiedica pasiunea oarbă să te determine să te grăbeşti la o căsătorie nepotrivită? Care sunt principiile pe care trebuie să se întemeieze relaţiile pentru ca ele să se dezvolte normal, să se maturizeze şi să dureze? Aceste probleme au fost studiate atent de un cercetător pe nume Desmond Morris.[5] Descoperirile lui ne oferă o perspectivă clară. Dr. Morris a vrut să descopere de ce în unele cupluri se formează o legătură mistică ce îi ţine legaţi toată viaţa, în timp ce alte cupluri se despart când se confruntă cu probleme.
Dr. Morris a descoperit repede faptul că diferenţa dintre căsătoriile reuşite şi cele care se destramă este dată de „legătura" formată în cadrul cuplului în perioada când bărbatul o curtează pe femeie. Prin „legătură" el înţelege procesul de cimentare emoţională dintre bărbat şi femeie. Acesta este mecanismul prin care doi oameni care au fost străini devin foarte preţioşi unul pentru celălalt. El ajută cuplul să treacă prin furtunile vieţii şi să rămână devotaţi unul faţă de celălalt atunci când sunt sănătoşi sau bolnavi, bogaţi sau săraci, la bine şi la rău, uitând de toţi ceilalţi până când moartea îi va despărţi. Este o experienţă fenomenală care sfidează orice descriere.

CINEVA ESTE DE PARTEA TA

Nevoia fundamentală a omului de a fi iubit, de apartenenţă şi de acceptare este împlinită în această relaţie atât de preţioasă. Dacă ai o astfel de relaţie, atunci există cineva care este de partea ta şi care este preocupat de bunăstarea ta. Această persoană luptă pentru tine, te apără şi se roagă pentru tine. Va fi alături de tine atunci când lucrurile merg rău. Iţi va împărtăşi visurile, speranţele şi bucuriile. Dacă unirea voastră va fi binecuvântată şi cu copii, această persoană te va ajuta să îi creşti în frică de Dumnezeu.

Această legătură specială este darul lui Dumnezeu pentru comuniunea din sânul familiei. Ea a început în grădina Edenului atunci când Adam, primul om, a simţit că este singur. Ţi-l poţi închipui pe Adam stând pe un trunchi de copac şi desenând cercuri pe nisip? Ochii lui privesc în gol şi mintea îi rătăceşte. Creatorul priveşte cu milă spre

Adam şi spune: „Nu este bine ca omul să fie singur" (Geneza, 2:18). Gândeşte-te la această afirmaţie: chiar dacă Adam se întâlnea cu însuşi Dumnezeu în răcoarea zilei, el avea nevoie şi de altceva. Avea nevoie de întâlnirea cu o fiinţă umană. De aceea Tatăl a spus: „am să-i fac un ajutor potrivit pentru el" (Geneza, 2:18).

Cuvântul *potrivit* din acest citat biblic este una din litotele profunde ale lui Dumnezeu (figură de stil prin care se spune cât mai puţin pentru a se înţelege cât mai mult — n.tr.). El a creat într-un mod extraordinar cele două sexe, unul pentru celălalt, dăruind fiecărui sex caracteristicile necesare celuilalt. Să ne gândim, de exemplu, la cât de bine se „potrivesc" trupurile bărbaţilor şi ale femeilor din punct de vedere sexual. Fiecare om, chiar şi cel mai înverşunat evoluţionist, trebuie să recunoască faptul că, anatomic, ele au fost făcute unul pentru celălalt. Acelaşi lucru se poate afirma despre sistemele emoţionale ale bărbaţilor şi femeilor care sunt menite a se întrepătrunde. Ele se potrivesc ca mânuşa pe mână. După ce ne-a pregătit cu atâta dragoste unul pentru celălalt, Domnul şi-a descoperit planul pentru familie: „De aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de nevasta sa. Şi cei doi vor fi un singur trup. Aşa că nu mai sunt doi, ci un singur trup. Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Marcu, 10:7-9).

Aceasta a fost intenţia lui Dumnezeu pentru familie, dar, din nefericire, există o slăbiciune în aplicarea ei. Păcatul a invadat creaţia lui Dumnezeu şi noi trăim acum într-o lume decăzută. Planul frumos al lui Dumnezeu este acum deformat de egoism, poftă, lăcomie, gelozie, suspiciune, adulter, lipsă de maturitate şi alte defecte ale personalităţii umane. Consecinţa este că dragostea dintre sexe nu împlineşte întotdeauna aşteptările celor care se iubesc, chiar dacă ei se tem de Dumnezeu. Cineva a făcut următoarea remarcă: „Căsătoriile se fac în cer. Dar tot acolo se nasc şi tunetele şi fulgerele."

VEI AVEA O INTIMITATE ADEVĂRATĂ?

Studiile arată că numai 10 % dintre cupluri ating intimitatea adevărată în relaţia lor. Alte cupluri nu se despart fie de dragul copiilor, fie datorită unui sentiment al datoriei sau al grijii reale pe care o au unul faţă

de altul. Totuşi, ei nu ating niciodată nivelul de comuniune şi afecţiune pe care îl doresc şi de care au nevoie.

Dă-mi voie să îţi pun câteva întrebări legate de viitorul tău în lumina faptului că trăim într-o lume imperfectă. Cum vei realiza în căsnicie intimitatea atât de preţioasă? Care sunt cheile unei relaţii satisfăcătoare şi caracterizate de devotament total? Cum vei putea reuşi tu dacă atâţia alţii din generaţia ta se despart? Există vreo cale de îmbunătăţire a şanselor tale de a fi fericit în căsnicie? Să căutăm răspunsurile în descoperirile studiului efectuat de Dr. Morris. El spune că succesul în căsnicie depinde de calitatea legăturii stabilite în perioada de logodnă dinainte de căsătorie. Apoi el explică felul cum are loc acest proces de cimentare. Dr. Morris crede, şi eu sunt întru totul de acord cu el, că un cuplu are mai multe şanse să stabilească o legătură puternică şi durabilă dacă nu se grăbesc în această perioadă. Timpul este elementul esenţial.

Acest fapt îmi aminteşte de eforturile mele de a construi aeromodele când eram copil. In acele zile puteai cumpăra destul de ieftin seturi de modele de avioane din lemn de balsa pe care erau trasate părţile componente. Era o sarcină dificilă să tai şi să lipeşti toate acele părţi. Când erai gata, lipeai hârtie lucioasă pe model şi rezultatul era un foarte frumos avion în miniatură. Am dorit să realizez aeromodele dar fără să respect instrucţiunile. De mai multe ori am cumpărat câte un set, am decupat părţile componente, dar nu am izbutit să realizez avionul pentru că nu aveam răbdare să las lipiciul să se usuce. Luam fuzelajul în mână şi el se desfăcea în bucăţi.

Cam aceasta ne spune Dr. Morris despre relaţiile romantice. Este nevoie de timp pentru ca lipiciul să se întărească. Legătura potrivită dintre doi oameni este afectată serios dacă procesul stabilirii ei este grăbit. El a prezentat doisprezece etape ale intimităţii pe care trebuie să le parcurgă cuplurile dacă vor să ajungă la un devotament reciproc profund. Acest proces începe cu etapele întâlnirilor întâmplătoare, iar apoi familiaritatea creşte. Să le luăm pe rând.

Etapa întâi este numită OCHI LA TRUP. Este contactul cel mai puţin intim dintre două persoane. în această fază, cei doi doar se văd unul pe celălalt. Nu se cunosc şi nu există nici o relaţie între ei, dar orice lucru important trebuie să înceapă de undeva. Dacă există o atracţie între ei, relaţia se va construi pe acest moment al contactului iniţial.

Etapa a doua este numită OCHI LA OCHI. Este prima oară când se privesc direct unul pe celălalt. O scânteie electrochimică se aprinde undeva în creier şi o voce abia auzită spune: „Ai grijă, fii atent, poate fi ceva interesant!"

îmi amintesc de acest moment din viaţa mea şi a unei femei care acum îmi este soţie. Shirley şi cu mine eram studenţi la acelaşi colegiu, dar încă nu ne întâlniserăm. Cărările noastre s-au intersectat într-o zi în timp ce îmi luam prânzul cu câţiva prieteni. Atunci am văzut-o pe această fată în cealaltă parte a cantinei. O/, mi-am spus. *Această fată este într-adevăr drăguţă.* Nu mi-am dezlipit privirea de la ea şi ea şi-a dat seama că este privită. Şi-a întors privirile către mine şi mi-a zâmbit seducător. I-am întors zâmbetul. Am continuat să mănânc şi apoi m-ara uitat din nou la ea ca să văd dacă mă mai priveşte. Mă privea. După

câteva minute ea s-a uitat la mine ca să vadă dacă o urmăresc cu privirile. O pul mesei. Nu-mi mai amintesc ce am mâncat, dar a fost cea mai grozavă mâncare pe care am servit-o vreodată.

priveam. Acest joc a continuat în tot timpul calitatea [egătUtU

Dar încă nu ştiam nimic despre colega mea din cantină. Nu ştiam cum o *prietenie ainaffîte* cheamă şi nimic altceva despre ea. Nu ne X, *călătorie* vorbiserăm încă. Toată relaţia noastră Consta în priviri şi zâmbete curtenitoare. Am plecat în direcţii diferite. Acest tip de
tntâlnire este tipic pentru oamenii aflaţi în etapa ochi-la-ochi. Pentru unii, relaţia se opreşte aici. Pentru Shirley şi pentru mine ea a prefaţat o viaţă de dragoste şi prietenie.

Etapa a treia este numită VOCE EA VOCE. Este vorba despre prima conversaţie dintre doi potenţiali parteneri. Discuţia este la nivelul încercării şi partenerii se simt stânjeniţi. Se pun întrebări strălucite, de genul: „Cum te cheamă?" sau „Nu-i aşa că este o zi frumoasă?" Totuşi, în cazul meu şi al lui Shirley, etapa a treia a fost mai creativă.

La scurt timp după schimbul nostru de priviri din timpul mesei, mă aflam lângă terenul de tenis, locul unde îmi petreceam o mare parte a timpului meu. Sute de studenţi mergeau la ore şi printre ei se afla şi fata drăguţă pe care o admirasem la masă. Am văzut că vine spre mine şi m-am gândit ce să îi spun. Părea gânditoare. Când a trecut pe lângă mine mi-a spus: „Hello, picioare!"

Această remarcă, vă asigur, mi-a captat toată atenţia. Nu putea fi prea rea o persoană căreia îi plăcea picioarele mele. Am fost atât de surprins de cuvintele ei încât nu îmi amintesc să îi fi răspuns ceva, dar cuvintele ei m-au urmărit multe zile. Aceasta a fost prima noastră „conversaţie", alcătuită din două cuvinte menite să îmi atragă atenţia.

După o săptămână a avut loc o altă întâlnire interesantă. Am văzut-o pe Shirley stând de vorbă cu un grup de prietene lângă dormitorul ei. Am mers spre ea şi am iniţiat o discuţie. Apoi mi-am scos o monedă din buzunar şi am început să o arunc în aer.

I-am spus:

— Am un talent pe care cred că trebuie să-1 cunoşti. Pot ghici pe care parte cade moneda, cap sau pajură. Precizia mea este perfectă, nu dau greş niciodată.

Shirley a muşcat momeala.

— Să te văd, mi-a spus ea.

— Bine, dar să ştii că te costă, i-am răspuns eu. Pariem pe un ham-burger că ghicesc pe care faţă cade moneda.

Era un pariu cu „câştig garantat". Dacă ghiceam, mergeam să îmi cumpere un hamburger. Dacă pierdeam, plăteam eu, dar tot mergeam să mâncăm împreună, deci eu câştigam oricum. Am aruncat moneda în aer şi am ghicit.

— Când îmi cumperi?, am întrebat-o.

— Stai, nu te grăbi, a răspuns Shirley. Să mai pariem o dată. Dublu sau nimic.

— Mi se pare corect, am răspuns eu şi am aruncat iarăşi moneda. Am ghicit îpcă o dată.

— încă o dată dublu sau nimic, a continuat Shirley.

încă o dată moneda zboară în aer şi, incredibil, am ghicit şi a treia oară din trei încercări. Shirley îmi datora patru hamburgeri.

— Nu mă pot opri acum, a spus Shirley. Mai aruncă o dată.

Am jucat acest joc ridicol mai multe minute şi nu am greşit niciodată. Când am terminat, Shirley îmi datora 64 de hamburgeri şi de atunci tot îmi pregăteşte hamburgeri. Acolo a început obiceiul nostru de a conversa unul cu celălalt, lucru pe care îl facem până în ziua de astăzi.

Etapa a patra este numită MÂNĂ LA MÂNĂ. Este o etapă mai personală şi mai intimă decât cele anterioare. In această fază, ţinerea de mână a unui potenţial partener romantic este o experienţă extraordinară. Ea nu reprezintă familiaritate sau angajament total, dar este semnul progresului prieteniei. Nimeni nu se apropie de un străin pe stradă pentru a-i cere permisiunea să-1 ţină de mână. Oare de ce? Pentru că acest act este rezervat doar celor care au deja o anume afecţiune unul pentru celălalt.

Poate că eşti prea tânăr pentru a cunoaşte una din melodiile de succes ale grupului The Beatles. A fost un hit cu numele „I Wanna Hold Your Hand" [Vreau să te ţin de mână]. Cântecul vorbea despre emoţia de a ţine de mână persoana iubită. Poate că ne întrebăm de ce The Beatles au fost atât de entuziasmaţi de un gest atât de obişnuit, dar oricine a fost îndrăgostit înţelege această emoţie.

Etapa a cincea este numită MÂNA LA UMĂR. Este şi mai personală decât ţinerea de mână. Ea reflectă gradul de prietenie la care a ajuns relaţia, când partenerii încă se află unul lângă celălalt, nu faţă în faţă. în această etapă a relaţiei, înconjurarea umărului cu mâna exprimă mai degrabă prietenia decât devotamentul.

Etapa a şasea este numită MÂNĂ LA TALIE. Poziţia este evident mult mai romantică decât tot ce s-a întâmplat în etapele anterioare. Prietenii obişnuiţi nu se îmbrăţişează în acest mod. Este încă o etapă pe drumul către o relaţie mai profundă şi mai intimă.

Etapa a şaptea este numită FAŢĂ ÎN FAŢĂ. Acest tip de contact înseamnă să-1 priveşti pe partener direct în ochi, să-1 îmbrăţişezi şi să-1 săruţi. Dacă cei doi nu s-au grăbit în etapele anterioare, semnificaţia acestei etape este mult mai profundă decât tot ceea ce a avut loc mai

înainte. In mod obişnuit, aceste gesturi sunt expresia dorinţei sexuale şi a sentimentelor de iubire dintre parteneri.

Bineînţeles, unii oameni se angajează în gesturi care fac parte din această etapă doar din frivolitate. Şi eu ra-am numărat printre aceştia. Am primit primul meu sărut când aveam treisprezece

ani. Eram cu o „femeie mai în vârstă" decât mine (avea cincisprezece ani), care a profitat de inocenţa mea. La fel cum am folosit eu moneda ca să-i atrag atenţia lui Shirley, această fată m-a păcălit. A scos o monedă de cinci cenţi şi a vrut să parieze cu mine că mă poate săruta fără să mă atingă.
— Imposibil, am spus eu.
— Hai să încercăm, a spus fata.
— Bine, facem pariul, am fost eu de acord.
Fata m-a sărutat atunci, mi-a dat cei cinci cenţi şi mi-a spus: „Ai câştigat".
Mi-a plăcut! Probabil că de acolo mi-a venit ideea să pariez cu Shirley pe hamburgeri, cu opt ani mai târziu. Aş vrea să spun că aceeaşi monedă a fost folosită în ambele situaţii. Ar fi o poveste grozavă, dar nu este aşa. Totuşi, în circulaţie se află două monede norocoase care au avut o mare importanţă în viaţa mea romantică.
Etapa a opta este numită MÂNĂ LA CAP. Poate vă surprinde faptul, dar este adevărat: atingerea părului printr-un gest romantic este o dovadă mai mare de intimitate decât un sărut sau o privire ţintă în ochi. Străinii sau prietenii obişnuiţi nu mângâie drăgăstos părul celorlalţi, cel puţin nu în civilizaţia noastră.
într-o duminică stăteam în biserică şi am urmărit o fetiţă care stătea în poala mamei sale. îşi sugea un deget şi mângâia uşor părul mamei ei cu cealaltă mână. Văzând această manifestare a afecţiunii, m-am întrebat amuzat ce s-ar întâmpla dacă eu aş face acelaşi lucru. Bineînţeles că nici nu se punea problema ca eu să fac acest gest, dar a fost interesant să îmi imaginez ce s-ar fi întâmplat. Dacă m-aş fi aplecat spre mamă şi aş fi mângâiat-o pe păr, probabil că mi-ar fi dat în cap cu cartea de cântări. De ce? Pentru că aş fi făcut un gest intim pe care relaţia dintre noi nu îl justifica. Am hotărât să nu o ating pe doamna respectivă.
Etapele de la nouă la doisprezece au caracteristici sexuale distincte şi particulare. Ele sunt MÂNĂ LA CORP, GURĂ LA PIEPT, ATINGERI SUB TALIE şi RELAŢIE SEXUALĂ. Evident că aceste gesturi

de intimitate fizică sunt rezervate numai celor căsătoriţi. Sunt gesturi de care se bucură doi oameni care au hotărât irevocabil şi pentru toată viaţa să îşi unească destinele.

UNIREA ÎN CĂSĂTORIE: ESTE NEVOIE DE TIMP

Să aflăm acum care este semnificaţia mai profundă a acestor etape prezentate de Dr. Desmond Morris. Aşa cum am spus, el a subliniat necesitatea parcurgerii lente şi metodice a acestor etape. Este de asemenea important, a spus el, să nu sărim peste nici o etapă. Cu alte cuvinte, etapele trebuie parcurse în ordinea indicată. Cântăreţul Frank Sinatra avea un cântec ce conţinea şi următoarele cuvinte: „Să mergem încet şi frumos, fără să pierdem nici un pas de pe drum."[6] Aceasta este ideea importantă. Legătura din cadrul cuplului este slăbită dacă partenerii sar peste unele etape. Dacă ei se sărută pasional de la prima întâlnire, se mângâie intim după o lună şi au relaţii sexuale înainte de căsătorie, se pierde ceva preţios din devotamentul lor reciproc. Nu au permis „lipiciului" să se întărească. Din păcate, aşa este prezentată dragostea în filme. Ni se arată cum un bărbat şi o femeie se întâlnesc prima dată, apoi îi vedem că fac dragoste cu multă pasiune. Dr. Morris este de părere că acest abuz de plăcere momentană are serioase implicaţii asupra viitorului relaţiei.
Când însă etapele sunt parcurse încet şi în ordine, cei doi oameni au şansa să se cunoască unul pe celălalt la nivel emoţional, nu fizic. Perioada de curtare este plină de plimbări în voie, de discuţii lungi şi de acele „secrete ale îndrăgostiţilor" care alcătuiesc o temelie solidă pentru intimitatea viitoare. Vorbesc la nesfârşit despre tot şi orice. Când se căsătoresc, puţine lucruri le-au rămas necunoscute. Devotamentul romantic se naşte din aceste conversaţii prelungite.
Cu riscul trivializării acestui concept frumos, daţi-mi voie să redau cuvintele unui vechi cântec country care ilustrează această intimitate construită prin conversaţii. Deşi cuvintele sunt pline de umor, ele afirmă foarte clar importanţa etapei voce-la-voce, pe care se cimentează legătura dintre parteneri. Mie îmi plac cuvintele, deşi sunt cam rustice.

VIAŢA PE MARGINEA PRAPASTIEI

Sunt istoric oficial al lui Shirley Jean Burrel. O ştiu de când numai Domnul ştie şi nu spun de când; Am văzut-o cum s-a împiedicat prima oară şi a căzut. Iar Shirley mă cunoaşte şi ea pe mine la fel.
Iţi pot spune ziua ei de naştere şi prenumele tatălui ei,
Şi numele unchilor şi mătuşilor ei, chiar dacă nu-i cunoaşte;
Ce a primit de Crăciun din '52 încoace
Şi acesta este numai începutul cunoştinţelor despre ea.
Iţi pot spune care este cântecul ei favorit şi unde îi place să parcheze,
Şi de ce, până acum, se teme de întuneric;
Ştiu de unde-i vine porecla şi rana de pe genunchi,
Dacă vrei să ştii ceva despre Shirley, întreabă-mă pe mine.
Ştiu unde se gâdilă şi care îi sunt şmecheriile,
Ştiu ce nu citeşte şi numărul de telefon de la serviciu;
Ştiu ce îi place şi ce nu permite.
Singurul lucru pe care nu-1 ştiu este unde se află acum.[7]

Se pare că Shirley Jean Burrel şi prietenul ei cântăreţ au şansa de a stabili o legătură durabilă. Sper că sunt fericiţi împreună. înainte să părăsim subiectul legăturii puternice dintre parteneri, daţi-mi voie să subliniez faptul că aceste sfaturi nu se aplică numai perioadei dinaintea căsătoriei. Cele mai bune căsnicii sunt acelea în care soţul şi soţia parcurg în mod continuu cele douăsprezece etape. Nu trebuie ca această interacţiune să dispară pe măsura trecerii anilor. Atingerile, discuţiile, ţinerea de mână, privirea direct în ochi şi adunarea de amintiri împreună sunt la fel de importante pentru partenerii aflaţi la mijlocul vieţii ca şi pentru cei aflaţi în decada critică. într-adevăr, cea mai bună cale de a înviora o viaţă sexuală plictisitoare este parcurgerea celor doisprezece paşi, în mod regulat şi cu plăcere.
încă un sfat pentru bărbaţii care citesc această carte. Sper să-1 ţină minte ca să-1 folosească în viitor: femeilor nu le place să fie grăbite să parcurgă etapele zece, unsprezece şi doisprezece dacă bărbaţii lor nu au avut timp pentru etapele anterioare. în

aceste condiţii, ele se simt adesea „folosite".

Tina Tumer a înregistrat un cântec în urmă cu câţiva ani în care punea întrebarea: „What's Iove got to do with it?" [Ce legătură are dragostea cu aceasta?][8] Aşa stau lucrurile atunci când se cere intimitatea fizică fără elementele romantice. Dragostea în aceste cazuri este lipsită de semnificaţie şi atitudinea aceasta reduce misterul unirii sexuale la un act pur animalic. Dacă vrei să ai o viaţă sexuală satisfăcătoare, încearcă să fii tandru în celelalte douăzeci şi trei de ore şi jumătate din zi.

SFATURI PENTRU O DRAGOSTE DE O VIATA

Să încheiem discuţia noastră despre dragostea trainică prin câteva „chei ale dragostei de o viaţă". Aş putea scrie o carte întreagă despre acest subiect — de fapt am şi facut-o şi ea poartă acelaşi nume — dar aici vreau să vă prezint doar cinci recomandări:

1. Când aveam treisprezece ani, un învăţător de Şcoală duminicală mi-a dat un sfat pe care nu-1 voi uita niciodată: El mi-a spus: „Nu te căsători cu partenerul cu care crezi că poţi trăi. Căsătoreşte-te cu acela fără de care nu poţi trăi." Acest sfat conţine un adevăr important. Căsniciile au momente dificile chiar dacă partenerii se iubesc cu pasiune, iar dacă nu au această fundaţie se îndreaptă spre dezastru.
2. Nu te căsători cu cineva al cărui caracter crezi că nu îl poţi tolera. Dacă îţi propui să îţi îndrepţi partenerul, aceasta probabil nu se va întâmpla. Comportamentul uman este asemenea unor canale adânci săpate încă din copilărie care cu greu se mai schimbă. Ca să schimbi un tipar comportamental trebuie să construieşti un baraj solid, să sapi alte canale şi să deviezi cursul râului. Acest efort este rareori încununat de succes pe termen lung.

Din acest motiv, dacă tu crezi că nu poţi accepta o trăsătură care iese în evidenţă în perioada de curtare, atunci aceasta îţi va crea probleme toată viaţa. De exemplu, dacă un om obişnuieşte să bea în fiecare seară, este puţin probabil să renunţe la acest obicei după luna de miere. Dacă partenerul cheltuieşte nechibzuit banii, nu îi place să fie curat, are tendinţa să devină violent când este contrazis sau este foarte egoist, aceste trăsături nu trebuie ignorate. Ce vezi la partener, aceea vei primi de la el.

Bineînţeles, fiecare dintre noi avem defecte şi nu vreau să spun că un om trebuie să fie perfect pentru a se căsători. Ceea ce vreau să spun este că tu trebuie să hotărăşti dacă poţi tolera un anumit comportament tot restul vieţii — pentru că atâta timp va trebui să-1 înduri. Dacă tu crezi că nu poţi, nu te baza pe schimbările pe care intenţionezi să le faci în partener după ce spui „Da". Sfatul meu este să ai ochii deschişi înainte de căsătorie şi pe jumătate închişi după aceea.

3. Nu te grăbi să te căsătoreşti. Nu cunosc o metodă mai eficientă de a-ţi distruge viaţa decât aceea de a lua această decizie vitală în grabă, fără să te gândeşti atent şi fără să te rogi mult înainte. Este nevoie de timp pentru a-ţi cunoaşte partenerul şi a parcurge etapele procesului de întărire a relaţiei. Nu uita că perioada de curtare are scopul ascunderii aspectelor personale, nu al revelării lor. Amândoi partenerii îşi pun cele mai frumoase măşti pentru a-1 atrage pe celălalt. îşi ascund secretele pentru a nu provoca ruperea relaţiei. De aceea mulţi dintre tinerii căsătoriţi au surprize neplăcute în primul lor an de căsnicie. Sfatul meu este să aştepţi cel puţin un an în relaţia cu posibilul partener de viaţă pentru ca să poţi vedea dincolo de faţadă, ca să cunoşti adevărata persoană.
4. Dacă eşti creştin, nu te înjuga la un „jug nepotrivit" cu un necreştin. Poate că speri ca partenerul tău să se întoarcă la Domnul şi, ocazional, aceasta se întâmplă. Dar a conta pe acest lucru este, în cel mai bun caz, riscant, iar, în cel mai râu, o nebunie. Trebuie să răspunzi la întrebarea următoare: „Cât de important este pentru mine faptul că partenerul meu de viaţă îmi împărtăşeşte credinţa?" Dacă este esenţial şi nu poţi accepta altă variantă, aşa cum porunceşte Scriptura credincioşilor, atunci acest aspect al relaţiei trebuie să aibă prioritate.
5. Nu locui împreună cu partenerul tău înainte de căsătorie. Este greşit din mai multe motive. în primul rând, este imoral şi constituie o încălcare a legilor lui Dumnezeu. în al doilea rând, acest fapt subminează o relaţie şi duce deseori la divorţ. Studiile efectuate pe o durată de cincizeci de ani au arătat că probabilitatea divorţului este cu 50 % mai mare în cazul cuplurilor care au locuit împreună

înainte de căsătorie.[9] De asemenea, cei care coabitează înainte de căsătorie au căsnicii mai lipsite de satisfacţie şi mai instabile. De ce? Cercetătorii au descoperit faptul că aceia care au trăit împreună au regretat ulterior că „au încălcat standardele lor morale" şi au „simţit că le lipseşte libertatea personală să iasă pe uşa din spate". Mai mult, referindu-ne tot la subiectul legăturii puternice din căsătorie, ei au „furat" intimitatea care nu era justificată în acel moment de devotamentul lor reciproc. Aşa cum reiese şi din aceste studii, calea lui Dumnezeu nu este numai cea mai bună cale, ea este şi cea mai sănătoasă pentru fiecare partener.

6 Nu te căsători prea tânăr. Probabilitatea divorţului în cazul căsătoriilor dintre cei cu vârstele cuprinse între 14 şi 17 ani este dublă faţă de cei care se căsătoresc după ce împlinesc douăzeci de ani. întemeierea unei familii presupune anumite caracteristici care ţin de maturitate, cum ar fi altruismul, stabilitatea, autocontrolul. Este mai bine să aştepţi dezvoltarea acestor trăsături.

7. în ultimul rând, închei cu secretul cel mai important al păstrării dragostei o viaţă întreagă. Pe scurt, stabilitatea unei căsnicii este produsul unei voinţe de fier, voinţă hotărâtă să o menţină. Dacă vrei să te căsătoreşti, intră în acest legământ cu hotărârea de a rămâne devotaţi unul altuia toată viaţa. Niciodată în timpul unor momente de supărare să nu îţi ameninţi partenerul că îl vei părăsi. Nici măcar să nu te gândeşti la posibilitatea divorţului. Pentru cei care vor să se iubească toată viaţa nu există opţiunea divorţului. Ea trebuie eliminată de la început.

Aceasta a fost atitudinea tatălui meu când s-a căsătorit cu mama mea în 1935. După patruzeci de ani de atunci, mă plimbam împreună cu tatăl meu prin parc şi vorbeam despre semnificaţia devotamentului reciproc dintre soţ şi soţie. El a căutat ceva prin buzunare şi apoi a scos o bucată de hârtie. Pe ea era scrisă promisiunea pe care i-a făcut-o mamei mele atunci când ea a fost de acord să se căsătorească cu el. lată conţinutul:

Vreau să cunoşti foarte bine şi să înţelegi care este concepţia mea cu privire la legământul căsătoriei pe care suntem pe cale să îl încheiem. Am învăţat la picioarele mamei

mele şi din Cuvântul lui Dumnezeu că jurământul căsătoriei este inviolabil şi, o dată ce am intrat în el, sunt legat de el în mod absolut şi pe viaţă. Nu voi permite niciodată ideii separării de tine prin divorţ, oricare ar fi motivul (deşi Dumnezeu permite un motiv de divorţ — infidelitatea) să pătrundă în mintea mea. Nu sunt naiv în această privinţă. Sunt pe deplin conştient că există posibilitatea, oricât de îndepărtată pare acum, ca, datorită incompatibilităţii sau datorită altor situaţii neprevăzute, să apară suferinţe sufleteşti foarte Stabilitatea unei mari. Dacă aşa vor sta lucrurile, ~x~~.J~^ „ „+ „ sunt hotărât să accept consecinţele casnicii este • , w ' , . y „; - . legământului pe care ii închei ***VTOaUSUl linei*** *acum cu tine, chiar dacă ele vor r j-. dura până la sfârşitul vieţii noas-voinţe dejier, tre wjpreuna* ***VOintă hotărâtă Să*** *Te_am '"bitfoarte mult ca logod-nică şi voi continua să te iubesc* ***O menţină.*** *atunci când îmi vei deveni soţie. Dar mai presus de aceasta, te iubesc cu o dragoste creştină care îmi cere să nu mă port faţă de tine în nici un mod care ar periclita perspectiva intrării noastre în cer, care este obiectivul principal al vieţii noastre. Mă rog ca Dumnezeu însuşi să facă iubirea noastră perfectă şi durabilă.*

Dacă aceasta este concepţia ta despre căsătorie, probabilitatea să ai o căsnicie fericită este foarte mare. Voi repeta din nou faptul că Scriptura aprobă permanenţa relaţiei căsătoriei: „Ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă" (Marcu, 10:9).

DRAGOSTEA
TREBUIE SĂ FIE
PUTERNICĂ
I

CAPITOLUL 7

reau acum să prezint un principiu care ar putea să îţi fie folositor tot restul vieţii. El se referă la modul în care se raportează oamenii unii la alţii şi la forţele care îi atrag. De asemenea, mai explică şi de ce se despart oamenii. Deşi îl voi aplica relaţiilor romantice, acest concept se aplică tuturor domeniilor în care se intersectează interesele oamenilor, inclusiv cele ale angajaţilor şi angajatorilor, ale prietenilor şi ale vecinilor, ale fiicelor sau ale nurorilor.

Explicarea acestui principiu, prezentat pe larg în cartea mea *Love Must Be Tough* [Dragostea trebuie să fie puternică], este mai uşoară dacă îţi vei aminti de ocaziile în care te-ai îndrăgostit nebuneşte de cineva. Te-ai gândit la acea persoană zi şi noapte şi ţi-ai imaginat cât de extraordinară şi minunată era. Ai alcătuit plan după plan ca să fii cât mai atractiv şi interesant. în cele din urmă, dorinţa ta s-a împlinit şi obiectul pasiunii tale a început să te placă.

Persoana aceea nu numai că ţi-a înapoiat afecţiunea, dar, cu timpul, a început să te urmărească şi să-ţi atragă mereu atenţia. In loc să visezi şi să speri că vei fi iubit aşa cum iubeşti şi tu, foarte repede ai început să simţi o apăsare. Te simţeai prins într-o capcană. Cu cât dădeai mai mult

înapoi, cu atât mai agresivă devenea persoana respectivă. Ai vrut să evadezi şi cu greu mai puteai tolera în preajma ta omul fără de care credeai odată că nu poţi trăi.

Aceasta este structura noastră emoţională. Cei mai mulţi dintre noi dorim lucrurile pentru care trebuie să ne străduim să le obţinem, lucrurile pe care le visăm să le realizăm. Suntem stimulaţi de provocarea care ne stă în faţă, de mister, de ceea ce ne scapă printre degete. Aceasta se numeşte „atracţia inaccesibilului" şi ea reprezintă o forţă puternică în viaţa noastră. In schimb nu mai dorim lucrurile de care nu mai putem scăpa.

Respectul reciproc este vital. Legătura captivantă care se formează uneori între un bărbat şi o femeie depinde de convingerea fiecăruia că este norocos că 1-a atras pe celălalt. în momentul în care unul dintre parteneri începe să construiască o cuşcă în jurul celuilalt şi afirmă: „Eşti al meu", jocul se termină. Să ilustrăm acest principiu.

CÂND ÎMI CURTAM SOŢIA

Când am întâlnit-o pe soţia mea, Shirley, ea începea colegiul, iar eu eram în anii superiori. Mă consideram un student de vază în campus şi nu eram prea interesat de fetele noi venite la colegiu. Dar părerea ei despre mine era total diferită. întotdeauna a avut succes Ia băieţi şi a fost provocată de spiritul meu independent. Dorea să mă câştige pentru că nu era sigură că o poate face. Eu am înţeles acest lucru şi de aceea am păstrat o anumită distanţă în prietenia noastră. - După ce am absolvit colegiul, Shirley

(RzWBCtut feCWTOC ^ cu mme am avut una d'n ace'e conver-*• ■ saţii pline de tensiune pe care le cunosc *este vital* atât de bine îndrăgostiţii de pretutindeni. _____I-am spus că doream ca ea să se întâlnească şi cu alţi băieţi cât timp eu voi fi în armată pentru că nu plănuiam să mă căsătoresc prea curând. îmi plăcea mult de ea, dar nu credeam că o iubesc. Puteam rămâne prieteni, dar relaţia era practic încheiată.

James Dobson

A fost o bombă pentru care Shirley nu era pregătită. Nu a anticipat cuvintele mele. Eram prieteni de mai mult de un an şi

aveam multe amintiri plăcute împreună. Am crezut că ea va fi devastată din acest motiv. Deşi nu am intenţionat să o jignesc, m-am aşteptat să izbucnească în plâns şi să se arunce în braţele mele. în schimb, Shirley a spus liniştită şi încrezătoare în ea însăşi:

— M-am gândit şi eu la acelaşi lucru şi *vreau* să mă întâlnesc şi cu alţi băieţi. De ce să nu ne despărţim chiar acum?

Răspunsul ei m-a dat peste cap. Chiar renunţa la mine fără nici o luptă? Am condus-o până la dormitor şi am întrebat-o dacă o pot săruta de despărţire. Mi-a spus că nu şi a intrat. Credeţi aşa ceva?

Ceea ce nu am ştiut timp de mai mulţi ani a fost faptul că Shirley s-a dus în camera ei, a încuiat uşa şi a plâns toată noaptea. Dar a intuit că nu putea să mă lase să-i văd durerea. M-a lăsat să plec cu atâta demnitate şi respect încât imediat am început să mă întreb dacă am făcut bine. Doream o ieşire elegantă din situaţie, dar acum mă întrebam dacă doream într-adevăr să mă despart de ea. Ziua următoare i-am scris o scrisoare în care mi-am cerut scuze şi am rugat-o să ne continuăm legătura. Shirley nu mi-a răspuns decât peste două săptămâni.

După ce mi-am satisfăcut stagiul militar m-am întors la Universitatea Southern California ca să urmez o facultate. Acum Shirley se afla la sfârşitul colegiului, iar eu eram un fost student de colegiu. Era foarte apreciată şi admirată, făcea parte din *Who' Who in American Colleges and Universities* şi una dintre cele mai populare fete din clasa ei. Credeţi-mă, a început să îmi placă foarte mult. Am început să o caut de câteva ori pe zi şi să mă plâng de băieţii cu care îşi petrecea timpul. Căutam orice metodă ca să-i atrag atenţia asupra mea.

Ceea ce s-a întâmplat în continuare a fost previzibil. Când Shirley a văzut că eram supărat pentru că eram pe cale să o pierd, a început să se plictisească de mine. Nu mai simţea acel stimulent de acum doi ani care 0 atrăgea spre mine. Eram doar un alt băiat obişnuit care îi băteam la uşă ca să-i câştig favorurile. Relaţia noastră se afla pe punctul de a se destrăma.

într-o zi, după o întâlnire deosebit de plictisitoare, am stat vreo două ore să mă gândesc ce să fac. Cu doi ani în urmă o aveam în mână pe această fată, iar acum se îndepărta rapid de mine. Ce nu a mers cum trebuie?

Deodată, mi-am dat seama de greşeala pe care am comis-o. Mă purtam faţă de mine însumi cu lipsă de respect, umilindu-mă şi sperând că voi primi o mână de ajutor. Mi-am luat un creion şi am scris zece schimbări pe care le voi face în relaţia noastră. în primul rând, m-am hotărât să arăt respect faţă de mine însumi şi să fiu demn, chiar dacă o voi pierde pe fata pe care acum o iubeam mult. în al doilea rând, m-am hotărât ca, oricând voi avea ocazia, să transmit următorul mesaj: „Mă îndrept într-o direcţie precisă în viaţă şi doresc foarte mult să ajung acolo. Te iubesc şi sper ca să mă însoţeşti pe acest drum. Dacă o vei face, mă voi devota ţie şi voi încerca să te fac fericită. Totuşi, dacă te hotărăşti să nu vii cu mine în această călătorie, atunci voi găsi pe altcineva. Decizia îţi aparţine şi eu o voi accepta." Au mai fost şi alte elemente în planul meu, dar ele se refereau toate la încrederea în mine însumi şi la independenţa mea.

„NOUA ABORDARE" A DAT REZULTATE

Din prima seară de când am aplicat noua mea strategie, am avut parte de o experienţă fericită. Fata care acum îmi este soţie a văzut că încep să mă îndepărtez şi a intrat în alertă. Mergeam cu maşina fără să vorbim. Shirley mi-a cerut să trag pe dreapta. Când am oprit, mi-a pus braţele în jurul gâtului şi mi-a spus: „Mi-e teamă că te pierd şi nu ştiu de ce. Mă mai iubeşti?" Am văzut în lumina reflectată a lunii că avea lacrimi pe obraz.

Evident, nu a auzit cât de tare îmi bătea inima în acea seară când am ţinut un mic discurs despre călătoria mea singuratică prin viaţă. Relaţia noastră a fost pecetluită în acea seară şi ne-am căsătorit la scurt timp după aceea. I-am oferit lui Shirley din nou o provocare şi ea a răspuns aşa cum am prevăzut.

Forţa psihologică ce a dezechilibrat relaţia noastră este importantă pentru că acţionează aproape universal în natura umană. Iertaţi-mi repetiţia, dar trebuie să reafirm acest principiu: ne dorim cu înverşunare ceea ce nu putem obţine, dar desconsiderăm lucrul de care nu putem scăpa. Această axiomă are o importanţă şi mai mare în relaţiile romantice şi va influenţa probabil şi viaţa ta de dragoste.

James Dobson

111

Să mai dăm o ilustraţie care va da viaţă acestui principiu. Ea este din scrierile lui Jack London, un romancier american clasic care a scris despre viaţa din Yukon. Cea mai cunoscută dintre povestirile sale scurte este „Să faci un foc". Este povestea unui om care a fost prins de un viscol năpraznic în mijlocul naturii. Temperatura a scăzut dramatic de mult şi omul şi-a dat seama că va muri îngheţat dacă nu va găsi o modalitate de a se încălzi. A încercat să scape de crunta soartă omorându-şi câinele ca să îşi încălzească mâinile în măruntaiele lui, dar câinele a simţit pericolul şi a fugit. Singura speranţă care i-a mai rămas a fost să aprindă un foc din crengile acoperite de zăpadă. Nu avea decât trei chibrite, dar oare îi vor fi de ajuns? Vântul care urla înfricoşător şi crengile îngheţate făceau dificilă aprinderea unui foc. Primele două chibrite s-au consumat fără să aprindă ceva. Omul nu îşi mai putea permite încă un eşec. S-a întors cu spatele la vânt, şi-a făcut căuş mâinile tremurânde şi a aprins ultimul chibrit. Un mic foc a început încet să ardă. A protejat cu foarte mare atenţie flacăra mică şi a pus tot mai multe frunze. Inima îi bătea să-i iasă din piept. A reuşit! Un foc dătător de viaţă îl va încălzi nu peste mult timp. Va supravieţui!

*/r. • ~ ■« -, ... + • , . • Qjonm cu înverşunate Ceea Ce r . MU **pUtBîtl OutfflC,** fa fa consu{er ă m lucrul de, care nu , **putem SCdpă.***

Apoi, deodată, vântul a spulberat zăpada de pe o creangă aflată deasupra capului lui. Zăpada a căzut direct peste firavul foc şi 1-a stins. Singura lui şansă de scăpare a fost năruită. Disperat, omul s-a întins pe zăpadă şi a murit îngheţat.[1]

Dacă nu ai citit această poveste dramatică a lui Jack London, sper că o vei face. Ea dezvăluie nu numai disperarea personajului principal, dar ne învaţă şi o lecţie preţioasă pentru subiectul nostru. Dragostea romantică este asemănătoare

acelui mic foc. Este foarte firavă la început şi, chiar dacă are potenţialul de a deveni un foc puternic, ea trebuie protejată şi păzită de vânturi. Cei care devin prea agresivi sau prea disperaţi nu fac altceva decât să arunce zăpadă pe scânteile de la început. Este cea mai rapidă cale de a distruge ceea ce ar fi putut deveni o relaţie frumoasă.

IN PRIMUL RÂND, RESPECT

Ceva se întâmplă atunci când unul dintre cei doi parteneri începe să se teamă că îl va pierde pe celălalt. El este mereu nemulţumit de oamenii cu care partenera sa şi-a petrecut seara precedentă şi se plânge că nu i se acordă suficient de multă atenţie. îşi parchează maşina lângă casa ei şi spionează ca să vadă cine vine şi cine pleacă. Face deseori gafe şi cere lucruri imposibile. Aceste semne ale disperării sting repede scânteia dragostei care s-ar fi putut transforma într-un foc puternic. Aspectul principal pe care trebuie să-1 înţelegem este importanţa respectului în dragoste. El este combustibilul care întreţine focul.

Am auzit despre un tânăr care a neglijat acest principiu simplu. Era hotărât să câştige dragostea unei fete care refuza şi să-1 vadă. A crezut că

__ scrisorile erau drumul spre inima ei şi a
/-../- început să-i scrie câte o scrisoare de dra-*yiSpCCtUL pfLTICipăL* goste pe zi. Deoarece ea nu i-a răspuns, a
î)6 CCLTB tfefiliie îâ-f crescut numărul bileţelelor de dragoste la
trei pe zi. I-a scris în total mai mult de
înţelegem este şapte sute de scrisori, iar ea s-a căsătorit
y. . cu poştaşul.
L i Dragostea este una dintre acele rare
TeSVeCtutlli îtl acţiuni umane care are cele mai mari şan-
j- se de reuşită cu eforturi minime. Cei care
uTufjOSte. 0 doresc cu înverşunare o găsesc rareori.
---Iar dacă vorbim despre oameni care s-au

trudit din greu să câştige dragostea altora, nimeni nu-1 întrece pe Keith Ruff, a cărui poveste de dragoste a devenit subiectul unui articol din *Los Angeles Times.* Titlul era: „Un bărbat cheltuieşte 20.000 de dolari pentru a câştiga mâna fetei care poate spune Nu." lată povestea lui:

Un om îndrăgostit, care a locuit într-un hotel din Washington cu camere care costă 200 de dolari pe zi, a cheltuit, după ultimele estimări, 20.000 de dolari pentru a-i arăta iubitei lui că nu acceptă să-i refuze cererea în căsătorie.

într-o zi de Crăciun, Keith Ruff, 35 de ani, fost agent bursier în Beverly Hills, a îngenunchеat în faţa Karinei

Bolstein, 20 de ani, chelneriţă într-un restaurant din Washington. Cei doi s-au întâlnit într-un magazin de pantofi, iar apoi au urmat câteva întâlniri în cele două luni care au precedat cererea în căsătorie.

Fata a privit în jos şi a respins propunerea.

De atunci, Ruff a rămas în Washington şi a început să o copleşească de cadouri ca să îşi arate dorinţa ca ea să se răzgândească. Numai luna de pe cer încă nu i-a dăruit-o. Aceasta urmează probabil. A ajuns să îşi cheltuiască aproape toţi banii. „Ce crede ea, spune el, că sunt un nabab arab?"

Printre semnele afecţiunii lui s-au aflat şi următoarele:

Un avion particular care o aştepta la orice oră pe aeroport, în caz că ar fi vrut să facă o plimbare cu avionul.

I-a trimis între trei şi cinci mii de flori.

O limuzină dotată cu un bar şi televizor era parcată în faţa casei.

Un inel de aur.

Şampanie în valoare de 200 de dolari.

Cina în cele mai scumpe localuri.

Muzicanţi care îi cântau serenade.

Un clovn care să-1 facă pe fratele mai mic să râdă.

Un om îmbrăcat în Făt Frumos încălţat cu pantofi de sticlă.

Prăjituri, bomboane şi parfumuri.

Oameni-sandvici care se plimbau prin faţa casei ei şi a restaurantului unde lucra purtând panouri pe care scria „Domnul Denis Keith Ruff o IUBEŞTE pe domnişoara Karine Bolstein."

Baloane, pe care ea le spărgea. „Nici nu putea face altfel, o scuză el, casa este atât de plină de flori încât nu mai ai unde pune piciorul."

Tatălui ei i-a trimis un coş cu alune şi trabucuri de 300 de dolari, ca să fumeze cu colegii lui. „Pare ciudat, afirmă tatăl, dar mie îmi place de el."

Mamei ei, care lucra la ambasada Franţei, i-a trimis flori. „Nu cred că mama ei mă simpatizează, spune el. A chemat poliţia. Totuşi, voi continua să îi trimit şi ei cadouri. Cum poate fi cineva atât de supărat pe mine?"

Ambilor părinţi le-a trimis o scară „ca să privească relaţia noastră din alt unghi".

Nu este de mirare că Ruff afirmă: „Am o situaţie financiară foarte, foarte ciudată." Nu mai lucra de un timp, dar nici nu voia o slujbă. „Nu-mi pasă câte oferte primesc. Le voi respinge pe toate. Prefer să mă gândesc la ea, nu la un serviciu." Ruff este hotărât să îşi cheltuiască şi ultimul ban pentru a o convinge pe iubita lui să se căsătorească. Când va rămâne fără bani, va cerşi, dar va continua să încerce, chiar dacă ar dura 10 sau 20 de ani. „O voi cere în căsătorie de 50.000 de ori."

„Nu are importanţă de câte ori mă va refuza. Voi face tot ce voi putea, tot ce nu este absurd şi se situează în limitele legii. Nu mă voi opri nici dacă ea se va călugări. Nu am mai simţit aşa ceva niciodată înainte."

Bolstein, pe de altă parte, spune că este flatată, dar este încă prea tânără ca să se căsătorească. De asemenea, mai spune că, datorită florilor, casa ei seamănă cu un serviciu de pompe funebre.

Ruff afirmă: „Nu vreau să o oblig să mă iubească, dar nu mă pot opri. Poate că acest lucru o enervează, dar, cel puţin, zâmbeşte, chiar dacă este nervoasă."
Ruff mai spune că mulţi dintre oamenii cu care a vorbit sunt sceptici. „Oamenii cred că dragostea este ciudată, spune el, dar societatea se descompune pentru că oamenii nu ştiu cum să iubească. Ce înseamnă să te întâlneşti cu cineva? Să profiţi de întâlnire pentru satisfacţie fizică? Prietenii mei din Los Angeles ştiu cu câte femei m-am întâlnit înainte. Nu sunt un afemeiat, cred în valorile tradiţionale. Am găsit-o pe femeia pe care o iubesc."
Ruff spune că o mare parte a timpului său o petrece în camera de hotel gândindu-se cum să procedeze în continuare şi, din când în când, plânge. Pe de altă parte, Bolstein a devenit celebră. La lucru i se cer autografe şi o băutură a primit numele de la experienţa ei: „Nu vrea."
Ruff a spus că Bolstein i-a telefonat o dată. „Dar i-am închis telefonul. Nu mi-a plăcut ce mi-a spus. Pe mine mă deranjează realitatea. Prefer să închid ochii şi să-i văd faţa."
„Lumea în care trăiesc eu este cea a fanteziei. Trăiesc hrănindu-mă cu speranţe. în acest timp, preţul pe care-l plătesc creşte."[2]

Ruff ar trebui să ştie câteva lucruri despre femei, presupunând că domnişoara Bolstein nu a reuşit până acum să-l facă să le înţeleagă. Va putea plânge în camera lui de hotel în următorii cincizeci de ani fără să trezească nici o urmă de simpatie în inima fetei, iar avionul care stă gata de decolare nu înseamnă prea mare lucru pentru ea. Foarte puţine femei sunt atrase de oameni care le cerşesc in genunchi dragostea, folosesc mita şi se fac de ruşine în văzul lumii pentru a-şi demonstra sentimentele. Spuneţi-mi cine vrea sa se îndrăgostească de un bărbat lipsit de ambiţie, care se târăşte în noroi ca un câine bătut? La revedere, dragoste! Aceste greşeli le fac mulţi oameni necăsătoriţi. Ei îşi dezvăluie speranţele şi visurile prea devreme în relaţia lor şi îi sperie pe partenerii potenţiali. Cei divorţaţi comit aceleaşi greşeli, mai ales femeile care rămân singure şi au nevoie de un bărbat care să le întreţină pe ele şi pe copii. Bărbaţii candidaţi pentru această sarcină sunt foarte rari şi trebuie folosită o tehnică specială pentru a-i recruta. Nu cunosc o ilustraţie mai bună decât cea pe care am găsit-o tot în *Los Angeles Times.* întrebarea: Sunt un bărbat divorţat, cu un serviciu bun şi am o problemă neobişnuită. O femeie cu care m-am întâlnit o singură dată mi-a telefonat înainte să am ocazia să o invit din nou şi m-a întrebat de ce nu am mai căutat-o. După cea de-a doua întâlnire ea a început să îmi telefoneze aproape zilnic ca să mă invite la cină sau ca să îmi povestească lucruri amuzante pe care le-a citit şi altele de acest fel. Problema mare este că aceste lucruri mi se întâmplă şi cu o altă femeie cu care m-am întâlnit. Dacă acest comportament este tipic, poate că ar fi fost mai bine să fi rămas căsătorit. Cum pot scăpa de acest mod ciudat de a te împrieteni cu oamenii şi de a duce o viaţă socială liniştită?[3]

(DYâCtOSteCL BStC
/■ . r
una dintre acele
fdfe actilini UVfiane
r
care are cele mai
mari ŞdUSC de
\w ,-
teUŞlta CU ejOITUTl
minime.

Este evident ce se petrece, nu-i aşa? Femeile cu care se întâlneşte acest bărbat „cu un serviciu bun" îl vânează cum vânează ogarii un iepure. Reacţia lui naturală este previzibilă: el vrea să fugă. Dacă ele vor să îl atragă trebuie să nu pătrundă pe teritoriul lui, ci să îşi păstreze eticheta şi să lase lucrurile să curgă de la sine.
Permiteţi-mi să ilustrez grafic ceea ce se întâmplă în situaţii de acest gen. Este vorba de o simplă demonstraţie cu două mâini care reprezintă Partenerul A şi Partenerul B. O voi denumi „capcana tandreţii".
PARTENER A
PARTENER B
Partenerul A şi B se hotărăsc să se căsătorească şi să trăiască fericiţi toată viaţa. Totuşi, într-un anumit moment al acestei relaţii, Partenerul B începe să se simtă prins în capcana acestei relaţii. Soţia lui îl jigneşte sau îl plictiseşte în multe feluri şi el resimte obligaţia pe care o are de a trăi cu ea „până când moartea îi va despărţi."
PARTENER A
PARTENER B
Reacţia Partenerului B la această limitare a libertăţii lui este îndepărtarea de Partenerul A spre dreapta.

PARTENER A PARTENER B
Partenerul A observă îndepărtarea Partenerului B şi intră în alertă. Impulsul ei este să îl urmărească pe Partenerul B, strângând capcana şi mai tare în jurul lui.
PARTENERII A şi B
Partenerul B face o încercare şi mai evidentă să scape, dar, într-un moment de disperare, Partenerul A se aruncă asupra Partenerului B şi se agaţă de el cu toată forţa. Partenerul B se luptă să scape şi cu siguranţă va fugi când îşi va câştiga puţină libertate de mişcare.
VIAŢA. PE MARGINEA PRĂPASTIEI
PARTENERUL A
Partenerul A alunecă într-o stare de singurătate, întrebându-se cum a fost posibil ca o relaţie atât de frumoasă să degenereze atât de mult.
ÎN LOC CA...

PARTENER A PARTENER B

Chiar dacă simţurile noastre ne spun altceva, şansa cea mai mare a Partenerului A de a-1 atrage şi a-1 păstra pe Partenerul B, care se simte sufocat, este de a se retrage uşor, lăsându-i libertatea Partenerului B şi păstrându-şi, în acelaşi timp, respectul de sine. Reacţia cea mai frecventă a Partenerului B este curioasă: va fi atras spre Partenerul A. Toţi am observat această nevoie de „spaţiu" în relaţiile umane, dar principiul este greu de înţeles când se aplică la noi înşine şi la cei dragi ai noştri.

SFATURI CA DRAGOSTEA TA SĂ FIE „PUTERNICĂ"

Cred că am prezentat clar acest prin-cipiu. Să fiu acum cât mai specific pentru aceia dintre voi care vă gândiţi să vă căsătoriţi (desigur, nu vreau să îi jignesc pe cei care doresc să rămână necăsătoriţi; buie respectată de prieteni şi de rude). Mai jos am prezentat o listă cu şapte- sprezece sfaturi care vă vor ajuta să respectaţi principiile dragostei puternice în viaţa voastră de dragoste.

CÎUC VTBCt să SB „ - u , luaTuyOSteuSCu CL6 ʊîl 6âf6at tipsit de aceasta este o hotărâre legitimă, care tre- - . . *umOlllt, Cure Se târăşte îtl UOTOi Cd un câine bătut?*

1. Nu permite relaţiei să se dezvolte prea repede încă de la început. Expresia „prea fierbinte ca să nu se răcească" este adevărată. Relaţiile care se dezvoltă prea rapid se consumă de obicei prea repede. Lasă relaţia să progreseze normal.
2. Nu vorbi amănunţit despre defectele şi slăbiciunile tale atunci când relaţia este încă la început. Oricât de prietenos este partenerul şi oricât de dispus să-ţi accepte slăbiciunile, orice dezvăluire a unui respect de sine scăzut sau a unui defect supărător poate fi fatală atunci când relaţia trece printr-o „vale". Iar văile vor apărea cu siguranţă.
3 Nu uita că respectul precedă dragostea. Zideşte piatră pe piatră.
4. Nu îl căuta prea des pe partener la telefon şi nu îi da ocazia să se plictisească de tine.
5. Nu te grăbi să îţi descoperi prea timpuriu dorinţa de a te căsători — sau convingerea ta că l-ai găsit pe Făt Frumos sau pe Ileana Cosânzeana. Dacă partenerul tău nu a ajuns la aceeaşi concluzie, îl vei arunca într-o stare de panică.
6. Cel mai important lucru: Relaţiile sunt constant „testate" de către îndrăgostiţii prudenţi care gustă momeala înainte de a o

înghiţi. Testarea îmbracă multe forme, inclusiv retragerea puţin din relaţie pentru a vedea ce se întâmplă. Poate va începe o luptă nebună. Poate vor trece două săptămâni până la următorul telefon. Sau uneori apare şi un rival. în fiecare caz, întrebarea care se pune este: „Cât de important sunt eu pentru tine şi ce ai face dacă m-ai pierde?" Dar dincolo de această întrebare se află un aspect şi mai important. Partenerul vrea să cunoască răspunsul la întrebarea: „Cât de liber sunt să plec dacă aceasta vreau?" Când se pun aceste întrebări, este vital să rămâi echilibrat, sigur pe tine însuţi şi independent. Nu te agăţa de cealaltă persoană şi nu implora mila. Unii oameni rămân necăsătoriţi toată viaţa pentru că nu pot rezista tentaţiei de a se înjosi pe ei înşişi atunci când sunt testaţi.

7. Dacă extindem conceptul, nu uita că, virtual, orice relaţie care durează un an sau mai mult şi pare că se îndreaptă spre căsătorie va avea parte de un test suprem. O despărţire va apărea, produsă de unul dintre parteneri. Partenerul care este părăsit astfel trebuie să ştie că viitorul lor împreună depinde de capacitatea lui sau a ei de a face faţă crizei. Dacă partenerul care suferă poate rămâne calm, aşa cum a procedat Shirley cu mine, următorii doi paşi pot fi împăcarea şi nunta. Aşa se întâmplă deseori. Dacă nu se va întâmpla aşa, toate implorările vor fi zadarnice.
8. Nu depindeţi în întregime unul de celălalt pentru satisfacerea tuturor nevoilor emoţionale. Păstraţi-vă preocupări şi activităţi care se desfăşoară în afara relaţiei romantice, chiar şi după căsătorie.
9. Păzeşte-te de egoism în relaţia ta de dragoste. Nici bărbatul, nici femeia nu trebuie să fie singurul partener care oferă ceva. Eu m-am despărţit de o fată cu care mă întâlneam pentru că ea mă lăsa să o scot în oraş, să-i aduc flori, să o invit la masă etc. M-am aşteptat la o anumită reciprocitate, dar ea nu a oferit nimic relaţiei noastre.
10. Fii atent la semnele evidente ale unor probleme potenţiale. Dacă ai indicii că viitorul tău partener este neloial, capabil să

urască, fără dorinţe spirituale, dependent de droguri sau alcool, egoist etc, întrerupe relaţia. Crede-mă, o căsătorie greşită este mult mai rea decât cel mai intens sentiment de singurătate.

11 încă de la începutul relaţiei tratează-l pe partener cu respect şi cere acelaşi lucru de la el. Bărbatul trebuie să deschidă uşa femeii ca să intre; o femeie trebuie să vorbească respectuos în public despre însoţitorul ei etc. Dacă nu păstrezi această atitudine de respect încă de la punerea bazelor căsniciei, îţi va fi virtual imposibil să o faci după aceea.

12. Nu preţui omul după frumuseţea lui fizică fără cusur. Dacă pretinzi perfecţiunea fizică de la partenerul tău, şi el s-ar putea să procedeze la fel. Nu pierde dragostea din cauza unor valori false ale societăţii.
13. Dacă nu ai întâlnit până acum dragostea adevărată, să nu cazi în capcana lui „nimeni nu mă doreşte". Este o capcană mortală care te poate distruge emoţional. Milioane de oameni sunt în căutarea unor parteneri pe care să îi iubească. Problema este să se găsească unul pe celălalt.
14. Oricât de mare este dragostea ta, fă-ţi timp pentru a-ţi „verifica presupunerile" împreună cu partenerul tău, înainte de căsătorie. Este surprinzătoare frecvenţa cu care oamenii se aruncă în căsnicie fără să se gândească la deosebirile majore dintre speranţele celor care se căsătoresc. De exemplu:

a. Vrei să ai copii? Cât de curând? Câţi?
b. Unde veţi locui?
c. Va lucra şi soţia? Cât de curând după căsătorie? Dar după ce se nasc copii?
d. Cine va avea rolul conducător în relaţie? Ce înseamnă, de fapt, acest lucru?
e. Care vor fi relaţiile voastre cu rudele?
f. Cum se vor cheltui banii?
g. Cât de importante vor fi în căsătorie problemele spirituale?

Acestea şi alte „presupuneri" trebuie discutate punct cu punct cu ajutorul unui consilier. Multe conflicte viitoare pot fi evitate dacă se ajunge la un acord în principalele domenii în care apar neînţelegeri. Dacă deosebirile sunt prea mari, este posibil să nu se mai încheie căsătoria.

15. Familiaritatea sexuală poate fi fatală unei relaţii. Pe lângă motivele morale, spirituale şi fizice ale păstrării virginităţii până la căsătorie, există şi numeroase avantaje interpersonale şi psihologice. Deşi afirmaţia că bărbaţilor nu le plac femeile „uşoare" şi se plictisesc repede de cele care nu au mai păstrat nici un secret, este considerată demodată, ea este totuşi adevărată. Tot la fel femeile adesea nu îi respectă pe acei bărbaţi care nu se gândesc decât la un singur lucru. Amândouă sexele trebuie să nu uite să folosească un cuvânt străvechi: „NU!"

16. Cântăreţul de muzică country Tom T. Hali a scris un cântec care dezvăluie înţelegerea conceptului pe care l-am prezentat. Cuvintele cântecului sunt: „Dacă ţii prea uşor dragostea, zboară, dacă o ţii prea strâns, moare. Este unul din misterele vieţii."[4] Observaţia lui Hali este corectă. Dacă iubirii între doi oameni nu i se acordă suficientă importanţă în viaţă, ea se va stinge ca o plantă fără apă. Toată lumea cunoaşte acest adevăr. Puţini însă cunosc faptul că dependenţa exagerată poate fi şi ea fatală dragostei. Se spune că partenerul care are cea mai puţină nevoie de celălalt are de obicei rolul conducător în relaţie. Eu cred că acest lucru este adevărat.

17. Nu există nimic într-o căsnicie care să elimine nevoia fundamentală a omului de a fi liber şi respectat. Păstraţi caracterul misterios şi demnitatea în dragostea voastră. Dacă partenerul se simte un timp prins în capcană şi se retrage, permiteţi-i să o facă şi retrageţi-vă şi voi puţin. Nu construiţi o cuşcă în jurul lui. în schimb, eliberaţi-l cu încredere, dar fără să aprobaţi imoralitatea sau comportamentul distructiv. Mai multe informaţii despre acest subiect se găsesc în cartea mea *Love Must Be Tough* [Dragostea trebuie să fie puternică].

James Dobson

Aceste sugestii, bineînţeles, nu vă garantează că veţi câştiga mâna partenerului, dar cu siguranţă sunt mai bune decât metoda aplicată de domnul Keith Ruff. De asemenea, vă vor scuti de cheltuieli inutile!

ÎNTREBĂRI
DE PE
MARGINEA PRAPASTIEI

CAPITOLUL 8

Vreau să fiu sigur că am înţeles conceptul „Dragostea trebuie să fie tare". Dacă o reduceţi la cel mai mic numitor comun, care ar fi acela?

*j^* Cel mai important lucru este manifestarea **Jgt** **ifll** respectului faţă de tine şi faţă de partener, respect **■âHihi ^gpf** care reprezintă temelia dragostei. A respecta înseamnă a refuza să cerşeşti, să te umileşti şi să-ţi pledezi cu orice preţ cauza în faţa partenerului. A construi o cuşcă în jurul cuiva pentru a-1 păstra alături împotriva voinţei lui sau a ei îl face pe cel prins în capcană să dorească cu şi mai multă disperare să scape.

Ideea care stă la baza conceptului „Dragostea trebuie să fie puternică" este disponibilitatea de a-1 lăsa liber pe celălalt, chiar dacă a-i permite să plece înseamnă multă durere. Când procedăm astfel, ne mărim la maximum şansele ca cel iubit să nu ne părăsească, pentru că uşa cuştii este deschisă şi respectul de sine este afirmat.

2. Aţi afirmat că acest concept are şi alte aplicaţii, pe lângă definiţia mai îngustă pe care aţi dat-o. Vă rog să vorbiţi puţin despre el în contextul căsătoriei.

Aşa cum am afirmat, conceptul „Dragostea trebuie să fie puternică" se aplică în orice interacţiune dintre două sau mai multe persoane. Unul

din secretele frumoasei inele căsătorii cu Shirley, care durează de treizeci şi patru de ani, este că am avut grijă să apărăm ceea ce noi am numit „linia respectului" dintre noi.

De exemplu, să presupunem că rămân la serviciu cu două ore peste programul normal de lucru, deşi ştiu că Shirley a pregătit o cină în doi la lumina lumânărilor. Telefonul se află pe birou, dar sunt prea egoist să-i explic motivul întârzierii mele. Seara trece iar Shirley pune mâncarea la frigider.

Apoi să presupunem că ajung acasă şi nu îmi cer scuze. în schimb, mă aşez să citesc ziarul şi îi spun fără menajamente lui Shirley să îmi pregătească cina. Puteţi fi siguri că ar urma un foc de artificii în casa Dobson. Shirley ar considera, pe bună dreptate, că purtarea mea a fost jignitoare şi va trece la apărarea „liniei respectului" dintre noi. Vom discuta ce s-a întâmplat şi data viitoare voi fi mai atent.

Să presupunem acum că Shirley ştie că am nevoie de maşină la ora 14:00 pentru un lucru important, dar intenţionat mă lasă să aştept. Poate că ia masa cu o prietenă, beau cafea şi discută. In acest timp, eu mă plimb nervos prin cameră întrebându-mă unde întârzie. Probabil că soţia mea va afla despre nemulţumirea mea atunci când ajunge acasă. „Linia respectului" a fost încălcată şi amândoi ne vom strădui să o restabilim.

In aceste exemple imaginare este subliniată importanţa răspunderii reciproce a soţilor. Ca să trăiască împreună o viaţă întreagă, doi oameni trebuie să stabilească câteva reguli de bază care îi vor ajuta să păstreze între ei armonia şi ordinea. Respectul reciproc este esenţa înţelegerii dintre ei. Când regulile lui sunt încălcate, o confruntare uşoară este bună.

Vreau să spun că un conflict minor joacă un rol pozitiv în menţinerea unei relaţii sănătoase, dacă nu produce prea multă mânie. In familiile în care unul dintre parteneri îi permite celuilalt să se poarte fără respect şi să-i jignească, comportarea negativă nu este controlată şi corectată. Lucrurile se înrăutăţesc pe măsura trecerii timpului. în cazuri extreme, o soţie poate chiar să ignore infidelitatea soţului ei de teama că el o va părăsi dacă va obiecta faţă de comportarea lui. Astfel, ea arată o lipsă de respect faţă de ea însăşi şi îl provoacă pe soţul ei să facă lucruri şi mai scandaloase. Mânia ei este păstrată în loc să

fie manifestată şi, în cele din urmă, va exploda ca un vulcan. Aşa se produc divorţurile.
James Dobson
129
A învăţa cum să lupţi şi a hotărî care sunt aspectele pentru care merită să lupţi reprezintă secretele unei căsnicii fericite. Aceasta este „linia respectului" despre care am vorbit.
3. Cum ştie cineva că se poartă fără respect de sine? Nu sunt sigură dacă sunt tratată cu respect sau sunt dispreţuită.
Pune-ţi întrebarea ce părere ai despre relaţia ta. Numai tu îi telefonezi lui? îţi spune el numai adevărul? Ai fost „păcălită" de scuzele lui absurde? îţi este teamă că îl poţi pierde şi din această pricină te „agăţi" de el? Tolerezi insulte pe care alţii nu le acceptă? Manifestă el dovezi că
vrea doar să te „înveselească" şi să te
facă să te simţi bine? Vorbeşte în public
despre secretele tale şi te pune astfel în
situaţii jenante? Are uneori o comportare
fizică abuzivă? Care dintre voi îl „caută"
mai des pe celălalt, tu sau el? Te-au întrebat vreodată prietenele tale: „De ce su-
menţinerea unei
porţi atâtea de la el /
Acestea sunt întrebări la care numai
tu poţi răspunde. Dacă eşti sinceră cu tine
însăţi, nu îţi va fi greu să identifici lipsa
de respect din relaţia voastră. Dacă aşa stau lucrurile, soluţia nu este să îl implori să se schimbe, ci să te retragi ca să vezi dacă va veni sau nu după tine. Dacă nu, atunci este mai bine să-ţi cauţi alt prieten.
4. Aţi spus înainte că băieţii trebuie să deschidă uşa fetelor, să le ofere locul în autobuz şi alte lucruri de acest fel. Vreţi să dezvoltaţi puţin ideea? Astăzi aceste lucruri par demodate.
Este trist că aceste moduri de exprimare a curtoaziei au devenit demodate în societatea noastră. Problema este cea a respectului dintre cele două sexe, respect care contribuie la relaţii mai bune. Fetele şi femeile vor insista asupra faptului că trebuie tratate cu demnitate, mai ales atunci când se află la o întâlnire sau în alte situaţii oficiale.
Dar şi fetele trebuie să arate respect faţă de băieţi şi există multe ocazii în care o pot face. Ele le pot servi o cafea, le pot călca o cămaşă

Vn Săr6at se îndrăgosteşte de femeia care îi pune întrebări ta care ei poate răspunde foarte bine.
sau se pot aranja pentru o întâlnire. Fetele pot găsi modalităţi foarte subtile de a-i face pe băieţi să se simtă bine. Aşa cum a spus cineva, un bărbat se îndrăgosteşte de femeia care îi pune întrebări la care el poate
răspunde foarte bine. Din anumite motive, oamenii care
militează pentru drepturi egale între sexe
sunt deranjaţi de aceste raporturi de
politeţe dintre sexe. Ei ar prefera o com-
petiţie necruţătoare între sexe, pornind
jetneia Care 11 pune ^e **ja** concepţja cg bărbaţii şi femeile sunt
identici, desigur cu excepţia funcţiei de reproducere. Acest lucru însă nu este adevărat.
Noi suntem unici în nenumărate moduri şi ne raportăm mai bine unul la celălalt dacă arătăm respect şi îi cinstim pe cei de sex opus în situaţiile obişnuite de viaţă. Respectul reciproc este fundamental în orice relaţie umană. Când un cuplu nu are timp să manifeste respect reciproc, relaţia lor nu are o temelie solidă.
5. Prietenul meu şi cu mine ne certăm tot timpul. Nu reuşim să menţinem o atmosferă paşnică mai mult de câteva zile, deşi eu cred că ne iubim. Dacă ne hotărâm să ne căsătorim, vom învăţa să devenim mai compatibili?
Cred că ar fi foarte riscant să vă căsătoriţi ignorând semnele de avertizare pe care le-aţi observat. In primul rând, trebuie să mergeţi la consiliere premaritală, la un specialist în acest domeniu. Există teste foarte bune care arată incompatibilităţile proba-
bile şi aspectele în care veţi avea probleme. Aceste teste, pe lângă faptul că vă vor ajuta să luaţi o hotărâre înţeleaptă cu privire la căsătorie, vă vor învăţa cum să vă raportaţi mai bine unul la celălalt, în caz că vă veţi hotărî să rămâneţi toată viaţa împreună.
Ne raportăm mai bine unui ia ceiăiait dacă arătăm respect.
James Dobson
131
în acest sens urmează o diagramă care poate vă va fi de folos. Găsiţi cuvintele care caracterizează cel mai bine relaţia dintre voi şi apoi stabiliţi dacă aveţi sau nu o relaţie sănătoasă.
3 3
RELAŢIE SĂNĂTOASA

VESELĂ AMUZANTĂ LIBERĂ
NEPOSESIVĂ MISTERIOASĂ
FĂRĂ RELAŢII SEXUALE
MULTE ALTE PREOCUPĂRI 1EPEDE, TRECE R
YU2 l;XTiVWSM
i.

2,
53

ENERULUI DE A SATISFACE I NEFERICITĂ RELAŢII SEXUALE
I IDCITA f)C AJIICTCD DflCECIifn
■ ■
.
..-.■■■■■;■.■■■
INTERES PENTRU ALŢI OAMENI
RELAŢIE 'A
2.

6. Scrisoarea pe care tatăl dumneavoastră i-a scris-o mamei dumneavoastră înainte de căsătoria lor este mişcătoare, dar nu cred că este realistă. El i-a promis că va rămâne alături de ea în orice împrejurare. Este o promisiune foarte riscantă. Nu putem prevedea viitorul şi cred că nu este înţelept să afirmăm că un om se va comporta într-un anume fel într-o situaţie dificilă.

Sunt în total dezacord cu ceea ce ai afirmat. Dacă ne gândim la presiunile formidabile care se exercită asupra cuplurilor din zilele noastre, ne dăm seama că numai o voinţă de fier îi poate ţine împreună toată viaţa. Cei care se căsătoresc fără un devotament total faţă de partener, vor da înapoi şi se vor despărţi dacă vor apărea greutăţi. Şi, aşa cum ştim cu toţii, greutăţile vor apărea.

îmi amintesc de prietenii mei Keith şi Mary Korstjens care sunt căsătoriţi de mai bine de patruzeci de ani. Imediat după luna lor de miere, Mary s-a îmbolnăvit de poliomelită şi a rămas paralizată. Doctorii i-au spus că îşi va petrece tot restul vieţii într-un scaun de handicapaţi.

Cu toate aceste, devotamentul lui Keith faţă de ea nu a scăzut. în toţi aceşti ani, a spălat-o, a îmbrăcat-o, a dus-o în pat, la toaletă, a spălat-o pe dinţi şi a pieptănat-o. Keith ar fi putut divorţa de Mary în 1957 şi ar fi putut găsi o femeie sănătoasă, dar nu a luat în considerare această alternativă. îl admir pe Keith nu numai pentru rezistenţa lui în toţi aceşti ani, ci şi pentru faptul că a continuat să îşi iubească soţia şi să se bucure de ea. In ultimele patru decenii, acest cuplu a fost un exemplu pentru mii de oameni.[1]

Dacă tatăl meu nu ar fi avut acelaşi devotament faţă de mama mea, căsătoria lor nu ar fi rezistat.

7. Este posibil să iubeşti pe cineva fără să simţi acest lucru?

Desigur, este posibil, pentru că dragostea este mai mult decât un sentiment. Ea este, în primul rând, o decizie. Dacă nu înţeleg acest principiu, cuplurile căsătorite vor avea mari necazuri atunci când sentimentele de iubire vor dispărea pentru un timp. Aşa cum vom vorbi mai târziu, cuplurile care se iubesc într-adevăr vor experimenta momente de apropiere, momente în care vor fi apatici unul faţă de celălalt şi vor avea

chiar şi perioade când vor fi irascibili. Acesta este modul de exprimare al emoţiilor. Ce îi va ţine împreună atunci când sentimentele vor oscila? Secretul stabilităţii unei căsnicii este o voinţă hotărâtă să o menţină. Pur şi simplu te hotărăşti de la începutul unei căsnicii că nu te vei lăsa influenţat de fluctuaţiile unor sentimente instabile.

8. Credeţi în dragoste la prima vedere?

în nici un caz! Din punct de vedere fizic şi emoţional, dragostea la prima vedere este imposibilă. De ce? Pentru că, aşa cum am spus deja, dragostea este mai mult decât un sentiment. Este mai mult decât atracţia sexuală, decât urmărirea fiinţei dorite şi decât dorinţa de a te căsători cu cineva. Există reacţii care pot avea loc „la prima vedere" şi ele pot uneori duce, în timp, la o dragoste autentică, dar, în general, aceste sentimente sunt temporare şi nu înseamnă că omul care le simte este „îndrăgostit". Aş vrea ca toţi să înţeleagă acest adevăr!

Diferenţa principală dintre sentimentele trecătoare şi dragostea adevărată se referă la persoana ce este luată în considerare. Pasiunea la prima vedere este foarte egoistă. Cel îndrăgostit astfel spune: „Nu îmi vine să cred ce mi se întâmplă. Este experienţa cea mai fantastică pe care am avut-o!

„M-am îndrăgostit!" Observăm imediat că acest om nu vorbeşte despre persoana iubita, ci numai despre propria satisfacţie. Un astfel de om nu e îndrăgostit de cineva, ci de dragoste.

Din contră, dragostea adevărată este expresia unei aprecieri profunde faţă de o altă fiinţă umană. Ea cunoaşte nevoile, calităţile şi caracterul celuilalt, îi împărtăşeşte speranţele, visurile şi dorinţele.

Eu am pentru soţia mea o dragoste care va dura toată viaţa, dar care nu a „apărut" de la prima întâlnire. Ea s-a format în mine de-a lungul

timpului. înainte să îi pot aprecia profunzimea caracterului şi aspectele unice ale personalităţii ei, calităţi de care mă bucur, a trebuit să ajung să o cunosc temeinic. Familiaritatea din care s-a format dragostea noastră nu se poate crea în urma unei priviri trecătoare.
Vreau să spun din nou: nu te poţi îndrăgosti de un necunoscut, oricât de frumos sau de atrăgător este.
9. Aţi spus că aveţi o căsnicie fericită de mai mult de treizeci de ani. Aţi fost vreodată tentat să vă înşelaţi nevasta? Care sunt pericolele care trebuie evitate în acest sens?
Răspunsul meu este sincer: niciodată nu m-am gândit să o înşel pe Shirley. Doar gândul de a o răni şi de a atrage mânia lui Dumnezeu asupra mea a fost suficient să mă păstreze pe drumul drept. Mai mult, nu am vrut să distrug tot ce a fost frumos între noi. Totuşi Satan încearcă să distrugă chiar şi căsniciile care se bazează pe un astfel de devotament.
Satan mi-a întins o cursă într-un moment în care am fost foarte vulnerabil. Eram căsătoriţi de câţiva ani şi am avut o neînţelegere. Nu a fost ceva grav, dar amândoi am fost destul de agitaţi. Am urcat în maşină şi m-am plimbat vreo oră ca să mă calmez. Pe când mă întorceam acasă, o fată foarte drăguţă a trecut cu maşina pe lângă mine şi mi-a zâmbit. Intenţiile ei erau evidente. A încetinit, a privit înapoi şi a luat-o la stânga pe o stradă laterală. Mi-am dat seama că m-a invitat să o urmez. Nu am muşcat momeala. M-am dus direct acasă şi m-am împăcat cu Shirley. Abia mai târziu m-am gândit cât de viclean poate fi Satan. El profită de orice conflict trecător dintre noi. Scriptura spune că el „dă târcoale ca un leu care răcneşte şi caută pe cine să înghită" (1 Petru, 5:8). Eu am înţeles cât de adevărată este această prezentare a lui Satan. El a ştiut că şansa cea mai mare de a distruge căsnicia noastră era să ne atace în cele două ore cât am fost supăraţi unul pe celălalt. Aceasta este strategia lui. El îţi va întinde şi ţie o cursă şi probabil se va folosi de momentul în care vei fi cel mai vulnerabil. Fructul interzis, dar frumos şi atrăgător, ţi se va oferi când „foamea" ta va fi mai mare. Dacă eşti nechibzuit şi întinzi mâna după el, te vei adânci în păcat. Acesta este modul lui de acţiune: promite totul, dar nu oferă decât durere şi dezgust.

Cineva remarca: dacă vrei să ai o recoltă mare de buruieni, nu ai nevoie decât de o plantă mică în grădina ta.
10. Mă tem de un posibil divorţ. Părinţii şi unii dintre unchii şi mătuşile mele au divorţat. A fost greu pentru toţi. Mai bine nu mă căsătoresc decât să îmi asum acest risc. Este oare posibil în zilele noastre să te protejezi de divorţ?
Nu eşti singurul om din generaţia noastră care se teme în legătură cu şansele găsirii fericirii în căsătorie. Această îngrijorare a fost cântată de Carly Simon într-un cântec foarte popular acum câţiva ani. Cuvintele sunt teribile. Mesajul cântecului este: „Este imposibil să atingi intimitatea în căsnicie, iar viaţa noastră împreună va fi marcată de singurătate, lipsă de sens şi de bucurie, dar dacă aceasta vrei... hai să ne căsătorim." Iată textul acestui cântec:
Tata stă seara pe întuneric:
Numai licărul ţigării străpunge întunericul.
Camera este liniştită,
Intru, dar nu sunt observat.
Trec pe vârfuri pe lângă dormitor
Unde mama citeşte o revistă.
îi urez vise plăcute,
Dar eu am uitat cum să visez.
Tu însă îmi spui că este timpul să ne mutăm împreună Şi să ne formăm o familie, tu şi cu mine. Ei bine, aşa stau lucrurile, aşa se spune mereu: Dacă vrei să ne căsătorim, o vom face.
Toţi prietenii mei din colegiu sunt căsătoriţi.
Au case şi grădini.
Au şi ei zile foarte tăcute,
Nopţi pline de lacrimi, dimineţi pline de mânie.
Copiii îi urăsc pentru ceea ce nu sunt.
Ei se urăsc pe ei înşişi pentru ceea ce sunt.

Dar totuşi ei beau şi râd. Ascund rănile şi durerea.
Tu însă îmi spui că este timpul să ne mutăm împreună Şi să ne formăm o familie, tu şi cu mine. Ei bine, aşa stau lucrurile, aşa se spune mereu: Dacă vrei să ne căsătorim, o vom face.
Tu spui că putem păstra dragostea noastră vie;
Dragă, eu ştiu ceea ce văd.
Cuplurile se ceartă şi se luptă
Şi se îneacă în cioburile dragostei.
Tu spui că vom zbura printre nori
Dar repede mă vei închide în cuşca ta.
Nu voi învăţa niciodată să fiu mereu pe primul loc.
Bine, este timpul să ne mutăm împreună Şi să ne formăm o familie, tu şi cu mine. Ei bine, aşa stau lucrurile, aşa se spune mereu: Dacă vrei să ne căsătorim, o vom face. Ne vom căsători.[2]
Deşi înţeleg pesimismul exprimat în acest cântec, nu sunt de acord cu mesajul lui. Ideea ca oamenii să formeze familii a fost a lui Dumnezeu, iar familia încă este o instituţie minunată.
Mai mult decât atât, ideea că soarta familiilor este divorţul este falsă, în Statele Unite 61 % din oameni sunt căsătoriţi, 23 % nu au fost niciodată căsătoriţi, 8 % sunt văduvi şi numai 8 % sunt divorţaţi; 75 % dintre familiile cu copii au amândoi părinţi.[3]
Deşi auzi multe despre familii destrămate, cei mai mulţi dintre noi avem familii fericite.

Totuşi, trebuie să recunoaştem că familia este fragilă. Ea trebuie întreţinută şi protejată dacă vrem să dureze toată viaţa. Dacă o ignorăm, se usucă şi moare ca o plantă fără apă. Tendinţa naturală a universului este înlocuirea ordinii cu dezordinea. Dacă îţi cumperi astăzi o maşină nouă, ea va începe să se învechească chiar din ziua când o aduci acasă. Trupul tău începe să moară din ziua în care te-ai născut. O casă trebuie zugrăvită din când în când. Orice lucru se deteriorează. Chiar şi soarele se consumă încet.

Nimic din univers nu trece de la starea de dezordine la cea de ordine fără inteligenţă şi energie. Aceasta este marea greşeală a teoriei evoluţiei, care este singura concepţie ce susţine că lucrurile se perfecţionează continuu, prin ele însele, fără aport de inteligenţă din exterior. Ea contrazice tot ceea ce observăm. *ideea CCL Oamenii*

Scriptura prezintă această spirală ... *r -r-*
coborâtoare a universului şi a locuitorilor *SCI JOfttieZC JClîtlUtt* lui. Regele David a spus: „Tu ai înte- *ă fost ă ilii*
meiat în vechime pământul şi cerurile •>
sunt lucrarea mâinilor Tale. Ele vor pieri, *'Dumnezeii, UIT*
dar Tu vei rămânea; toate se vor învechi ,- *.r.* „ * ■ *
ca o haină; le vei schimba ca un veşmânt *JCUilUlCl llîCă eSte 0* şi se vor schimba. Dar Tu rămâi acelaşi şi *instituţie*
anii Tăi nu se vor sfârşi" (Psalmul 102: '
25-27). *minunată.*

Alte pasaje vorbesc despre blestemul _____
asupra pământului şi asupra locuitorilor
lui. L-am putea numi „legea dezintegrării". Teologii spun că blestemul este consecinţa păcatului şi că originea lui este neascultarea lui Adam şi a Evei în Eden. Dumnezeu 1-a prevenit pe Adam că, dacă va mânca din pomul cunoştinţei binelui şi răului, va „muri negreşit". După ce Adam a cedat în faţa ispitei, Creatorul a pronunţat sentinţa capitală: „Blestemat este acum pământul din pricina ta. Cu multă trudă să îţi scoţi hrana din el în toate zilele vieţii tale; spini şi pălămidă să îţi dea şi să mănânci iarbă de pe câmp. în sudoarea feţei tale să-ţi mănânci pâinea, până te vei întoarce în pământ, căci din el ai fost luat; căci ţărână eşti şi în ţărână te vei întoarce" (Geneza, 3:17-19).

Ceea ce am vrut să scot în evidenţă este faptul că „legea dezintegrării" se aplică şi căsniciilor. Relaţiile umane sunt guvernate de acelaşi principiu. Tendinţa naturală a oamenilor este să se îndepărteze unul de celălalt. Aceasta se întâmplă atunci când soţii şi soţiile sunt prea ocupaţi sau alte lucruri îi împiedică să păstreze dragostea dintre ei. Dacă nu îşi fac timp pentru experienţe şi activităţi comune care să îi apropie tot mai mult, pot pierde ceva foarte preţios. Desigur, lucrurile nu trebuie să fie aşa, dar dacă nu facem nici un efort de a anula efectele negative, întotdeauna ne vom îndrepta de la bine spre rău.

12. In acest caz, **ce putem face pentru** a **împiedica destrămarea căsniciei?**

Soţii şi soţiile trebuie să practice în mod regulat acele activităţi
romantice care i-au atras unul către celălalt încă de la început. Trebuie să
___ aibă momente vesele şi plăcute în vieţile
... ..,- lor ca să împiedice monotonia şi presiu-
OOlll 61 SOlllW nile prea accentuate.
***trebuie** Să, ^tactice* Acum câţiva ani Shirley şi cu mine ne
„ r r . aflam într-o astfel de situaţie în care am
in mod reaulat . . ...., ..: ,,. ,.. ...
° uitat sa ne mai simţim bine. In cele din
acele activităţi urmă ne-am hotărât să facem ceva şi am
romantice care i-au plecat la schi_Ara petrecut acea vacanţă
schiind, mâncând şi distrându-ne de mi-
airOS Unul Caire nune împreună. Am făcut foc în şemineu
CelăMt încă de Ol ?i am ascultat muzica noastră favorită.
"Ne-am simţit din nou copii.
început. ^ :. „..._...
r Daca vrei sa ai o căsnicie tencita şi vie,
trebuie să îi acorzi atenţie. Udă planta, lasă-o să aibă soare din belşug şi ea va creşte. Pune-o într-un colţ întunecat, uscat şi probabil va muri.

13. Prietenul meu este destul de tăcut. Este genul de om timid. Aşa va fi întotdeauna? Aş vrea să îmi spună ce gândeşte şi ce simte.

întrebarea ta îmi aminteşte de băiatul de doisprezece ani care nu a rostit nici un cuvânt până la acea vârstă. Părinţii şi ceilalţi copii ai familiei credeau că nu poate vorbi pentru că nu i-au auzit niciodată glasul. Intr-o zi mama i-a dat de mâncare o supă. A gustat-o şi apoi a exclamat: „Nu îmi place deloc supa aceasta. Nu mai vreau!"

Familia lui a fost în culmea fericirii. A pronunţat o propoziţie întreagă. Toţi săreau în sus de bucurie, iar tatăl 1-a întrebat pe băiat: „De ce nu ne-ai vorbit până acum?"

Băiatul i-a răspuns: „Pentru că până acum totul a fost OK."

Poate că prietenul tău te va surprinde într-o zi printr-un potop de

cuvinte, dar mă îndoiesc. Timiditatea este rezultatul temperamentului înnăscut şi are tendinţa de a se menţine pe tot parcursul vieţii. Cercetările au arătat că aproximativ 15 % dintre copii sunt din punct de vedere genetic introvertiţi, la fel ca prietenul tău, şi cei mai mulţi dintre ei vor rămâne aşa pentru totdeauna.[4] Se pare că unii oameni se nasc „gălăgioşi", iar alţii preferă să îşi păstreze gândurile pentru ei înşişi. Probabil că prietenul tău face parte din această din urmă categorie.

Dacă te hotărăşti să te căsătoreşti cu el, sper să o faci având ochii larg deschişi. Probabil că nu vei reuşi să îl schimbi. Multe femei se îndrăgostesc de tipul de bărbat puternic, tăcut şi apoi sunt supărate tot restul vieţii pe soţii lor pentru că nu vorbesc destul cu ele.
Ar mai trebui să ştii, de asemenea, că bărbaţii sunt în mod natural mai tăcuţi decât femeile şi le este mai greu să îşi exprime gândurile şi să îşi împărtăşească sentimentele. In mod obişnuit, un bărbat rosteşte cam 25.000 de cuvinte pe zi, în timp ce o femeie poate ajunge la 50.000. Astfel, când vine el acasă de la serviciu, „norma" lui pe ziua respectivă a fost îndeplinită, în timp ce soţia lui mai are încă de „consumat" vreo 37.000 de cuvinte. Multe femei se simt frustrate din această pricină, dar aceasta este realitatea.
14. Eu sunt prietenul care nu vorbeşte prea mult. Aşa am fost toată viaţa. în parte, problema este că pur şi simplu nu doresc să vorbesc despre ceea ce simt, dar mai este un motiv: nu ştiu să vorbesc cu oamenii. Mă simt stânjenit când mă aflu printre oameni şi trebuie să spun ceva. îmi puteţi da câteva sfaturi care să mă ajute?
Ar fi util să înţelegi elementele fundamentale ale unei conversaţii, închipuieşte-ţi că te afli în faţa mea la o distanţă de vreo doi metri. Tu ai în mână patru mingi de tenis şi îmi arunci una. Eu, în loc să îţi arunc mingea înapoi, o păstrez şi aştept să îmi arunci altă minge. Până la urmă, toate cele patru mingi ajung în mâna mea. Stăm nedumeriţi faţă în faţă şi privim unul la celălalt fără să ştim ce să facem în continuare. Partida s-a încheiat.
O conversaţie bună este asemenea aruncării şi prinderii unei mingi. O persoană lansează o idee sau face un comentariu asupra unui subiect, iar celălalt îi răspunde. Dacă a doua persoană nu răspunde, nu aruncă

mingea înapoi, partida se termină. Amândoi jucătorii sunt cam nedumeriţi şi ar vrea să se afle în altă parte. Să mai ilustrăm şi altfel.
Să presupunem că îi spun fiului meu după ce se întoarce de la şcoală: „Cum a fost astăzi la şcoală?" dacă el răspunde: „Bine" înseamnă că a prins mingea şi o are acum în mână. Nu mai avem ce să ne spunem decât dacă eu mai fac o remarcă, adică îi arunc o altă „minge".
Dar dacă fiul meu îmi răspunde: „Am avut o zi bună pentru că am primit o notă bună la istorie", aceasta înseamnă că el a prins mingea şi mi-a aruncat-o înapoi. Eu continui: „A fost dificil?", „Ai avut mult de învăţat?" sau „Cred că eşti mulţumit". Dacă fiul meu răspunde: „Da", iarăşi a stricat partida. Pentru ca să continue conversaţia trebuie să arunce spre mine ceva mai consistent, de exemplu, „A fost greu, dar profesorul a fost corect." în acest caz, jocul" poate continua.
Cred că ai înţeles că arta comunicării cu alţi oameni este foarte simplă. Este vorba doar de aruncarea repetată a unei „mingi" în conversaţie. Din nefericire, copiii şi adolescenţii sunt recunoscuţi ca experţi în păstrarea mingii, mai ales dacă este vorba de conversaţii cu adulţii. In aceste situaţii, vocabularul se restrânge la câteva cuvinte sau expresii care curmă orice conversaţie, cum ar fi: „Nu ştiu", „Poate", „Am uitat", „Eh!", „Nu", „Da", „Cred că da", „Cine — eu?", „EI a făcut-o". Sfârşitul discuţiei.
In ceea ce priveşte relaţia cu viitoarea ta soţie, nu va fi suficient doar să îi arunci înapoi mingea. Ea va dori să deveniţi mai intimi decât atât. Va dori să ştie ce sentimente ai faţă de ea, care îţi sunt visele, ce te deranjează, ce ţi-ar plăcea să facă ea, care este concepţia ta despre Dumnezeu, etc. Poţi învăţa să pui în cuvinte aceste gânduri, chiar dacă nu eşti expert în arta conversaţiei. Sfatul meu este să te străduieşti în această direcţie în loc doar să spui: „Nu am ce face, aşa sunt eu." Probabil că şi soţia ta va trebuie să se schimbe puţin ca să vă puteţi adapta unul celuilalt.
Aceasta înseamnă a avea o căsătorie bună.
I
CAPITOLUL 9
e vom ocupa acum de relaţiile dintre tine şi părinţii tăi. Acesta este un alt subiect important pentru cei aflaţi la vârsta deceniului critic.
După cum sunt sigur că ai observat deja, anii adolescenţei pot duce familia în pragul unui război civil. Poate fi îngrozitor! Bătăliile pot începe chiar de la treisprezece ani şi ating intensitatea maximă pe la optsprezece ani. In cazul unor familii luptele se prelungesc şi după depăşirea vârstei de douăzeci de ani şi amândouă generaţiile suferă foarte mult de pe urma lor. Indiferent dacă acest conflict are loc mai devreme sau mai târziu, nici o altă perioadă din viaţă nu îi poate îndepărta mai mult pe oamenii care se iubesc sincer şi au nevoie unul de celălalt.
Aceasta este viaţa familiei, cel puţin a celei din ziua de astăzi. Sunt sigur că întotdeauna au existat probleme între părinţi şi copii, dar natura lor s-a schimbat radical în ultimii ani. Societatea, care odinioară îi sprijinea şi îi respecta pe părinţi, a devenit acum duşmanul familiei. Permiteţi-mi o ilustraţie.
Producţiile artistice ale unei societăţi dintr-o perioadă dată nu sunt create într-un vid, ci reflectă opiniile şi convingerile obişnuite ale oamenilor. Acest fapt fiind adevărat, putem evalua schimbările din atitudinile societăţii analizând evoluţia muzicii din anii recenţi. Să ne întoarcem în

anul 1953, când cel mai popular cântec al Statelor Unite era cântecul lui Eddie Fisher, intitulat „Oh, tăticul meu." Iată câteva cuvinte din cântec:
Oh, tăticul meu a fost atât de minunat pentru mine,
Oh, tăticul meu a fost atât de bun cu mine.
Nimeni nu era mai bun şi mai iubit,
Oh, tăticul meu, el m-a înţeles întotdeauna.
Au trecut zilele când mă lua pe genunchi
Şi, cu un zâmbet, lacrimile mele deveneau râsete.
Oh, tăticul meu atât de vesel şi de adorabil,
întotdeauna făcea pe clovnul şi era hazliu,
Oh, tăticul meu a fost atât de minunat pentru mine.
Ii simt lipsa în adâncul inimii.
Oh, tăticul meu. Oh, tăticul meu.[1]

Acest cântec sentimental reflectă cu acurateţe părerea pe care o aveau cei mai mulţi oameni din anii aceia despre taţii lor. Desigur, au existat conflicte şi neînţelegeri, dar familia era familie. Orice s-ar fi întâmplat, părinţilor li se datora respect şi loialitate şi ei primeau aceste lucruri din partea copiilor lor.

ACEASTA A FOST ATUNCI... ACUM...

Pe când eram la colegiu, lucrurile au început să se schimbe. Subiectul conflictului dintre părinţi şi adolescenţi a devenit o obişnuinţă în domeniul artei. In filmul *Rebel fără cauză* a jucat idolul ecranului James Dean care clocotea de mânie împotriva „Bătrânului" lui. Marlon Brando a apărut într-un alt film, *Sălbaticul,* a cărui temă a fost tot rebeliunea. Muzica rock era plină de cântece cu acelaşi subiect.

Unele piese rock timpurii împleteau rebeliunea adolescenţilor cu umorul, aşa cum a fost bitul anului 1958 „Yakkety-Yak" (Nu răspunde înapoi)[2] Dar ceea ce a început cu tentă hazlie s-a transformat în sentimente negative prin anii şaizeci. Toată lumea vorbea atunci despre „prăpastia dintre generaţii" care s-a format între tineri şi părinţii lor.

Adolescenţii şi studenţii de colegiu au jurat atunci să nu aibă încredere în nici un om trecut de treizeci de ani şi mânia lor împotriva părinţilor a început să iasă la suprafaţă. Formaţia The Doors a prezentat în 1968 un cântec intitulat „Sfârşitul" în care Jim Morrison afirma cu fanatism că intenţiona să îşi ucidă tatăl. Cântecul se încheie cu împuşcături urmate de oribile strigăte de durere şi gemete.[3]

DAR AŞTEAPTĂ, CEEA CE ESTE MAI RĂU ABIA URMEAZĂ!

în 1984, formaţia Twisted Sister a scos piesa „Nu mai suportăm" care îl caracteriza pe un tată drept un „nătâng dezgustător" care era „lipsit de caracter şi slab".[4] Apoi era aruncat pe fereastră de la etajul al doilea. Tema uciderii părinţilor a apărut frecvent în deceniul care a urmat. Un grup numit Suicidal Tendencies a scos în 1983 piesa numită „Ţi-am văzut mama." Iată câteva din cuvintele cântecului:

Ţi-am văzut mama şi mama ta a murit. Am văzut cum sângerează. Cu călcâiele tăiate şi cu picioarele retezate. Am făcut o poză pentru că mi-a plăcut.
Ţi-am văzut mama şi mama ta a murit.
Am văzut-o într-o baltă roşie;
Cred că este scena cea mai grozavă ce am văzut-o —
Mama ta zăcând în faţa mea.[5]

Din simplă banalitate, nimic nu egalează cântecul formaţiei Ice-T and Body Count intitulat „Mama trebuie să moară deseară"." S-au vândut jumătate de milion de albume şi cuvintele au fost imprimate şi pe jachete. Cele mai multe dintre cuvinte sunt prea murdare ca să fie citate. Cântecul descrie în culori vii violul mamei, uciderea ei cu o crosă de base-ball pe care tot ea o făcuse cadou şi apoi mutilarea corpului ei care a fost tăiat în „bucăţele foarte mici". Ce violenţă incredibilă! în glasul violatorului care îşi povesteşte omorul nu se simte remuşcare sau

vinovăţie. De fapt, el îşi înjură mama după ce a violat-o, în timp ce îngână cuvintele: „Arde, mamă, arde."' Ceea ce am vrut să spun este că atitudinea societăţii noastre s-a schimbat de la „Oh, tăticul meu" la „Mama trebuie să moară deseară" în mai puţin de o generaţie. Trebuie deci să ne întrebăm încotro ne îndreptăm de acum încolo.

BOMBARDAŢI DE RETORICA ANTI-FAMILIE

Un lucru este sigur: generaţia ta a fost bombardată cu o retorică anti-familie mai mult decât oricare dintre generaţiile precedente. Când aceste mesaje se adăugă celor la fel de nocive despre droguri, sex şi violenţă
. împotriva femeilor, impactul este devas-
Generaţia ta a fost tat,on N" uf f a,dol?sfnti,şi li"eni nu
^ > -J aud aceste texte ale cântecelor o data sau
bombardata de două ori, ci cuvintele ard pur şi simplu
. • <* în mintea lor. Ele sunt memorizate, cân-
cu o retorica tate şi citate Iar starurjie *roc^* care le
anti-famitie mai interpretează devin idolii unui număr
r r * ■ impresionant de mare de adolescenţi.
mult decât Oricare MTV-ul, canalul care emite ceea ce
dintre QeneratHk este mai rău în acest domeniu, este trans-
mis în 231 de milioan de familii din 75 ***precedente.*** de ţări, mai mult decât orice alt canal de
----------televiziune prin cablu.[7] Deşi ştiu că nu
câştig popularitate prin afirmaţiile mele, eu cred că multe dintre problemele care constituie un adevărat blestem pentru generaţia tânără se datorează industriei divertismentului.

Deşi nu am făcut niciodată parte dintre cei care îşi urăsc părinţii, au fost momente când nu i-am înţeles pe părinţii mei. îmi amintesc că lucram împreună cu tatăl meu într-o după-amiază foarte caldă. Tăiam iarba şi făceam curăţenie în garaj. Aveam cincisprezece ani. Din anumite motive, tata a fost foarte irascibil atunci şi mă certa pentru aproape tot ce făceam. La un moment dat m-a admonestat pentru o greşeală minoră şi atunci nu am mai suportat. Am aruncat uneltele jos şi am plecat.

Am traversat sfidător curtea şi am plecat în jos pe stradă, deşi tata mă chema înapoi. A fost una dintre puţinele ocazii când am îndrăznit să mă împotrivesc tatălui meu. Am hoinărit puţin prin oraş întrebându-mă ce se va întâmpla când voi ajunge acasă. M-am dus apoi la verişorul meu care locuia în cealaltă parte a oraşului, l-am mărturisit tatălui verişorului meu că m-am certat cu tata şi că el nu ştia unde mă aflam. Unchiul meu m-a convins să telefonez acasă ca să ştie unde sunt. Cu genunchii tremurând, i-am telefonat tatei.

— Stai acolo. Vin imediat, mi-a spus scurt tata.

Dacă spun că am fost speriat nu exagerez deloc. Tata a ajuns foarte repede şi mi-a cerut să vorbim între patru ochi.

— Bo, mi-a spus el, nu m-am purtat corect cu tine în această după-amiază. Te-am certat fără motiv şi vreau să ştii că îmi pare rău. Mama ta şi cu mine vrem să vii acasă.
Şi-a făcut un prieten pe viaţă.
Bineînţeles că nu toate conflictele familiale se încheie la fel de paşnic. Sunt sigur că ai trecut şi tu prin momente dificile. Ce părere ai despre conflictele tale cu părinţii tăi? Ai strigat la ei? Ai resentimente faţă de ceea ce au făcut sau au spus? I-ai rănit prin sfidarea şi independenţa ta? Este afectată relaţia voastră de lucruri care ai vrea să nu existe? De ce trebuie să fie aşa? Ştiu că unii dintre cititorii acestei cărţi au fost victimele abuzului părinţilor lor şi că mânia împotriva lor îşi are rădăcinile în acele abuzuri. Dar să presupunem că nu acesta este cazul tău. Mama şi tatăl tău te iubesc enorm de mult şi sunt gata de orice sacrificiu ca să îţi împlinească nevoile. Atunci de ce există atâtea sentimente negative puternice între voi? Să examinăm acum cauzele vrajbei din familie şi să oferim câteva sfaturi pentru remedierea situaţiei.

SĂ VORBIM DIN NOU DESPRE... PUTERE

Cu riscul de a repeta ceea ce am spus deja, sursa principală a conflictului dintre generaţii este lupta pentru putere. O mai putem numi control — control asupra altora, control asupra împrejurărilor şi mai ales control asupra propriei noastre persoane. Dorinţa de a deţine puterea este înrădăcinată adânc în sufletul omului. Toţi vrem să fim şefi şi acest

impuls se manifestă încă din fragedă copilărie. Studiile arată că nou-năs-cuţii de o zi încearcă să îi controleze pe adulţii din jurul lor. Chiar şi la acea vârstă ei se poartă astfel încât să îi determine pe cei care îi îngrijesc să se ocupe de ei.
Dorinţa de a deţine puterea se manifestă atunci când un copil mic fuge de la mama lui într-un magazin, când un băiat de zece ani refuză să
îşi facă temele sau când soţul şi soţia se
——— - ceartă cu privire la cheltuirea banilor.
Sursa principală Elementul comun al acestor exemple este
pasiunea de a-şi conduce singur viaţa şi *a COnjuCtUlUl* orice altceva dacă are ocazia. Intensitatea
dintre aeneratii acestei dorinţe diferă de la om la om'dar
° > ea ne determină pe fiecare dintre noi să
CStC Lupta acţionăm într-un anume mod.
Aşa cum a reieşit dintr-un capitol ante-*petltru putere.* *r~lor^* dorinţa de a controla este vinovată
---------- de producerea celor mai multe conflicte
dintre părinţi şi adolescenţi. Mulţi adolescenţi nu aşteaptă transferul progresiv al puterii pe măsura creşterii lor în maturitate, responsabilitate şi experienţă. Ei vor controlul asupra lucrurilor acum şi de cele mai multe ori doresc să practice viciile adulţilor care le-au fost interzise până atunci.
Mamele şi taţii se confruntă cu o mare dilemă atunci când au loc aceste lucruri. Ei trebuie să continue să îşi îndrume copiii încă imaturi. Aceasta este responsabilitatea încredinţată lor de Dumnezeu, dar şi de legile ţării. Totuşi părinţii nu îşi pot obliga copiii să facă tot ce doresc ei. Mai mult, adolescenţii diferă mult unul de celălalt în ceea ce priveşte maturitatea. Unii tineri de şaisprezece ani se pot descurca deja singuri, dar alţii, dacă le lipseşte supravegherea adulţilor, se vor distruge în câteva săptămâni. Acest adevăr duce la lupte care îi epuizează, îi irită şi îi răneşte pe toţi combatanţii.
Au existat câteva metode care s-au dovedit eficiente în diminuarea intensităţii conflictului. Grupul religios Amish are o tradiţie unică ce a dat rezultate excelente în cazul lor. Copiii sunt ţinuţi sub un control strict când sunt mici. încă din copilărie li se impune o disciplină strictă şi standarde foarte exigente de comportament. Când ajung însă la şaisprezece
James Dobson

ani intră într-o perioadă numită *Rumspringa.* Toate restricţiile sunt ridicate imediat. Sunt liberi să fumeze, să bea, să întâlnească parteneri de sex opus, să se căsătorească şi să se poarte în aşa fel încât să îi îngrozească pe părinţi. Li se dă chiar permisiunea să părăsească şi comunitatea Amish dacă doresc aceasta. Totuşi, cei mai mulţi dintre ei nu o fac, dar, dacă rămân, trebuie să respecte ordinea socială din cadrul grupului. Majoritatea îmbrăţişează tradiţia familiei lor nu pentru că sunt obligaţi, ci pentru că aşa au hotărât ei.
Deşi admir comunitatea Amish şi metodele lor de creştere a copiilor, cred că perioada Rumspringa este oferită prea devreme copiilor care au fost crescuţi într-o societate mai deschisă. A-i permite unui adolescent o emancipare totală peste noapte, după o perioadă de control rigid, este o invitaţie la anarhie. Ea dă rezultate în comunitatea Amish, unde controlul este mult mai bun, dar poate fi dezastruoasă pentru ceilalţi din afara grupului. Cunosc familii care le-au acordat peste noapte adolescenţilor lor statutul de adulţi şi apoi au regretat. Rezultatul este asemănător celui din ţările africane colonizate din care conducerea europeană s-a retras în timp foarte scurt. Vidul de putere care a rămas a condus la revoluţii sângeroase.

TRANSFERUL PUTERII

Dacă transferul brusc al puterii către tineri nu dă rezultate, cum pot ajunge ei la statutul de adulţi fără a trece printr-un război civil? Recomandarea mea pentru părinţii voştri este să vă ofere progresiv independenţă încă din copilărie. Când un copil îşi poate lega şireturile, trebuie să se permită, chiar să se ceară, să o facă. Când o fată îşi poate alege singură hainele, trebuie să se permită să şi le aleagă, desigur în limitele rezonabilului. Când un băiat poate merge singur la şcoală în condiţii de siguranţă, trebuie să se permită să o facă. în fiecare an trebuie să i se dea copilului mai multă libertate şi responsabilitate (acestea trebuie să meargă mână în mână) astfel încât pasul final spre starea de adult să fie mic. Aceasta este teoria, dar aplicarea ei este o altă problemă.
Pe aceia dintre voi care aveţi o părere foarte critică despre părinţii voştri în legătură cu transferul puterii îi rog să fie îngăduitori. Este foarte

greu să fii un părinte bun în zilele noastre. Chiar şi cei care doresc din toată inima să îşi îndeplinească această slujbă pot comite greşeli foarte mari.
De ce? Datorită complexităţii copilului. Nu există nici o formulă care să dea rezultate în toate cazurile. Părerea mea e că

acum este cu mult mai greu de crescut copii decât în trecut. Fiţi siguri că nici voi nu vă veţi ___^^_____ îndeplini perfect misiunea de părinţi.
Intr-o zi, dacă veţi fi binecuvântaţi cu copii, unul sau mai mulţi dintre ei vă vor *Este fodfte ateu Să* critica pentru greşelile voastre, la fel cum £•• w • , *r* voi îi criticaţi acum pe părinţii voştri.
fii un părinte bun **^ ~ .:■■ • J\ .'.„■* ...**
•> -t Daca astăzi exista tensiuni m tamiha
în Ziiete nOCiStre. voastră, există câteva lucruri care le pot
diminua. Unul dintre ele, dacă se poate aplica, este părăsirea casei părinteşti după ce aţi ajuns deja adulţi. Unii tineri de douăzeci de ani rămân cu părinţii numai pentru că nu ştiu ce să facă în continuare cu viaţa lor. Părinţii voştri nu vor şti cum să se ocupe de voi acum, când sunteţi adulţi. Ei vă consideră tot mici şi le va veni greu să vă considere adulţi.
De asemenea, probabil că şi modul vostru de viaţă îi irită. Nu le place dezordinea din camera voastră pentru că trebuie să facă slalom ca să o traverseze. Nu le place genul de muzică pe care-1 ascultaţi. Ei se culcă devreme şi se scoală o dată cu răsăritul soarelui. Voi conduceţi maşina familiei ca şi cum aţi fi urmat cursurile Şcolii de şoferi kamikaze. Ei vor să lucraţi sau să mergeţi la o şcoală, să faceţi orice, numai să faceţi ceva. în fiecare zi apare o nouă sursă de conflict, o nouă bătălie. Când lucrurile se deteriorează prea mult, este timpul să îţi faci bagajele.

CÂND ESTE TIMPUL SĂ PLECI?

In urmă cu câţiva ani am vizitat o familie în care se desfăşura o bătălie aprigă între generaţii. Părinţii au lipit pe uşa frigiderului următorul afiş, care conţinea toate frustrările lor:
James Dobson
151
****
/ /
■
****
'%»

/
- r i *t.~ •* "
152
VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI
Copiii lor nu au înţeles sugestia. Locuiau tot cu părinţii lor şi nu făceau nimic toată ziua decât să se uite la televizor şi să se certe cine să ducă gunoiul.
Alegerea momentului în care îţi vei părăsi casa părintească este de mare importanţă pentru viitorul tău. A rămâne prea mult sub „umbrela" părinţilor este asemănător cu a rămâne încă în pântecele mamei şi a refuza să ieşi în lume. Copilul încă nenăscut are toate motivele să mai rămână acolo. Toate nevoile lui sunt împlinite într-un mediu lipsit de probleme. Nu trebuie să muncească, să înveţe sau să respecte disciplina. Dar este o nebunie să rămână acolo mai mult decât cele nouă luni hotărâte de Dumnezeu. El nu poate creşte şi nu învaţă nimic dacă nu părăseşte acel loc sigur. Dezvoltarea sa este oprită până când păşeşte în _____^_____ lumea rece de afară şi primeşte primele
lovituri la fund. Este spre avantajul tuturor, mai ales al mamei, ca el să se nască şi să îşi continue viaţa.
La fel stau lucrurile şi cu tânărul adult. Până când nu i se taie cordonul ombilical şi nu începe să se întreţină singur, maturizarea este împiedicată. Este o barieră care îl ţine pe om într-o stare de imaturitate. Scriptura vorbeşte, chiar dacă indirect, despre acest lucru. Apostolul Pavel a scris: „Când eram copil vorbeam ca un copil, simţeam ca un copil, gândeam ca un copil; când m-am făcut om mare am lepădat ce era copilăresc" (1 Corinteni, 13:11). Rămânerea în continuare cu părinţii înseamnă perpetuarea stării de copilărie. Este timpul să laşi copilăria în urmă.
Această problemă mai are un aspect care poate fi şi mai dificil decât rămânerea prea mult timp în casa părintească. Este vorba despre întoarcerea acasă după un timp petrecut la şcoală sau la lucru în altă parte. Acest lucru se numeşte „cuibul elastic" şi poate duce la dezastre. De ce? Pentru că ai fost independent. Ai luat singur hotărârile privitoare la tine şi ţi-ai controlat viaţa. In acest timp te-ai schimbat foarte mult, dar părinţii tăi nu s-au schimbat. Sunt la fel cum i-ai lăsat. Ei vor dori să îţi
(până nu începi să
te întreţii singur,
maturizarea ta
este împiedicată.
James Dobson 153
spună cum să îţi conduci viaţa — ce să mănânci, ce să porţi, ce prieteni să îţi faci etc. Cadrul este pregătit pentru luptă.
Eu înţeleg bine această situaţie pentru că am trecut şi eu prin ea. Părinţii mei s-au descurcat foarte bine cu mine în ultimii mei ani de adolescenţă şi rar au comis greşelile atât de frecvente în cazul părinţilor care au copii adolescenţi. Dar ei au comis aceste greşeli când eu am avut nouăsprezece ani. Noi am fost o familie foarte unită şi mamei mele i-a fost greu să se adapteze noii situaţii apărute după ce eu am absolvit liceul.
în acea vară am plecat la o depărtare de 2.500 de kilometri ca să intru la un colegiu din California. Nu voi uita niciodată sentimentul îmbătător de libertate pe care l-am simţit în acea toamnă. Nu doream să fac ceva rău sau interzis, dar m-am simţit responsabil pentru propria-mi viaţă şi nu mai trebuia să dau explicaţii nimănui pentru ceea ce făceam. Era ca o briză proaspătă într-o dimineaţă de primăvară. Adulţii tinerii care nu au fost pregătiţi corespunzător pentru acest moment ajung într-o stare de euforie, dar eu am rămas cu picioarele pe pământ. Totuşi, foarte curând, am ajuns pasionat peste măsură de acea libertate şi nu am mai fost dispus să renunţ la ea.
în vara următoare am venit în vacanţă acasă. Imediat au început conflictele cu mama. Ea nu mă insulta în mod intenţionat, ci doar proceda cu mine la fel ca şi cu un an înainte, când eram încă la liceu. De atunci însă eu am făcut paşi serioşi pe drumul

independenţei. Mă întreba la ce oră mă voi întoarce seara acasă, mă sfătuia să conduc cu grijă şi să fiu atent la ce mănânc. Nu urmărea să mă jignească, dar nu a reuşit să observe că eu m-am schimbat şi că trebuia să adopte şi ea o atitudine diferită. în cele din urmă am avut un schimb de cuvinte mai tăioase şi eu am plecat de acasă supărat. Un prieten venise să mă ia şi am discutat despre sentimentele mele în timp ce mergeam cu maşina. „Bill, nu mai am nevoie de mamă", i-am spus eu.
Apoi am fost cuprins de un val de vinovăţie. Mi se părea că am spus: „Nu o mai iubesc pe mama", dar nu aceasta am vrut să spun. Dorinţa mea era să fiu prietenul părinţilor mei în loc să accept în continuare autoritatea lor asupra mea. După aceea, mi s-a acordat imediat libertatea.

Sper ca tu să fii mai răbdător cu părinţii tăi decât am fost eu cu ai mei. Nu aveam decât nouăsprezece ani şi doream să am totul. Ar fi trebuit să le dau un an în care să se adapteze noii situaţii. Şi tatăl tău şi mama ta se vor schimba dacă le acorzi timpul necesar pentru a o face. Intre timp, dacă ai douăzeci şi doi de ani sau mai mult şi ai fost plecat de acasă, sugestia mea este să nu te mai întorci sau să te întorci pentru o perioadă limitată de timp, în afară de situaţia în care ai o relaţie neobişnuit de armonioasă cu părinţii tăi. Pentru majoritatea tinerilor reîntoarcerea acasă înseamnă o mulţime de probleme.

A CREŞTE COPII SEAMĂNĂ CU...

Pentru a avea o perspectivă mai bună asupra sentimentelor părinţilor tăi, gândeşte-te la următoarea analogie: a creşte copii seamănă cu înălţarea unui zmeu atunci când nu suflă vântul. Mama şi tata aleargă necontenit trăgând după ei frumosul zmeu încercând să-l facă să zboare, dar el nu arată că are vreo intenţie de a se înălţa.
In cele din urmă, cu preţul multor eforturi, ei reuşesc să ridice zmeul cu câţiva metri de la pământ, dar imediat apar noi pericole. Zmeul se apropie ameninţător de firele de curent şi plonjează pe lângă coroanele bogate ale pomilor. Sunt momente de panică. Vor reuşi să-l înalţe în siguranţă? Apoi, deodată, o pală de vânt loveşte zmeul şi el se ridică în înaltul cerului în timp ce mama şi tata desfăşoară cât pot de repede sfoara ca să-i ofere libertatea necesară.
Zmeul începe să tragă de sfoară şi este greu să o ţii. Inevitabil, ei ajung la capătul sforii. Ce vor face acum? Zmeul cere şi mai multă libertate. Vrea să se înalţe tot mai sus. Tata se ridică pe vârfuri şi se întinde ca să facă faţă situaţiei. Stă acum cu mâna întinsă spre cer şi ţine sfoara doar între degetul mare şi arătător. Soseşte în fine momentul eliberării sforii. Sfoara îi alunecă printre degete şi zmeul zboară maiestuos pe frumosul cer al lui Dumnezeu.
Mama şi tata rămân cu ochii pironiţi spre preţiosul lor „copil" care acum străluceşte în soare şi este doar o pată de culoare pe linia orizontului. Sunt mândri de ceea ce au făcut, dar şi trişti pentru că ştiu că misiunea lor s-a încheiat. A fost un extraordinar efort al dragostei. Cum au trecut aşa repede anii?

James Dobson

Este bine nu numai să înţelegi prin ce trec părinţii tăi în această perioadă a „eliberării" tale, ci şi să te gândeşti la ce vă rezervă viitorul cu privire la relaţiile dintre voi. Procesul natural este trecerea de la autoritatea părinţilor în timpul copilăriei, la prietenie în timpul maturităţii şi la dependenţa părinţilor tăi de tine atunci când ei îmbătrânesc. Crezi acest lucru? Aceşti oameni puternici pe care tu te-ai sprijinit atât de mult vor ajunge, dacă vor trăi suficient de mult, să aibă nevoie de forţa şi de conducerea ta. Este una dintre cele mai dramatice schimbări care se petrece în experienţa umană.

% CTCŞtC COVU
SCdmdud CU
îndftdfCd UUUX
ZTîlCU dtUTLCl când

ÎN CELE DIN URMA, ROLURILE SE SCHIMBA

Scriitoarea şi umorista Erma Bombeck a vorbit despre această transformare în cartea ei *IfLife îs a Bowl ofCherries, WhatAm I Doing in the Pits?* [Dacă viaţa este o cupă cu vişine, ce caut eu în prăpastie?]. Printre povestirile din această carte se găseşte una cu titlul „Când a devenit mama fiică şi fiica mamă?" Erma spune că mama ei a fost întotdeauna o femeie puternică, independentă şi sigură pe ea. Ea a încercat să o copieze pe femeia care i-a dat viaţă. Dar în ultimii ani mama a început să se schimbe şi să devină copilăroasă.
Erma a observat schimbarea pe când se aflau într-o zi în maşină. Erma conducea şi mama ei stătea în dreapta ei. A apărut o situaţie periculoasă şi Erma a apăsat repede pe frâne. Instinctiv, a întins mâna ca să o ferească pe mama ei să se lovească de parbriz. Când pericolul a trecut, cele două femei s-au privit îndelung. Amândouă şi-au dat seama că ceva s-a" schimbat în relaţiile dintre ele... pentru că, în trecut, mama o proteja pe Erma.
Apoi a urmat sărbătoarea Recunoştinţei şi Erma a pregătit curcanul şi a servit-o pe mama ei la masă. Era evident că mama devine fiică, iar fiica devine mamă. Pe măsura trecerii timpului, schimbarea era tot mai

vizibilă. Când se aflau la cumpărături, Erma era cea care exclama: „Ce bine arăţi în rochia aceasta!" sau îi spunea mamei: „Ai grijă să nu uiţi să te îmbraci mai gros ca să nu răceşti". în mintea fetei încă mai răsunau sfaturile de odinioară a mamei: „încheie-te la haină, Erma. Poartă pantofi de iarnă, vezi să-ţi fie tot timpul cald. Ai grijă de tine."
Doamna Bombeck a înţeles noul rolul pe care trebuia să îl îndeplinească, dar a ezitat să şi-1 asume. Nu voia să vadă cum această femeie puternică şi nobilă devine tot mai dependentă şi nesigură ca un copil. Totuşi nu s-a împotrivit scurgerii inexorabile a timpului. Trebuia să o culce seara, să o ajute să meargă la baie şi să aibă grijă de cele mai multe dintre nevoile ei fizice. Când Erma a fost la grădiniţă, a făcut o „mână" care decora şi acum peretele bucătăriei. După patruzeci de ani, mama a fost trimisă la întâlnirile unui grup de bătrâni unde a făcut un macrameu ce se află acum pe peretele familiei Bombeck.
Pe măsura ce senilitatea mamei ei creştea, se intensificau şi frustrările fiicei. Erma a spus o dată: „Mamă, te rog nu mai spune că l-ai văzut pe tata aseară. Ştii bine că nu mai este printre noi de zece ani." Dar mama nu i-a putut îndeplini dorinţa pentru că nu mai era stăpână pe mintea ei. Acesta a fost ultimul pas pe calea transformării mamei în fiică şi a fiicei în mamă.

Nu la mult timp după aceste lucruri, Erma se afla în maşină cu fiica ei. Ta un moment dat, coloana de maşini a trebuit să frâneze şi, instinctiv, fiica ei a întins mâna să o ferească pe Erma ca să nu se lovească de parbriz. S-au uitat câteva clipe una la cealaltă şi Erma a spus: „Oh, Doamne! Ce repede!"[8]
într-adevăr, cât de repede! Una dintre cele mai triste experienţe prin care am trecut în al patrulea deceniu din existenţa mea a fost să privesc cum mama mea îmi devine f ică şi cum ea începea să mă privească ca pe tatăl ei. A avut boala Parkinson şi a parcurs procesul lent al dependenţei de alţii şi în final a murit. In ultimele ei zile a fost ca un copil, aşa cum eu nu mi-am închipuit că se va putea întâmpla vreodată.

FII PREGĂTIT PENTRU SCHIMBAREA INEVITABILĂ

De ce am vorbit despre acest subiect cu voi, care sunteţi tineri şi ai căror părinţi se află în floarea vârstei? Pentru că aşa veţi înţelege mai uşor adevărul că puterea pe care o au acum părinţii voştri este temporară.

Ea vă va reveni vouă. Chiar următorii cinci ani vor aduce schimbări remarcabile.
înainte ca tu să îţi dai seama, soseşte timpul ca ei să părăsească această lume, dacă se respectă legea probabilităţilor. Apoi vei rămâne să trăieşti fără ei. Chiar dacă nu îţi vine să crezi, într-o zi vei deveni tu însuţi „fiica" sau „fiul" copiilor tăi, iar ei vor deveni „părinţii" tăi.
Daţi-mi voie să mă adresez foarte sincer vouă, celor care sunteţi cei mai supăraţi pe părinţii voştri. Dat fiind faptul că viaţa este scurtă şi că relaţiile umane sunt temporare, găsiţi în inimile voastre puterea de a-i ierta? Poate că experienţa mea personală vă va fi de folos. Mama mea a închis ochii pentru totdeauna în 26 iunie 1988 şi a plecat acasă la Domnul. Ea a fost o femeie plină de viaţă şi foarte influentă în viaţa fiecărui membru al familiei noastre. Cu doar câţiva ani în urmă nici nu îmi imaginam viaţa fără ea. Dar timpul a trecut atât de repede şi, înainte ca să ne dăm seama, a ajuns bătrână, bolnavă şi neputincioasă. Aceasta este experienţa umană. într-un timp foarte scurt, viaţa noastră a zburat, aşa cum spunea şi regele David: „Tocul care o cuprindea n-o mai cunoaşte."
în timpul înmormântării mamei mele am fost inundat de amintiri şi de un profund sentiment că am pierdut ceva preţios. Dar nu am avut regrete, remuşcări sau sentimente de vinovăţie. Nu am spus cuvinte care să o fi jignit şi pe care aş fi dorit să nu le fi spus niciodată. Nu am avut nici o ceartă, nici un conflict de durată care să fi rămas nerezolvat între părinţii mei şi mine.
*fntf_0 ^ y^*
De ce nu? Am fost un fiu perfect, născut într-o familie de părinţi perfecţi? *dCVBÎll IU VtlSUţl*
Bineînţeles că nu. Dar îmi amintesc că în *-ftirn" Kflil ~fivf"*
1962, pe când aveam douăzeci şi şase de *..r*
ani şi eram căsătorit de doi ani cu *COptliOf tăi, VXY CI*
Shirley, i-am spus soţiei mele: „Părinţii *„„„* rfpypni*
noştri nu vor fi întotdeauna cu noi. Văd
acum cât de incredibil de scurtă este *„păflîlţll tCLî.* viaţa umană şi că într-o zi ei ne vor fi

---

luaţi. *Trebuie* să ne amintim acest lucru în fiecare zi. Aş vrea să ne purtăm cu părinţii noştri astfel încât să *nu* regretăm nimic atunci când ei nu vor mai fi. Aceasta cred că doreşte Dumnezeu de la noi."
Vreau să îi sfătuiesc din nou pe cei care au nevoie să nu neglijeze acest timp atât de scurt şi de bun. Pe părinţi nu îi veţi avea întotdeauna cu voi. Vă rog să vă gândiţi la ceea ce am scris şi aveţi grijă să nu creaţi amintiri neplăcute care vor atârna greu atunci, pentru că toate lucrurile se scriu în cărţile lui Dumnezeu. Nu merită să plăteşti acest preţ pentru nici un conflict.
închei această secţiune cu o povestire foarte sugestivă de Sue Kidd care scoate în evidenţă acest adevăr. Sper să o citeşti cu atenţie. Ea are un mesaj pentru fiecare.

NU LĂSA SĂ SE **TERMINE AŞA**

Spitalul era nefiresc de liniştit în acea seară cenuşie de ianuarie, dar era liniştea dinaintea furtunii. Mă aflam la etajul şapte în camera asistentelor şi priveam la ceas. Era ora 21:00.
Mi-am pus un stetoscop în jurul gâtului şi am pornit spre salonul 712, ultimul de pe hol. Salonul 712 avea un pacient nou, domnul Williams. Era singur. Un om care păstra o tăcere ciudată în legătură cu familia lui.
în timp ce intram în salon, domnul Williams a privit plin de speranţă spre uşă, dar, când a văzut că eram doar eu, asistenta, a lăsat privirile în jos. I-am pus stetoscopul pe piept şi am ascultat. Bătăile inimii erau puternice, rare şi regulate. Era exact ceea ce voiam să aud. Aproape că nu mai existau simp-tome că în urmă cu câteva ore suferise un uşor atac de inimă.
Şi-a ridicat ochii de pe patul său alb. „Soră, nu aţi vrea..." Nu a mai continuat şi lacrimile au început să îi curgă pe obraz. A mai privit încă o dată la mine vrând să îmi spună ceva, dar a renunţat.
I-am atins mâna şi am aşteptat.
Şi-a şters o lacrimă. „Nu aţi vrea să o chemaţi pe fiica mea?" Spuneţi-i că am avut un infarct. Unul uşor. Eu locuiesc singur şi ea este singura mea rudă."
Am reglat cantitatea de oxigen pe care o primea prin masca

nazală la opt litri pe minut. „Desigur că o voi chema", i-am spus privindu-l atent direct în faţă.
S-a prins cu mâinile de cearceafuri şi s-a ridicat. Pe faţa lui se citea graba: „Vreţi să o chemaţi chiar acum, cât de repede puteţi?" Respira foarte repede acum, prea repede.
„O voi chema imediat", i-am răspuns mângâindu-l uşor pe umăr.
Am ieşit şi am stins lumina. A închis ochii, ochi care străluceau cu un albastru intens pe faţa lui de bărbat de cincizeci de ani. Salonul 712 era acum acoperit de întuneric. Sclipea doar o luminiţă sub chiuvetă şi aerul curgea prin tuburile de deasupra capului său. Am ezitat să ies şi am păşit încet prin întunericul camerei spre fereastră. Geamurile erau reci. Mai jos o ceaţă umedă acoperea curtea spitalului.

„Soră, m-a strigat el din nou, îmi puteţi aduce o hârtie şi un creion?"
M-am scotocit prin buzunare şi am găsit o bucată de hârtie şi un creion. Le-am pus pe noptiera de lângă pat.
M-am retras în camera asistentelor şi m-am aşezat pe scaunul de lângă telefon. Fiica domnului Williams era trecută pe fişa lui ca fiind cea mai apropiată rudă. I-am aflat numărul de la informaţii şi am sunat-o. Mi-a răspuns cu o voce blândă.
„Domnişoară Janie, mă numesc Sue Kidd şi sunt asistentă la spital. Vă sun în legătură cu tatăl dumneavoastră. A fost adus la spital după un infarct uşor pe care l-a suferit."
„Nu, a strigat ea, sper că nu moare?"
„Starea pacientului este stabilă deocamdată", i-am răspuns încercând să par convingătoare.
A urmat un moment de tăcere. Mi-am muşcat buza.
„Nu-l lăsaţi să moară," mi-a spus ea. Vocea ei era atât de rugătoare încât au început să îmi tremure mâinile.
„Are parte de cea mai bună îngrijire", i-am răspuns.
„Nu ştiţi un lucru, a continuat ea. Eu şi tata nu vorbim cam de un an. în ziua când am împlinit 21 de ani ne-am certat cumplit datorită prietenului meu. Am fugit de acasă şi nu m-am mai întors. în tot acest timp am vrut să îi cer iertare. Ultimele cuvinte pe care i le-am spus au fost: « Te urăsc. »"

Vocea i-a slăbit şi am auzit cum plânge. Am ascultat-o cu lacrimi fierbinţi pe obraji. Un tată şi o fiică, atât de departe unul de celălalt. Apoi m-am gândit la tatăl meu care se afla la mulţi kilometri distanţă. Trecuse mult timp de când nu i-am mai spus: „Te iubesc".
In timp ce Janie se lupta cu lacrimile ei, am spus încet o rugăciune: „Doamne, lasă-o pe această fiică să găsească iertarea."
„Vin acum. în treizeci de minute sunt la spital", a spus şi am auzit cum a pus jos receptorul.
Am încercat să îmi fac de lucru cu dosarele aflate pe birou, dar nu mă puteam concentra. Salonul 712. Ştiam că trebuie să mă duc din nou la salonul 712. Aproape că am alergat pe culoar. Am deschis uşa.
Inima domnului Williams încetase să mai bată. Cu viteza luminii, m-am aplecat asupra gurii lui şi i-am făcut respiraţie artificială. Apoi l-am apăsat cu mâinile pe piept. Unu, doi, trei. Am încercat să număr. La cincisprezece m-am oprit şi i-am suflat din nou aer cât am putut de tare. Oare va trăi? L-am apăsat din nou şi i-am făcut încă o dată respiraţie gură la gură. Apoi încă o dată. Nu se putea să moară!
„Oh, Doamne, m-am rugat, fiica lui este pe drum. Nu lăsa să se termine aşa."
Uşa s-a deschis violent şi au năvălit în salon doctori şi asistente cu echipamentul de intervenţie în caz de urgenţă. Un doctor a preluat sarcina apăsărilor repetate ale pieptului. I s-a introdus un tub prin gură ca să poată respira. Asistentele i-au dat injecţii. Am conectat aparatul care monitorizează activitatea inimii. Nimic. Nici o bătaie. Inima mea bătea însă nebuneşte. „Doamne, nu lăsa să se termine aşa. Nu cu amărăciune şi ură. Fiica lui vine. Lasă-o să găsească pacea."
„Dă-te înapoi, a strigat un doctor. I-am întins paletele pentru electroşocuri. Le-a pus pe pieptul domnului Williams. Am încercat de mai multe ori. Dar nimic. Nici o reacţie. Domnul Williams era mort.
O asistentă a întrerupt oxigenul. Aerul s-a oprit. Unul după altul, trişti şi tăcuţi, toţi au ieşit din salon.

Cum s-a putut întâmpla? Cum? Stăteam năucită lângă patul lui. Un vânt rece a lovit geamul şi a aruncat zăpadă pe sticlă. Afară totul era întunecos şi rece. Cum voi da ochii cu fata lui?
Când am ieşit din salon am văzut-o rezemată de perete. Un doctor care fusese în salon era lângă ea. Vorbea cu ea ţinând-o de cot. Apoi a plecat lăsând-o lipită de perete.
Pe faţa ei se citea durerea. în ochii ei se vedea o suferinţă imensă. Ştia. Doctorul îi spusese că tatăl ei nu mai era.
Am luat-o de mână şi am dus-o în camera asistentelor. Stătea cu privirile aţintite pe un calendar, cu faţa ca de sticlă, îţi era frică să o priveşti ca să nu se spargă.
„Janie, îmi pare atât de rău", i-am spus eu, dar cuvintele au sunat foarte nepotrivit.
„Niciodată nu l-am urât, să ştii că nu l-am urât", mi-a spus ea.
Doamne, te rog ajut-o, m-am rugat.
Deodată m-a privit şi mi-a spus: „Vreau să-l văd."
Primul meu gând a fost: *De ce vrea să sufere şi mai mult? Dacă îl vede va fi şi mai rău.* Dar m-am ridicat şi am îmbrăţişat-o cu o mână. Am mers încet până la salonul 712. La uşă am strâns-o de mână, sperând să-şi schimbe intenţia. A deschis uşa. Ne-am îndreptat spre pat cu paşi mici şi la unison. Janie s-a aplecat şi şi-a îngropat faţa în cearceafuri.
Am încercat să nu privesc la ea în timpul acestei triste despărţiri. M-am rezemat de noptieră şi mâna a atins o bucată de hârtie. Am luat-o şi am citit-o.
Draga mea Janie,
Te iert. Te rog ca şi tu să mă ierţi pe mine. Ştiu că mă
iubeşti. Şi eu te iubesc.
Tăticu
Mâna îmi tremura în timp ce i-am întins lui Janie bileţelul. L-a citit imediat. Apoi l-a recitit. Faţa ei schimonosită de durere s-a înseninat. Ochii ei au început să se umple de pace. A sărutat bucăţica de hârtie şi a strâns-o la piept.
„îţi mulţumesc, Doamne", am şoptit eu privind pe fereastră.

Câteva stele de cristal au reuşit să străpungă întunecimea nopţii. Un fulg de nea a lovit geamul şi s-a topit, pierzându-se pentru totdeauna.
Viaţa pare la fel de fragilă ca acel fulg de nea de pe geamul spitalului. Dar, mulţumită lui Dumnezeu, relaţiile umane, la fel de vulnerabile ca şi fulgul de nea, pot fi restaurate, dar nu este nici un moment de pierdut.
Am ieşit tiptil din salon şi am fugit la telefon. L-am sunat pe tatăl meu. l-am spus doar „Te iubesc."[)]

ÎNTREBĂRI DE PE MARGINEA PRĂPASTIEI

1. Tatăl meu trece printr-o serioasă criză a vârstei mijlocii, sau cel puţin aşa spune mama. îmi puteţi explica de ce se **poartă atât de ciudat la această vârstă?**

Voi prezenta aspectele tipice ale crizei vârstei mijlocii, deşi fiecare om este unic şi fiecare caz este diferit. Vârsta la care un bărbat trece prin această criză este în general de patruzeci de ani, dar ea poate avea loc sau mai devreme sau mai târziu. A muncit mult până acum şi s-a cam plictisit de munca lui. El ştie foarte bine că nu îşi poate permite să îşi părăsească serviciul şi nici să accepte unul mai slab plătit. Prea mulţi oameni depind de el, nu numai soţia lui şi copiii lui adolescenţi, dar şi părinţii lui care sunt deja bătrâni. Căsătoria nu i-a fost prea atractivă în ultimii ani şi simte că ar vrea să o întrerupă.
O altă influenţă importantă exercitată asupra acestui bărbat este vârsta sa. Pentru prima dată îşi dă seama că nisipul din clepsidra vieţii lui se scurge destul de repede. îşi dă seama că cei mai buni ani probabil au trecut deja şi îl aşteaptă, mai curând decât şi-a imaginat, bătrâneţea. începe să intre în panică. *Prins în capcană* este probabil expresia care îl caracterizează cel mai bine. Viaţa trece repede şi el este prins în cursa unei existenţe monotone, fără să întrevadă vreo ieşire.
Exact în acest moment critic apare în viaţa lui o femeie tânără, atrăgătoare. Probabil că este divorţată, se simte singură şi are propriile ei nevoi. Ea îşi dă seama de starea lui de neliniște și o găsește ademenitoare. El este flatat de atenţia pe care i-o acordă ea. Se simte tânăr şi viril

când este în compania ei şi începe să se gândească la lucruri care nu trebuie acceptate. *Poate, doar poate...* O întreagă lume nouă, plină de pofte, de libertate şi de posibilitatea unei evadări îl cheamă.
Am avut ocazia să consiliez un astfel de bărbat care şi-a părăsit soţia şi cei patru copii, precum şi un serviciu foarte bun. Când l-am întrebat de ce a făcut-o mi-a spus: „Toată viaţa de până acum am dăruit-o altora şi, sincer vorbind, distracţiile mă atrag."
Această prezentare a crizei vârstei mijlocii este făcută din perspectiva umană, dar nu vreau să mă înţelegi greşit. Comportarea acestui bărbat nu este justificată şi, de fapt, ea aduce un dezastru în viaţa tuturor. El îşi răneşte copiii, îi zdrobeşte inima soţiei sale şi, de obicei, îşi distruge şi propria viaţă. Deoarece Dumnezeu nu tolerează păcatul, în mod frecvent aceşti bărbaţi renunţă şi la credinţa lor şi viaţa lor ia un alt curs. Ei tocmai au făcut cea mai mare greşeală a vieţii lor, deşi poate încă nu îşi dau seama.
Sper că tatăl tău nu va apuca pe acest drum greşit. Tu şi restul familiei trebuie să vă rugaţi pentru ca ochii lui să se deschidă înainte de a fi prea târziu. Iar mama ta ar trebui să citească acum capitolul *Dragostea trebuie să fie puternică.*

2. **Prietena mea are şaisprezece ani şi are o fire foarte rebelă. Anul acesta s-a supărat atât de tare pe părinţii ei încât a fugit de acasă. Am primit o scrisoare de la ea. Trăieşte pe stradă, în Hollywood. Spune că o duce bine, dar eu sunt sigură că ar prefera să se întoarcă acasă. Nu ştiu unde să îi scriu sau dacă ar trebui să încerc să o împac cu părinţii ei. Ei sunt oameni foarte drăguţi.**

Probabil că prietena ta nu îşi dă seama de riscurile enorme pe care şi le asumă. Am citit nu demult un reportaj despre cât de periculos este acest mod de viaţă. Se afirmă că 62 % dintre fetele minore care trăiesc pe stradă nu ating vârsta de optsprezece ani.[10] Este tragic, nu-i aşa? Fie sunt omorâte, fie se sinucid, fie mor din cauza unor boli sau a unei supradoze de drog. Aş vrea ca fiecare adolescent, mai ales fiecare adolescentă să ştie care sunt pericolele acestui mod de viaţă. Este mult mai bine să stai acasă şi să încerci să îţi rezolvi problemele decât să te expui ororilor unei morţi premature.

3. Aţi vorbit despre muzică şi despre influenţa ei asupra generaţiei mele. Pentru mine muzica a creat o problemă de altă natură. Nu mai auzeam bine cu o ureche şi m-am dus la doctor să aflu care este cauza. M-a supus mai multor teste şi apoi mi-a spus că mi-am distrus auzul pentru că am ascultat muzică la un volum prea mare, mai ales atunci când am ascultat la un casetofon cu căşti. Eu am ascultat muzică la căşti încă de când eram preşcolar, dar nimeni nu mi-a spus că acest lucru poate fi periculos. Ce părere aveţi dumneavoastră?

Ai aflat prea târziu ceea ce ar fi trebuit să ţi se spună cu mult timp înainte. Sistemul nostru auditiv este un aparat mecanic care depinde de trei oase mici din urechea mijlocie. Aceste componente fragile contribuie la transmiterea vibraţiilor la timpan unde sunt percepute ca sunete. Ca orice aparat mecanic, şi acesta se poate uza. De aceea oamenii care trăiesc într-un mediu cu zgomote intense, inclusiv cei care ascultă la volum mare muzică în căşti, ţin continuu în mişcare aceste componente atât de delicate, ceea ce duce la scăderea progresivă a auzului.
A fost efectuat un studiu printre locuitorii unui sat liniştit din pădurile junglei amazoniene. Cele mai mari zgomote pe care le auzeau aceşti locuitori erau ţipetele de papagal şi gălăgia făcută de copii în jocurile lor. De aceea nu este surprinzător faptul că auzul lor rămânea perfect până la adânci bătrâneţe. Virtual, nu existau surzi în acel sat.
Prin contrast, oamenii care trăiesc în civilizaţia modernă sunt supuşi permanent poluării fonice. Motociclete, camioane, televizoare şi maşini de forţă le asaltează permanent urechile. Cei mai expuşi sunt tinerii datorită muzicii. Participarea la un concert Rol ling Stones este tot una cu expunerea directă la zgomotele unui avion care decolează sau ale unui camion de mare tonaj care merge în plină viteză.
Cântăreţul Pete Townsend, conducătorul legendarului grup rock The Who este aproape complet surd de o ureche pentru că a cântat ani de zile lângă staţii de amplificare uriaşe. El i-a avertizat pe cei cărora le place să asculte muzica tare. într-o zi, oamenii vor regreta că şi-au supus urechea la atâtea zgomote. Nu avem decât un corp şi trebuie să-l ajutăm ca să ne fie de folos toată viaţa.
Un om de nouăzeci de ani a spus nu demult: „Dacă aş fi ştiut că voi trăi atât de mult, aş fi avut mai multă grijă de mine."

4. Le-aţi permite, în anumite împrejurări, copiilor dumneavoastră să aducă un prieten de sex opus să locuiască în casa dumneavoastră?

Nu. Aceasta ar însemna să îl dezonorez pe Dumnezeu şi ar reprezenta o încălcare a principiilor morale pe care Shirley şi cu mine ne-am clădit viaţa. Fac multe pentru copiii mei, dar acest lucru nu pot să-1 fac.

EMOŢIILE: PRIETENI SAU DUŞMANI?

CAPITOLUL 10

n toamna anului 1969, un om sălbatic pe nume Charles Manşon şi mai tinerii lui urmaşi, cunoscuţi sub numele de „Familia",

au fost autorii
mai multor atacuri sângeroase în Los Angeles. Au ucis-o pe
actriţa Sharon Tate, gravidă în luna a noua, şi pe alţi patru
sau cinci oameni nevinovaţi. După câteva nopţi, au năvălit
în casa lui Leno şi Rosemary LaBianca şi i-au măcelărit
cu sânge rece.
Milioanele de locuitori din zonă, citind despre aceste orori, au fost paralizaţi de frică. Vecinii se întrebau cine urmează. Mama mea era convinsă că ea era candidatul cu cele mai mari şanse.
Aşa s-a şi întâmplat. Mama şi cu tata s-au confruntat cu intrusul într-o noapte, în timp ce se aflau în pat. Au auzit un zgomot destul de tare venind din cealaltă parte a casei. „Ai auzit?" a şoptit mama.
„Da, nu mai vorbi, să vedem dacă se mai aude", a răspuns tata. Stăteau în pat pe întuneric privind la tavan, răsuflând precipitat şi zgomotul s-a auzit din nou, ca o confirmare că nu s-au înşelat. Cineva era în casă. Au sărit amândoi în picioare şi s-au dus spre uşa dormitorului, care era închisă. In acea situaţie de criză au ieşit la iveală diferenţele dintre ei. Mama era înclinată să ţină uşa închisă ca să-l ţină pe impostor afară din casă. De aceea şi-a proptit piciorul de uşă şi s-a rezemat de ea. Tata era de altă părere. El voia să se înfrunte faţă în faţă cu atacatorul. A căutat prin întuneric mânerul, dar a întâmpinat rezistenţa mamei mele.

Tata a presupus că cineva ţine uşa de dincolo, iar mama a crezut că ucigaşul încearcă să împingă uşa. Părinţii mei s-au luptat astfel în întuneric crezând că au de a face cu un asasin periculos. Mama a intrat în panică şi a fugit la fereastră ca să strige după ajutor. In timp ce trăgea aerul în piept ca să poată striga atât de tare încât să audă tot Los Angelesul, a văzut o lumină în spatele ei. Intorcându-se, 1-a văzut pe tata plecând în cealaltă parte a casei în căutarea atacatorului. Tata a putut deschide uşa după ce mama nu a mai împins-o. După cum şi-au dat seama, nici un intrus nu a pătruns în casă. Zgomotele au rămas neidentificate, iar Charles Manşon a fost prins curând de poliţie şi condamnat la închisoare pe viaţă.

EMOŢIILE TE POT ÎNŞELA

Această povestire arată modul în care emoţiile ne pot înşela uneori. Ele sunt minciuni evidente care adeseori confirmă cele mai mari spaime ale noastre dacă nu avem alte dovezi. Chiar oamenii tineri şi puternici pot fi înşelaţi de emoţii instabile. Prietenul meu Steve Smith este de acord. A obţinut Steaua de Bronz pentru curajul său în războiul din Vietnam, dar nu vrea să îşi amintească de prima lui noapte de pe front. Compania lui nu primise încă botezul focului şi soldaţii nu se simţeau în largul lor. Săpau tranşee pe un deal şi priveau nervos cum dispare soarele dincolo de orizont. Pe la miezul nopţii, inamicul a atacat, setos de răzbunare. Tunurile au început să scuipe foc dintr-o parte a dealului şi nu peste mult timp soldaţii trăgeau cu frenezie şi aruncau la întâmplare gre-_____ nade în întuneric.
Bătălia a durat toată noaptea şi se părea *CflidT flătnenii* c^ v'ctor"i^a 'e aparţine. In sfârşit, mult aşteptatul soare şi-a făcut apariţia şi a
tlîiefl Şl pUtCfflCl început numărarea morţilor, dar nici un
<i *r- & r,< r* duşman răpus nu se afla în perimetrul
pot fi înşelaţi de . , , . n^F , . . • , ■
L J > > dealului. De fapt, inamicul nici nu a ata-
emotU inStă6i[e. cat- Prezenţa lui a fost doar în imaginaţia soldaţilor obsedaţi de război. S-au luptat _____cu noaptea — şi au câştigat!
James Dobson 171
Ce îi determină pe oamenii normali, inteligenţi, să acţioneze fără nici o logică atunci când cred că sunt ameninţaţi de pericole? De ce ne „spargem în bucăţi" cei mai mulţi dintre noi atunci când lucrurile nu ne merg bine? Tendinţa de a intra în panică se datorează funcţionării greşite a sistemului cunoscut sub numele mecanismului „luptă-sau-fugi". Este un proces neurochimic care are scopul să ne pregătească atunci când suntem confruntaţi cu o criză iminentă. Când suntem speriaţi sau ne aflăm în condiţii de stres, în organismul nostru se eliberează adrenalina şi alţi hormoni care au funcţia de a pune corpul în stare de alarmă. Tensiunea creşte, devenim mai puternici şi mai atenţi, pupilele ni se dilată ca să poată primi mai multă lumină etc.
Acest mecanism ne este de mare folos atunci când funcţionează normal, dar, atunci când este dereglat, un individ se poate purta foarte ciudat. Această stare se numeşte surescitare, dar mai poate fi numită şi „isterie". Ea poate afecta, simultan, un mare număr de oameni.
în anul 1973 elevii unui liceu din Alabama au fost cuprinşi de o boală stranie. In mai puţin de trei ore, mai mult de o sută de elevi şi profesori au fost cuprinşi de mâncărimi, leşin, dureri de stomac, furnicături în degete şi alte simptome. Şaptezeci dintre ei au fost duşi de urgenţă la un spital din apropiere. Responsabilii ministerului sănătăţii s-au grăbit să analizeze ciudata epidemie. S-au gândit la otrăviri, infecţii sau alergii care să explice boala. Au studiat rapoartele răspândirii insecticidelor pe terenurile din apropierea şcolii şi cele referitoare la furturile de substanţe chimice. Au răsturnat cerul şi pământul în eforturile lor de a găsi cauza bolii.
Epidemiologul Dr. Frederick Wolf a declarat după toate aceste cercetări intense că nu s-a descoperit absolut nimic care să explice ciudata boală. „Am verificat tot ce se putea verifica", a afirmat o oficialitate a ministerului sănătăţii.

O BOALĂ CIUDATĂ... SIMPTOME MULTE

Care a fost cauza simptomelor care i-a afectat pe atât de mulţi oameni în acelaşi timp? Cercetătorii au ajuns la concluzia că boala a fost cauzată pur şi simplu de isterie. Elevii şi profesorii au fost victimele propriei lor imaginaţii, care i-a determinat să creadă că erau bolnavi, când, în realitate, nu erau bolnavi. Acesta este un fenomen foarte comun.[1]

Eu sunt preocupat nu numai de isterie şi de alte forme de teamă iraţională, ci şi de faptul că problema o constituie chiar emoţiile. In cele mai multe cazuri ele nu sunt demne de crezare. Nu neg importanţa sentimentelor în viaţa noastră. De fapt cei care s-au izolat atât de mult încât nu mai simt nimic nu sunt oameni sănătoşi.

în anul 1993 a fost produs filmul *Shadowlands,* despre scriitorul C.S. Lewis care a iubit o femeie ce a murit prematur. Moartea ei a fost deosebit de dureroasă pentru el, iar aceasta l-a determinat să se întrebe dacă a fost bine că a iubit-o atât de mult.

In ultima scenă a filmului el spune că avem două opţiuni în viată. Să iubim şi să ne preocupăm de soarta altor oameni, ceea ce ne va face vulnerabili faţă de bolile, moartea sau respingerea lor. Sau putem să ne protejăm pe noi înşine refuzand să iubim. Lewis a ajuns la concluzia că este mai bine să iubeşti şi să suferi decât să treci prin viaţă izolat, imun şi singur. Sunt întru totul de acord.

De aceea nu recomand nimănui să înalţe ziduri care să îl protejeze de durere. Totuşi trebuie să înţelegem că emoţiile sunt instabile şi, uneori, tiranice. Nu trebuie să le permitem să ne domine. Acest principiu a fost înţeles cu multe sute de ani în urmă, dar în revoluţionarii ani şaizeci atitudinea s-a schimbat, mai ales în cazul tinerilor. Unul din sloganurile la modă atunci era: „Dacă îţi place, fă-o." Aceste cuvinte spun totul. Ele înseamnă că emoţiile capricioase trebuie să aibă prioritate faţă de alte consideraţii, inclusiv nevoile copiilor, principiul binelui şi răului, faţă de obiectivele pe termen lung, pericolele potenţiale şi bunul simţ. „Nu gândi, urmează-ţi inima" era atitudinea dominantă.

Este un sfat nociv care i-a ruinat pe mulţi oameni naivi. Comportarea noastră are consecinţe, iar comportarea stupidă are deseori consecinţe grave. Dacă urmezi orbeşte impulsurile emoţiilor, în loc să le controlezi prin voinţa şi intelectul tău, te arunci singur în mijlocul furtunilor vieţii.

Am scris o carte cu titlul *Emotions: Con You Trust Thern?* [Emoţiile: Poţi avea încredere în ele?] Mi-au fost necesare două sute de pagini ca

să spun că răspunsul este: „Nu!" Emoţiile nu sunt obiective, ci au preferinţele lor şi sunt nedemne de încredere şi capricioase. Ele mint la fel de des cât spun adevărul. Ele sunt manipulate de către hormoni, mai ales în anii adolescenţei, şi, de dimineaţa, când suntem odihniţi, şi până seara, când suntem obosiţi, se schimbă de mai multe ori.

Unul din semnele maturităţii emoţionale este capacitatea (şi dorinţa) de a domina emoţiile efemere şi de a controla comportamentul prin raţiune. Această capacitate te ajută să rămâi pe loc atunci când ai vrea să fugi, să îţi ţii gura atunci când ai vrea să strigi, să economiseşti atunci când ai vrea să cheltuieşti, să rămâi credincios partenerului tău când ai vrea să flirtezi cu altcineva şi să pui bunăstarea altora mai presus de bunăstarea ta. Când eşti controlat de emoţii nu poţi face aceste lucruri.

TREBUIE SĂ NE STĂPÂNIM EMOŢIILE

Scriptura ne învaţă să ne controlăm emoţiile şi să le facem să danseze după cum cântăm noi sau cel puţin ceva asemănător. In 2 Corinteni, 10:5, citim: „Orice gând îl facem rob ascultării de Cristos." Este clar, nu-i aşa? De asemenea citim în Galateni, 5:22: „Roadă Duhului, dimpotrivă, este: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioşia, blândeţea, înfrânarea poftelor." Aceste trăsături de caracter sunt numite „roadă Duhului" şi ele încep cu ultima prezentată, înfrânarea.

Trebuie de asemenea să înţelegem cum ne influenţează emoţiile şi cum operează ele. In primul rând, este util să ştim că ele au o natură ciclică. Aparatul nostru mintal are o anume ritmicitate. Nu ai observat din propria experienţă cum momentele bune sunt urmate de altele rele, urmate la rândul lor de cele bune. Motivul este existenţa unei fluctuaţii regulate, aproape ca o sinusoidă (vezi figura de mai jos), care ne aduce de pe un vârf al entuziasmului într-o vale a tristeţii. In cazul femeilor acest model urmează în general ciclul menstrual. în cazul bărbaţilor

cauzele se găsesc mai ales în mediul înconjurător. Oricum, fluctuaţiile există la amândouă sexele.

Pe lângă faptul că emoţiile au o natură ciclică, fiecare om are propriul „ciclu" al emoţiilor. Cu alte cuvinte, cât se înalţă, atât coboară. Dacă tragem o linie prin mijlocul sinusoidei care reprezintă centrul emoţional (nici sus, nici jos), distanţa personală până sus în vârf este aceeaşi cu cea până jos în vale.

Voi explica ceea ce am spus referindu-mă la temperamentele care reprezintă cele două extreme. Tipul 1 (vezi figura) nu se prea entuziasmează de nimic. Sunt oameni stabili, nu se bucură prea gălăgios şi nu râd niciodată în hohote. Veştile bune sunt primite aproape la fel ca şi cele rele.

De asemenea, ei nu devin nici prea trişti. Sunt oameni cam monotoni, dar sunt cel puţin consecvenţi. Poţi fi sigur că sunt la fel ieri, astăzi şi mâine. Dacă soţul vine acasă şi îi spune soţiei sale, care este de tipul 1, că vor merge în concediu la Paris sau în Hawai, ea probabil va zâmbi şi va spune: „Bine." Nici un lucru nou cumpărat nu o va entuziasma mai tare. Aşa este ea.

Ciclul ei emoţional este prezentat mai jos:

Prin contrast, oamenii de tipul 2 (vezi figura) sunt diferiţi. Salturile lor emoţionale îi duc din înălţimi ameţitoare în abisuri şi înapoi.

Toţi cunoaştem oameni de acest tip care din când în când manifestă o imensă stare de fericire. Un astfel de om se trezeşte dimineaţa şi se bucură în aşteptarea răsăritului soarelui. Le face cu mâna păsărelelor şi fredonează o melodie toată ziua. Fereşte-te de un astfel de om! îţi garantez că se va prăbuşi după câteva zile şi îşi va epuiza entuziasmul.

Când se întâmplă aşa, va fi disperat. Nimic nu va merge bine, viaţa nu va mai merita să fie trăită, nu va avea prieteni şi tot tabloul vieţii va fi întunecos. Este atât de sentimental încât va plânge în aproape orice ocazie. Este un adevărat yo-yo sentimental. Nu pot explica de ce, dar tipul 2 se va căsători aproape totdeauna cu tipul 1 şi se vor irita toată viaţa unul pe

celălalt.
Soţia mea şi cu mine am fost la un concert simfonic la Berlin în prima noastră călătorie în Europa. In faţa noastră se afla un tânăr care era probabil student la conservator. în prima parte a concertului, el a intrat într-un fel de transă ciudată legănându-se în ritmul muzicii şi aplaudând frenetic. înainte de încheierea primei părţi aproape că şi-a ieşit din minţi de încântare. A strigat „Bravo! Bravo!" şi i-a făcut cu mâna dirijorului.
Dar a doua parte a concertului aproape că 1-a scos din minţi. S-a prăbuşit în scaun, a huiduit orchestra şi şi-a manifestat gălăgios nemulţumirea în ultima oră a concertului. La sfârşit, s-a grăbit să iasă din sală, în ultimele acorduri ale Simfoniei a cincea de Beethoven.
Deşi nu l-am văzut pe acest tânăr nici înainte, nici după concert, este sigur că reprezintă tipul 2 de personalitate. Capacitatea lui de a se extazia în prima parte a concertului se poate transforma într-o supărare la fel de intensă în ultima parte. L-am urmărit cu atenţie şi mi-a plăcut de el, dar nu l-aş dori de cumnat. Poţi fi sigur că *totul* este o mare problemă pentru el.

DACĂ URCI, TREBUIE SĂ ŞI COBORI

Să ne ocupăm acum şi de un alt aspect al caracterului ciclic al emoţiilor. Este important să înţelegi că orice lucru care te urcă pe culmile emoţiilor te va duce, de asemenea, şi în jos şi invers. De exemplu, o formă uşoară de depresie poate apărea după o vacanţă foarte densă în activităţi, după naşterea unui copil, după promovarea la serviciu sau

după o perioadă de odihnă. Cauza este de natură fizică. Moralul ridicat şi buna dispoziţie sunt produse de adrenalină, iar secretarea ei înseamnă consum de energie. După câteva zile în această stare trebuie să urmeze o _____^
cădere. Dacă înţelegi acest mecanism, te
. *ţ-* poţi pregăti pentru momentele ciclului
UTLC6 LUCTU COTe te zkn& moralul îţi va fi scăzut.
urcă pe cufmiCe Acest lucrL1 mi s_a întâmplat mie ?'
r soţiei mele când ne-am cumpărat o casă.
emoţiilor, te va Am aşteptat mai mulţi ani până am găsit
r r o casă pe care ne puteam permite să o
ailCe, ae asemenea, cumpărăm şi am fost foarte fericiţi când
si îîl JOS. am mtrat î'l posesia ei. Câteva zile am
fost foarte entuziasmaţi şi m-am gândit la
natura ciclică a emoţiilor. îmi amintesc că
i-am spus lui Shirley că nu vom putea rămâne prea mult timp în această
stare de bucurie. Trebuia să ne pregătim şi pentru coborâre.
Aşa s-a şi întâmplat. După câteva zile am fost cuprinşi de o uşoară tristeţe. Reacţia noastră nu a fost prea intensă şi probabil că ar fi putut fi numită o „toană". Casa nu ni se mai părea la fel de frumoasă şi am început să ne întrebăm dacă nu am cumpărat-o prea scump. Locuim deja de nouăsprezece ani în această casă şi am îndrăgit-o, dar în acele zile când sinusoida noastră emoţională era sub axă am crezut că făcusem o greşeală că am cumpărat-o.
Stările tale de deprimare vor fi mai uşor de depăşit dacă înţelegi că ele sunt previzibile. Momentele de surescitare *trebuie* să fie urmate de stări de tristeţe. Este vorba de o lege fizică, deci poţi avea încredere în ea. în cazul unui om sănătos şi momentele de tristeţe sunt urmate de momente de entuziasm. Legea acţionează în amândouă direcţiile.
Mai există încă o caracteristică a naturii oscilante a emoţiilor care este utilă mai ales celor care sunt căsătoriţi sau se gândesc la căsătorie. Deoarece dragostea romantică este o emoţie, ea se va conforma aceluiaşi model ciclic pe care l-am prezentat. Probabil că ştii deja că a fi îndrăgostit de cineva este cea mai extraordinară experienţă umană. Cuplul aflat într-o astfel de stare intră într-un fel de extaz care este aproape de nedescris. *Am găsit ce am căutat!* Au găsit partenerul perfect. Vor să fie împreună douăzeci şi patru de ore pe zi. Se plimbă prin ploaie, se sărută şi se iubesc. Trăiască dragostea!

Ceea ce din nefericire multe cupluri îndrăgostite nu ştiu este că acest sentiment îmbătător nu durează NICIODATĂ foarte mult. La fel ca şi în cazul altor dispoziţii şi sentimente temporare, şi această emoţie va coborî de pe culmi în abisuri. Este absolut inevitabil! Deci, dacă pui semnul de egalitate între dragostea adevărată şi acest sentiment, nu vei şti ce să mai crezi când sentimentul dispare. Aceasta este capcana în care cad mulţi tineri şi comit greşeli grave. Sentimentele romantice dintre ei sunt atât de intense încât ei sunt convinşi că vor dura toată viaţa. Apoi... ele dispar, chiar în luna de miere sau după câteva luni.
Nu vreau să spun că un astfel de cuplu nu se mai iubeşte, ci că sentimentul lor romantic nu este dragoste. El uneori anticipează adevărata dragoste. Aceasta este mult mai adâncă şi mai stabilă. Ea se bazează pe o hotărâre de neclintit a voinţei, o dorinţă fermă ca legătura să dureze, aşa cum am spus mai înainte. Când aceste lucruri sunt adevărate într-o relaţie, ea este la fel de sigură şi de previzibilă ca răsăritul soarelui. între timp, sentimentele vor continua să urce şi să coboare în tot timpul căsniciei.
Am încercat să explic natura schimbătoare a emoţiilor unui grup de o sută de cupluri tinere căsătorite. în timpul discuţiilor ce au urmat cineva 1-a întrebat pe un bărbat de ce s-a căsătorit atât de tânăr. Răspunsul lui a fost: „Pentru că nu am ştiut nimic despre linia care şerpuieşte numai atunci când a fost prea târziu." Voi ceilalţi nu aveţi această scuză. Acum ştiţi că sentimentele nu vor asigura continuitatea relaţiei. Ele sunt, desigur, importante, dar trebuie să fie susţinute de voinţă şi de un devotament trainic.

UNDE SE AFLĂ DECI ACELE CULMI?

Acest aspect este atât de important încât vreau să-1 accentuez. Dacă crezi că vei trăi luni sau ani pe culmile sentimentelor, te înşeli. Nu poţi rămâne acolo. Mă îngrijorează acele cupluri tinere naive care „se îndrăgostesc" şi sunt prinse în capcana unei căsătorii încă de la începutul relaţiei lor, înainte ca sinusoida emoţiilor să coboare. Apoi se trezesc într-o dimineaţă fără acel sentiment cald şi trag concluzia că dragostea a murit. în realitate, ea nici nu a existat. S-au lăsat înşelaţi de un vârf

emoţional de pe care nu au coborât încă. Aceasta este concluzia finală: când dragostea este considerată un sentiment, relaţia nu poate fi mai stabilă decât un gând trecător.
Cel mai extraordinar pasaj scris vreodată despre dragoste este capitolul 13 din 1 Corinteni şi el nu pomeneşte sentimentele. El ne spune: „Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate: dragostea nu pizmuieşte; dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie, nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se mânie, nu se gândeşte la rău, nu se bucură de nelegiuire, ci se bucură de adevăr, acoperă totul, crede totul, nădăjduieşte totul, sufere totul" (versetele 4-7). Acest pasaj defineşte dragostea.

*(Dacă Crezi Că **Vei** fie **cufmil}***

Sentimentelor,

trăi luni Sau ani

înainte de a încheia acest capitol cred că mai trebuie să abordez, chiar dacă tangenţial, încă un subiect. Viaţa noastră spirituală se conformează şi ea acestei caracteristici pe care am prezentat-o. Mulţi oameni care se întorc la Dumnezeu cu pocăinţă şi devin urmaşi ai lui Isus Cristos trec după aceasta printr-un fel de „lună de miere" care se asemănă cu experienţa îndrăgostiţilor.
Ei au un sentiment foarte profund de curăţie spirituală şi armonie cu Dumnezeu. Nu este neobişnuit ca aceşti nou-convertiţi să citească din Biblie de mai multe ori pe zi şi nu se gândesc decât la lucruri spirituale. Aceşti oameni se află în pericolul confuziei pentru că, şi în aceste cazuri, sentimentele lor vor fi temporare. Emoţiile nu pot rămâne la intensitate mare, nici chiar pentru cele mai nobile motive.
La fel ca sentimentele romantice, relaţia noastră cu Domnul trece prin etape emoţionale distincte. Prima etapă este cea a împrietenirii, când începem să-L cunoaştem pe Domnul şi să înţelegem Cuvântul Său sfânt. Apoi urmează luna de miere care este nimic mai puţin decât o perioadă de euforie. Urmează perioada stabilă, adâncă şi mai puţin emoţională a vieţii de căsnicie. Această a treia etapă este marcată de un devotament liniştit şi de o creştere în maturitate de-a lungul anilor.

Nou-convertiţii care nu înţeleg cum se modifică emoţiile în timp se descurajează şi ajung la concluzia că au o credinţă inutilă. Este o greşeală tragică. Relaţia lor cu Domnul trebuie să se întemeieze pe Scriptură şi pe afirmaţiile ei, nu pe sentimentele efemere care sunt astăzi calde, iar mâine se răcesc. Te poţi afla la fel de aproape de Domnul când nu simţi nimic ca şi atunci când eşti cuprins de o pasiune spirituală.
Am vorbit mai detaliat despre acest subiect în cartea mea *Emotions: Can You Trust Them?* [Emoţiile: poţi avea încredere în ele?] Ea este relevantă aici pentru că atunci când suntem tineri trebuie să ne cunoaştem pe noi înşine. Sfatul pe care-1 dădea Socrate acum 2.500 de ani fiecărui student era: „Cunoaşte-te pe tine însuţi." Acesta a fost scopul discuţiei noastre.
Capitolul a început printr-o povestire din viaţa mamei mele şi se va termina cu alta. Prin anii treizeci ea frecventa cursurile unui liceu dintr-un oraş mic, care avea o echipă de fotbal foarte slabă. De obicei ea pierdea meciurile importante şi era umilită aproape de fiecare dată de eterna ei rivală de la un liceu din apropiere. Este deci de înţeles motivul pentru care elevii şi părinţii era descurajaţi şi trişti de bătaia pe care o primea echipa lor în fiecare viperi după-amiază. în cele din urmă, un vânzător de maşini din zonă s-a hotărât să rezolve problema. A cerut să vorbească echipei gere. A urmat un discurs dramatic. Omul de afaceri a oferit un Ford nou fiecărui jucător şi antrenorului dacă obţineau victoria în următorul meci împotriva rivalilor lor de totdeauna.

Le poţi OJUI L&jel

f,, ***avroave*** *de*

(Domnul când nu în vestiar după o altă zdrobitoare înfrân-

simţi nimic ca si

atund *când* ***eşti***

CUpriUS ae

Q pasÎune

Spirituata.

Echipa parcă a înnebunit. Au început să strige şi să aclame, să bată din palme şi să se felicite reciproc. în următoarele şapte zile băieţii au mâncat, au băut şi au respirat fotbal. Seara visau la faze din meci. Toată şcoala a fost cuprinsă de extazul şi febra următorului meci. Fiecare jucător se vedea la volanul unei maşini noi pline cu opt sau zece fete drăguţe.

In sfârşit, a venit momentul marelui meci şi echipa s-a adunat în vestiar. Entuziasmul a ajuns la paroxism. Antrenorul le-a dat ultimele indicaţii şi băieţii au năvălit pe gazon gata să-şi devoreze adversarii. S-au aliniat lângă tuşă şi au strigat în cor: „Rah!" Apoi au fugit în teren — şi au suferit încă o înfrângere usturătoare.
Cu toată exuberanţa lor nu au marcat nici un gol. Şapte zile de entuziasm şi elan nu pot compensa lipsa disciplinei, a antrenamentului, a pregătirii minuţioase, a experienţei şi a caracterului. Aceasta este natura emoţiilor. Ele îşi au rostul lor în viaţa omului, dar trebuie întotdeauna controlate de facultăţile superioare ale omului, voinţa şi intelectul. Când nu sunt controlate, ele îşi arată caracterul lor instabil şi chiar puţin nebunesc.
In concluzie, bucură-te de momentele de entuziasm. Urcă pe vârfuri atunci când poţi, dar nu te lăsa captivat în totalitate de vraja momentului. Supune-ţi emoţiile. Iar atunci când trebuie să faci ceea ce este bine, nu-ţi lăsa sentimentele să te ducă la un compromis. Acesta este modul în care putem trăi o viaţă mai fericită, mai plină de realizări şi mai plăcută lui Dumnezeu.

ÎNTREBĂRI DE PE MARGINEA PRĂPASTIEI

1. Am uneori impresia că toată lumea este împotriva mea. Nu ştiu de ce, probabil pentru că nu am avut şansa să ajung cineva.

Când lucrurile merg prost îmi spun: *De ce ai crezut că va fi altfel? întotdeauna se întâmplă aşa.* Gândesc şi alţi oameni la fel?
Da, mulţi oameni au o atitudine similară. Ei, la fel ca şi tine, se cred „victime" sortite doar eşecurilor. Este o reacţie comună, mai ales în cazul oamenilor care au anumite defecte, cărora nu le place cum arată, sau care au fost victimele abuzurilor în copilărie.
Dar problema este şi mai răspândită în ultimii ani. Societatea ne spune că toţi suntem, într-un fel sau altul, victime. Diferite grupuri etnice, femei, copii şi uneori chiar bărbaţi sunt victimele discriminării. Da, discriminarea şi rasismul sunt probleme grave în lumea de astăzi, dar nu contribuim la rezolvarea lor dacă ne considerăm victime ale societăţii.
James Dobson
181
Efectul acestui mod de gândire este dezbinarea societăţii în grupuri care concurează unul cu celălalt, în loc să acţioneze unitar pentru binele comun. Eu numesc această dezbinare a societăţii „blestemul victimizării universale."
Daţi-mi voie să mă adresez foarte sincer acelora care cred că toată lumea este pornită împotriva lor. Ceea ce simţiţi este o formă de ură de sine, care este foarte distructivă şi demoralizantă. Atunci când crezi „Nu pot câştiga", „Ce rost mai are?", te îndrepţi *Atunci CdUa CUZl* spre eşec. Pesimismul se transformă într-o profeţie care se împlineşte singură. Dar nu trebuie să fie aşa.
Să vă spun povestea prietenului meu David Hernandez. Părinţii lui au emigrat ilegal în Statele Unite şi au încercat să înceapă aici o viaţă nouă. Din păcate, luni de zile nu au găsit locuri de muncă şi copiii au răbdat de foame săptămâni de-a rândul. în cele din urmă au fost angajaţi la o fermă din California la recoltatul cartofilor. Trăiau în aer liber şi găteau pe o sobă improvizată. Nu aveau nimic şi şansele lor de a scăpa din ghearele sărăciei erau minime.
în ciuda situaţiei demoralizante în care se aflau, familia Hernandez avea o anume demnitate şi fermitate. Erau creştini şi şi-au învăţat copiii că Dumnezeu îi iubeşte şi că are planuri bune pentru ei. Micuţul David a înţeles acest mesaj al speranţei. Niciodată nu s-a considerat o victimă a societăţii, deşi avea toate motivele să o facă. Familia lui se afla pe ultima treaptă a scării sociale, nici măcar nu avea o casă, dar valoarea lui individuală îşi avea rădăcina în credinţa lui.
David a început să meargă la şcoală şi s-a dovedit un elev strălucit. Când a crescut a obţinut o bursă la o şcoală particulară şi a obţinut din nou rezultate excelente. A terminat colegiul pe unul dintre primele locuri şi a fost admis la Facultatea de Medicină a Universităţii Loma Linda. A obţinut diploma de medic şi s-a specializat în obstetrică şi ginecologie. Apoi, doctorul David Hernandez a ajuns profesor atât la Universitatea Loma Linda cât şi la Universitatea Southern California.
182 VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI
Cine a crezut că acest băieţel mexican care a crescut culegând cartofi va deveni un doctor şi un profesor respectat? Acest lucru nu s-ar fi întâmplat dacă David s-ar fi considerat o victimă neajutorată, pe care viaţa a lăsat-o la periferie. Pentru că a refuzat să adopte o atitudine defensivă, el a *reu?/t* să învingă toate obstacolele care i-au stat înainte.
Dar viaţa 1-a supus pe David şi la alte încercări. într-o zi m-a căutat să îmi spună că avea o gravă boală a ficatului.
Nu avea încă patruzeci de ani şi după câţiva ani a murit de o boală foarte rară.
M-am dus să-1 vizitez la spital cu câteva zile înainte de a se stinge. Cu toate că era foarte slăbit, nu era descurajat şi nu întreba „De ce eu?" Chiar şi în momentele acelea dificile în care ştia că moartea este atât de aproape, nu s-a autocompătimit. El ştia intuitiv că devine o victimă numai dacă se consideră o victimă.
Sfatul meu este să urmezi exemplul lui David Hernandez şi să rezişti ispitei de a te considera o victimă. Luptă împotriva acestei greşeli cu toată forţa ta. Ea este una dintre cele mai puternice arme pe care le foloseşte Satan împotriva noastră, dar este o minciună. Dumnezeu te-a creat cu mâinile Lui, iar El nu produce rebuturi. El te va ajuta să biruieşti situaţiile în care te afli şi care te blochează pe drumul vieţii tale.

2. Fosta mea prietenă şi cu mine am crezut că eram îndrăgostiţi nebuneşte unul de celălalt şi eram pasionaţi unul de celălalt. Eram împreună permanent şi toţi prietenii noştri credeau că ne vom căsători. Dar relaţia noastră s-a răcit foarte repede şi acum abia dacă ne mai suportăm. Nici nu mai vreau să fim împreună. Ce credeţi că ni s-a întâmplat?

îmi este greu să spun exact ce s-a întâmplat pentru că nu vă cunosc, dar pot spune că modul în care a început relaţia voastră a influenţat şi încheierea ei. Aşa cum am spus înainte, de obicei dragostea care începe cu o intensitate mare nu are şanse de reuşită. Ea se consumă prea repede. Dacă vrei o ilustraţie, tu şi prietena ta aţi alergat împreună o cursă de
James Dobson
110 metri garduri. în loc de o cursă de viteză, ar fi trebuit să alergaţi un maraton. De aceea v-aţi epuizat chiar înainte de a începe.
Paşii pe calea dragostei trebuie să fie mai mici pentru ca ea să dureze şi pentru ca cei doi parteneri să nu se epuizeze reciproc. Aceasta ar putea acorda dragostei şansa de a se „lipi şi usca".

3. Există o perioadă mai propice a zilei în care să fie rezolvate problemele mai dificile?

Desigur că există şi este bine să o cunoaştem. Cei mai mulţi dintre noi ne putem împotrivi frustrărilor mai bine dimineaţa decât seara. Problemele mai grele sunt mai greu de rezolvat când suntem obosiţi decât atunci când suntem odihniţi. De aceea, sfatul meu este ca soţii, dar şi cei necăsătoriţi, să nu discute problemele mai dificile seara. Cele mai multe dintre grijile noastre pot aştepta până dimineaţă când nu ne vor deranja atât de mult şi nu vor duce la crize personale.

:

CORIDORUL CU US

li

CAPITOLUL 11

m vorbit deja despre „gropile cu noroi" în care poate cădea un adult tânăr şi astfel călătoria sa prin decada critică este îngreunată. Să abordăm acum acest subiect
din alt punct de vedere. Imaginează-ţi că eşti un adolescent care trebuie să treacă printr-un coridor lung şi întunecos.
Pe tavan există câteva becuri foarte mici care răspândesc o lumină foarte slabă. Pe ambele părţi ale coridorului se află uşi, fiecare cu altă inscripţie: Alcool, Marijuana, Droguri, Pornografie, Jocuri de noroc, Homosexualitate, Relaţii sexuale premaritale, Anorexie şi altele. Toate patimile în care poate cădea omul au cel puţin câte o uşă. Iată-te deci mergând anevoios de-a lungul coridorului şi întrebându-te ce să faci. Să rămâi pe coridorul întunecos şi îngust sau să intri pe o uşă care te ademeneşte.
Când treci pe lângă fiecare uşă auzi de dincolo râsete zgomotoase şi veselie. Prietenii tăi, sau cei care ai vrea să-ţi fie prieteni, se află deja înăuntru şi este evident că se distrează de minune. Din când în când auzi pe cineva strigându-ţi numele şi cerându-ţi să participi şi tu la bucuria generală. Cine ştie ce distracţie pe cinste îi aşteaptă pe cei care au curajul să intre?
Raze de lumină răzbat de dincolo de uşi, trădând dansul şi veselia de acolo. Muzica dată la maxim reverberează în pereţi.
Stând acolo în umbră, te întrebi: *De ce să nu particip şi eu la veselia generală? Cine are dreptul să mă ţină afară?*

Gata. Ai ezitat destul. Pui mâna pe un mâner.
Ceea ce se întâmplă în continuare nu vei uita toată viaţa. De ce? Deoarece pentru un anume procent din oamenii care deschid uşa începe imediat o tragedie. Patimile de care nu pot scăpa îşi au originea în acel moment. Nu spun că fiecare om care a băut, a consumat droguri sau a participat la un joc de noroc va deveni dependent de aceste lucruri, dar, totuşi, unii oameni sunt vulnerabili faţă de anumite substanţe şi nevoi psihologice. Participarea repetată la astfel de activităţi în timpul tinereţii duce la îmbrăţişarea unor comportamente nocive.

VISURI SFĂRÂMATE ŞI PROMISIUNI GOALE

Cunosc un om în vârstă care a comis această greşeală în tinereţe. A fost alcoolic în cea mai mare parte a vieţii lui de adult. Incapacitatea sa de a se controla şi violenţa care au rezultat i-au distrus familia, i-au ruinat viaţa şi i-au jignit pe oamenii pe care îi iubea. A murit singur şi ros de remuşcări, iar la sfârşitul celor şaptezeci şi şapte ani nu avea cu ce să se laude. Cum s-au întâmplat toate acestea?
Şi-a propus el să îşi cheltuiască tot salariul pe băutură şi să îşi terorizeze familia? A avut el de la început intenţia de a-i face pe copiii lui să fie îngroziţi de el şi de a o alunga pe soţia lui? Acestea au fost dorinţele sale? Desigur că nu. De mii de ori a promis că se lasă de băutură, dar alcoolul a pus stăpânire pe el şi nu s-a putut lăsa. Sunt sigur că atunci când a fost tânăr nu şi-a închipuit că are structura şi temperamentul unui alcoolic. Nu a făcut decât să deschidă o uşă care ar fi trebuit să rămână închisă. Apoi lucrurile s-au desfăşurat de la sine.
Repet, există oameni care sunt vulnerabili la orice fel de viciu potenţial. Cei care se află în categoria persoanelor cu risc înalt de a deveni dependenţi nu sunt, de regulă, conştienţi de acest lucru. Când deschid uşa, un monstru se repede şi pune stăpânire pe ei. Unii dintre ei vor rămâne sub această stăpânire toată viaţa.
Probabil că aţi întâlnit astfel de oameni. Poate că eşti copilul unui alcoolic sau al unui jucător care nu se putea opri din jocurile de noroc. Alţi cititori poate au prieteni care au luat droguri şi se luptă acum să scape din ghearele dependenţei de ele. Astfel de cazuri sunt frecvente.

Dependenţa de anumite substanţe nu îşi are întotdeauna originea în structura organismului. Unele sunt de origine psihologică, dar sunt la fel de înrobitoare şi distructive. De exemplu, pornografia este la fel de atrăgătoare pentru unii băieţi adolescenţi ca şi cocaina. O singură privire într-un
moment de slăbiciune poate să-1 captiveze pe un adolescent mai sensibil faţă de pornografie şi astfel se naşte o dependenţă de o viaţă.
La fel ca'orice viciu, atracţia spre ***VUtneraOlLî La OTlCe*** pornografie este progresivă. Ea devine tot mai puternică pe măsura trecerii timpului. Pozele şi filmele pornografice îşi pierd repede puterea de a stimula. Cel care se uită la ele vrea altceva, mai mult
şi mai şocant şi, mai devreme sau mai târziu, el epuizează tot ce poate fi văzut. Ştie tot ce pot face un bărbat şi o femeie împreună. A văzut trupul uman din toate unghiurile aşa că nimic nu mai este erotic pentru el. Ce face atunci?
Un anumit număr de bărbaţi avizi de pornografie trec dincolo de barierele naturale şi adoptă comportamente perverse. Doresc cele mai murdare materiale din lume, inclusiv imagini cu molestarea copiilor, simularea unor crime, violenţa homosexuală, relaţii sexuale între femei şi animale sau cu cadavre etc.
Cum poate fi stimulat un om de astfel de materiale de o perversitate inimaginabilă? Răspunsul este o atracţie timpurie către materiale pornografice mai uşoare care progresează, *în cazul unor oameni,* către cele mai nocive materiale din domeniu. Monstrul a înghiţit încă o victimă.
Toate viciile devin până Ia urmă preocuparea familiei. Pornografia nu face excepţie. Ea distruge frecvent relaţiile sexuale din căsnicie pentru că bărbaţii doresc lucruri cu care soţiile lor nu sunt de acord. Intre ei se duce o luptă cumplită. El vrea de la ea lucruri care pe ea o dezgustă. Imaginile pornografice şi masturbarea iau locul relaţiilor sexuale normale dintre soţ şi soţie.

Pozele prelucrate artistic şi filmele video realizate profesionist pun în umbră realitatea, facând-o să pară plicticoasă. Un alt rezultat este că de obicei materialele pornografice prezintă femei violate, torturate şi exploatate sexual, ceea ce contribuie la violenţa împotriva femeilor.

UN DRUM CARE NU DUCE NICĂIERI

Ted Bundy a experimentat acest lucru. Când a avut treisprezece ani, a găsit reviste „murdare" la un coş de gunoi de lângă casa lui. A fost imediat captivat de ele. Cu timpul, Bundy a devenit tot mai atras de imaginile violente din reviste şi filme video, li făcea plăcere să vadă cum femeile sunt torturate şi omorâte. Când s-a săturat de aceste imagini, nu mai avea decât un singur drum; cel al transformării fanteziei în realitate.

Bundy, un student inteligent de la drept, care arăta foarte bine, a învăţat cum să ademenească femeile în maşina sa. Se plimba prin campus cu un teanc de cărţi sub braţ. Când trecea pe lângă o colegă atrăgătoare care era singură, scăpa „din greşeală" cărţile pe jos. Fata îl ajuta de obicei să le ridice şi să le ducă până la maşină. Aici o ademenea sau o forţa să urce în maşină şi apoi o molesta. După aceea o ucidea şi arunca cadavrul într-o zonă unde nu era descoperit decât după mai multe luni. Aşa au decurs lucrurile câţiva ani.

Până când a fost arestat, Bundy a ucis cel puţin douăzeci şi opt de femei tinere şi fete în moduri prea oribile pentru a fi descrise. In cele din urmă, a fost condamnat la moarte pentru uciderea unei fete de doisprezece ani al cărei cadavru 1-a aruncat 1^^==^===^ într-o cocină de porci. După aproape
m z z X .. £ -L zece ani de cereri de graţiere şi alte for-
wana cana a fost .... .5, • , A,
J malitaţi juridice, judecătorul a dat
atestat, (Bundy a ordinul ca execuţia să aibă loc. Cu o săp-
r . tămână înainte de execuţie, printr-un
UCIS C6L puţin procuror, Bundy m-a căutat şi mi-a cerut
douăzeci şi opt de să vi"la Penitencia™' din Florida Pentru
7 r un ultim interviu. *femei tineTe şi fete.* Când am ajuns, am găsit o adevărată _____ atmosferă de circ în faţa închisorii. Adolescenţii purtau pancarte pe care scria: „Să arzi, Bundy, să arzi" şi „Ted, eşti un om mort." Se mai aflau acolo şi vreo 300 de reporteri care voiau să scrie despre ultimele ore ale lui Bundy, dar el a refuzat să stea de vorbă cu ei. Avea ceva important de spus, dar nu avea încredere că mas-media va reda cu fidelitate mesajul lui. De aceea, mi s-a cerut să vin cu propria echipă de filmare ca să înregistrăm ultimele sale cuvinte înainte de execuţie.

James Dobson

Nu voi uita niciodată acea experienţă. Am trecut prin şapte uşi de oţel şi detectoare de metal atât de sensibile încât chiar şi cuiele din pantofii mei au dat alarma. In sfârşit am ajuns în camera unde urma să mă întâlnesc cu Bundy. El a fost adus încătuşat şi înconjurat de şase gărzi. Pe la mijlocul discuţiei noastre, lumina din încăpere a scăzut foarte mult.

Ted a spus: „Aşteptaţi un moment, lumina va reveni imediat." Nu mi-am dat seama imediat ce se întâmplase, dar prizonierul ştia că se pregăteşte scaunul electric pe care urma să-şi sfârşească viaţa în dimineaţa următoare.

TED BUNDY A VRUT SĂ SPUNĂ LUMII DESPRE EFECTELE PORNOGRAFIEI

Despre ce era Ted Bundy atât de nerăbdător să vorbească? A crezut că era datoria sa faţă de societate să avertizeze oamenii în legătură cu pericolele pornografiei totale şi a dorit să explice cum aceasta 1-a condus la omorârea atâtor femei şi fete nevinovate. Cu lacrimi în ochi, el a vorbit despre monstrul care a pus stăpânire pe el în timp ce era băut. Impulsul lui nebunesc de a ucide a fost întotdeauna stimulat de pornografia violentă. Mai jos este redată conversaţia care a avut loc cu şaptesprezece ore înainte de executarea lui Ted pe scaunul electric.

DR. DOBSON: Ted, este aproape două şi jumătate după-amiaza. Execuţia este programată mâine la ora şapte dimineaţa, dacă nu mai primeşti o amânare. Ce gânduri îţi trec acum prin minte? La ce te-ai gândit în ultimele zile?

TED BUNDY: Nu vreau să vă păcălesc prefăcându-mă că am reuşit să mă stăpânesc prea bine în aceste momente.

DOBSON: Să ne întoarcem puţin în trecutul tău. Aşa cum am aflat, ai fost crescut într-o familie bună. BUNDY: Absolut.

DOBSON: Nu ai fost victima abuzurilor fizice, sexuale sau psihice.

BUNDY: Nu, în nici un fel. Aceasta este o parte din toată tragedia, deoarece am crescut într-un cămin minunat cu doi părinţi foarte buni. Era un cămin solid, creştin. Dar când am avut cam doisprezece sau treisprezece ani am găsit în afara casei noastre materiale pornografice uşoare. Din timp în timp dădeam peste cărţi cu un conţinut pornografic mai agresiv, inclusiv cărţi poliţiste...

DOBSON: în care erau descrise scene violente.

BUNDY: Da. Cele mai dăunătoare forme de pornografie sunt cele în care apare violenţa sexuală. Datorită unirii acestor două forţe, aşa cum eu ştiu prea bine, apare un comportament prea îngrozitor ca să fie descris. DOBSON: Aş vrea să înţeleg bine acest aspect. Ai mers cât de departe s-a putut în ceea ce priveşte fantezia provocată de materiale tipărite şi apoi ai simţit impulsul de a face acel mic sau mare pas către actul fizic pro-priu-zis.

BUNDY: Din experienţa mea legată de pornografie îmbinată cu violenţă am aflat că o dată ce ai căzut în acest viciu — şi este un viciu la fel ca alte vicii — cauţi materiale tot mai puternice, mai explicite, mai sugestive. Fiind un viciu, vrei întotdeauna ceva mai mult, mai mult. Ajungi atunci la punctul în care pornografia nu te mai poate satisface. Este momentul în care te întrebi dacă nu cumva practicarea efectivă a acelor acte îţi va da satisfacţia pe care cititul sau privitul nu ţi-o mai poate oferi.

DOBSON: Iţi mai aminteşti ce te-a determinat să treci dincolo de acest punct?

BUNDY: Am ştiut că nu mă mai pot controla, că acele bariere despre care am învăţat când am fost copil că nu am voie să le trec nu îmi mai sunt de folos şi că nu mă pot împiedica să fac rău altor oameni. DOBSON: Este corect să numim această stare nebunie, nebunie sexuală? BUNDY: Oh, da. Acesta este un mod de a o prezenta. Este o constrângere, o acumulare de energie distructivă. Pot spune că alcoolul a avut şi el un rol pentru că mi-a atenuat inhibiţiile. Astfel, lumea imaginară în care trăiam a

început să se erodeze.
DOBSON: Erai pe jumătate beat când ai comis acele fapte, nu-i aşa? BUNDY: Da, aşa este.
James Dobson
193
DOBSON: Am înţeles deci că în tine s-a dat o luptă interioară. Ai fost învăţat să respecţi anumite convenţii sociale. Apoi a apărut această pasiune nestăpânită care te-a determinat să recurgi la pornografie totală, fără nici un fel de restricţii, violentă.
BUNDY: Da. Aceasta a fost o componentă majoră şi nu ştiu de ce am fost atât de vulnerabil în faţa ei. Tot ce ştiu este că m-a influenţat decisiv în formarea comportamentului meu violent.
DOBSON: Ted, după ce ai comis prima crimă, ce efect emoţional a avut ea asupra ta? Ce s-a întâmplat în zilele următoare?
BUNDY: Vă rog să înţelegeţi că şi după atâţia ani îmi este foarte greu să vorbesc despre acest lucru şi să-1 retrăiesc acum povestindu-l. A fost un vis urât, o stare de transă oribilă. Nu pot descrie decât aproximativ ce am simţit şi nu vreau să par exagerat, dar este înspăimântător să fii posedat de ceva atât de îngrozitor şi de străin de tine, care te obligă să comiţi fapte oribile. A doua zi dimineaţa te trezeşti şi îţi dai seama că eşti responsabil. Când m-am trezit dimineaţa cu toate simţurile normale intacte, cu o minte lucidă şi cu standarde morale şi mi-am amintit fapta urâtă pe care am comis-o, m-am îngrozit la gândul că am fost în stare de aşa ceva.
DOBSON: Nu ai ştiut acest lucru înainte?
BUNDY: Aş dori ca toţi oamenii să înţeleagă acest lucru. Am fost o persoană normală. Nu am frecventat barurile sau locurile rău famate. Nu am fost un pervers, în sensul că oamenii mă priveau şi apoi spuneau: „Ceva nu este în regulă cu băiatul acesta." Eram un om ca toţi ceilalţi. Am avut prieteni buni, am dus o viaţă normală, cu excepţia acestui aspect mic, dar foarte influent şi distructiv, pe care l-am ţinut atât de ascuns încât nimeni nu a bănuit nimic. De aceea şocul şi oroarea prietenilor şi membrilor familiei mele au fost foarte mari acum câţiva ani când am fost arestat. Toţi mă considerau un american perfect normal, la fel ca toţi ceilalţi. Cred că oamenii trebuie să ştie că noi, cei care am fost atât de mult influenţaţi de violenţa din mas-media, mai ales de violenţa pornografică, nu suntem, în mod necesar, nişte monştri. Noi suntem fiii şi soţii voştri şi am crescut în familii normale, dar pornografia îl poate smulge pe un copil din oricare familie. Şi pe mine m-a smuls din familia mea, acum vreo treizeci de ani, cu toate că părinţii mei m-au crescut foarte bine şi

au ştiut să îşi protejeze copiii de influenţe negative. Oricât de solid este căminul creştin în care cresc copiii, iar căminul meu a fost foarte bun în această privinţă, nu există o protecţie absolută împotriva acestor influenţe atât de răspândite şi de tolerate în societate. [Bundy începe să plângă.]
DOBSON: Ted, sute de reporteri aşteaptă afară să vorbească cu tine. BUNDY: Da.
DOBSON: Totuşi, m-ai chemat pe mine de la o mare distanţă pentru că ai ceva de spus. Părerea ta este că pornografia totală, fără restricţii, şi uşa prin care intră, pornografia mai uşoară, are efecte devastatoare asupra unor oameni şi îi determină să abuzeze şi să ucidă femei, aşa cum ai făcut tu.
BUNDY: Nu sunt expert şi nu am făcut nici un sondaj, de aceea nu pretind că ştiu ce crede omul obişnuit. Totuşi, am întâlnit şi alţi bărbaţi gata să comită acte de violenţă la fel ca mine. Şi, fără excepţie, aceşti bărbaţi aveau viciul pornografiei şi erau subjugaţi de acesta. Nu există nici o îndoială în acest sens. Studiile făcute de FBI despre criminalii în serie arată că toţi aveau în comun pasiunea pentru pornografie. DOBSON: Este adevărat. BUNDY: Şi real.
DOBSON: Ted, cum crezi că ar fi fost viaţa ta fără această influenţă negativă.
BUNDY: Sunt sigur că nu aş fi comis aceste acte de violenţă.
DOBSON: Acum, în ultimele ore, te gândeşti la victimele tale şi la durerea pe care ai produs-o în atâtea familii?
BUNDY: Bineînţeles. Deşi ştiu că probabil familiile cărora le-am produs atât de mult rău nu vor crede în sinceritatea remuşcărilor mele, sper ca ei să creadă că în oraşul lor există şi acum oameni ca mine ale căror impulsuri sunt hrănite zi de zi de violenţa din diferite forme ale mas-mediei, mai ales de violenţa sexuală. Ceea ce mă sperie pe mine, şi să vorbim despre prezent, nu despre ceea ce s-a întâmplat cu douăzeci sau treizeci de ani în urmă, este că filmele transmise acum la posturile de televiziune prin cablu, în care abundă scenele violente, nu erau permise acum douăzeci sau treizeci de ani nici măcar în programele destinate- numai adulţilor.
James Dobson 1"5
DOBSON: Vorbeşti despre filmele murdare de astăzi. BUNDY: Da şi ele sunt, vorbesc din experienţă proprie, cele mai influente forme de violenţă. Ele sunt cu atât mai nocive cu cât pătrund în familii, acolo unde copiii nesupravegheaţi le pot urmări şi unde se poate afla un Ted Bundy, vulnerabil la mesajul lor, care poate ajunge la fel de violent.
DOBSON: Mă poţi ajuta să înţeleg procesul acesta de abrutizare, de schimbare a modului de gândire?
BUNDY: De fiecare dată când făceam rău cuiva, când omoram pe cineva, eram copleşit de remuşcări, sentimente de vinovăţie şi de oroare. Apoi impulsul de a comite iarăşi aceleaşi fapte revenea şi mai puternic. Aspectul unic al acţiunii acestui viciu este că, în viaţa mea normală, aveam remuşcări şi sentimente de vinovăţie şi faţă de alte lucruri greşite. Regretul...
DOBSON: Ai aranjat totul pe categorii...
BUNDY: ... Da, pe categorii, acesta este cuvântul, şi exista în viaţa mea un domeniu în care conştiinţa nu funcţiona. Era ca un fel de gaură neagră, în care dispăreau toate restricţiile de a face răul. înţelegeţi ce spun? DOBSON: Da. Una dintre ultimele tale crime a fost cea a micuţei Kim-berly Leach, de numai doisprezece ani. Opinia publică a fost şi mai drastică pentru că a fost vorba de un copil nevinovat pe care l-ai răpit de pe terenul dejoacă. Ce ai simţit după aceea? După trei zile, ţi-ai revenit la emoţiile tale normale?
BUNDY: [Luptându-se să îşi găsească cuvintele] Nu pot vorbi despre aceasta acum.
DOBSON: Este prea dureros.
BUNDY: Aş vrea să vă spun despre aceste lucruri, dar nu pot. Nu mă simt în stare să vorbesc...[continuând] nu pot înţelege, deşi încerc, durerea părinţilor acestor copii şi a acelor femei cărora le-am făcut atât de mult rău. Nu pot să îndrept răul pe care l-am făcut şi nici nu am pretenţia să o fac. Nu mă aştept să fiu iertat de ei, pentru că o astfel de iertare poate veni numai de la Dumnezeu. Dacă m-au iertat, e bine, dacă nu, sper să o poată face într-o zi.

DOBSON: Crezi că meriţi pedeapsa pe care ţi-a stabilit-o justiţia? BUNDY: Este o întrebare foarte bună şi voi răspunde sincer. Nu vreau să mor. Desigur, merit cea mai severă pedeapsă a societăţii şi cred că societatea trebuie să se protejeze de mine şi de cei ca mine. Aceasta este ironia. Eu mă refer la ceea ce trece dincolo de pedeapsa mea, pentru că în nici un mod executarea mea nu îi va readuce pe acei copii înapoi la părinţii lor şi nici nu va diminua durerea lor. Dar vă spun că există mulţi copii care astăzi se joacă şi care mâine vor fi omorâţi, şi peste două zile, şi aşa mai departe, lună după lună, pentru că mulţi tineri citesc şi văd aceleaşi lucruri oribile care sunt prezente în mas-media de azi. DOBSON: Totuşi, mi-ai spus aseară, şi eu am mai auzit acest lucru, că ai primit iertarea lui Isus Cristos şi că eşti acum un urmaş al Lui. Cum te ajută acest lucru acum în ultimele tale ore?
BUNDY: Mă ajută foarte mult. Nu pot spune că m-am obişnuit să fiu în valea umbrei morţii, că sunt tare şi nu îmi este teamă. Situaţia mea nu este deloc bună. Sunt singur şi ştiu că toţi trecem într-o zi prin această experienţă... şi că milioane de oameni au murit înainte de mine, aşa că este experienţa noastră a tuturor.
După aceste cuvinte, Ted a fost dus cu mâinile legate la spate. Dimineaţa următoare, la ora şapte, a fost legat de scaunul electric şi astfel sufletul lui a plecat în eternitate. Dacă a meritat cineva să fie executat, acela a fost el. A ucis cu brutalitate şi a produs o durere nespusă familiilor şi prietenilor victimelor. Ce tragedie! Ar fi existat totuşi posibilitatea ca aceste crime să nu fi avut loc dacă acel băiat de treisprezece ani nu ar fi dat din întâmplare peste acea revistă pornografică de la gunoi. El a fost unul dintre acei oameni foarte vulnerabili la imagini cu violenţă sexuală.
Bundy a avut dreptate când a afirmat că cei mai mulţi dintre criminalii în serie erau consumatori avizi de pornografie. Datele FBI-ului confirmă acest lucru. Desigur, nu toţi oamenii expuşi la obscenităţi ajung criminali, dar prea mulţi ajung! Dacă numai cinci sau zece oameni din ţară devin criminali în serie care ucid fiecare douăzeci şi opt de oameni, este prea mult! Din nefericire, disponibilitatea bărbaţilor de a face rău femeilor este mai răspândită decât acest număr. Doi cercetători de la UCLA au studiat

acest impuls pe un grup de bărbaţi „normali". Ei au întrebat sute de bărbaţi: „Aţi viola o femeie dacă aţi fi siguri că nu veţi fi prinşi?" Mai mult de jumătate au spus: „Da."

PORNOGRAFIA DUCE FRECVENT LA CRIMĂ

Bunul simţ ne spune că, dacă oferim unor bărbaţi potenţial violenţi imagini despre violuri, torturi şi crime, facem un lucru periculos şi prostesc. Cu toate acestea, există prea puţine restricţii impuse celor care produc astfel de imagini. Nu uitaţi: vânătorii citesc reviste despre vânătoare, pescarii citesc reviste despre pescuit, specialiştii în calculatoare citesc reviste despre computere şi puteţi fi siguri că bărbaţii care sunt stimulaţi să abuzeze sexual femei citesc reviste şi vizionează filme video care prezintă abuzuri mizerabile.
Ce a însemnat acest capitol pentru tine? Cred că trebuie să reţii următorul mesaj: pornografia este periculoasă. Poate întuneca mintea şi poate distruge intimitatea sexuală din cadrul căsătoriei. Fereşte-te de ea. Un monstru te pândeşte după uşă.
In capitolul următor vom continua să mergem de-a lungul coridorului ca să vedem alte forme de dependenţă.

■
pa
l

CAPITOLUL 12

eneraţia voastră a fost supusă unei incredibile dezinformări legate de relaţiile sexuale premaritale, care este o altă formă de dependenţă despre care vom vorbi. Conducerea ţării este vinovată pentru că a promovat sloganul „relaţii sexuale sigure", care se referă la folosirea prezervativului. Mai mult de trei miliarde de dolari au fost cheltuiţi pentru a spune tinerilor că pot avea relaţii sexuale foarte satisfăcătoare şi fără să suporte consecinţele lor.' Prezervativele, se afirmă, rezolvă totul.
Chiar aşa stau lucrurile? Cât de corecte sunt aceste informaţii? Care a fost rezultatul cheltuirii a trei miliarde de dolari? Cât de sigure sunt „relaţiile sexuale sigure"?
Pe scurt, prezervativul a reprezentat un adevărat dezastru social. Suntem confruntaţi acum cu boli transmise pe cale venerică de nivelul unei epidemii. Auzim tot mai des despre SIDA, care este numai una dintre cumplitele boli ale omenirii. Dar aceasta este doar partea vizibilă a aisbergului. Mai mult de douăzeci de alte boli transmise pe cale sexuală se răspândesc în societate. Numeroase infecţii bacteriene, foarte dureroase şi periculoase, se transmit de la persoană la persoană. Anual

apar un milion de cazuri de inflamaţii pelvice.[2] Cazurile de sifilis sunt mai numeroase decât oricând înainte.[3] Gonoreea nu mai poate fi stăpânită, cu mai mult de 1,3 milioane de cazuri anuale.[4] Şi lista continuă.
In afară de bolile bacteriene, care se pot trata cu antibiotice, mai există numeroase alte infecţii care sunt produse de viruşi şi care nu pot fi vindecate. S-a calculat că 56 de milioane de persoane din Statele Unite au un virus transmis pe cale sexuală şi ei vor suferi toată viaţa din această cauză.[3] Vă daţi seama cât de mare este acest număr? El înseamnă că unul din cinci americani este infectat. Printre aceste boli se numără şi herpe-sul, care afectează jumătate de milion de oameni pe an.[6]

STATISTICILE SPUN ADEVĂRUL

Pe lângă durerea şi disconfortul pe care-lproduc aceste boli, multe dintre ele duc la sterilitate şi alte probleme fizice. Unele boli ucid. Aşa cum aţi auzit, SIDA nu cruţă. Dar ştiţi că mai există un virus care face mai multe victime printre femei decât SIDA? Şapte mii de femei americane mor anual datorită unui virus numit *humanpapilloma.*[1] Acesta duce în unele cazuri la cancer al uterului. Se estimează că 90 % din cazurile de cancer al uterului se datorează acestui virus care, o dată pătruns în organism, nu mai poate fi îndepărtat.[8]

Vă rog să fiţi atenţi în continuare la rezultatele unui studiu efectuat Ia Universitatea Berkeley din California. Toate studentele care vin în campus, a căror vârstă medie este de douăzeci şi unu de ani, sunt supuse analizelor şi aproximativ 47 % dintre ele posedă acest virus. Toate vor suferi întreaga lor viaţă datorită virusului, iar unele dintre ele vor muri de cancer al uterului.[9]
Dacă din cuvintele mele răzbate furia pentru ceea ce s-a întâmplat cu această generaţie, să ştiţi că ea există. Faptele pe care vi le-am prezentat, dovedite de materialele apărute în revistele medicale, sunt ascunse de publicul larg, mai ales de cei aflaţi în decada critică. Cei care fac educaţia sexuală nu pomenesc aceste date statistice. Nici nu vor să audă de ele. De ce? Pentru că anual se alocă milioane de dolari de la buget pentru promovarea folosirii prezervativului. Aproape că nu există materiale de educaţie sexuală care să vorbească despre abstinenţă.
James Dobson
203

CARE ESTE REALITATEA?

Numeroase studii medicale despre eficacitatea prezervativului au arătat că ele nu sunt sigure. Un studiu susţine că el dă greş în 15,7 % din cazuri anual.'" Altul arată că în 36 % din cazuri nu previn sarcina, mai ales în cazul mamelor tinere, necăsătorite." Datorită acestor date, este normal să avem un nume pentru cei care îl folosesc pentru prevenirea sarcinii: „părinţi".
Cei care depind de o metodă atât de nesigură pentru a fi protejaţi trebuie să ştie că nu au controlul asupra tuturor factorilor. Folosirea improprie, defectele de fabricaţie, uscarea lor datorită păstrării îndelungate, toate acestea pot duce la schimbul de bacterii şi viruşi iar boala se declanşează. Răul se produce într-un singur moment, când raţiunea este înlocuită de pasiune. O singură greşeală după 500 de episoade „protejate" este suficientă pentru contractarea unei boli cumplite. Răsplata unui moment de plăcere poate fi o boală dureroasă pentru toată viaţa, o sarcină nedorită sau chiar moartea. Ce joc de noroc nebunesc!
O altă problemă majoră a prezervativelor este că ele nu acoperă întreaga regiune pubiană şi astfel se pot transmite boli. Deci, chiar dacă nu se comite nici o greşeală, boala se poate contracta. Mai mult, cercetarea medicală afirmă că viruşii, printre care şi temutul human papilloma, pot trece prin materialul prezervativului. Acest fapt explică numărul mare de femei infectate din campus.[12]
Care este situaţia în cazul mult temutului virus HIV? Trece prin prezervativ şi dacă da, cât de des? Cercetătorii de la Universitatea din Texas au ajuns la concluzia că eficacitatea prezervativelor în împiedicarea transmiterii virusului HIV este de numai 69 %. Acest număr pare mare, dar dacă ne gândim la ceilalţi 31 % care se îmbolnăvesc de SIDA şi mor, ne dăm seama cât de periculoasă este situaţia. închipuie-ţi că ai un pistol cu un încărcător cu 100 de locaşuri pentru gloanţe şi 31 de gloanţe. L-ai pune la tâmplă şi ai trage? Sper că nu. La aceeaşi concluzie a ajuns şi doctorul care a condus cercetarea: „Când vrem să împiedicăm transmiterea pe cale sexuală a virusului HIV, singura protecţie reală este să nu ai relaţii sexuale cu o persoană care are sau ar putea avea virusul."[13]
Poate că acesta este şi motivul pentru care nici unul din cei 800 de sexologi care au participat la o conferinţă nu au ridicat mâna când au fost

întrebaţi: „Aţi avea relaţii sexuale cu un partener infectat cu HIV ştiin-du-vă protejaţi de o bucată subţire de cauciuc?"[14]
Răspunsul lor mi se pare normal pentru că nu sunt nebuni, deşi învaţă tânăra generaţie să aibă „relaţii sexuale sigure". Este o minciună îngrozitoare.

EPIDEMII

Nu este necesar să ai relaţii sexuale cu mulţi parteneri pentru a contracta o boală transmisă pe cale sexuală. Dacă ai doi sau trei prieteni intimi într-un an care au, la rândul lor, alţi câţiva parteneri, *vei* fi infectat. Aceasta este una din caracteristicile unei epidemii. Dacă te expui, vei fi contaminat. Poate că vei avea noroc şi boala ta poate fi tratată, dar eu nu m-aş baza pe aşa ceva. Unul din cinci americani a pierdut deja în acest joc de noroc.[15]
Una din cauzele pentru care aceste boli devin epidemii este faptul că microorganismele pe care le produc rămân o perioadă îndelungată pe sau în organele genitale. Trupul nu poate scăpa de ele. Mai mult, se afirmă că dacă ai avut relaţii sexuale cu cineva, ai avut de asemenea şi cu toţi partenerii lui sexuali. Dacă germenii care s-au acumulat de-a lungul anilor nu au fost eliminaţi, ei rămân acolo şi aşteaptă ocazia să îşi înceapă o nouă carieră.
Toate acestea ne aduc la punctul principal al discuţiei noastre: singura cale de a ne proteja de aceste boli mortale, care sunt o plagă pentru oameni, este abstinenţa de la relaţii sexuale premaritale şi apoi fidelitatea reciprocă în căsătorie cu un partener neinfectat. Orice altceva este o prostie şi, potenţial, o sinucidere. Nu lăsa pe nimeni să te mintă. Nu există „relaţii sexuale sigure" la fel cum nu există „păcate sigure". De mii de ani oamenii caută metode de a încălca legea lui Dumnezeu fără a suporta consecinţele. Aşa ceva nu este posibil. Scriptura ne spune că plata păcatului este moartea şi am face bine dacă am crede acest adevăr!
Sfatul meu pentru cei necăsătoriţi este luat direct din Cuvântul lui Dumnezeu: Nu te pune în pat decât dacă eşti singur! Ştiu că este un sfat mai greu de aplicat astăzi, dar nu eu l-am inventat. Eu nu fac decât să transmit legile morale ale lui Dumnezeu care nu au scopul să ne priveze de plăcere, ci să ne protejeze de consecinţele devastatoare ale păcatului,

dintre care aş aminti, bolile, suferinţele sufleteşti, divorţurile şi moartea spirituală. Abstinenţa înainte de căsătorie şi fidelitatea după căsătorie este planul Creatorului şi nimeni nu a reuşit să alcătuiască un plan mai bun.

CUVÂNTUL DĂTĂTOR DE VIAŢĂ

Cel mai înţelept om care a trăit pe faţa pământului, regele Solomon, i-a adresat fiului său o scrisoare în care îl avertizează de consecinţele imoralităţii. Cuvintele lui se găsesc în capitolul 6 din cartea Proverbele şi ele sunt foarte elocvente în ceea ce priveşte pericolele adulterului. ObserVaţi cât suflet pune un tată când îşi sfătuieşte fiul:
Fiule, păzeşte sfaturile tatălui tău şi nu lepăda învăţătura mamei tale;
Ele te vor însoţi în mersul tău, te vor păzi în pat şi îţi vor vorbi la deşteptare.
Căci sfatul este o candelă, învăţătura o lumină, iar îndemnul şi mustrarea sunt calea vieţii.
Ele te vor feri de femeia stricată, de limba ademenitoare a celei străine.

N-o pofti în inima ta pentru frumuseţea ei şi nu te lăsa ademenit de pleoapele ei.
Căci pentru o femeie stricată omul ajunge de nu mai rămâne decât cu o bucată de pâine şi femeia măritată întinde o cursă unui suflet scump.
Poate cineva să ia foc în sân, fără să i se aprindă hainele?
Sau poate cineva merge pe cărbuni aprinşi, fără să-i ardă picioarele?
Tot aşa este şi cu cel ce se duce la nevasta aproapelui său; oricine se atinge de ea nu va rămânea nepedepsit.
Proverbele, 6:20, 22-29
Sfaturile lui Solomon sunt valabile şi acum, după 2.700 de ani. Ele au ajuns la noi prin coridorul timpului şi poartă autoritatea lui Dumnezeu. Solomon ne spune că poruncile divine sunt o „lumină" care ne arată „calea vieţii". Cei care le nesocotesc, bărbaţi sau femei, vor suferi consecinţele dureroase.
206
VIAŢA PE MARGINEA PRĂPASTIEI
CURAŢI PENTRU ETERNITATE PRIN 1SUS
Este acum momentul să mă adresez direct celor care au deschis deja uşa relaţiilor sexuale premaritale. Monstrul a fost dezlegat. V-aţi pierdut
virginitatea şi sunteţi activi sexual de mai
— ~ mulţi ani. Poate că sunteţi apăsaţi de
*Nil te Vum în **pat*** Povara vinovăţiei pentru că ştiţi că aţi
*r * r u .* greşit. Ce puteţi face acum? Mai există o
decât dacă eşti cale de întoarcere?
dnnurl ^unt Cântat să vă spun că Isus Cristos
" oferă iertare completă *tuturor* celor care
se întorc la El şi cred în Numele Lui. Ce dar extraordinar din partea Lui! Nu există păcate pe care El să nu le poată îndepărta şi El ne-a promis că ele vor dispărea pentru totdeauna. El le aruncă în marea uitării şi apoi interzice pescuitul acolo. Daţi-mi voie să vă ofer un pasaj minunat din Scriptură de care să vă amintiţi atunci când sunteţi frământaţi de păcatele trecutului:
El nu se ceartă fără încetare şi nu ţine mânia pe vecie.
Nu ne face după păcatele noastre, nu ne pedepseşte după fărădelegile noastre.
Ci cât sunt de sus cerurile faţă de pământ, atât este de mare bunătatea Lui pentru cei ce se tem de El;
Cât este de departe răsăritul de apus, atât de mult depărtează El fărădelegile noastre de la noi.
Psalmul 103:9-12
Nu este o promisiune extraordinară? —
Lista păcatelor noastre va fi ascunsă în *TsUS CfistOS ofefă*
cealaltă parte a universului. Dumnezeu însuşi „uită" păcatele comise de cei pe *iertare completă.*
care i-a iertat. De aceea niciodată nu este _____
prea târziu să îţi faci curăţenie în viaţă.
Chiar dacă ai avut deja relaţii sexuale cu mai mulţi parteneri, poţi deveni virgin „a doua oară". Aceasta se întâmplă când renunţi la păcatele sexuale din trecut şi te hotărăşti să nu mai fi intim cu nimeni înainte de
James Dobson
207
căsătorie. Este nevoie de disciplină ca să rămâi pe coridor, dar vei beneficia de rezultatele pozitive ale sănătăţii, respectului de sine şi, mai mult decât orice, vei fi prieten cu Regele. El te va onora pentru că faci ce este drept. Să ne întoarcem la concluzia scrisorii lui Solomon. Amintiţi-vă că m-am referit la un „monstru" care îşi înhaţă victima. Iată cum prezintă acest pericol înţeleptul rege fiului său:
Căci căile Domnului sunt lămurite înaintea ochilor Domnului şi El vede toate cărările lui.
Cel rău este prins în însăşi nelegiuirile lui şi este apucat de legăturile păcatului lui.
El va muri din lipsă de înfrânare, se va poticni din prea multa lui nebunie.
Proverbele, 5:21-23
Există o cale mai bună!
li
13
ÎNTREBĂRI
DE PE MARGINEA PRAPASTIEI
CAPITOLUL 13
Am nouăsprezece ani şi sunt mândră pentru că sunt încă virgină. M-am hotărât să rămân astfel până la căsătorie, chiar dacă îmi este greu să îmi controlez sentimentele. Aveţi vreun sfat
(*
pentru cei care vor să trăiască moral într-o lume imorală? Aproape toţi cunoscuţii mei au deja relaţii sexuale şi eu nu vreau acest lucru. Am nevoie de ajutor ca să fac ce este bine. Ce sfaturi
îmi puteţi da?
în primul rând, îţi admir hotărârea de a te păstra pentru viitorul tău soţ. Nu vei regreta niciodată această decizie, dar, ca să o poţi respecta, trebuie să înţelegi că sexualitatea are o natură progresivă. Relaţia dintre un băiat şi o fată devine tot mai intimă pe măsură ce petrec tot mai mult timp împreună.
La început se mulţumesc să se ţină de mână sau să se sărute la despărţire, dar apropierea fizică se va intensifica în timp şi se pot trezi în pat. Aceasta este puterea sexualităţii.
Am citit un studiu care arăta că atunci când un cuplu petrece aproximativ 300 de ore împreună, chiar dacă încearcă să respecte standardele morale, ajunge să facă ceea nu a intenţionat de la început. Probabil că cei doi nu îşi dau seama încotro se îndreaptă relaţia lor până când nu se întâmplă acest lucru.

Sfatul meu este ca decizia de a nu avea relaţii sexuale să fie luată cu mult timp înainte de a se prezenta ocazia. Procesul natural de creştere a atracţiei poate fi încetinit dacă se fac anumiţi paşi. Nu este bine să per-miţi tot felul de intimităţi cu speranţa că te poţi opri înainte de relaţiile sexuale. Foarte puţini oameni au puterea de a face acest lucru.
De aceea trebuie luată încă de la început hotărârea de a evita sărutările, mângâierile şi alte forme de contact fizic. Incapacitatea de a menţine un ritm scăzut al apropierii fizice va duce la un rezultat neanticipat.
Un alt principiu important este de a evita situaţiile în care compromisul este posibil. O fată care vrea să-şi păstreze virginitatea nu îşi permite să fie singură într-o casă sau într-o cameră cu un bărbat de care este atrasă. De asemenea, nu ar trebui să se întâlnească singură cu cineva în care nu are încredere. Băiatul care vrea să fie moral trebuie să o evite pe fata despre care ştie că ar vrea să ajungă în pat cu el. Să nu uităm cuvin-_____ tele lui Solomon: „Depărtează-te de drumul care duce la ea şi nu te apropia de ***'Evită sitUOţiik*** *în* uşa casei ei" (Proverbele, 5:8).
• *r* Ştiu că acest sfat pare demodat într-o
care compromisul lume în care VIrgInItatea este batjocorită
6St6 V0si6iC Şi castitatea considerată învechită, dar nu
îmi cer scuze pentru că susţin aceste lu-cruri. Biblia este eternă, iar standardele morale ale lui Dumnezeu nu se schimbă o dată cu societatea. El îi va onora şi îi va ajuta pe aceia care încearcă să-i respecte poruncile. Apostolul Pavel a spus: „[Dumnezeu] Nu va îngădui să fiţi ispitiţi peste puterile voastre" (1 Corinteni, 10:13). Bazează-te pe această promisiune şi foloseşte-ţi raţiunea în problemele sexualităţii. Dacă vei face aşa, vei fi bucuroasă.

2. Credeţi în ceea ce se numeşte „standardul dublu"? Cu alte cuvinte, băieţii au voie să facă lucruri care nu le sunt permise fetelor?

Nu cred în standarde morale duble. Scriptura nu face deosebire între sexe atunci când interzice comportarea imorală. Este la fel de greşit pentru un băiat să aibă relaţii sexuale ca şi pentru o fată. Există totuşi un motiv pentru care fetele au fost judecate altfel decât băieţii.

James Dobson

Cred că standardul dublu s-a născut din faptul că părinţii au înţeles că fetele suferă mai mult de pe urma relaţiilor sexuale premaritale. Desigur că numai fetele rămân gravide iar sistemul lor complex de reproducere este mai vulnerabil faţă de bolile transmise pe cale sexuală. De asemenea, fetele şi femeile pierd mai mult din punct de vedere emoţional. După relaţii sexuale întâmplătoare ele se simt adesea folosite şi jignite, în timp ce băieţii le consideră un trofeu cu care se pot lăuda. De aceea părinţii şi profesorii sunt mai preocupaţi de fete şi fac mai mult pentru a le ajuta să îşi păstreze virginitatea.
Datorită acestor diferenţe dintre sexe, revoluţia sexuală a fost cea mai mare farsă jucată de bărbaţi femeilor. Convingându-le că regulile vechi nu se mai aplică şi că ele pot la rândul lor să îi vâneze pe bărbaţi, bărbaţii le-au adus acolo unde au dorit ei. Dar preţul acestei „libertăţi" a fost foarte mare. Şi, aşa cum era de aşteptat, femeile îl plătesc singure.
Vreau să repet, semnificaţia morală a promiscuităţii este aceeaşi pentru amândouă sexele, dar consecinţele fizice şi emoţionale sunt diferite. De obicei femeile pierd cel mai mult.

3. Am fost şocat să aud că unul din cinci americani are o boală incurabilă transmisă pe cale sexuală. Am avut ore de educaţie sexuală timp de cinci ani, dar nu mi s-a spus că există peste douăzeci de astfel de boli care au atins un nivel epidemic în societatea noastră. De ce nu sunt informaţi adolescenţii despre acest lucru?

Este o întrebare foarte bună. Cred că este scandalos că aceste date sunt ascunse de tineri. Organizaţia noastră, Focus on the Family, a produs o pagină de reclamă în care a încercat să popularizeze aceste adevăruri. Ea prezenta pericolele infecţiilor cu bacterii şi viruşi şi avea dovezi medicale. Reclama, numită „în apărarea virginităţii" a apărut în 1.300 de ziare.
Am primit mii de scrisori de mulţumire de la elevi, studenţi, părinţi, dar, surprinzător, reclama i-a înfuriat pe sexologi şi pe cei care predau educaţia sexuală. De ce? Nu pot spune cu precizie, dar bănuiesc că motivul este că ei îşi câştigă existenţa indirect pe seama comportamentului sexual al generaţiei tinere. De exemplu, organizaţia Planned Parent-hood, primeşte 100 de milioane de dolari anual de la bugetul federal şi multe ale milioane de la diverse fundaţii ca să-şi desfăşoare activitatea.

Avortul reprezintă şi el o industrie cu mai multe miliarde de dolari anual. Fabricile de prezervative şi de alte contraceptive au profituri mari de pe urma promiscuităţii. Este deci de înţeles că cei care trăiesc de pe urma sexualităţii tineretului încearcă să-şi păstreze câştigurile. Dacă nivelul moralităţii ar creşte foarte mult printre tineri, mulţi dintre cei care lucrează în aceste domenii ar rămâne şomeri.
In acest timp, 56 de milioane de americani, majoritatea tineri, suferă de boli incurabile provocate de viruşi.[2] Mai mulţi au boli provocate de bacterii care duc la sterilitate şi la alte probleme fizice. Şi, pe lângă aceste date, 1,5 milioane de avorturi au loc anual.[3] Este timpul să le spunem tinerilor adevărul.
Nevoia de informaţii adecvate este mai bine simţită de noi, cei de la Focus on the Family. Primim scrisori triste de la tineri care au fost atraşi de acest comportament distructiv. Unii sunt aproape copii, cum este fetiţa care ne-a trimis următoarea scrisoare:
Mă gândesc demult la acest lucru. Am auzit că, dacă ai relaţii sexuale la ciclu, nu rămâi gravidă. Dacă nu este aşa, atunci eu am necazuri. Am numai 11 ani.
(Semnat) îngrijorata
Ce trist este că am permis unor copii inocenţi, ca această fată, să fie atraşi în promiscuitate înainte chiar de-a porni în viaţă. Trebuie să le spunem întregul adevăr despre relaţiile sexuale premaritale şi despre problemele pe care le creează.

4. Informaţiile pe care ni le-aţi comunicat despre virusul human papilloma sunt alarmante. Mor într-adevăr câteva mii de femei anual datorită cancerului produs de acest virus? Este de neconceput ca aceste informaţii să nu fie difuzate în cele mai urmărite materiale din mas-media.

Sunt din toată inima de acord şi te pot asigura că şi victimele acestui virus sunt de acord. Voi cita în continuare scrisoarea pe care am primit-o de la o femeie care are acest virus, dar care nu s-a îmbolnăvit încă de cancer.

James Dobson

215

Stimate dr. Dobson,

într-una din emisiunile dumneavoastră de la radio aţi vorbit despre acest virus care duce la cancer uterin. Este o situaţie tragică. Dar mai există şi alte efecte despre care nu am citit niciunde.

Permiteţi-mi să vă spun despre această boală şi despre ce a făcut ea în viaţa mea. Am douăzeci şi cinci de ani şi sunt absolventă de colegiu. Sunt necăsătorită şi nu am copii, dar această situaţie mi-a fost impusă de starea mea fizică. în ultimii patru ani am avut dureri mari, două operaţii, mai multe biopsii, am cheltuit mii de dolari pe medicamente şi nu mai am nici o speranţă. Uneori durerea este insuportabilă. Relaţiile sexuale sau o căsătorie nici nu intră în discuţie.

Izolarea este ca un cuţit care se răsucește zilnic în rana inimii mele.

Rezultatul bolii: depresia, lipsa speranţei, o viaţă socială şi religioasă drastic redusă. Doctorii spun că au întâlnit destul de frecvent astfel de cazuri. Sentinţa bolnavelor este să îi urmărească pe ceilalţi trăindu-şi viaţa, căsătorindu-se şi având copii. Vă rog să transmiteţi scrisoarea mea la emisiunile radio.

Vă mulţumesc pentru atenţia dumneavoastră. Boala mea este un obstacol pe care nu îl pot depăşi.

5. Auzim des astăzi despre homosexualitate şi lesbianism. Care ar trebui să fie atitudinea creştină faţă de aceşti oameni?

Este o întrebare importantă având în vedere actualitatea acestui subiect. Eu sunt convins că nouă, creştinilor, ni se porunceşte să îi iubim şi să ne îngrijim de toţi oamenii. Chiar şi cei care trăiesc în imoralitate au dreptul să fie trataţi cu respect şi demnitate. Nu există loc pentru ură, glume răutăcioase şi alte forme de respingere atât de răspândite.

Nu uita că Isus a avut mai multă milă de femeia prinsă în adulter — un păcat capital în acele zile — decât de ipocriţii religioşi. Acesta este

216

exemplul pe care trebuie să-1 urmăm în comportarea noastră faţă de cei care trăiesc în păcat. Trebuie să încercăm să vestim Evanghelia celor care nu-L cunosc pe Isus Cristos şi acest lucru este imposibil într-o atmosferă de ostilitate.

După aceste consideraţii, să mai spunem că trebuie să comunicăm oamenilor ceea ce spune Scriptura despre bine şi rău. Nu contează ce cred eu sau ce crezi tu. Problema crucială este ce crede Dumnezeu şi asupra acestui subiect El şi-a făcut cunoscute opiniile în mod clar. Să privim câteva citate despre homosexualitate şi lesbianism:

Dacă un om se culcă cu un om cum se culcă cineva cu o femeie, amândoi au făcut un lucru scârbos; să fie pedepsiţi cu moartea, sângele lor să cadă asupra lor (Leviticul, 20:13).

Pe când se veseleau ei, iată că oamenii din cetate, nişte fii al lui Belial, oameni stricaţi, au înconjurat casa, au bătut la poartă şi au zis bătrânului, stăpânul casei: „Scoate pe omul acela care a intrat la tine ca să ne împreunăm cu el." Stăpânul casei a ieşit la ei şi le-a zis: „Nu, fraţilor, nu faceţi un lucru aşa de rău" (Judecători, 19:22-23).

Din pricina aceasta Dumnezeu i-a lăsat în voia unor patimi scârboase; căci femeile lor au schimbat întrebuinţarea firească a lor într-una care este împotriva firîi; tot astfel şi bărbaţii, au părăsit întrebuinţarea firească a femeii, s-au aprins în poftele lor unii pentru alţii şi au săvârşit parte bărbătească cu parte bărbătească lucruri scârboase şi au primit în ei înşişi plata cuvenită pentru rătăcirea lor (Romani, 1:26-27).

Nu ştiţi că cei nedrepţi nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu? Nu vă înşelaţi în privinţa aceasta: nici curvarii, nici închinătorii la idoli, nici preacurvarii, nici malahii, nici sodomiţii, nici hoţii, nici cei lacomi, nici beţivii, nici defăimătorii, nici răpăreţii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu (1 Corinteni, 6:9-10).

Noi ştim că Legea este bună, dacă cineva o întrebuinţează bine, căci ştim că Legea nu este făcută pentru cel neprihănit, ci pentru cei fărădelege şi nesupuşi, pentru cei nelegiuţi şi păcătoşi, pentru ucigătorii de tată şi ucigătorii de mamă, pentru

217

' Este evident că aceste pasaje lasă puţin loc pentru dezbateri. Singura cale de a le nega este de a respinge autoritatea Cuvântului lui Dumnezeu. Dar vreau să mai atrag atenţia asupra unui aspect: aceste texte condamnă la fel de viguros şi imoralitatea heterosexuală premaritală. Imoralitatea este imoralitate, indiferent daca este practicată de oameni de sex opus sau de acelaşi sex. In ambele cazuri, responsabilitatea noastră este să o numim păcat şi să-i chemăm pe oameni să trăiască în ***puritate Şl sfinţenie.*** puritate şi sfinţenie.

Mai este încă un aspect de clarificat. Deşi suntem obligaţi să-i tratăm cu respect pe homosexuali şi pe lesbi-ene, avem răspunderea morală de a ne opune intenţiilor lor. Ceea ce doresc ei să facă este greşit şi trebuie să ne împotrivim.

Printre intenţiile lor figurează predarea conceptelor homosexuale în şcoli, redefinirea noţiunii de familie, astfel încât să includă „orice cerc de oameni care se iubesc", aprobarea adopţiilor de către homosexuali, statut legal pentru cei care se definesc drept homosexuali. Nu am timpul să explic modul în care fiecare din aceste obiective sunt dăunătoare, dar trebuie să ne opunem.

6. Credeţi că SIDA este pedeapsa lui Dumnezeu împotriva homosexualilor, a lesbienelor şi a altor oameni care trăiesc

în promiscuitate?
Nu cred, pentru că sunt bolnavi şi nou-născuţi şi alţi oameni care nu au nici o răspundere. Totuşi, să ne gândim la faptul că dacă te hotărăşti să te arunci de la etajul zece, vei muri atunci când te vei lovi de pământ. Este inevitabil. Dar legea gravitaţiei nu este îndreptată împotriva

nebuniei mele. Dumnezeu a stabilit legi fizice care nu pot fi încălcate decât cu preţul unor mari riscuri. La fel stau lucrurile şi cu legile Lui morale. Ele sunt la fel de reale ca şi legile care guvernează universul fizic.
Din acest motiv, am ştiut încă de la începutul revoluţiei sexuale, în 1968, că ziua promiscuităţii şi a bolilor va sosi. Acum ea este aici şi ceea ce facem acum va determina viitorul copiilor noştri.
Dumnezeu a stabilit baza morală a universului înainte de a crea cerurile şi pământul. Noţiunea Lui de bine şi de rău nu a apărut după creaţie, atunci când s-au dat cele zece porunci. Nu, ele reprezintă natura divină a lui Dumnezeu şi erau valabile înainte de „început".
Aceasta citim în Proverbele, 8:22-30, 32-36, texte în care se vorbeşte despre legea morală universală la persoana întâi:
Domnul m-a făcut cea dintâi dintre lucrările Lui, înaintea celor mai vechi lucrări ale Lui.
Eu am fost aşezată din veşnicie, înainte de orice început, înainte de a fi pământul.
Am fost născută când încă nu erau adâncuri, nici izvoare încărcate cu ape;
am fost născută înainte de întărirea munţilor, înainte de a fi dealurile,
când nu erau încă nici pământul, nici câmpiile, nici cea dintâi fărâmă din pulberea lumii. Când a întocmit Dumnezeu cerurile, eu eram de faţă; când a tras o zare pe faţa adâncului, când a pironit norii sus
şi când au ţâşnit cu putere izvoarele adâncului, când a pus un hotar mării, ca apele să nu treacă peste porunca Lui, când a pus temeliile pământului, eu eram meşterul Lui, la lucru lângă El
şi în toate zilele eram desfătarea Lui, jucând neîncetat înaintea Lui.
Şi acum, fiilor, ascultaţi-mă, căci ferice de cei ce păzesc căile mele!
James Dohson Â.Vy
Ascultaţi învăţătura ca să vă faceţi înţelepţi şi nu lepădaţi sfatul meu.
Ferice de omul care m-ascultă, care veghează zilnic la porţile mele şi păzeşte pragul uşii mele.
Căci cel ce mă găseşte, găseşte viaţa şi capătă bunăvoinţa Domnului.
Dar cine păcătuieşte împotriva mea îşi vatămă sufletul său;
toţi cei ce mă urăsc pe mine iubesc moartea.
Aceste versete sunt foarte clare şi se aplică în mod egal imoralităţii homosexuale şi heterosexuale. Când comportarea noastră este conformă vechilor standarde morale ale lui Dumnezeu, viaţa noastră va avea parte numai de lucruri bune, dar, dacă le sfidăm, consecinţa inevitabilă este moartea. SIDA este doar una din căile prin care pătrund boala şi moartea în viaţa celor care se joacă cu legea morală eternă a lui Dumnezeu.
7. **Este homosexualitatea moştenită sau dobândită pe parcurs?**
Răspunsul la această întrebare este controversat pentru că activiştii homosexuali vor să ne convingă de faptul că homosexualitatea este o trăsătură moştenită, involuntară. Dacă impulsurile spre homosexualitate şi lesbianism nu sunt alese ci moştenite, atunci cei care au acest mod de viaţă nu sunt vinovaţi pentru că sunt aşa. Totuşi, această poziţie nu este susţinută de fapte, aşa cum cred că vă pot demonstra în cele ce urmează:
In primul rând, dacă homosexualitatea ar fi moştenită, atunci *toţi* gemenii identici ar trebui să o aibă sau nu. Genele lor sunt copiate exact, deci toate trăsăturile derivate din materialul genetic trebuie să fie identice la cei doi gemeni. Dar realitatea este diferită pentru că există mii de gemeni identici dintre care doar unul este homosexual.
în al doilea rând, trăsăturile moştenite care nu sunt transmise generaţiei următoare sunt eliminate din fondul genetic. Deoarece homosexualii şi lesbienele îşi întemeiază mult mai rar familii decât heterosexualii, aceasta ar însemna că numărul oamenilor cu tendinţe homosexuale ar scădea, mai ales de-a lungul miilor de ani de când există omenirea.
în al treilea rând, Scriptura se referă la epidemiile de homosexualitate şi lesbianism din diferite societăţi. De exemplu, Romani, 1:26-27,

text pe care l-am citat înainte, se referă la o astfel de perioadă din Roma. Ultimele cuvinte, „au primit în ei înşişi plata cuvenită pentru rătăcirea lor" parcă se referă la bolile transmise pe cale sexuală.
Dacă homosexualitatea ar fi moştenită din generaţie în generaţie, atunci ar fi constantă şi nu ar exista epidemii şi societăţi cu un număr ridicat de homosexuali, aşa cum spune Pavel.
In al patrulea rând, înţelepciunea şi dreptatea lui Dumnezeu sunt infinite şi nu cred că El ar fi afirmat în Scriptură că homosexualitatea este
unul din acele păcate oribile prezen-
* ~ \ _ tate dacă oamenii care o practică nu ar
lnţClcpClUnCd Şl avea nici o vină. Nu aşa procedează
dreptatea Cui Pum™.-
c Cu toate ca homosexualitatea şi lesbia-
(Dumtiezeu SUnt nismul nu sunt caracteristici transmise
. r. . genetic, este corect să spunem că apar
J deseori la oameni care nu aleg acest mod
---------- de viaţă. Copiii care sunt victime ale
abuzurilor şi care experimentează alte traume pot fi predispuşi spre modul de viaţă homosexual. Alţii sunt atraşi spre acest mod de viaţă fără a se identifica vreo influenţă. Astfel de oameni au nevoie de grija şi compasiunea noastră pentru că se luptă cu puternice forţe în interiorul lor. Putem să-i acceptăm fără a aproba practicile condamnate de Biblie.
8. în acest caz, ce cere Dumnezeu de la un homosexual care doreşte să trăiască o viaţă creştină?

Păcatul nu constă în *a fi* homosexual, ci a avea practici interzise. De aceea, homosexualul care vrea să fie creştin se află în aceeaşi poziţie ca şi heterosexualul necăsătorit. Acestei persoane i se cere să îşi controleze poftele şi să trăiască o viaţă sfântă. Ştiu că este o poziţie fermă şi unii nu sunt de acord cu ea, dar mă bazez din nou pe autoritatea Scripturii pe care nu am dreptul să o modific.

9. Ce părere aveţi despre aşa-numitul „viol la întâlnire", atunci când o fată I-a atras pe un băiat? Dacă a flirtat cu el şi s-a dus cu el într-un loc unde nu ar trebui să meargă, are el dreptul să profite de ea?

Niciodată un băiat nu are dreptul să oblige o fată să întreţină relaţii sexuale cu el, oricare ar fi situaţia. Ea ar trebui să poată spune „Nu" oricând şi el trebuie să respecte refuzul ei. Este oribil că atâtea fete şi femei sunt violate. Dintre femeile care şi-au pierdut virginitatea înainte de cincisprezece ani 60 % afirmă că au fost obligate ia prima lor experienţă sexuală.[4] Este o tragedie care are consecinţe de durată.

Ceea ce mă îngrijorează pe mine este faptul că societatea i-a învăţat pe băieţi că pot obliga fetele să se culce cu ei. într-un sondaj efectuat printre 1.700 de elevi din clasa a şasea până în clasa a noua, s-a pus întrebarea dacă un bărbat are dreptul să oblige o femeie să aibă relaţii sexuale cu el în anumite condiţii. Iată rezultatele: 65 % dintre băieţi şi 47 % dintre fete au răspuns că băieţii au acest drept dacă sunt prieteni cu fetele respective de cel puţin şase luni, iar 51 % la sută dintre băieţi au răspuns că ei au dreptul să sărute o fată dacă „cheltuiesc mult cu ea". Un băiat de doisprezece ani defineşte drept „mult" o sumă de zece sau cincisprezece dolari.[5]

Nu este deci de mirare că femeile se află astăzi în defensivă. Bărbaţii le pretind să se prostitueze dacă au cheltuit câţiva bani cu ele.

Dă-mi voie să închei cu cuvintele spuse de tatăl meu înainte de a muri. Dacă vrei să le accepţi, te vor ajuta să îţi controlezi energia sexuală:

Dorinţa puternică este ca un râu. Atât timp cât rămâne între maluri, totul este bine, indiferent dacă este un curent puternic sau nu. Dar când râul depăşeşte malurile şi îşi caută altă albie, produce un dezastru.

o
***m* 25**
m
■H
m
m

CAPITOLUL U

reau să vorbim acum despre un
concept care te va ajuta să rămâi
neclintit când greutăţile şi grijile vieţii
te vor solicita, atunci când viaţa ta este
pe marginea prăpastiei.

Capitolul care urmează este din cartea mea *When God Doesn 't Make Sense.* Subiectul acestei cărţi este incapacitatea noastră de a explica tot ce face Dumnezeu în vieţile noastre, mai ales atunci când nori negri se adună la orizont. Să dau câteva exemple.

Chuck Frye era un tânăr strălucit de şaptesprezece ani, foarte dotat şi cu o motivaţie puternică de a reuşi în viaţă. După ce a absolvit liceul printre primii, s-a dus la un colegiu unde a avut rezultate strălucite. După ce a absolvit colegiul a vrut să intre la o Facultate de Medicină.

Competiţia pentru facultăţile de medicină este foarte dură. Atunci eu eram profesor la California School of Medicine, unde erau aleşi anual doar 106 studenţi din 6.000 de candidaţi. Deşi şansele lui erau mici, totuşi el a fost acceptat şi şi-a început studiile.

în primul semestru, Chuck a început să se gândească la chemarea lui Dumnezeu pentru el. A început să creadă că trebuie să îşi părăsească studiile şi să plece ca misionar. Acesta i-a devenit planul de viitor. Dar spre finalul primului an de studiu, Chuck a început să se simtă rău. Avea o stare permanentă şi stranie de oboseală. Şi-a făcut analizele şi diagnosticul său a fost leucemie acută. In noiembrie a murit.

Cum au putut înţelege atunci părinţii lui Chuck, care aveau inimile frânte, şi cum putem înţelege noi acum acest act inexplicabil al lui Dumnezeu? Acest tânăr L-a iubit pe lsus din toată inima şi nu s-a gândit decât
_____ să facă voia Lui. De ce a fost luat în
floarea vârstei, în ciuda rugăciunilor _ *C* fierbinţi ce s-au înălţat pentru vindecarea
Domnul a raS^miS |ui £)omnul a răspuns rugăciunilor tuturor
rugăciunibr pTM »NU" Dar de ce?
u Mii de doctori tineri şi-au încheiat
lUtUTOi ***ptTrl*** *„J\U.* studiile şi au intrat în viaţa profesională,
(Ddf *dc Ce?* urm Pentru motive mai puţin demne.
Doar o minoritate şi-a propus să îşi folo-
_____;_____ sească cunoştinţele pentru a-i ajuta pe cei
săraci şi neajutoraţi din lume. Dar el era o extraordinară excepţie. Dacă ar fi trăit, Chuck ar fi tratat mii de bolnavi săraci care suferă şi mor fără speranţă. Dar, pe lângă tratarea bolilor fizice, el s-ar fi adresat şi nevoilor spirituale şi ar fi împărtăşit Evanghelia celor care nu au auzit niciodată vestea cea mai bună din toate timpurile.

Gândiţi-vă la miile de oameni bolnavi şi disperaţi pe care i-ar fi putut îngriji Dr. Chuck Frye în viaţa sa, unii de cancer, alţi de tuberculoză sau alte boli. Gândiţi-vă la copiii prea mici ca să înţeleagă ce este durerea pe care i-ar fi putut trata. De ce Providenţa divină a refuzat acest serviciu care ar fi fost adus acestor oameni necăjiţi?

Mai există încă o dimensiune a istoriei lui Frye care completează imaginea lui. Chuck era logodit şi urma să se căsătorească

în luna martie, în primul său an ca student. Logodnica lui se numea Karen Ernst şi era devotată lui Isus. A aflat despre boala fatală a lui Chuck la şase săptămâni după logodna lor, dar s-a decis să continue cu planurile de căsătorie. Au devenit soţ şi soţie cu mai puţin de patru luni înainte de moartea sa tragică. Karen era şi ea studentă la medicină şi după absolvire s-a dus să lucreze ca misionară-doctor în Swaziland, Africa de Sud. Dr. Karen Frye a slujit acolo ca doctor într-un spital sponsorizat de o biserică până în anul 1992. Sunt sigur că se întreabă, în mijlocul atâtor suferinţe, de ce strălucitului ei soţ nu i s-a permis să îşi urmeze cariera profesională la fel ca celorlalţi colegi ai lui. Iar eu mă întreb la fel.

Marii teologi se pot gândi la dilema lui Chuck Frye în următorii cincizeci de ani, dar nu cred că pot oferi o explicaţie satisfăcătoare. Scopul lui Dumnezeu în dispariţia acestui tânăr este un mister şi aşa trebuie să rămână. De ce, după multe rugăciuni, Chuck a fost admis la facultatea de medicină dacă nu şi-a putut încheia studiile? De unde a venit chemarea de a fi misionar? De ce s-a investit atât talent într-un tânăr care nu a mai apucat să îl folosească? De ce a fost curmată viaţa unui student atât de promiţător şi de matur, în timp ce drogaţii, alcoolicii şi răufăcătorii îmbătrânesc şi sunt toată viaţa lor o povară pentru societate? Aceste întrebări tulburătoare sunt uşor de pus dar e greu să le găseşti un răspuns. Şi mai sunt multe alte întrebări asemănătoare.

NU PUTEM ÎNTREBA DECÂT „DE CE?"

Domnul nu a descoperit care au fost motivele pentru care s-a prăbuşit avionul în care şi-au pierdut viaţa patru prieteni ai mei în 1987. Erau printre cei mai buni creştini pe care i-am cunoscut. Hugo Schoellkopf era antreprenor şi un foarte util membru în comitetul de conducere al organizaţiei Focus on the Family. George Clark a fost preşedinte de bancă şi un adevărat gigant. Dr. Trevor Mabrey era un chirurg foarte bun care a operat jumătate din pacienţii săi pe gratis. Era atent cu oricine se afla în dificultăţi financiare. Iar Creath Davis era pastor şi autor iubit de mii de oameni. Erau prieteni apropiaţi şi se întâlneau regulat pentru a studia Biblia împreună. I-am admirat pe aceşti patru bărbaţi. Am fost cu ei în seara dinaintea zborului fatal, când avionul lor s-a prăbuşit în munţi. Nu a supravieţuit nimeni. Soţiile şi copiii lor au rămas singuri.

De ce? Ce scop a fost atins prin pierderea lor tragică? De ce au fost lipsiţi cei doi băieţi ai lui Hugo de educaţia înţeleptului şi iubitorului lor tată în anii în care s-au format? Nu ştiu, deşi Domnul i-a dat putere soţiei lui să treacă peste această perioadă. Când mă gândesc la acest „misterios de ce", gândul îmi fuge şi la prietenii mei Jerry şi Mary White. Dr. White este preşedintele organizaţiei Navigatorii, o organizaţie cunoscută în toată lumea, al cărei scop este să îl facă de cunoscut pe Isus Cristos. Cei doi soţi sunt oameni minunaţi, îl iubesc pe Domnul şi trăiesc conform Bibliei. Au avut şi ei parte de

suferinţă. Fiul lor, Steve, a lucrat timp de câteva luni ca taximetrist înainte de a ocupa un post la radio. Dar nu a ajuns să îşi realizeze visul. Steve a fost omorât de un client.

Criminalul era un cunoscut infractor şi un consumator de droguri. Când a fost arestat, poliţia a aflat de la el că a chemat un taxi numai pentru că voia să împuşte pe cineva, pe primul om pe care 1-a întâlnit. Mulţi alţi taximetrişti ar fi putut prelua comanda. A fost un act de brutalitate gratuită, fără

kXempie de necazuri şi tragedii umpte rafturite

Cetei Mai maţi OWilOteCl din lume.

celei mai mari biblioteci din lume şi fiecare om de pe pământ poate contribui la aceasta. Războaiele, perioadele de foamete boli]ej dezastreie natUrale şi decesele premature nu sunt uşor de explicat.

Dar catastrofele pe scară largă sunt uneori mai puţin dureroase decât dramele personale. Cancerul, blocajele renale, moartea nou-născuţilor, bolile de inimă, paraliziile, divorţurile, violurile, singurătatea, respingerea din partea societăţii, eşecurile, văduvia, aceste lucruri şi multe altele care produc suferinţe ne fac să punem întrebări tulburătoare. De ce a îngăduit Dumnezeu să mi se întâmple chiar mie? Este o întrebare la care s-au străduit să răspundă mulţi creştini şi, de asemenea, necreştini. Contrar învăţăturilor din unele cercuri creştine, Domnul nu se grăbeşte să ne explice de ce face aceste lucruri.

SUVERANITATEA LUI DUMNEZEU

Dacă crezi că Dumnezeu este obligat să ne explice tot ce face, ar trebui să studiezi mai atent Scriptura. Solomon a scris în Proverbele, 25:2: „Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor." Isaia, 45:15, spune: „Tu eşti un Dumnezeu care Te ascunzi." In 1 Corinteni, 2:11, citim: „Nimeni nu cunoaşte lucrurile lui Dumnezeu afară de Duhul lui

Dumnezeu", iar în Deuteronomul, 29:29: „Lucrurile ascunse sunt ale Domnului, Dumnezeului nostru." Eclesiastul, 11:5, afirmă: „Cum nu ştii care este calea vântului, nici cum se fac oasele în pântecele femeii însărcinate, tot aşa nu cunoşti nici lucrarea lui Dumnezeu, care le face pe toate." Isaia, 55:8-9, ne învaţă: „Căci gândurile Mele nu sunt gândurile voastre şi căile Mele nu sunt căile voastre. Ci cât sunt de sus cerurile faţă de pământ, aşa sunt de sus căile Mele faţă de căile voastre şi gândurile Mele faţă de gândurile voastre."

Este clar că Scriptura ne spune că ne lipseşte capacitatea de a înţelege mintea infinită a lui Dumnezeu sau modul în care intervine El în vieţile noastre. Cât de aroganţi suntem când nu credem acest lucru. Când încercăm să analizăm omnipotenţa lui Dumnezeu ne asemănăm cu o plantă care încearcă să înţeleagă comportamentul uman. Romani, 11:33, ne spune că judecăţile lui Dumnezeu sunt „nepătrunse", iar căile Lui „neînţelese". Acelaşi mesaj îl găsim şi în 1 Corinteni, 2:16: „Cine a cunoscut gândul Domnului ca să-I poată da învăţătură?" Evident, dacă Domnul nu ne explică ce face, iar în cele mai multe cazuri El nu o face, scopurile şi motivele Sale se află dincolo de puterea de înţelegere a omului muritor.

Acest adevăr înseamnă că multe dintre întrebările noastre, mai ales cele care încep cu „de ce", vor rămâne acum fără răspuns.

Apostolul Pavel a vorbit despre întrebările fără răspuns atunci când a scris: „Acum vedem ca într-o oglindă, într-un chip întunecos, dar atunci vom vedea faţă în faţă. Acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaşte deplin, aşa cum am fost şi eu cunoscut pe deplin" (1 Corinteni, 13:12). Pavel susţine că nu vom putea vedea întreaga imagine a vieţilor noastre decât în eternitate şi, prin deducţie, trebuie să învăţăm să acceptăm această înţelegere parţială.

PLANUL MINUNAT AL LUI DUMNEZEU?

Din nefericire, mulţi credincioşi tineri, dar şi unii mai în vârstă, nu ştiu că vor exista momente în viaţa lor când nu vor înţelege ce li se întâmplă, când nu vor înţelege modul în care lucrează Dumnezeu. Acest aspect al credinţei creştine nu este prea popularizat. Tendinţa noastră este să îi învăţăm pe creştinii noi acele lucruri care sunt atrăgătoare pentru

modul laic de gândire. De exemplu, organizaţia Campus Crusade for Christ (o organizaţie care vesteşte Evanghelia şi pe care o admir) a distribuit milioane de exemplare din broşura „Cele patru legi spirituale".

Prima din aceste legi scripturale spune: „Dumnezeu te iubeşte şi îţi oferă un plan minunat pentru viaţa ta." Afirmaţia este adevărată, dar din ea se poate deduce că un credincios poate întotdeauna sa înţeprimi. Acest lucru nu este adevărat.

~ *VOT eJQStfl, perioade în viata r ' fiecâfui Otn Când nu Va înţelege Ce l Se întâmpla.*

leagă acel „plan minunat" şi îl poate pentru unii oameni, cum ar fi Joni Eareckson Tada, „planul minunat" înseamnă un cărucior de invalid. Pentru alţii înseamnă o moarte timpurie, sărăcia sau batjocura societăţii. Pentru profetul Ieremia a însemnat aruncarea într-o groapă cu noroi. Pentru alte personaje biblice a însemnat execuţia. Totuşi, chiar şi în cele mai teribile situaţii, planul lui Dumnezeu este „minunat" pentru că tot ceea ce este conform voii Sale duce, în ultimă instanţă, la „binele celor ce iubesc pe Dumnezeu" (Romani, 8:28).

Nu este deci greu de înţeles cum putem fi cuprinşi de confuzie, mai ales atunci când suntem tineri. în timpul primăverii vieţii, când sănătatea este bună şi când greutăţile, eşecurile şi durerile nu au atacat încă lumea noastră liniştită, este relativ uşor să pui cap la cap piesele din care este alcătuită viaţa. Putem crede sincer şi putem chiar avea dovezi în sprijinul credinţei noastre, că întotdeauna va fi aşa. In acest moment însă suntem extrem de vulnerabili faţă de confuzia spirituală.

Dr. Richard Selzer este chirurg şi unul dintre scriitorii mei preferaţi. El a scris cu multă compasiune despre pacienţii săi şi dramele lor. In cartea sa, *Letters to a Yoimg Doctor* [Scrisori către un doctor tânăr], el spune că majoritatea tinerilor par a fi protejaţi de o membrană imaginară care îi fereşte de tragedii. Ei o poartă zilnic, dar nu sunt conştienţi de ea.

Aşa cum sistemul imunitar protejează corpul uman de bacteriile nevăzute dar periculoase, la fel această membrană imaginară îi păzeşte pe cei tineri de situaţiile care le ameninţă viaţa. Bineînţeles, nu toţi tinerii au această protecţie, pentru că şi copiii mor de cancer, de boli de inimă sau din alte cauze. Dar cei mai mulţi dintre ei sunt protejaţi şi nu îşi dau

seama de aceasta. Apoi, după ce anii trec, se întâmplă pe neaşteptate o tragedie. Fără avertismente, membrana se rupe şi tragedia ne loveşte pe noi sau pe cineva drag. în acest moment apare o criză teologică neaşteptată.

NU EXISTĂ DRAGOSTE MAI MARE

După relatarea acestor lucruri, ce putem deduce? Că Dumnezeu este un Tată ceresc care nu este preocupat de fiii şi fiicele Sale, oameni vulnerabili, şi că se poartă cu cruzime cu aceştia? Este o blasfemie să scrii astfel de cuvinte. Biblia spune că bunătatea şi iubirea lui Dumnezeu sunt infinite şi că El veghează asupra copiilor Săi de pe pământ şi călăuzeşte paşii celor credincioşi. Biblia ne numeşte „poporul Lui şi turma păşunii Lui" (Psalmul 100:3). Dragostea 1-a determinat să-L trimită pe singurul Lui fiu pe pământ ca jertfă pentru păcatele noastre ca să ne cruţe de pedeapsa pe care o meritam. El a făcut acest lucru pentru că „a iubit lumea" (Ioan, 3:16).

Apostolul Pavel vorbeşte despre dragostea lui Dumnezeu în Romani, 8:38-39: „Sunt bine încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici puterile, nici lucrurile de acum, nici cele viitoare, nici înălţimea, nici adâncimea, nici o altă făptură nu vor fi în stare să ne despartă de dragostea lui Dumnezeu care este în Isus Cristos, Domnul nostru." Isaia ne transmite acelaşi mesaj direct din inima Tatălui: „Nu te teme, căci Eu sunt cu tine; nu te uita cu îngrijorare, căci Eu sunt Dumnezeul tău; Eu te întăresc, tot Eu îţi vin în ajutor. Eu te sprijinesc cu dreapta Mea biruitoare" (Isaia, 41:10). Nu, problema nu este dragostea şi mila lui Dumnezeu.

(8i6/ltf *SVUUe că* C ". . *UUiUlLULcu Şl iu6itea tui* *^Dumnezeii SUUt iti-fitiitp* -^

Una dintre cele mai uluitoare revelaţii ale Scripturii este adevărul că Dumnezeu ne cunoaşte pe fiecare în mod personal şi că se gândeşte la noi zi şi noapte. Nu putem înţelege profunzimea dragostei Regelui

regilor şi Domnului domnilor. El este atotputernic, atotcunoscător, măreţ şi sfânt, din eternitate în eternitate. De ce să se îngrijească El de noi, de nevoile, bunăstarea şi temerile noastre? Am afirmat că există situaţii în ___^_____^_____ care nu putem explica felul cum pro-„ *j- u* cedează Dumnezeu, dar grija Lui pentru *CUTH S6 inuUTu UÎL n0^* muritorii, este şi mai greu de explicat.

tată de copiii tui, Nici Iov nu a înţeles de ce Creatorul se îngrijeşte de flintele umane. El a întrebat: ***dŞd SC ItlăUVă*** „Ce este omul ca să-Ţi pese atât de mult

(Domnul de cei ce d*f>™ffei ^a lff;să"> c?rcfe,zi
m toate dimineţile şi sa-1 încerci in toate
*Se **tem** de %[.* clipele?" (Iov, 7: 17-18). David s-a gândit
_____la acelaşi lucru în Psalmul 8:4: „Ce este
omul, ca să Te gândeşti la el? Şi fiul omului ca să-1 bagi în seamă?" De asemenea, în Psalmul 139 citim: „Doamne, Tu mă cercetezi de aproape şi mă cunoşti, ştii când stau jos şi când mă scol şi de departe îmi pătrunzi gândul. Ştii când umblu şi când mă culc şi cunoşti toate căile mele. Căci nu-mi ajunge cuvântul pe limbă şi Tu, Doamne, îl şi cunoşti în totul" (versetele 1-4). Ce gând incredibil! Dumnezeu nu numai că se gândeşte la noi, dar peste tot în Biblie El se prezintă drept Tatăl nostru. în Luca, 11:13, citim: „Dacă voi, care sunteţi răi, ştiţi să daţi daruri bune copiilor voştri, cu atât mai mult Tatăl vostru cel din ceruri va da Duhul Sfânt celor ce i-L cer." Psalmul 103:13 spune: „ Cum se îndură un tată de copiii lui, aşa se îndură Domnul de cei ce se tem de El." Dar El este asemănat şi cu o mamă în Isaia, 66:13: „Cum mângâie pe cineva mama-sa, aşa vă voi mângâia Eu; da, veţi fi mângâiaţi în Ierusalim."

DRAGOSTE DE TATĂ

Fiind eu însumi tată a doi copii care acum sunt mari, pot înţelege această analogie. Ea mă ajută să înţeleg ce sentimente are Dumnezeu faţă de noi. Dacă ar trebui, Shirley şi cu mine ne-am da şi viaţa pentru copiii noştri, fără să ezităm o singură clipă. Ne rugăm pentru ei zilnic şi niciodată nu lipsesc din gândurile noastre. Cât de sensibili suntem faţă de
James Dobson ^i
durerea lor! Cât de mare trebuie să fie dragostea lui Dumnezeu pentru familia omenirii, dacă noi, care suntem „răi" ne putem iubi atât de mult progeniturile! Aceasta este învăţătura Bibliei.

Un incident de pe vremea când copiii noştri erau mici constituie o ilustraţie foarte bună a dragostei profunde a Tatălui ceresc. Ryan, băiatul nostru, a avut o infecţie gravă la ureche când avea trei ani şi nu a putut dormi (ca şi noi de altfel) aproape toată noaptea. Dimineaţa Shirley 1-a dus la doctor. Era un doctor cu prea puţină răbdare faţă de pacienţii mici şi neastâmpăraţi. Adevărul este că nici pe părinţi nu-i prea iubea.

După ce 1-a examinat pe Ryan, i-a spus lui Shirley că infecţia a atins timpanul şi trebuia scoasă cu ajutorul unui mic instrument. I-a mai spus că procedura este dureroasă şi că trebuie să-1 ţină nemişcat pe masă. Nu numai ea a fost alarmată de cuvintele doctorului, dar şi Ryan a înţeles că urmează ceva neplăcut şi a devenit de nestăpânit. (Nici nu era greu la acea vârstă.)

Shirley a făcut tot ce a putut, dar nu 1-a putut convinge pe Ryan să stea liniştit. Când doctorul se apropia băiatul se elibera şi începea să urle. Doctorul s-a supărat şi i-a spus lui Shirley să-şi cheme soţul dacă nu-şi putea stăpâni copilul. Eu am venit repede şi după ce am înţeles ce mi se cere, m-am lăsat cu cele aproape 100 de kilograme ale mele asupra băiatului. A fost unul dintre momentele cele mai dificile din viaţa mea de
părinte.

Cel mai dureros a fost faptul că Ryan mă putea privi printr-o oglindă şi a început să mă implore să-1 eliberez. Cred că agonia mea a fost mai mare decât a lui. Era prea mult. L-am eliberat şi am primit aceleaşi mustrări ca şi Shirley mai înainte. Până la urmă, ursuzul doctor şi cu mine am terminat operaţia.

M-am gândit după aceea la ce am simţit atunci când Ryan suferea atât de mult. Ce m-a durut mai mult a fost privirea lui. Deşi striga şi nu mi-a putut vorbi, ochii lui albaştri îmi „vorbeau". Ei spuneau: „Tăticule, de ce te porţi aşa cu mine? Am crezut că mă iubeşti. Nu te-am crezut în stare de aşa ceva. Cum ai putut să-mi faci una ca asta? Te rog, te rog, opreşte-te!"

A fost imposibil să-i explic lui Ryan că suferea pentru binele lui, că eu, de fapt, îl ajutam şi dragostea îmi cerea să-1 ţin imobilizat. Cum îi puteam spune atunci despre compasiunea mea pentru el? Aş fi fost

bucuros să-i iau locul. Dar, în gândirea lui imatură, eu eram un trădător care l-am abandonat fără scrupule.

Atunci mi-am dat seama că trebuie să existe momente când Dumnezeu simte de asemenea durerea noastră intensă şi suferă împreună cu noi. Nu această compasiune ar trebui să caracterizeze dragostea Sa
infinită faţă de noi? Cât de mult suferă El
când îl întrebăm: „Doamne, cum ai putut
(Dumnezeii Simte să ne faci una ca asta? Doamne, de ce eu?
r w Credeam că mă pot încrede în Tine şi că
durerea noastră eştj prietenul meu«Cum să ne facă Ei să
intensă şi Suferă înţelegem, datorită capacităţilor noastre *Ă* ,, . mărginite, că agonia este necesară, că *are*
împreuna CU noi. un scop şi că există explicaţii ale trage-
---------- diilor? Cred că Dumnezeu aşteaptă ziua
în care ne va explica de ce am trecut prin încercări şi că participă la suferinţele noastre.

Unii cititori vor pune poate la îndoială faptul că un Dumnezeu atotputernic, fără slăbiciuni şi nevoi, este vulnerabil la aceste suferinţe ispăşitoare. Nimeni nu poate afirma aceasta cu certitudine. Ştim totuşi că Isus a experimentat toată gama emoţiilor umane şi că i-a spus lui Filip: „Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl" (Ioan, 14:9). Când Măria a plâns moartea fratelui ei, Isus „S-a înfiorat în duhul Lui şi S-a tulburat." De asemenea, El a plâns pentru soarta tristă a Ierusalimului şi a poporului evreu. Mai citim în Romani, 8:26: „Duhul mijloceşte pentru noi cu suspine negrăite." Este de aceea logic să presupunem că Tatăl ceresc îşi iubeşte cu pasiune „familia" umană şi împărtăşeşte durerile noastre în acele momente când suferinţele se năpustesc peste noi ca valurile mării. Eu cred că aşa este.

FII PREGĂTIT!

Am inclus acest capitol în cartea *Viaţa pe marginea prăpastiei* pentru că am vrut ca voi, tinerii mei cititori, să fiţi pregătiţi pentru momentele dificile, dar inevitabile, care vă vor invada vieţile mai devreme sau mai târziu. In consilierea familiilor care trec prin greutăţi,
James Dobson ^^

de la boli la moarte şi de la conflicte în căsătorie până la probleme financiare, am descoperit un numitor comun: toţi aceşti oameni sunt foarte nemulţumiţi de Dumnezeu. Nemulţumirea este mai mare atunci când greutăţile lor par ilogice şi nu se potrivesc cu ceea ce au crezut anterior. Apoi, dacă Domnul nu îi scapă repede din situaţia lor dificilă, nemulţumirea se transformă în furie şi într-un sentiment de abandonare. In cele din urmă, sunt copleşiţi de deziluzii şi toate speranţele lor se spulberă.

Aşa pot sta lucrurile chiar şi în cazul unor copii care pot ajunge repede să creadă că au fost abandonaţi de Dumnezeu. îmi amintesc de un băiat pe nume Chris, a cărui faţă a fost arsă într-un incendiu. Iată ce i-a scris psihoterapeutului lui:

Dragă domnule doctor Gardner,

Un om mare, adică un băiat de 13 ani, mi-a spus că seamăn cu o broască ţestoasă. Cred că datorită operaţiei mele. Şi mai cred că Dumnezeu mă urăşte din cauza buzelor mele. Iar când voi muri, probabil că voi merge în iad.

Cu dragoste, Chris

Concluzia logică a lui Chris a fost că Dumnezeu l-a respins din cauza deformării feţei lui. Pentru un copil este o deducţie logică: *Dacă Dumnezeu este atotputernic şi ştie totul, atunci de ce a permis să mi se întâmple aşa ceva? Probabil că mă urăşte.* Din păcate, Chris nu este singurul în această situaţie. Mulţi alţii au crezut aceeaşi minciună diabolică. De fapt, fiecare dintre noi vom crede cel puţin o dată în viaţă că suntem străini de Dumnezeu. De ce? Pentru că cei care trăiesc suficient de mult vor trece prin întâmplări pe care nu le vor înţelege. Aceasta înseamnă a fi om.

Marele pericol pentru oamenii care au avut astfel de deziluzii este că Satan va folosi durerea lor pentru a-i face să creadă că sunt victimele lui Dumnezeu. Ce capcană mortală! Când un om crede că lui Dumnezeu nu-i place de el sau că-l urăşte, demoralizarea nu va fi departe.

NECAZURILE NU SUNT O NOUTATE

Dacă ai început să te afunzi într-o stare asemănătoare de disperare, este foarte important să priveşti din nou în Scriptură ca să-ţi dai seama că nu eşti singurul care ai necazuri. Toţi scriitorii biblici, inclusiv giganţii credinţei, au trecut prin încercări similare. Priveşte la viaţa lui Iosif, unul din patriarhii Vechiului Testament. Viaţa lui a fost un dezastru. A fost urât de fraţii lui, care au vrut să-l omoare, dar până la urmă l-au vândut ca sclav. în Egipt a fost aruncat în închisoare, acuzat pe nedrept de nevasta lui Potifar, care a încercat să profite de el. A fost ameninţat cu pierderea vieţii. Vedem că Dumnezeu nu i-a explicat lui Iosif ce urmărea El prin multele necazuri din viaţa lui şi nici cum lucrurile se vor aranja în final. Iosif nu avea cum să ştie că în cele din urmă îşi va revedea familia. El trebuia să-şi trăiască viaţa zi după zi, fără să înţeleagă tot ce i se întâmplă. Dumnezeu a fost mulţumit de credincioşia lui Iosif atunci când el nu înţelegea nimic.

Să sărim peste ani, la ucenici şi la primii conducători ai Bisericii creştine. Isus a spus că nici un om nu a fost mai mare decât Ioan Botezătorul, dar acest respectat pionier al credinţei creştine s-a trezit în temniţa pestilenţială a lui Irod. Apoi, datorită unei femei a cărei viaţă imorală a condamnat-o, a fost decapitat. Biblia nu ne spune că un înger l-ar fi vizitat pe Ioan să-i explice semnificaţia persecuţiei lui. Acest mare şi credincios om, antemergătorul lui Isus, a trecut prin aceleaşi experienţe inexplicabile ca şi noi. Este o încurajare pentru noi să vedem cum reacţia lui a fost foarte umană. A trimis un mesager la Isus să-l întrebe: „Tu eşti Acela care are să vină, sau să aşteptăm un altul?" (Matei, 11:3). Nu ţi-ai dorit niciodată să pui această întrebare?

Să privim la martirajul lui Ştefan, care a fost omorât cu pietre pentru că a proclamat Numele lui Isus, şi la Iacov, la care se referă un singur verset din Faptele Apostolilor: „[împăratul Irod] A ucis cu sabia pe Iacov, fratele lui Ioan." Tradiţia ne spune că zece din cei doisprezece ucenici ai lui Isus au fost executaţi (excluzându-L pe Iuda care s-a sinucis şi pe Ioan care a fost exilat). De asemenea, se crede că Pavel, care a fost persecutat, împroşcat cu pietre, biciuit, a murit prin tăierea capului într-o închisoare din Roma. A doua jumătate din capitolul 11 din Evrei vorbeşte despre cei care au suferit pentru Numele lui Cristos:

Unii, ca să dobândească o înviere mai bună, n-au vrut să primească izbăvirea, care li se dădea, şi au fost chinuiţi. Alţii au suferit batjocuri, bătăi, lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, tăiaţi în două cu ferestrăul, chinuiţi; au murit ucişi de sabie, au pribegit îmbrăcaţi cu cojoace şi în piei de capre, lipsiţi de toate, prigoniţi, munciţi, ei — de care lumea nu era vrednică — au rătăcit prin pustiuri, prin munţi, prin peşteri şi prin crăpăturile pământului. Toţi aceştia, măcar că au fost lăudaţi pentru credinţa lor, totuşi n-au primit ce le fusese făgăduit (versetele 35-39).

Citeşte încă o dată ultima propoziţie şi observă că sfinţii despre care se vorbeşte doar au anticipat o profeţie care nu s-a împlinit în viaţa lor. Nu li s-a explicat mai mult. Nu au avut decât credinţa lor ca să-i susţină. Comentariul la acest text din *Life Application Bible* spune: „Aceste versete rezumă vieţile altor mari oameni ai credinţei. Unii au repurtat victorii răsunătoare, chiar asupra morţii. Alţii însă au fost maltrataţi, torturaţi şi chiar ucişi. O credinţă fermă în Dumnezeu nu garantează o viaţă fericită şi fără probleme. Dimpotrivă, credinţa noastră este o garanţie că vom suferi din partea lumii. Cât trăim pe pământ, poate că nu vom înţelege niciodată scopul suferinţei noastre, dar ştim că Dumnezeu îşi va respecta promisiunile." *Exact* aşa au stat lucrurile.

Puţini dintre noi suntem chemaţi să ne dăm vieţile, aşa cum au făcut aceşti eroi ai bisericii primare, dar exemple din prezent există. Pastorul Bill Hybels a scris despre o experienţă dramatică în cartea sa *Too Busy Not to Pray* [Prea ocupat să nu te

rogi]:
Acum doi ani am fost invitat în India împreună cu un cântăreţ de către un conducător creştin numit Yesu. Acolo ne-am întâlnit cu alţi oameni din America. Ni s-a spus că Dumnezeu ne va folosi pentru a vesti Evanghelia musulmanilor,

hinduşilor şi altor necredincioşi. Fiecare dintre noi am simţit chemarea lui Dumnezeu de a merge, dar nu ştiam la ce să ne aşteptăm.
Când am ajuns, Yesu ne-a invitat acasă la el. în următoarele zile ne-a vorbit despre activitatea lui.
Tatăl lui, un conducător şi un predicator dinamic, a început să vestească Evanghelia într-o zonă preponderent hindusă, într-o zi, un conducător hindus a venit la el şi i-a cerut să se roage pentru el. Dornic să se roage şi sperând să-l poate conduce spre Cristos, a îngenuncheat, şi-a închis ochii şi a început să se roage. în timp ce se ruga, hindusul a scos un cuţit şi l-a înjunghiat de mai multe ori.
Yesu, auzindu-i strigătele, a fugit să-l ajute. L-a ţinut în braţe în timp ce sângele se scurgea din trupul lui. După trei zile tatăl său a murit. Pe patul de moarte, i-a spus fiului său: „Spune-i, te rog, acelui om că l-am iertat. Ai grijă de mama ta şi du mai departe lucrarea. Fă tot ce trebuie ca să-i câştigi pe oameni pentru Cristos."
Ce istorie încurajatoare şi umilitoare! Ne face să ne ruşinăm de noi, cei care ne plângem de problemele şi frustrările noastre mărunte. Poate că într-o zi Domnul îmi va cere şi mie o jertfă similară pentru cauza lui Cristos. Dacă da, rugăciunea mea este să am curajul să accept *orice* îmi este rezervat. O uriaşă mulţime de oameni s-au devotat în acest fel lui Dumnezeu.
Deci spune-mi, de unde vine concepţia că viaţa creştină este uşoară? Unde sunt dovezile teologiei „afirmă şi pretinde", care susţine că Dumnezeu merge înaintea noastră cu mătura lui cosmică şi îndepărtează din faţa noastră toate necazurile şi nesiguranţa? Dimpotrivă, Isus le-a spus ucenicilor Lui că trebuie să se aştepte la necazuri: „V-am spus aceste lucruri ca să aveţi pace în Mine. In lume veţi avea necazuri, dar îndrăzniţi, Eu am biruit lumea" (Ioan, 16:33). Pavel a scris: „îmi saltă inima de bucurie în toate necazurile noastre. Căci şi după sosirea noastră în Macedonia, trupul vostru n-a avut odihnă. Am fost necăjiţi în toate chipurile: de afară lupte, dinăuntru temeri" (2 Corinteni, 7:4-5). Nici cuvintele lui Petru din 1 Petru, 4:11-12, nu lasă loc vreunei îndoieli în această privinţă: „Prea iubiţilor, nu vă miraţi de încercarea de foc din

mijlocul vostru, care a venit peste voi ca să vă încerce, ca de ceva ciudat, care a dat peste voi; dimpotrivă, bucuraţi-vă, întrucât aveţi parte de patimile lui Cristos, ca să vă bucuraţi şi să vă veseliţi şi la arătarea slavei Lui." Observaţi în aceste citate coexistenţa bucuriei şi a durerii.
Aceasta este învăţătura clară, consecventă a Bibliei, dar se pare că noi vrem mereu să rescriem textul biblic şi astfel devenim o pradă uşoară pentru minciunile satanice.
Mă îngrijorează faptul că unii credincioşi cred că Dumnezeu este dator să le asigure un trai liniştit, sau cel puţin să le explice (şi poate să se scuze pentru) greutăţile pe care le întâlnesc. Nu trebuie niciodată să uităm că, la urma urmelor, El este *Dumnezeu.* El este măreţ, sfânt şi suveran. El nu dă socoteală nimănui. El nu este un duh care iese din lampa lui Aladin ca să ne împlinească dorinţele. Nu El este slujitorul nostru, noi suntem slujitorii Lui. Raţiunea noastră de a fi este glorificarea şi onorarea lui Dumnezeu.
Chiar şi aşa, uneori Dumnezeu face minuni pentru noi. Uneori El ne explică felul cum lucrează în viaţa noastră. Uneori prezenţa Lui este atât de vie încât parcă L-am privi faţă în faţă. Alteori însă nu înţelegem nimic, credem că „nu este drept" ce ni se întâmplă şi ne simţim singuri, în antecamera lui Dumnezeu. Atunci El ne spune doar „Ai încredere în Mine!"
înseamnă acest lucru că destinul nostru este să fim victime ale împrejurărilor din viaţa noastră şi din acest motiv să trecem prin depresii? Cu siguranţă, nu. Pavel a spus că „suntem mai mult decât biruitori", iar în Filipeni, 4:4-7, a scris: „Bucuraţi-vă întotdeauna în Domnul! Iarăşi zic: Bucuraţi-vă! Nu vă îngrijoraţi de nimic, ci în orice lucru aduceţi cererile voastre la cunoştinţa lui Dumnezeu, prin rugăciuni şi cereri cu mulţumiri. Şi pacea lui Dumnezeu, care întrece orice pricepere, vă va păzi inimile şi gândurile în Cristos Isus."
în Scriptură avem un paradox. Pe de o parte ni se spune să ne aşteptăm la suferinţe şi necazuri, care ne-ar putea costa chiar şi viaţa, pe de altă parte suntem încurajaţi să fim bucuroşi şi mulţumiţi. Ce legătură există între aceste două idei opuse? Cum putem fi biruitori şi, în acelaşi timp, supuşi unor presiuni intense? Cum putem fi în siguranţă când avem atâtea motive de nesiguranţă. Este o taină, care, după Pavel, „întrece orice pricepere".

Pe aceia dintre voi care aţi trecut prin încercări grele şi aveţi disperată nevoie de încurajare, daţi-mi voie să vă asigur că vă *puteţi* încrede în Domnul cerului şi al pământului. Nu uitaţi că Scriptura ne avertizează: „nu te bizui pe înţelepciunea ta". Noi nu suntem opriţi să încercăm să înţelegem ce ni se întâmplă. Eu mă străduiesc de o viaţă să înţeleg misterele vieţii. Totuşi, ni se spune să nu ne *bizuim* pe capacitatea noastră de a explica întâmplările din viaţa noastră. Atunci când încercăm să facem acest lucru, intrăm în panică dacă nu găsim răspunsuri şi suntem gata să renunţăm la credinţă. Este atitudinea care spune: „Dumnezeu să îmi explice, dacă nu..."

In Scriptură avem Dacă am Putea înţelege măcar o mică *j-* parte din măreţia lui Dumnezeu şi dacă ***Wl puiuuOX.*** am cunoaşte măcar puţin din profun-
----------zimea dragostei Lui pentru noi, am putea suporta mai bine acele momente când modul în care acţionează El sfidează logica şi sentimentele noastre. *Exact* aceasta trebuie să facem. Aşteaptă-te să treci prin experienţe inexplicabile şi nu fi descurajat când ele apar. Consideră-le prietenii tăi, ocazii de a creşte în credinţă. Rămâi neclintit în credinţă pentru că fără credinţă nu-I poţi fi plăcut lui Dumnezeu. Nu ceda niciodată autocom-pătimirii şi nu te considera o victimă pentru că acestea sunt armele cele mai eficiente ale lui Satan. Mai bine păstrează-ţi întrebările pentru lungile discuţii pe care le vei avea în eternitate şi apoi mergi înainte. Orice altă concepţie

este o nebunie.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE FUNDAMENTALE ALE VIEŢII

CAPITOLUL 15

n timpul ultimului meu an de la spitalul de copii din Los Angeles unul dintre colegii mei a murit. A fost profesor la facultatea de medicină timp de mai bine de douăzeci şi cinci de ani şi a câştigat
I
respectul şi admiraţia atât a colegilor cât şi a pacienţilor, mai
In ales pentru cercetările sale care au contribuit mult la progresul
^gflj *ţ^m* medicinii. Acest doctor a ajuns pe culmile succesului şi s-a
bucurat de statutul şi recompensele financiare care însoţesc
aceste realizări. A avut tot ce este mai bun pe pământ, cel puţin după
standardele lumii.

La prima întâlnire a personalului spitalului după moartea lui, cineva a vorbit în termeni elogioşi despre el. Apoi directorul ne-a invitat să păstrăm un minut de reculegere, aşa cum este obiceiul. Nu ştiu la ce s-au gândit colegii mei în acele şaizeci de minute, dar vă spun ce mi-a trecut mie prin minte.

M-am gândit: *Doamne, aceasta este totul? Transpirăm, ne facem griji şi muncim să obţinem realizări în viaţă, să-i impresionăm pe ceilalţi oameni cu competenţa noastră. Ne luăm atât de mult în serios, exagerăm importanţa fiecărui eveniment din viaţa noastră. Apoi, la sfârşitul vieţii, chiar şi cei mai străluciţi dintre noi, cele mai mari succese, devin istorie şi se pot rezuma într-o cuvântare de cinci minute şi un minut de reculegere. Mi se pare, Doamne, că nu merită efortul.*

De asemenea, am fost surprins de incapacitatea colegilor de la spital de a răspunde întrebărilor legate de moartea colegului nostru. Unde s-a

dus? Va mai trăi o dată? îl vom vedea dincolo? De ce s-a născut? Au fost văzute şi consemnate faptele sale de un Dumnezeu iubitor? Este acel Dumnezeu interesat şi de mine? Există un scop mai înalt în viaţă decât realizările profesionale şi automobilele pe care le putem cumpăra? Tăcerea celor 250 de cadre medicale, foarte bine pregătite, mi s-a părut că simbolizează incapacitatea noastră de a răspunde acestor întrebări.

Ce părere ai? Ştii care este poziţia ta în privinţa aspectelor fundamentale ridicate de moartea unui prieten? Mai important, ai răspuns acestor întrebări cu privire la tine însuţi şi la cei pe care-i iubeşti? Dacă nu, sper să citeşti mai departe. In acest ultim capitol al cărţii ne vom ocupa de aceste întrebări şi de căutarea scopului final şi a semnificaţiei vieţii.

Este un aspect deosebit de important. Până când nu ştim cine suntem şi de ce suntem aici, oricâte succese şi bani am avea, oricât am fi de celebri, nu vom fi satisfăcuţi. Până când nu avem o idee despre „imaginea generală" a vieţii noastre nu vom înţelege nimic din viaţă.

Aşa cum am spus într-un capitol anterior este important să te gândeşti la aceste aspecte fundamentale când eşti tânăr, înainte ca presiunile vieţii de familie şi ale serviciului să te împiedice să o faci. Fiecare om se va confrunta cu problemele fundamentale ale vieţii mai devreme sau mai târziu şi cred că este în avantajul tău să o faci chiar acum. Indiferent cine eşti, un creştin, un ateu, un musulman, un budist, un evreu, un agnostic sau un adept al New-Age-ului, problemele fundamentale ale omenirii sunt aceleaşi. Diferă numai răspunsurile.

VIAŢA: CE ESTE?

Milioane de oameni recunosc astăzi că nu ştiu care este semnificaţia vieţii. Sociologii spun că societatea este frământată de o căutare disperată după adevărul spiritual. Au fost încercate mai multe metode. Prin anii şaptezeci se aplica „descoperirea persoanei", iar metodele au fost diverse: şedinţele de consiliere complet dezbrăcaţi, meditaţia transcendentală, reîncarnarea şi alte elemente ale misticismului oriental, astrologia, psihanaliza, masajele, teologii ciudate şi un seminar de căutare a eului numit EST.

James Dobson

Metoda „descoperirii persoanei" a eşuat lamentabil. Majoritatea oamenilor au ieşit mai dezorientaţi şi mai frustraţi din aceste programe. Ei au căutat răspunsuri la întrebările majore ale vieţii în ei înşişi dar, inevitabil, au fost dezamăgiţi. Iată de ce.

Când am avut patru ani, am săpat în grădina mătuşii mele şi am dezgropat cepele pe care ea le plantase în acea primăvară. Neştiind ce sunt, am început să le curăţ de înveliş. Când am îndepărtat coaja exterioară, am găsit alt strat înăuntru. Când l-am scos şi pe acela, am găsit alt strat. Ceapa se Tăcea tot mai mica. Mătuşa mea a avut surpriza să-şi vadă preţioasele cepe răspândite prin toată grădina.

Oamenii se aseamănă într-un fel cu aceste cepe. Când îndepărtezi straturile unele după altele, nu mai rămâne nimic de „descoperit". Nu vei găsi niciodată adevărata semnificaţie a vieţii printre interesele, sentimentele şi aspiraţiile tale egoiste. Răspunsurile nu se găsesc în interiorul tău şi, de fapt, cu cât te crezi mai important, cu atât te vei simţi mai gol.

(Pâtlă cânccCtlU dVem
^ *r0*
t-
„imaginea GeneTătă"
. ..
& VWţll nOăStfe UU
wm întefate nim{c
' . 't
ulîl Vlăţă.

Isus a vorbit despre acest lucru în Luca, 9:23-24: „Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea în fiecare zi şi să Mă urmeze. Fiindcă cine va voi să-şi scape viaţa, o va pierde; dar oricine îşi va pierde viaţa pentru Mine, o va mântui." Cu alte cuvinte, scopul şi semnificaţia vieţii se află în exteriorul, nu în interiorul cepei.
Unde vei găsi răspunsurile la întrebările fundamentale ale vieţii? Cum îţi vei da seama care sunt bogăţiile pe care moliile şi rugina nu le ating şi pe care hoţii nu le pot fura? Toţi trebuie să răspundem la aceste întrebări. Dar cum?

VIAŢA ESTE SCURTĂ

Este benefic să facem un exerciţiu mintal, pe care eu l-am numit „testul sfârşitului vieţii". Gândeşte-te la tine peste mulţi ani, când timpul tău pe pământ este aproape de sfârşit. Poate pare macabru pentru tine,

Vnde vei găsi răspunsurite ta între6ărite fundamentate ate vieţii?

care eşti tânăr acum, să te gândeşti la sfârşit, dar ideea că viaţa este scurtă este biblică. Psalmistul David a scris: „Omul! zilele lui sunt ca iarba şi înfloreşte ca floarea de pe câmp. Când trece un vânt peste ea, nu mai este :=====^^— şi locul pe care-l cuprindea n-o mai cunoaşte" (Psalmul 103:15-16). Moise a spus acelaşi lucru în Psalmul 90:12: „Invaţă-ne să ne numărăm bine zilele, ca să căpătăm o inimă înţeleaptă." Scriitorii biblici ne spun că suntem trecători şi viaţa noastră pe această planetă este scurtă. înţelegând că viaţa este scurtă, te îndemn să îţi imaginezi că eşti bătrân şi îţi analizezi viaţa. Gândeşte-te la toate realizările şi amintirile plăcute din ultimii şaptezeci sau optzeci de ani. Care dintre amintiri vor fi cele mai plăcute în ultimele tale ore de viaţă?

Poate că sunt în măsură să te ajut, pentru că eu însumi am trecut printr-o situaţie asemănătoare acum câţiva ani. Totul a început pe un teren de baschet. Aveam cincizeci şi patru de ani şi eram convins că starea mea fizică era foarte bună. Nu demult fusesem la un consult medical şi mi s-a spus că mă bucur de o sănătate excelentă. Eram în stare să joc baschet cu bărbaţi cu douăzeci şi cinci de ani mai tineri decât mine. Dar în acea zi am avut o surpriză neplăcută.

Am simţit deodată o durere în piept, aşa cum nu am mai avut înainte. M-am scuzat în faţa prietenilor mei că nu mă simt prea bine şi m-am dus la cel mai apropiat spital. Era acelaşi spital unde a fost internat tatăl meu după un infarct. Cele zece zile cât am stat acolo mi-au schimbat viaţa.

Pentru un om care se credea încă student, a fost un şoc să-mi dau seama că puteam muri. Mi-a trebuit un timp până când m-am obişnuit cu acest gând. După zece ore de la internare analizele au confirmat faptul că am avut un infarct. Imediat am fost dus

Care dintre amintiri vor fi cete maiptăcute în uttimete tate ore de viată?

James Dobson

la terapie intensivă şi am fost pus sub perfuzii, cu sfatul de a nu mă mişca numai dacă era absolut necesar. Este o stare care îţi dă de gândit.

Stăteam pe întuneric şi ascultam bătăile inimii pe osciloscop şi am început să mă gândesc la ce este cu adevărat important în viaţă. întâlnirea cu moartea te obligă să îţi pui ordine în priorităţi. Tot ce este neimportant şi superficial păleşte şi valorile adevărate strălucesc ca aurul. Ştiam că sunt gata să plec dacă Domnul mă vă chema să trec peste marea prăpastie pentru că toată viaţa m-am pregătit pentru acest sosească atât de curând.

htâtnirea CU moartea te Outwă priorităţi.

Din fericire, inima nu a fost chiar atât de afectată şi Dumnezeu mi-a restabilit sănătatea. Fac puţin sport în fiecare zi şi am grijă de regimul meu alimentar, dar zilele petrecute în spital au lăsat o amprentă decisivă asupra mea şi mi-au dat un nou elan ca să trăiesc.

CÂND PERICOLUL ESTE IMINENT

Experienţa mea m-a învăţat cum reacţionează omul când pericolul este iminent, când „apele furioase" vin asupra lui. Intreabă-te la ce te vei gândi tu atunci când vor sosi aceste momente şi pentru tine. Te vei gândi la afacerile tale? La diplomele cu care te mândreşti? La bogăţia pe care ai acumulat-o? La realizările tale? La poziţiile în care ai fost promovat? La puterea şi influenţa pe care le-ai avut? La o cuvântare elogioasă de cinci minute şi la un minut de reculegere? Nu cred. Realizările şi perspectiva de a fi apreciat şi după moarte aduc satisfacţie, nu mă îndoiesc, dar adevăratele tale priorităţi au o altă sursă. Când se va trage linie şi se va evalua viaţa ta, cred că amintirile cele mai plăcute vor fi legate de familia ta, de cei pe care i-ai iubit şi care te-au iubit şi de faptele voastre făcute împreună pentru Domnul. Acestea sunt fundamentale. Nimic altceva nu va rezista probei timpului.

Să mă întorc în sala de sport unde am avut infarctul ca să dezvolt acest concept. Cu doi ani înainte, s-a întâmplat un alt eveniment

semnificativ. Eu şi prietenii mei jucam regulat baschet şi l-am invitat la un meci pe Pete Maravich. „Pistol Pete", aşa cum l-a poreclit mas-media, a fost un Michael Jordan la vremea lui. A fost un jucător deosebit de talentat. In trei ani, media coşurilor marcate de el pe meci a fost 44. A fost primul jucător profesionist care a avut un contract de un milion de dolari. Când s-a retras din cauza unor probleme la genunchi, obţinuse tot ce se poate obţine în lumea baschetului.
A fost o mare îndrăzneală ca nişte amatori ca noi să-l invităm să joace. Nu mai jucase baschet de mai mult de un an datorită unor dureri la umărul drept, a căror cauză nu a putut fi depistată. Am jucat cam trei sferturi de oră apoi am făcut o pauză. Ceilalţi au plecat, dar eu am rămas să vorbesc cu Pete.
— Pete, nu poţi renunţa la baschet, nu-i aşa? A însemnat prea mult pentru tine, i-am spus eu.
— Mi-a făcut plăcere să joc acum şi aş vrea să o pot face mai des, dar în ultimele luni durerea din umăr a fost atât de intensă încât nici nu puteam ridica mingea.
— Dar astăzi cum te simţi?, l-am întrebat.
— Mă simt foarte bine, mi-a răspuns el. "

ULTIMELE CUVINTE ALE LUI PETE

Acestea au fost ultimele lui cuvinte. M-am întors să plec şi înainte de a ieşi din sală m-am întors să mă uit la el. L-am văzut cum se prăbuşeşte. Am crezut că glumeşte, gândindu-mă la ultimele sale cuvinte. M-am dus la el aşteptându-mă să se ridice şi să râdă, dar mi-am dat seama că starea lui era gravă. Au venit şi ceilalţi, dar după douăzeci de secunde inima i s-a oprit. I-am făcut respiraţie gură la gură şi am încercat să-l readucem la viaţă, dar nu am reuşit. Pistol Pete Maravich, unul dintre cei mai talentaţi baschetbalişti ai tuturor timpurilor, a murit în braţele mele la numai patruzeci de ani.
L-am însoţit la spital în salvare şi ne-am rugat pentru el în timp ce doctorii se străduiau să-l readucă la viaţă, dar totul a fost zadarnic. Nimeni şi nimic nu l-a mai putut aduce înapoi.
Din autopsie a reieşit faptul că avea o malformaţie congenitală la inimă de care nu a ştiut. Aceasta a fost cauza durerilor sale de umăr. Cum

de a reuşit să fie unul dintre cei mai buni baschetbalişti cu acel defect este un mister pentru lumea medicală. Destinul lui a fost să moară la o vârstă tânără şi numai Dumnezeu ştie de ce aceasta s-a întâmplat la scurt timp după ce cărările noastre s-au întâlnit.
Şocul morţii sale a fost teribil pentru noi, dar mai ales pentru soţie şi cei doi fii. Am vorbit la înmormântarea lui şi am rămas legat afectiv de familie.
Trebuie să ştiţi alte câteva lucruri despre Pete. Sincer vorbind, când a fost tânăr nu a creat decât necazuri. Era beţivan şi nu respecta nici o regulă. Atitudinea lui a devenit tot mai rea când a cunoscut succesul. Ieşirea lui din lumea baschetului a fost scandaloasă. După retragerea lui şi-a petrecut mai tot timpul închis în casă, atât din cauza reporterilor şi a vânătorilor de autografe, cât şi din cauza depresiei sale şi a furiei de care era cuprins. Aşa au stat lucrurile doi ani.
Apoi s-a întâmplat ceva de necrezut în acel moment crucial din viaţa lui. într-o noapte, pe când se afla în pat, a auzit că cineva l-a strigat pe nume. S-a ridicat, crezând că a visat, dar a auzit din nou aceeaşi voce. Pete şi-a dat seama că Dumnezeu l-a chemat şi imediat a îngenuncheat lângă pat şi şi-a deschis inima pentru Domnul. Consacrarea lui a fost totală, trup şi suflet.
în ultimii cinci ani de viaţă, nu a făcut altceva decât să vorbească despre ce a făcut Dumnezeu în viaţa lui. în ziua în care a murit purta un tricou pe care scria: „Priveşte la Isus." Am vorbit despre el mas-mediei şi mesajul meu a fost: „Credeţi că cea mai mare pasiune a lui Pete a fost baschetul, dar nu este adevărat. Pete a fost preocupat de un singur lucru: de Isus Cristos şi de ce a făcut El în viaţa lui." Acesta este mesajul meu şi pentru tine şi poate că de aceea Domnul a permis ca Pete să treacă în veşnicie în braţele mele.

CÂND MOARTEA ESTE APROAPE

După această întâmplare, am avut o discuţie cu fiul meu Ryan, care pe atunci avea şaptesprezece ani. I-am spus că vreau să vorbim despre ceva deosebit de important.
„Ryan, i-am spus, vreau să înţelegi ce s-a întâmplat. Moartea lui Pete nu este o tragedie neobişnuită, care îl loveşte doar pe un om şi familia

lui. Toţi ne vom confrunta într-o zi cu moartea. Aceasta este soarta omului. Pentru unii moartea vine mai repede, pentru alţii mai târziu, dar nimeni nu scapă. Bineînţeles, nici noi. De aceea, fără să par sinistru, sfatul meu este să începi să te pregăteşti pentru moarte.
Intr-o zi, vei primi un telefon cum a primit doamna Maravich. Poate fi peste zece ani sau peste o zi, dar atunci când vine momentul, vreau să nu uiţi un lucru. Nu ştiu dacă voi avea ocazia să îţi spun „ultimele mele cuvinte", aşa că ţi le spun acum. Nu le uita niciodată. Mesajul meu este: *Fii acolo!* Fii acolo în cer ca sa te întâlneşti cu mama ta şi cu mine. In ziua învierii, ne vom uita după tine. Nu permite nici unui lucru să te împiedice să fii prezent la acea întâlnire.
Deoarece eu am cincizeci şi unu de ani iar tu şaptesprezece, tu ai putea trăi cincizeci de ani după moartea mea. Este o perioadă lungă pentru a ţine minte ceva. Dar poţi fii sigur că te voi aştepta dincolo la poartă. Acesta este singurul lucru cu adevărat important în viaţa ta. Desigur, sunt
preocupat şi de realizările tale din anii ~ care vor urma şi sper că îţi vei folosi potenţialul pe care ţi l-a dat Domnul. Dar mai important decât orice realizări este faptul ca tu *să fii acolo."* Acest mesaj nu este doar moştenirea
_____ cea mai valoroasă pe care o pot lăsa copiilor mei, dar el este şi esenţa subiectului acestei cărţi. *Fii acolo!* Acesta trebuie să fie scopul principal al vieţii tale. In acest mesaj se cuprinde răspunsul la toate celelalte întrebări pe care le-am pus.
Numai Isus Cristos dăruieşte semnificaţie vieţii. El are singurul răspuns satisfăcător la întrebarea de ce suntem aici şi încotro ne îndreptăm. Datorită acestui adevăr, ultima bătaie de inimă a creştinului nu este sfârşitul misterios al unei existenţe fără valoare, ci, mai degrabă, este marele început al unei vieţii fără sfârşit.

Domnul primeşte şi iartă pe oricine vine la El cu umilinţă şi pocăinţă. El te cheamă pe nume, aşa cum l-a chemat pe Pete Maravich. Promisiunea Lui că ne va da viaţă veşnică este singura speranţă a omenirii. Dacă nu L-ai întâlnit niciodată pe Isus, te sfătuiesc să cauţi oameni care te pot îndruma spre el.
Mesajul meu este:
TU acotol
James Dobson
251
îţi mulţumesc că ai citit această carte. Probabil că drumurile noastre nu se vor întâlni în această viaţă, dar să ştii că te aştept în cer. Fă tot ce poţi şi *Fii acolo!*

16
TREIZECI SI OPT
DE VALORI
IMPORTANTE
CAPITOLUL 16
ai jos este o listă cu treizeci şi opt de principii pe care le-am învăţat din experienţa mea de viaţă creştină şi din relaţiile cu ceilalţi oameni.
Cred că le vei găsi utile şi pentru viaţa ta.
Multe dintre ele sunt deduse chiar din textul pe care l-ai citit. Ele sunt date acum pentru a rezuma câteva concepte importante.
1. *Căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra* (Matei, 6:33). Acesta este principiul fundamental al vieţii pe care se bazează toate celelalte.
2. Angajarea în prea multe activităţi şi lipsa timpului sunt cei mai mari duşmani ai familiei. Este nevoie de *timp* să clădeşti o prietenie fie cu un om, fie cu Dumnezeu.
3. Sentimentul copleşitor că eşti „îndrăgostit" nu este o emoţie prea sigură când eşti tânăr (dar nu numai atunci). Această afecţiune intensă poate dispărea peste câteva zile, iar persoana respectivă rămâne dezorientată (şi poate nefericită pentru că s-a căsătorit). Singura cale de a şti dacă îl iubeşti pe un alt om este să ai timp suficient să vă cunoaşteţi. După ce s-a luat hotărârea de a te căsători, *devotamentul* tău faţă de partener va fi mai important decât sentimentele tale care vin şi pleacă.

4. Universul şi tot ce există va trece într-o zi şi Creatorul va face unul nou. De aceea, evenimentele de *astăzi,* care par atât de importante, nu sunt atât de semnificative, cu excepţia celor care au legătură cu sfârşitul universului (cum ar fi mântuirea ta şi faptele făcute pentru Dumnezeu).
5. Dumnezeu este ca un Tată faţă de copiii Lui. El îi iubeşte mai mult decât pot înţelege ei, dar El le cere să fie ascultători de voia Lui. Dumnezeu a spus: „Plata păcatului este moartea" (Romani, 6:23). Este un adevăr încă valabil.
6. Iată care este cheia succesului în viaţă: Poartă-te cu alţii aşa cum vrei ca ei să se poarte cu tine; caută modalităţi de a împlini nevoile lor fizice, emoţionale şi spirituale. Invinge-ţi egoismul şi dorinţa de a profita de pe urma altora. încearcă să faci din fiecare om un prieten. Când relaţiile cu oamenii sunt bazate pe încredere şi sunt combinate cu munca, succesul îţi este asigurat.
7. Valoarea unui om nu depinde de frumuseţea, inteligenţa sau realizările lui. Suntem mai valoroşi decât toată bogăţia din lume pentru că Dumnezeu ne consideră valoroşi. Acest fapt rămâne adevărat, chiar dacă toţi ceilalţi oameni ne consideră nişte rataţi.
8. Dorinţele puternice sunt ca un râu. Atât timp cât râul rămâne între malurile voii lui Dumnezeu este bine, indiferent dacă este un curent puternic sau nu. Dar când el îşi depăşeşte malurile şi îşi caută altă albie, dezastrul este imediat.
9. Uciderea copiilor nenăscuţi prin avort este unul dintre cele mai mari rele ale timpului nostru. Anual, în America sunt sacrificaţi 1,5 milioane de copii.
10. Compararea cu alţii este rădăcina tuturor complexelor de inferioritate. In momentul în care începi să compari calităţile altui om cu slăbiciunile tale respectul tău de sine începe să se prăbuşească.
11. Ca regulă generală, nu risca ceea ce nu îţi poţi permite să pierzi.
12. Va sosi ziua, mai repede decât vor părinţii tai, când nu te vei mai simţi bine acasă. Vrei să ai casa ta. După aceea, mama şi tata îţi vor fi mai degrabă prieteni decât părinţi. Iar într-o zi, tu le vei deveni părinte şi ei vor deveni copiii tăi.
James Dobson
257
13. Dacă treci prin greutăţi, rămâi tare. Lucrurile nu vor continua mult timp aşa. Dacă drumul tău prin viaţă este uşor, pregăteşte-te, pentru că nu va rămâne aşa. Nu poţi fi sigur decât de schimbări.
14. Dumnezeu a creat două *sexe,* masculin şi feminin. Ca valoare, sunt egale, deşi diferite şi unice. Nu este numai imposibil să încerci să uneşti cele două sexe într-unui singur (unisex), ci este şi periculos să încerci.
15. *Iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor* (1 Timotei, 6:10). Din acest motiv, Isus ne-a avertizat mai mult despre pericolul materialismului şi al bogăţiei decât despre orice alt păcat.
16. Creştinii nu trebuie niciodată să consulte astrologii, pe cei care vorbesc cu morţii sau vrăjitorii (vezi Isaia, 47:13-14). De obicei ei sunt nişte farsori care doar pretind că au puteri extrasenzoriale, dar uneori ei lucrează în cooperare cu Satan. în loc să intrăm în contact cu lumea spiritelor rele, singurul Dumnezeu adevărat vrea să-i aducem Lui toate nevoile, problemele şi hotărârile noastre. El a promis că ne va călăuzi în tot adevărul (vezi loan, 8:32).
17. Una dintre cheile succesului este cuvântul *echilibru,* care se referă la evitarea extremelor. Trebuie să mâncăm, dar nu prea mult. Trebuie să lucrăm, dar să nu facem din muncă singura noastră activitate. Trebuie să ne relaxăm, dar să nu permitem distracţiei să ne stăpânească. In tot cursul vieţii este important să găsim un echilibru şi să evităm excesele şi extremele.
18. Ai viaţa înaintea ta. Fii atent la hotărârile tale ca să nu regreţi mai târziu. Acest regret este subiectul unei vechi poezii scrisă de un autor căruia i s-a pierdut numele. Sper ca ea să nu ţi se aplice niciodată.

De dincolo de câmpiile de ieri, Vine uneori să mă vadă Un băieţel de la joacă — Băieţelul care eram eu. Se uită la mine visător Şi se înfiorează Sperând să vadă Omul care aş fi putut fi.

19. Oamenii cei mai fericiţi nu sunt neapărat cei a căror viaţă a fost mai uşoară. Atitudinea noastră determină stabilitatea emoţională. Ea înseamnă să refuzi să cedezi în faţa depresiei şi fricii, atunci când norii negri se adună, să îmbunătăţeşti ceea ce se poate îmbunătăţi şi să accepţi ceea nu se poate schimba.
20. Comunismul şi socialismul sunt sisteme economice în care guvernul îşi asumă răspunderea de a asigura împlinirea nevoilor fiecărui om şi aceea de a nu permite unor oameni să câştige mai mult decât consideră statul că este necesar. Capitalismul, aşa cum este în Statele Unite, se bazează pe iniţiativa privată, astfel încât oricine poate câştiga mai mult pentru el şi pentru familia lui dacă lucrează şi transpiră mai mult şi dacă economiseşte şi investeşte cu chibzuinţă. O ilustraţie care scoate în evidenţă diferenţele dintre cele două sisteme este din domeniul şcolar. Să presupunem că la o teză te pregăteşti foarte temeinic şi obţii nota zece, dar profesorul îţi dă nota şapte pentru că vrea să dea trei puncte unui alt elev, care nu a învăţat deloc, dar care trebuie să aibă şi el notă de trecere. Evident, în acest mod se distruge orice motivaţie de a învăţa. Existenţa stimulentelor personale explică de ce capitalismul produce oameni mai activi decât comunismul sau socialismul şi de ce America este ţara cea mai bogată din lume.
21. Inspiră o mare cantitate de aer, apoi expiră. Această singură respiraţie conţine cel puţin trei atomi de azot care au fost inspiraţi şi respiraţi de toţi oamenii care au trăit pe pământ, inclusiv Isus Cristos, William Shakespeare, toţi regii şi toţi preşedinţii. Acest adevăr ilustrează faptul că tot ceea ce facem îi afectează şi pe alţii, în bine sau în rău. De aceea este o nebunie să spui: „Poţi face ce vrei, atât timp când nu îi deranjezi pe alţii." Tot ce facem îi afectează şi pe ceilalţi.
22. Credinţa în Dumnezeu se aseamănă cu traversarea cascadei Niagara pe o frânghie, împingând un butoi. încrederea în Dumnezeu înseamnă să te urci în acel butoi. A crede că Dumnezeu poate face o minune este un lucru, a fi dispus să rişti încrezându-te în dorinţa Lui de a face o minune este un alt lucru.
23. Cu Dumnezeu, chiar şi atunci când nu se întâmplă nimic... ceva se întâmplă.
James Dobson
259
24. Primele cinci minute sunt esenţiale pentru orice lucru, mai ales pentru:
— O nouă prietenie,
— O predică,
— O familie în timpul primelor ore ale zilei,
— Un tată care ajunge acasă de la serviciu,
— Un program de televiziune,
— Prezentarea unui produs,
— Consultaţia unui doctor.
Primele momente ale oricărei activităţi umane stabileşte cadrul pentru tot ceea ce urmează. Dacă începem bine, probabil că vom avea succes. De aceea pregăteşte-te pentru primele cinci minute mai mult decât pentru oricare altă perioadă de timp.
25. Când doi oameni încep să fie tot mai mult timp împreună, mai devreme sau mai târziu probabil că se vor irita unul pe celălalt. Aşa se întâmplă şi între cei mai buni prieteni, între soţi, între părinţi şi copii sau între studenţi şi profesori. întrebarea este cum reacţionează oamenii când situaţia se tensionează? Iată patru reacţii principale:
O îşi pot interioriza mânia şi o pot depozita în banca memoriei, care nu uită niciodată, fapt ce va duce la mari tensiuni interne, iar acestea pot produce boli şi alte probleme.
O îşi pot exterioriza furia şi pot deveni duri cu ceilalţi, fapt care îi irită şi mai tare pe ceilalţi şi îi determină să tragă propriile concluzii în legătură cu problema respectivă.
O Pot avea accese de furie şi pot încerca să-1 jignească pe celălalt, fapt care duce la distrugerea prietenilor, căsătoriilor, familiilor şi afacerilor.
O Pot vorbi despre ceea ce simt, fiind atenţi să nu atace demnitatea şi valoarea celuilalt. Această metodă conduce deseori la relaţii sănătoase şi permanente. 26. Nu te căsători cu cineva care are defecte pe care nu le poţi tolera sperând să-1 poţi schimba. Dacă nu poţi trăi cu cineva care bea, care nu

este creştin sau căruia nu-i place igiena, nu te căsători cu acea persoană. Şansele unei schimbări miraculoase sunt foarte mici. Te alegi cu ceea ce vezi!
27. *Dacă nu zideşte Domnul o casă, degeaba lucrează cei ce o zidesc* (Psalmul 127:1).
28. Sentimentele nu sunt nici bune nici rele. Ceea ce faci cu ele poate duce la necazuri.
29. Cel mai adesea cauza singurătăţii este protejarea faţă de ceilalţi, nu izolarea. Cu alte cuvinte suntem singuri pentru că încercăm să ne protejăm, nu pentru că alţii ne izolează.
30. Unii bărbaţii urmăresc atât de mult emisiunile sportive încât nu află că soţiile lor au divorţat decât dacă se anunţă în pauza unui meci de fotbal. Nu uitaţi că trebuie să fim cumpătaţi în urmărirea emisiunilor de televiziune.
31. Când suntem tineri, credem că organismul este indestructibil. Totuşi, este foarte fragil şi trebuie îngrijit ca să ne slujească toată viaţa. Prea adesea abuzurile din tinereţe (drogurile, hrănirea necorespunzătoare, accidentele sportive etc.) devin handicapuri dureroase la bătrâneţe.
32. înainte să-ţi critici părinţii pentru greşelile lor, întreabă-te: „Mă voi ocupa mult mai bine de copiii mei?" Slujba de părinte este mai grea decât pare, iar greşelile sunt inevitabile!
33. Satan va încerca să-ţi ofere tot ce îţi doreşti mai mult, bani, putere, sex sau prestigiu, dar Isus a spus: „Ferice de cei flămânzi şi însetaţi după neprihănire" (Matei, 5:6).
34. Contactul sexual dintre un băiat şi o fată este progresiv, adică numărul atingerilor, mângâierilor şi sărutărilor va creşte pe măsura creşterii familiarităţii. De asemenea, creşte şi contactul necesar pentru stimularea lor, fapt care duce în multe cazuri la păcatul final şi la consecinţele lui inevitabile. Creştinul tânăr trebuie să se opună caracterului progresiv al

contactelor sexuale dacă vrea să II slujească pe Dumnezeu şi să trăiască după standardele Lui. El face acest lucru dacă poate controla strict aspectul fizic al relaţiei încă de la început.
James Dobson
261
35. Dumnezeu are dreptul la un procent din venitul tău, nu pentru că El are nevoie de banii tăi, ci pentru că tu ai nevoie să dai.
36. *Ce foloseşte unui om să câştige toată lumea, dacă îşi pierde sufletul?* (Marcu, 8:36).
37. Este mai bine să fii necăsătorit şi nefericit, decât căsătorit şi nefericit.
38. „O păsare udă nu zboară noaptea." (Bunicul meu mi-a spus aceste cuvinte şi m-a avertizat să nu le uit. Nu le-am uitat, dar nici acum nu ştiu ce înseamnă.)

NOTE

***Capitolul 1** Te înalţi sau te prăbuşeşti?*

1. Katherine Seligman, „More Children Than Cops Are Shot in the U.S." [în SUA sunt împuşcaţi mai mulţi copii decât poliţişti]. *Sari Francisco Examiner,* 21 ianuarie, 1994, A16.

Capitolul 2 Tribunalul minţii

1. Reprodus cu permisiunea Dr. Brian Moench din *In Your Face Cards.*
2. Laurel Mellini, Universitatea California, San Francisco, 1986.

Capitolul 3 Din dragoste de bani

1. „Eleanor Rigby", The Beatles © 1966, Capitol Records, MacLen Music — EMI/Blackwood (ASCAP).
2. Ron şi Judy Blue, *Money Mattersfor Parents and Their Kids* [Banii sunt importanţi pentru părinţi şi copiii lor] (Nashville: Thomas Nelson, 1988), 46.

Capitolul 4 Setea de putere

1. Brendan C. Boyd şi Fred C. Harris, *The Great American Baseball Cârd Flipping, Trading and Bubble Gum Book,* 1991.
2. Hollywood, „Episode 12: Star Treatment" (Episodul 12: Tratamentul starurilor), Thames Television Network, Londra, Anglia, 1980.

Capitolul 5 întrebări de pe marginea prăpastiei

1. „Day Care Diseases: Exploring the Risks of Center-Based Care", [Bolile la grădiniţă: Analizarea riscurilor centrelor de îngrijire], Family Research Council, mai/iunie 1989.
2. Stella Chess, M.D. şi Alexander Thomas, M.D., *Know Your Child: An Authoritative Guidefor Today's Parents* [Cunoaşte-ţi copilul: un manual pentru părinţii de astăzi] (New York; Basic Books, 1987), 123-4.

Capitolul 6 Cheile dragostei de o viaţă

1. U.S. Bureau of the Census, *Statisticul Abstract of the United States: 1993,* ediţia 113, Washington, D.C., 1993.
2. Helen Richards, „God's Protection During War and Peace" [Protecţia lui Dumnezeu în timpul războiului şi a păcii], *Focus on the Family Magazine,* iulie, 20-22, 1987.
3. Armând Nicholi, M.D-., „Changes in the American Family", [Schimbări în familia americană] Family Research Council, 1986.

4. Tipărit cu permsiunea *American Girl,* o revistă pentru toate fetele publicată de Girl Scouts, U.S.A.
5. Desmond Morris, *Intimate Behaviour* [Comportarea intimă] (New York: Random House, 1971).
6. „AII the Way", Frank Sinatra, © Capitol Records.
7. Don Reid şi Harold Heid, „The Official Historian of Shirley Jane Burrell" înregistrat de Statler Brothers, *American Cowboy Music Company,* AII Nations Music Publishing, Ltd./Music of the World (BMI), W. Oympic Blvd., 8857, Apartment 200, Beverly Hilss, CA, 90211. Folosit cu permisiune.
8. Tina Turner, „What's Love Got to Do with It?" [Ce legătură are dragostea cu aceas ta?], 1984, Capitol Records.
9. Larry L. Bumpass, James A. Sweet şi Andrew Cherlin, „The Role of Cohabitation on Declining Rates of Marriages" [Rolul coabitării în scăderea numărului căsătoriilor], *Journal ofMarriage and the Family 53* (1991): 913-27.

Capitolul 7 Dragostea trebuie să fie puternică

1. Jack London, „To Build a Fire" [Să faci un foc] din *To Build a Fire and Other Short Stories* [Să faci un foc şi alte povestiri] (Mankato, Minn.: Creative Education).
2. Betty Cuniberti, „Man Spends $20,000 Trying to Win Hand of Girl Who Can Say No" [Un bărbat cheltuieşte 20.000 de dolari pentru a câştiga mâna fetei care poate spune „Nu"], *Los Angeles Times.* Folosit cu permisiune.
3. Virginia Doody Klein, „Living with Divorce," [Să trăieşti un divorţ] din ziarul *Los Angeles Times,* 12 aprilie, 1982, © 1982 Sun Features, Inc. Folosit cu permisiune.
4. Tom T. Hali, „I Left You Some Kisses on the Door" [Ţi-am lăsat câteva sărutări la uşă], ©, 1979, Hallnote Music. Folosit cu permisiune.

Capitolul 8 întrebări de pe marginea prăpastiei

1. Keith şi Mary Korstjens, „Not a Sometimes Love" [Nu o dragoste ocazională], *Focus on the Family Magazine,* 14 februarie, 1983.
2. Carly Simon şi Jacob Brackman, „That's the Way I've Always Heard It Should Be" [întotdeauna aşa am auzit că trebuie să fie], © Warner Brothers Music, Inc. Toate drepturile rezervate. Folosit cu permisiune.
3. U.S. Bureau of the Census, *Statistical Abstract of the United States 1993,* ediţia 113, Washington, D.C., 53.
4. Stella Chess şi Alexander Thomas M.D., *Know Your Child,* 33.

Capitolul 9 Cum să te înţelegi cu părinţii

1. Eddie Fisher, „Oh, My Papa", © 1953 RCA-Victor Records, cuvintele în engleză de John Turner şi Geoffrey Parsons, muzica şi textul în original de Paul Burkhard; © 1948,1950 Musikverlag şi Buhnenvertrieb Zurich A.G., Zurich, Elveţia, © 1953 Shapiro, Bernstein & Co,, Inc., New York. Toate drepturile rezervate. Folosit cu permisiune.
2. The Coasters, „Yakkety-Yak (Don't Talk Back)" [Nu răspunde înapoi], © 1953 Atco Records.

3. The Doors, „The End", © 1968 Vi va Records.
4. Twisted Sisters, „We're Not Gonna Take It", [Nu vom suporta] © 1984 Atlantic Records.

James Dobson

265

5. Suicidal Tendecies, „I Saw Your Mommy" [Am văzut-o pe mămica ta] scris de Michael Muir, © 1984, You'll Be Sorry Music (BMI), American Lesion Music (BMI)/administraă de BUG. Toate drepturile rezervate. Folosit cu permisiune.
6. Ice-T and Body Count „Mamma's Gonna Die Tonight" [Mama va muri la noapte], © 1992 Sire Records.
7. Jill Brokees, „Its Empires Stretches Worldwide" (Imperiul lui se întinde în toată lumea], *New York Post,* 22 aprilie 1993, 21.
8. Erma Bombeck, *IfLife îs a Bowl ofCherries, What Am I Doing in the Pits?* [Dacă viaţa este o cupă cu vişine, ce fac eu în prăpastie?] (New York: Random-Fawcett, 1979).
9. Sue Kidd, „Don't Let It End This Way" [Nu lăsa să se termine aşa], *Focus on the Family Magazine,* ianuarie 1985, 6-7, 11.
10. International Catholic Bureau, Lausanne, Elveţia, 24 martie 1994, 15.

Capitolul 10 Emoţile: prieteni sau duşmani

1. „Alabama Incident îs Classic Case of Hysteria" [Incidentul din Alabama este un caz clasic de isterie], *Medical Tribune,* 19 septembrie, 1973, I, 7.

Capitolul 11 Coridorul cu uşi

1. N.M. Malamuth, M. Heim şi S. Feshbach, *Journal of Personality and Social Psihology* (1980): 38, 399-408.

Capitolul 12 Alte uşi

1. Adolescenţii aflaţi într-un singur program federal, Titlul X, între anii 1970-1992 au costat mai mult de un miliard de dolari.
2. Pamela McConnell, Sexually Transmitted Diseases Division, Centers for Disease Control, ti., 16 martie, 1992.
3. Stephen Genuis M.D., „The Dilemma of Adolescent Sexuality: Part I: The Onslaught of Sexually Trasmitted Diseases" [Dilema sexualităţii adolescenţilor: asaltul bolilor transmise pe cale sexuală], *Journal of SOGC 15,* numărul 5 (iunie/iulie 1993), 556.
4. *1991 Division of STD/HIV Prevention Annual Report,* U.S. Department of Health and Human Services, Public Health Service, Centers for Disease Control, 13.
5. Felicity Barringer, „Viral Sexual Diseases Are Found in One in Five in the U.S." [Unul din cinci americani are o boală sexuală], *New York Times,* 1 aprilie, 1993, Al.
6. *1991 Division of STD/HIV Prevention Annual Report,* 13
7. Barbara Reed M.D., MSPH, et al., „Factors Associated with Human Papilloma Virus Infection in Women Encountered in Community-Based Offices" [Factorii infectării cu virusul human papilloma la femei din datele birourilor locale], *Archive of Family Medicine,* 290, 2 decembrie 1993, 1,239.
8. Idem.
9. Heidi M. Bauer, „Genital HPV Infection in Female University Students As Determined by a PCR-Based Method" [Infecţiile genitale HPV la studente, determinate prin metoda PCR], *Journal of American Medical Association* 265, numărul 472 (1991).

10. Elise F. Jones şi Josephine Dorroch Forrest, „Contraceptive Failure in the United States: Revised Estimates from the 1982 National Survey on Family Growth" [Eşecul contraceptivelor in Statele Unite: reestimări din sondajul asupra creşterii familiei din 1982], *Family Planning Perspectives,* 21 (mai/iunie 1980), 103.
11. Susan C. Weller, ..A Meta-Analysis of Condom Effectiveness in Reducing Sexually Trasmitted HIV" [O meta-analiză a eficienţei prezervativului în reducerea transmiterii HIV pe cale sexuală], *Social Science and Medicine,* 35, numărul 36 (iunie 1993), 1,635-44.
12. Dr. Kenneth Noeller, *OB/GYN Clinical Alert,* septembrie 1992.
13. TMB News, University of Texas Medical Branch at Galveston, 7 iunie 1993, citând din articolul lui Susan C. Weller, „A Meta-Analysis of Condom Effectiveness in Reducing Sexually Trasmitted H1V,[L'] *Social Science and Medicine.*
14. Theresa Crenshaw, afirmaţii făcute la conferinţa naţională asupra HIV, Washington. D.G, 15-18 noiembrie 1991.
15. Barringer, „Viral Sexual Diseases Are Found in One in Five in the U.S".

Capitolul 13 întrebări de pe marginea prăpastiei

1. Doug Scott, *Inside Planned Parenthood* (Grand Rapids: Frontlines, 1990), 78.
2. Felicity Barringer, „Viral Sexual Diseases Are Found in One in Five in the U.S".
3. Richard D. Glascow, Ph.D., „The Most Commonly Asked Questions about RU-486" [Cele mai frecvente întrebări despre RU-486], *National Right to Life News,* 28 aprilie 1993, 12-13.
4. *The Alan Guttmacher Institute 1994 Report: Sex and America's Teenagers* [Raportul Institutului Alan Guttmacher despre sex şi adolescenţii americani] (New York: 1994), 28.
5. Adelle Banks, „Some Kids Agree in Survey: Râpe OK If Date Costs Money" [Sondajul arată că unii tineri sunt de acord cu violul dacă cheltuie la întâlnire], *tos Angeles Herald Examiner,* 8 mai 1988, A14.

Pentru tineri...
de la editura **Noua Speranţa** Timişoara
poşta: Noua Speranţă, Of.
DRfiGOSTEfî fiDEVtfRfiTfi
de *Jim Burns*
O discuţie deschisă, din perspectivă creştină, despre sexualitate. Pericolele şi capcanele legate de acest subiect atât de sensibil şi beneficiile aduse de păstrarea purităţii morale sunt prezentate cu simplitate şi sinceritate.
DECI, TE COSITOREŞTI

de *H. Norman Wright*
Multe dintre visurile făurite înainte de nuntă se destramă după euforia momentului. Norman Wright ne prezintă motivele acestei stări de lucruri şi ne invită să luăm câteva hotărâri înainte de a spune decisivul „Da".
'. 14, CP. 1129,1900 Timişoara 3
Pentru familii... de la editura **Nbua Speranţă** Timişoara
James Dohson
CftSfiTORIfî: ÎMPLINIRE seci FRCISTfiRE?
de *James Dobson*
întrebări şi răspunsuri despre dragostea romantică, conflictele în căsnicie, femeia casnică, viaţa sexuală a adulţilor, rezolvarea problemelor menopauzei şi despre crizele vârstei mijlocii în căsătorie
CELE DOCIfi FEŢE fiLE DRAGOSTEI
de *Gary Smalley* şi *John Trent*
Tandreţea şi fermitatea: cele două feţe ale dragostei, care trebuie ţinute într-un echilibru desăvârşit, pentru armonia familiei. Această carte este un ajutor pentru a realiza acest lucru.
O telefon: 056-214487 **e-mai|:** nosp@mail.dnttm.ro O
Pentru adolescenţi şi tineri...
un ajutor!
QuJMJoJbuL Wl£UL
Un periodic devoţional ce apare o dată la două luni şi care pentru fiecare din zilele acestor două luni vă oferă:
un verset din Biblie
un text de citit si studiat
un articol interesant
o cugetare
«©■ subiecte de rugăciune şi meditaţie
Puteţi comanda exemplare separate sau vă puteţi abona. Merită!!!
„Disciplina de a avea un timp regulat de comuniune zilnică cu Dumnezeu este o cerinţă obligatorie pentru creşterea spirituală, nu o opţiune. Este, de asemenea, şi un privilegiu. Un astfel de timp ne schimbă viaţa aşa cum nimic altceva n-o poate face. Trebuie să fii disciplinat, dar merită efortul."
L £***
tii**
O telefon: 056-214487 **e-mai|:** nosp@mail.dnttm.ro *O*
Pentru copii... de la editura **Noua Speranţă** Timişoara

ALB $< NEGSU
JOHN FREHI • JUDYLOVE
CURCUBEUL
fiLB ŞI NEGRU
de *John Trent*
O poveste fermecătoare despre curajul de a lupta împotriva răului cu armele iubirii şi ale iertării, însoţind personaje fantastice într-o lume de vis, într-o carte cu o ţinută grafică de excepţie.
96 pagini, format 22x27 cm, full color, hârtie mată, copertă cartonată mată
TRENT SMALL
POMUL COMORII
de *John Trent* şi *Gary Smalley*
Superb ilustrată, o poveste încântătoare, în care este relatată aventura a patru prieteni porniţi în căutarea pomului comorii. Ei vor învăţa un lucru important: trăsăturile de personalitate ale fiecăruia dintre ei au valoare.
112 pagini, format 21x26 cm, full color, copertă cartonată laminată
***O* INTERNET:**
www.nouasperanta.ro
„Viaţape margineaprapastiei este lucrarea vieţii mele, efortul meu de a ajuta generaţia ce ne urmează să treacă peste prăpastia ce desparte adolescenţa de maturitate." /
ISBN 973-98868-0-9

Noua Speranţă *Timişoara*